

Årsredovisning 2025

Länsstyrelsen
Dalarnas län

Omslagsbilder

Sjö i Dalarna, bild från Mostphotos.

Klockstapel vid Norns bruk och skördetröska på åker i Hedemora. Bilder från Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Utgiven av

Länsstyrelsen i Dalarnas län, februari 2026

Författare

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Rapportnummer

2026:01

Diarienummer

106-1265-2026

Ingår i serien Rapporter från Länsstyrelsen i Dalarnas län, ISSN

1654-7691.

Rapporten kan laddas ner från Länsstyrelsen i Dalarnas läns webbplats:
lansstyrelsen.se/dalarna/om-oss/vara-tjanster/publikationer.html

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN - ÅRSREDOVISNING 2025	1
LANDSHÖVDINGEN HAR ORDET	4
OM ÅRSREDOVISNINGEN	6
Årsredovisningens kapitelindelning	6
Förklaring av begrepp	7
MYNDIGHETSÖVERGRIPANDE VERKSAMHET.....	8
Våra uppgifter, uppdrag och mål	8
Strategisk styrning och planering	8
Myndighetsövergripande resultat	11
Myndighetsövergripande resultatbedömning	29
RESULTATREDOVISNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE	30
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	30
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	35
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	45
Hållbar samhällsplanering och boende	51
Energi och klimat.....	57
Kulturmiljö	63
Samhällsskydd och beredskap	69
Naturvård och miljöskydd.....	75
Areella näringar.....	99
Folkhälsa, jämställdhet integration m.m.....	108
ÖVRIG REDOVISNING.....	121
Information av väsentlig betydelse.....	121
Sammanställning av väsentliga uppgifter	123
Avgiftsbelagd verksamhet.....	126
ÅRET I SIFFROR	128
Tabell A – Verksamhetskostnader.....	128
Tabell B– Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet.....	130
Tabell C – Årsarbetskrafter	132
Tabell D – Representation	133
Tabell E – Lokaler	133

Tabell F – Redovisning av ärenden 2025	135
Tabell G – Överklagade beslut 2025	137
Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2025.....	138
Tabell I – Handläggningstider	141
FINANSIELL REDOVISNING	144
Resultaträkning	145
Balansräkning.....	146
Anslagsredovisning.....	149
Tilläggsupplysningar och noter	151
LANDSHÖVDINGENS UNDERSKRIFT AV ÅRSREDOVISNINGEN	174
BILAGOR	175
Bilaga A Register länsstyrelseinstruktionen.....	175
Bilaga B Register regleringsbrevsuppdrag.....	178
Bilaga C Register övriga uppdrag.....	181
Bilaga D Redovisas i särskild ordning.....	182
Bilaga E Länsstyrelsegemensam redovisning.....	187

Landshövdingen har ordet

Länsstyrelsen i Dalarnas län lämnar med detta in sin årsredovisning för 2025.

Vi har vi under 2025 befunnit oss mitt i flera angelägna samhällsfrågor som handlar om att stärka länets utveckling och motståndskraft. Det har satt tydlig prägel på vårt arbete och vår samverkan med andra aktörer i länet. Allt för att skapa ett robust och hållbart Dalarna.

I planeringen av länsstyrelsens verksamhet utgår vi från en analys av omvärldsläget, möjligheter, utmaningar och behov i Dalarna, samt från den regeringens styrning. Vi arbetar medvetet för en hållbar omställning av samhället i såväl främjande uppdrag som i tillstånds- och bidragsprocesser liksom i myndighetens övriga verksamhet. I det ingår att utveckla och upprätthålla en effektiv handläggning.

Dalarna rymmer en bredd av små och stora företag som bygger sin utveckling på innovationer och teknisk spetskompetens, vilket bidrar till både Sveriges och Europas konkurrenskraft. I flera år har expansioner och stora etableringar skapat ett högt inflöde av ärenden till Länsstyrelsen, men jag kan konstatera att vi generellt lyckats hålla våra handläggningstider och ärendebalanser på en stabil nivå. Omfattningen och ibland hastigheten i utvecklingen utmanar olika delar av samhället och kommunernas planarbete. Länsstyrelsen lägger ner ett stort arbete för att stötta länets aktörer.

Vi har arbetat målmedvetet för att förenkla för företag och andra som tar del av våra tjänster. Dels genom länsstyrelsernas gemensamma arbete, dels genom ett arbete vi kallar Tidig dialog med syfte att skapa kortare och mer förutsägbara processer samt bättre underlag för samråd och för beslut.

Som en del av effektiv förvaltning behöver Länsstyrelsen utnyttja digitaliseringens möjligheter, inklusive AI. Under året har vi använt både chefs- och personaldagar för att rusta våra medarbetare för den snabba utvecklingen på området. Ett arbete som fortsätter 2026.

Länsstyrelsens insynsråd har samlats fyra gånger under året och bland annat diskuterat Tidig dialog, vårt arbete i förhållande till riksintressena natur- och kulturmiljö, utmaningarna med hat och hot mot länsstyrelsens medarbetare, samt länets beredskapsarbete. För att fördjupa kunskaperna i den nationella planen för omprövning av vattenkraften, genomfördes under hösten en exkursion i runt Siljan med vattenkraftverk och platser där dammar drivits ut.

Tillsammans med insynrådet deltog Carl-Oskar Bohlin, minister för civilt försvar, vid ett studiebesök på Region Dalarnas beredskapslager, vilket gav insikter i vikten av ett systematiskt arbete med både verksamhet och leverantörer. Samma dag träffade statsrådet två kommunchefer för samtal kring Dalarnas regionala inriktning för utveckling av det civila försvaret. Därefter fick deltagare från det regionala krisnätverket för civilsamhällesaktörer beskriva hur de arbetar för att stärka sin beredskap. Länsstyrelsen är viktigt en viktig länk mellan regeringen och länet och det var givande att få visa upp det arbete och den goda samverkan som sker i Dalarna.

Även Dalarnas rika kulturarv har uppmärksammats och märkts ut med den blåvita skölden för skydd i händelse av krig – ett viktigt arbete för att värna både historia, identitet och framtida generationers tillgång till vårt gemensamma kulturarv. Första skylten skruvade jag upp vid Falu gruva i början av december.

Året avslutades med två vinterstormar som drabbade delar av Dalarna hårt. Flera hushåll var utan ström i över två veckor och många skogsägare fick stora värden förstörda. Länets aktörer lyckades i stort upprätthålla samhällsviktig verksamhet, men vi påminns om hur viktigt det är med hemberedskap och att vi hjälps åt när vi drabbas av en kris.

Jag kan konstatera att vi delar många utmaningar på båda sidor av den svensk-norska gränsen, men framför allt delar vi många möjligheter och vi delar så många erfarenheter att vi har allt att vinna på att samverka. Därför var det roligt att få välkomna min norska kollega, statsförvaltaren i Innlandet, till Dalarna. På agendan stod frågor om vår demografiska utveckling och möjligheten till utbildning och kompetensförsörjning, skogsbruket och skogsindustrin, men också beredskapsfrågor.

På initiativ av ambassadörerna Sverige och Norge träffas landshövdingarna i Västra Götaland, Värmland och Dalarna samt statsförvaltarna i Oslo och Innlandet ett par gånger per år. Även här står beredskapssamverka högt upp på agendan. Den svensk-norska gränsen får inte bli ett hinder utan måste vara en tillgång i kris och krig.

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna statliga myndigheters intressen och för mig är det viktigt att statliga aktörer i Dalarna har en god kontakt. Varje termin bjuder jag därför in representanter för myndigheter med verksamhet i Dalarna till samtal om aktuella frågor. Som ett sätt att utveckla och stärka chefer i staten har vi enats om myndighetsövergripande chefstriader för utbyte och kollegialt lärande som vi samordnar. 24 triader har träffats under året. På Länsstyrelsen har vi fortsatt implementera vår medarbetarkultur och den statliga värdegrunden, genom temaveckor och medarbetardialoger.

Att få representera staten och befinna sig mitt i många av vår tids mest aktuella samhällsfrågor är både stimulerande och utmanande. Jag är stolt över det arbete som länsstyrelsens medarbetare gör för att bidra till en utveckling där tillväxt, miljöhänsyn och goda levnadsvillkor går hand i hand.

Helena Höij

Landshövding i Dalarnas län

Om årsredovisningen

Syftet med det här avsnittet är dels att informera om årsredovisningens upplägg och disposition, dels att beskriva de huvudsakliga begrepp och mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken Tilläggsupplysningar och noter i avsnittet Finansiell redovisning.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av följande delar:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Myndighetsövergripande verksamhet
- Resultatredovisning per verksamhetsområde
- Övrig redovisning
- Året i siffror
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Resultatredovisningen innehåller en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde. Den utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). I avsnittet Myndighetsövergripande verksamhet beskrivs också länsstyrelsens organisation, strategiska styrning, planering och inriktning för verksamheten.

Varje kapitel i resultatredovisningen inleds med en tabell som sammanfattar de instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som behandlas. Därefter följer en beskrivning av verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål. Avsnittet avslutas med resultatredovisning och en samlad bedömning av resultaten.

Under avsnitt Övrig redovisning beskrivs information och uppgifter av väsentlig betydelse samt avgiftsbelagd verksamhet. Året i siffror innehåller bland annat statistik avseende verksamhetskostnader, årsarbetskrafter (ÅA) och ärendehantering, fördelade enligt VÅS. Den finansiella redovisningen innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. Bilaga D tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. Bilaga E innehåller länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag, funktioner och stödverksamhet som samordnas.

För de länsstyrelser som omfattas av förordningen om intern styrning och kontroll redovisas eventuella underlag för ledningens bedömning i bilaga F.

Förklaring av begrepp

Här förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi ska bidra till att nationella och mer övergripande mål får genomslag i länet. Länsstyrelsens insatser ska påverka måluppfyllelsen.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen resultatindikatorer som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultaten som redovisas kan bestå av både prestationer och effekter. Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar.

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål. Resultatet bedöms också i förhållande till redovisade förändringar, skillnader och tillstånd.

För respektive avsnitt i årsredovisningen gör vi en motiverad sammanvägd bedömning av resultatet. I de fall verksamheten i avsnittet är omfattande kan den kompletteras med en motiverad bedömning per delverksamhet.

De nivåer och omdömen som vi använder för resultatbedömningen är:

- Otilfredsställande: Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- Utvecklingsbehov: Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen, men inte i tillräcklig omfattning.
- Gott: Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- Utmärkt: Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Myndighetsövergripande verksamhet

I detta avsnitt beskrivs länsstyrelsernas övergripande uppgifter, uppdrag och mål. Här redovisas den enskilda Länsstyrelsens organisation, strategiska styrning och planering. Här redovisas även resultatet av Länsstyrelsens myndighetsövergripande arbete med fokus på uppgifter enligt §2 och §5 i länsstyrelseinstruktionen, arbetsmiljö, övergripande uppdrag och internt utvecklingsarbete.

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Som regeringens ombud i länet är länsstyrelsen en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur myndigheten ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av Riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i det årliga regleringsbrevet.

Det finns inget övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Länsstyrelserna ska verka för att nationella mål får genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna.

Länsstyrelsen finansieras från flera olika källor. Finansieringen sker till största delen av anslag på statens budget. Till stor del består dessa anslag av det så kallade förvaltningsanslaget. Förvaltningsanslaget utgör i genomsnitt ungefär 50 procent av länsstyrelsernas totala intäkter. Utöver förvaltningsanslaget har länsstyrelsen riktade medel i form av så kallade sakanslag. En annan finansieringskälla är bidragsfinansiering som kommer från andra myndigheter och organisationer. Utöver det bedriver länsstyrelsen avgiftsfinansierad verksamhet och tar in avgifter från organisationer och individer.

Strategisk styrning och planering

Länsstyrelsen i Dalarnas läns arbete med styrning utgår ifrån en styrmodell som infördes 2020. Vår styrmodell omfattar såväl egna strategiska som verksamhetsmässiga mål samt de uppgifter, mål och uppdrag som finns i länsstyrelseinstruktionen (2017:868) och framgår av regleringsbrevet.

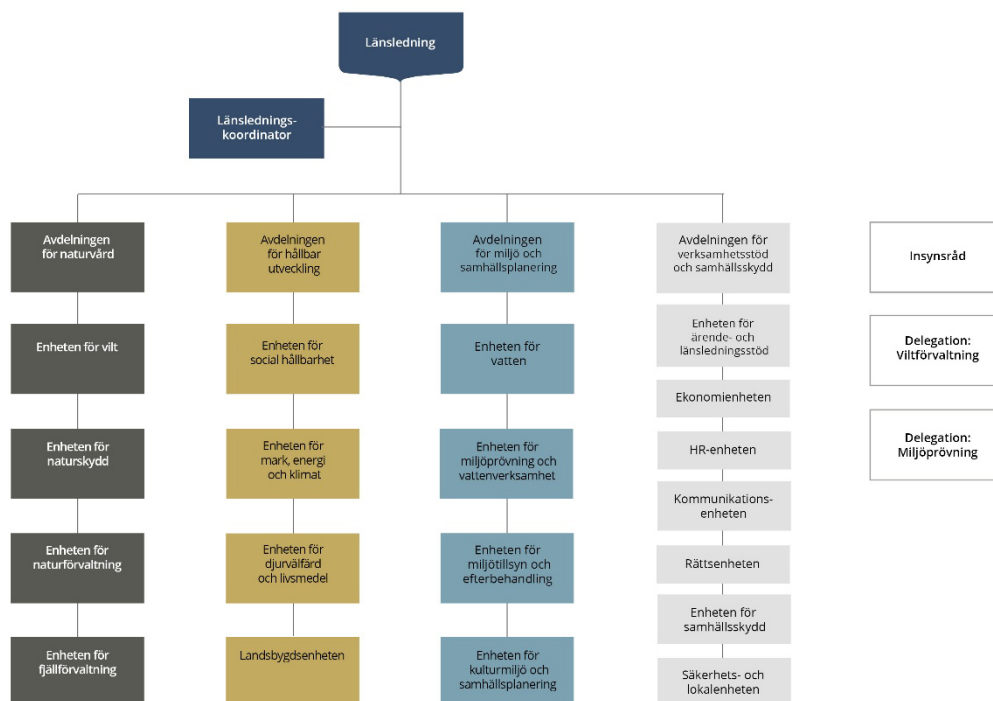
I korthet innebär myndighetens styrmodell att vi utgår från vår vision för Dalarnas län som lyder Tillsammans för Dalarnas framtid. Till visionen har vi kopplat våra strategiska och verksamhetsmässiga mål. De strategiska målen har en horisont på minst tre år medan verksamhetsmålen har en kortare horisont på ett till tre år.

Målen sorteras in i fyra olika perspektiv. Dessa är medarbetare, ekonomi, processer och utveckling. Det tre förstnämnda är av intern karaktär medan det fjärde, utveckling, omfattar det arbete och verksamhet som myndigheten genomför på samhällsarenan. Våra strategiska mål för de interna perspektiven utgörs av: en attraktiv arbetsplats (perspektiv medarbetare), en ekonomi i balans (perspektiv ekonomi) och effektiva arbetssätt (perspektiv processer). Inom perspektivet utveckling har Länsstyrelsen identifierat och beslutat om fyra strategiska mål: ett klimatsmart och energiintelligent Dalarna, funktionella ekosystem, ett tryggt och försvarsförberett Dalarna och en hållbar samhällsutveckling i hela Dalarna.

Länsstyrelsen har även kopplat de mål, uppdrag och uppgifter som följer av regleringsbrevet, länsstyrelseinstruktionen, regeringsuppdrag eller uppdrag från andra myndigheter till de strategiska målen. Det resulterar i en helhetsbild att förhålla oss till när vi planerar, budgeterar, följer upp och styr vår verksamhet.

Styrmodellen ska ge ett långsiktigt fokus för verksamheten och en tydlig hierarkisk målstruktur. Utifrån målsättningen att ständigt förbättra vår styrning av verksamheten har vi under året fört diskussioner utifrån vunna erfarenheter sedan styrmodellen infördes om att förändra modellen eller delar av den. Under 2026 kommer därför myndigheten göra en översyn av vår interna styrning vilket bland annat omfattar framtagande av nya strategiska mål och verksamhetsmål.

Vår organisation

Figur 1: Organisationsschema för Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Under våren 2025 genomförde Länsstyrelsen i Dalarnas län en omorganisation av Avdelningen för hållbar utveckling. Syftet var att få en mer likvärdig fördelning av medarbetare per enhet, samtidigt som ändringen skulle bidra till ett mer sammanhållet genomförande av avdelningens uppdrag. Resultatet blev tre nya enheter: enheten för social hållbarhet, enheten för mark, energi och klimat samt landsbygdsenheten. Därutöver ingår enheten för djurvälstånd och livsmedel i avdelningen.

Strategisk inriktning, mål och prioriteringar

Länsstyrelsen i Dalarnas län upprättar årligen en myndighetsgemensam verksamhetsplan som sträcker sig över tre år och där fokus ligger på det första året. I verksamhetsplanen för 2025–2027 fastställdes en strategisk inriktning utifrån vår omvärldsbevakning, regeringens styrning av myndigheten och egna prioriteringar i verksamheten.

De övergripande prioriteringar som lyftes fram i verksamhetsplanen var att vår roll på regional nivå ska vara tydlig, vi ska möjliggöra att vår verksamhet främjar tillväxt och samtidigt balanserar olika samhällsintressen, samt ha fortsatt fokus på en effektiv handläggning. Våra egna övergripande prioriteringar innebär att vi ska medvetet arbeta för en hållbar omställning, fortsatt skapa förtroende för vårt arbete och roll mot länets aktörer, samt fortsätta stärka myndighetens förmåga att hantera kriser och höjd beredskap. Utöver

detta lyftes under 2025 betydelsen av att systematiskt arbete med att hantera risker och sårbarheter. Se nedan under Intern styrning och kontroll.

Intern styrning och kontroll

Vi har ett antal styrdokument, exempelvis arbetsordning, handlägningsordning och attestordning, som årligen eller vid behov revideras. I kombination med efterlevnad och informationsinsatser säkerställer dessa att myndigheten har en god styrning och intern kontroll.

Länsstyrelsen har under 2025 infört ett systematiskt riskhanteringsarbete med fokus på ansvaret för att identifiera och hantera olika typer av risker och sårbarheter. I korthet innebär detta att en övergripande riskanalys upprättats, där vi pekat ut ett antal områden där samtliga enheter genomfört aktiviteter för att förebygga oegentligheter och andra risker. De områden som vi fokuserat har varit upphandling, felaktiga utbetalningar, kunskap om tjänstepersonrollen i vår introduktionsutbildning samt olika typer av verksamhetsrisker i form av brand, vatten, batterihantering mm. Vi har även genomfört insatser för att uppmärksamma risker för välfärdsbrottslighet dels riktat mot vår egen personal dels gentemot andra aktörer. Länsstyrelsen har tillsammans med Region Dalarna producerat utbildningsmaterial för denna typ av brottslighet och arrangerat konferens för andra offentliga aktörer i länet. Andra exempel på åtgärder är upprättande av jävsdeklarationer vid inköp och upphandling.

Myndighetsövergripande resultat

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	241,6	242,6	250,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	138,1	135,4	142,6
Antal årsarbetskrafter män	103,4	107,3	107,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	17 170	23 426	23 626
Antal beslutade ärenden	16 368	25 151	20 904
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	369	407	564
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	343 489	343 057	353 638
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen ¹ (tkr)	107 562	295 175	260 989

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Länsstyrelsen kan se en mindre förändring av antalet årsarbetskrafter mellan 2024 och 2025, förändringen beror på att de medarbetare som påverkades av förra årets

¹ Nyckeltalet Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen visar utbetalda bidrag under året. Här är inte periodiserade lämnade bidrag med. Urvalen för detta nyckeltal är inte samma som lämnade bidrag i resultaträkningen. Det gäller även för samma nyckeltal som anges i avsnittet Resultatredovisning per verksamhetsområde.

omställningsprocess nu har avslutat sina anställningar, samt att vissa rekryteringar har pausats för att nå en ekonomi i balans.

Minskning av antalet ärenden förklaras av att handläggning vissa uppdrag inom verksamheten Övrig förvaltning (väs 20-21) från årskiftet respektive 1 februari flyttats över till Länsstyrelsen i Örebro län respektive Skatteverket.

Verksamhetens kostnader uppgick till 343,5 mnkr vilket i jämförelse med utfallet 2024 är en mindre ökning (0,4 miljoner kronor motsvarande 0,1 procent). Personalkostnaderna uppgick till 219,2 mnkr vilket jämfört med 2024 innebär en ökning med 7,5 mnkr (3,5 procent). Ökningen utgörs främst av ökade kostnader för löner, arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt ökning av semesterlöneskuld.

Kostnader för lokaler och övriga driftkostnader samt kapitalkostnader uppgick sammantaget till 124,2 mnkr vilket är en minskning med 7,1 mnkr (-5,4 procent) jämfört med 2024 års utfall. Avvikelse består både av ökade och minskade kostnader där kostnadsökningar för datatjänster och lokaler uppgick till 1,1 mnkr respektive 2,0 mnkr samt samt med 5,4 mnkr för övriga tjänster som främst bestod av ökade entreprenadkostnader. Kostnadsminskningar bestod främst av lägre avskrivningar (-1,0 mnkr) och konsulttjänster (-1,5 mnkr) samt av en lägre volym fastighetsaffärer där värdet av sålda fastigheter redovisas vid försäljningstillfället (- 12,2 mnkr).

Lämnade bidrag uppgick till 107,6 mnkr och har i jämförelse med 2024 minskat med 187,6 mnkr (63,6 procent). Avvikelsen utgörs främst av utbetalning av lönegarantier vilket minskat med 178 mnkr och uppgick till 57,3 mnkr. De stora minskningen av lönegarantier förklaras av att Skatteverket från 1 februari 2025 övertog ansvaret för utbetalning av nya lönegarantier.

Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Främja länets utveckling och följa tillståndet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
2§ p6 Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Strategiskt arbete för att uppnå nationella mål, ex. Generationsmålet, miljö kvalitetsmål och Agenda 2030

Länsstyrelsen använder de nationella målen som del av underlaget till långsiktig strategisk planering och årsvis verksamhetsprioritering.

Viktiga insatser har gjorts inom exempelvis energi- och klimatfrågor liksom naturvård och miljömålssamordning (läs mer i kapitel Energi och klimat respektive Naturvård och miljöskydd).

Länsstyrelsen och Region Dalarna har planerat och genomfört gemensamma insatser för att stärka utvecklingskraften i länet. Insatserna har syftat till att utveckla det regionala stödet för länets hållbarhetsarbete och bidra till genomförandet av Agenda 2030, de nationella miljömålen och Dalastrategin 2030. Exempelvis anordnas årligen konferensen Dalating gemensamt av Länsstyrelsen och Region Dalarna i syfte att stärka länets genomförande av den regionala utvecklingsstrategin och hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och miljömålen. Länsstyrelsen och Region Dalarna har även utvecklat och lanserat en gemensam hemsida för hållbar regional utveckling i Dalarna, www.dalarnasutveckling.se, där information om bland annat DalaLab, Dalating, kunskapsseminarier, rapporter och analyser går att finna. DalaLab är ett forum för ett hållbart Dalarna där deltagarna tillsammans lär och kraftsamlar kring komplexa utmaningar (läs mer i kapitel Naturvård och miljöskydd).

Länsstyrelsens interna metodprocess Trappan verkar för att stärka myndighetens tvärssektoriella arbete. Fokus har under året legat på att utveckla insatser kring en jämlik beredskap i arbetet med utveckling av länsstyrelsens arbete vid höjd beredskap och krig. Trappan har även använts som metod i introduktionsutbildningen för nyanställda med tyngdpunkt vid hur myndigheten arbetar med Agenda 2030, miljö kvalitetsmålen och Generationsmålet liksom uppdragen kring social hållbarhet (läs mer i avsnitt Integrering av tvärssektoriella frågor och kapitel Folkhälsa, jämställdhet integration).

Resultatet av samarbete med regioner, kommuner, andra länsstyrelser, näringsliv och civilsamhälle.

Länsstyrelsen samverkar med Region Dalarna om den regionala utvecklingsstrategin (Dalastrategin). Vi delar ansvaret för det strategiska samverkansorganet Energiintelligent Dalarna med Region Dalarna, där det regionala energi- och klimatarbetet leds och samordnas. Energiintelligent Dalarnas strategiska råd har representation från näringslivet och delat ordförandeskap av landshövdingen och ett regionråd (läs mer i kapitel Energi och klimat).

Det nordiska samarbetet sker på flera olika sätt, bland annat genom gränskommittéer och gränsråddningsråd, se även kapitel Samhällsskydd och beredskap. Tillsammans med Region Dalarna, Innlandet Fylkeskommune och Statsförvaltaren Innlandet formar vi Gränskommittén Innlandet-Dalarna. Grunden för dessa arbeten ligger i Nordiska ministerrådets vision om världens mest integrerade och hållbara region (läs mer i avsnitt Regional tillväxt och infrastrukturplanering).

I krisplanering och planering för höjd beredskap och krig samverkar länsstyrelsen inom Civo, med länets kommuner och andra externa aktörer. Under året har till exempel de första utmärkningarna genomförts för att underlätta identifiering av kulturegendom och tydliggöra för väpnade styrkor, både nationella och utländska, vilken egendom som omfattas av folkrättsligt skydd (läs mer i kapitel Kulturmiljö).

Utifrån målet att främja jämlikhet, ingen fattigdom och ha ett samlat genomförande av våra uppdrag inom social hållbarhet i Dalarna har vi under året prioriterat att stärka samverkan mellan aktörer, förbättra samordningen, genomföra utbildningsinsatser som ökar kunskapen, och stötta kommunerna i deras arbete med att möta aktuella och framtida behov (läs mer i avsnitt Social hållbarhet och folkhälsa).

Länsstyrelsen har bidragit till länets utveckling genom strategiska samarbeten och initiativ

Länsstyrelsen har under året prioriterat arbetet med regional energiplanering för att säkra den framtida energiförsörjningen, vilket är en förutsättning för näringslivets konkurrenskraft och länets attraktivitet (läs mer i kapitel Energi och klimat).

Vi har tillsammans med Region Dalarna, Region Värmland och Innlandet Fylkeskommune startat ett arbete för att öka tillgången till utbildningsmöjligheter för unga och vuxna i gränsregionen till Norge. Inom projektet Cross-border vocational education task force har utbildningsutbudet för yrkesutbildningar i gränsregionen kartlagts (läs mer i avsnitt Regional tillväxt och infrastrukturplanering).

Vi har inlett ett samarbete med Ukraina inom jordbruk- och energiområdet, vilket hittills lett till två projektansökningar för jordbruksutbildning samt utbytesresor inom energieffektivisering (läs mer i avsnitt Regional tillväxt och infrastrukturplanering).

Länsstyrelsens arbete inom social hållbarhet och inom respektive uppdrag bidrar till att uppfylla folkhälsopolitikens övergripande mål att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa för hela befolkningen och minska de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation (läs mer i avsnitt Social hållbarhet och folkhälsa).

Tillsynsarbetets integrering i olika områden för att skapa synergier

Länsstyrelsen utför tillsyn inom många olika områden. Inom miljöbalkens tillsynsområden föregås den årliga tillsynsplaneringen enligt lag av en behovsutredning och styrs dessutom av en flerårig nationell tillsynsplan (läs mer i kapitel Naturvård och miljöskydd).

Inom Livsmedelsområdet finns fleråriga regionala kontrollplaner (läs mer i kapitel Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor). Där det är möjligt försöker vi nå synergier genom sektorsövergripande och tvärspektoriella samarbeten.

Utifrån tillsynsarbetet 2025 vill vi särskilt lyfta:

- Dalarnas regionala STRAMA-grupp mot antibiotikaresistens, läs mer i kapitel Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor,
- Samsynsdag med fem andra län gällande spannmål och växtskyddsmedel, läs mer i kapitel Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor,
- Bitillsyn läs mer i kapitel Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor,
- Projekt inom DalaLab för platsutveckling, läs mer i kapitel Hållbar samhällsplanering och boende,
- Plansamverkan – en mötesplats för kommungemensam dialog, läs mer i kapitel Hållbar samhällsplanering och boende,
- Tillsyn och hänsynsinstruktioner för kulturmiljöer i skogen, läs mer i kapitel Kulturmiljö,
- Tillsyn av nödlägesplanering vid Seveso-anläggningar, läs mer i kapitel Samhällsskydd och beredskap,
- Tillsyn inom skyddad natur, läs mer i kapitel Naturvård och miljöskydd,
- Tillsyn av avfallstransporter, läs mer i kapitel Naturvård och miljöskydd.

Kontaktpunktsuppdraget

Länsstyrelsen i Dalarnas län har sedan 16 december 2024 i uppdrag att utgöra kontaktpunkt enligt EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri. Under året har Länsstyrelsen, som en av sex kontaktpunktslän, medverkat i samverkan och samordning för att likrikta arbetet och fyra chefsmöten har genomförts. Dalarna har haft en samordnande roll och direktkontakt med relevanta myndigheter och aktörer. Ett informationsblad riktat mot prövningsmyndigheter har tagits fram i syfte att informera om de särskilda tidsfrister som gäller för strategiska projekt.

För att sprida kunskap om de två EU-förordningarna har kontaktpunktslänen informerat på Länsstyrelsernas handläggartäffar för miljöprövning och miljöchefstäffar. Syftet har varit att skapa bättre förutsättningar för smidiga tillståndprocesser genom informationsspridning till prövningsmyndigheterna.

Lärdomar från arbetet hittills är vikten av att Länsstyrelsen involveras tidigt, för att kunna förmedla förståelse om tillståndprocessen till både projektägare och myndigheter, och kontinuerliga avstämningar med projektägaren genom hela tillståndprocessen. Länsstyrelsen bedömer att arbetet skapat förutsättningar för smidigare och snabbare tillståndprocesser samt en ökad förståelse mellan involverade parter om respektive aktörs behov och förutsättningar.

Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet

Under året har Länsstyrelsen i Dalarna på olika sätt bistått såväl regering som Regeringskansliet:

- I mars stod landshövdingen värd för en middag och frukostmöte när generaldirektör Magnus Wallerås, GD, Myndigheten för Yrkeshögskolan, besökte Dalarna.
- I april besökte särskilde utredare Martin Olauzon, SVESAM - Utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling, Dalarna. Besöket inleddes med enskilt möte och lunch med landshövdingen och länsrådet. Därefter var utredaren tillsammans med landshövdingen inbjudna att träffa de politiska ledningarna i Region Dalarna och länets alla kommuner
- Landshövdingen deltog vid riksmötets öppnande i september.
- 4 september Industrisamordnare Kristina Alvendal och huvudsekreterare Caroline Törnemo från Accelerationskontoret besökte i september Dalarna som inleddes med ett enskilt möte med landshövdingen och länsrådet. Därefter bjöd landshövdingen på en arbetslunch med representanter från gemensamma intressenter.
- Landshövdingen stod värd vid ett besök av Anders Flanking, särskild utredare för att se över statens roll som ägare och förvaltare av flygplatser i Sverige, tillsammans med utredare Anders Svensson och Johan Holmér från Regeringskansliet. Deltog gjorde även länsrådet.
- I december besökte Carl-Oskar Bohlin, minister för civilt försvar, Dalarna. Ministern deltog tillsammans med Länsstyrelsens insynsråd vid ett studiebesök hos Region Dalarnas regionlager. Ministern fick även tillfälle att samtala med aktörer från kommun och civilsamhälle om civilt försvar. Landshövdingen och länsrådet deltog vid besöket.

Integrering av tvärssektoriella frågor

Länsstyrelseinstruktionens 5 § tar upp ett antal tvärssektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Ett resultat av Trappan-processen är att Jämställdhet, Mänskliga rättigheter och Barnrätt beaktats i arbetet En jämlik beredskap. Detta har resulterat i implementeringen av Rätt att försvara samt andra stöddokument i stabsarbetet. Ett utvecklingsarbete med kunskapshöjande insatser har även genomförts kopplat till totalförsvarsarbetet (läs mer i avsnitt Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling och kapitel Folkhälsa, jämställdhet, integration).

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Länsstyrelsen har till uppgift att integrera ett jämställdhetsperspektiv i hela verksamheten. Detta görs bland annat genom att kvalitetssäkra att de interna arbetsprocesser som berör jämställdhet och könsuppdelad statistik tar hänsyn till att alla anställda, oavsett kön eller könsidentitet inte diskrimineras eller behandlas på ett icke jämställt sätt.

Årets lönekartläggning visade löneskillnader i några grupper där vi inte kunde utesluta att det berodde på osaklighet i lönesättningen, därför gjordes justeringar.

För övrig könsuppdelad statistik se kapitel Arbetsmiljö och medarbetare.

Barnrätt

Länsstyrelsen har under året arbetat med att samverka och samordna insatser för att stödja aktörer som arbetar med barns rättigheter. Länsstyrelsen har genomfört en barnrättstrategutbildning och kunskapshöjande insatser kopplat till nya socialtjänstlagen såväl som erfarenhetsutbyte. Dessa insatser har lagt grunden för ett nätverk som sträcker sig utöver de som ingår i det regionala nätverket för barn och ungas delaktighet. För att ytterligare stärka tillämpningen av barnkonventionen har verksamhetsspecifika utbildningar genomförts.

Länsstyrelsen har under året tagit fram och lanserat rapporten multidimensionell barnfattigdom i Dalarnas län. I rapporten analyseras underlag utifrån ett rättighetsraster för att synliggöra konsekvenserna av fattigdom och för individens tillgång till sina rättigheter. Arbetet har bidragit till ökad förståelse för barnfattigdomen i länet och förväntas främja aktiviteter som stärker barns rättigheter och delaktighet. Arbetet fortsätter med att utveckla i ett Idéburet offentligt partnerskap som Länsstyrelsen ingått i med Rädda Barnen. Ett resultat ären etablering av försöksverksamhet av oberoende barnombud i länet, se även under rubriken Mäns våld mot kvinnor.

Mänskliga rättigheter

Under året har Länsstyrelsen genomfört flera insatser för att stödja kommuner och region i arbetet med mänskliga rättigheter. Ett stort fokus har lagts på att stärka den regionala samverkansplattformen Samling för ett sammanhållet Dalarna, i samverkan med Region Dalarna för att stärka det regionala stödet.

Länsstyrelsen ingår i ett flertal projekt med syfte främja tillämpningen av de horisontella principerna och genomför därigenom utbildningsinsatser i ett flertal utvecklingsprojekt i syfte främja ett rättighetsbaserat arbetssätt. Spridningen av metodstöd och kunskap sker månatligen och i deltagandet i ett flertal regionala nätverk för utveckling i syfte att bevaka rättighetsperspektiven. Länsstyrelsen har verkat för insatser i kartlagda behov, för att motverka rasism på systemnivå.

Effekterna av Länsstyrelsens insatser visas i form av förbättrade samverkans- och stödstrukturer och stärkt kapacitet hos länets aktörer, samt i flera andra uppdrag där arbete sker med mänskliga rättigheter och social hållbarhet.

Förenkla för företag

Länsstyrelsen i Dalarnas län arbetar med att inkludera företagens perspektiv/ tillväxtperspektivet så att det ska genomsyra all verksamhet. Exempelvis görs detta i myndighetens verksamhetsplanering.

Vårt mål med det samlade arbetet är att skapa en lägre tröskel för externas kontakt med myndigheten, enklare kommunikation och snabbare processer, då rätt saker görs i rätt tid. Andra mål är att handläggarnas förmåga att inkludera företagens perspektiv ska öka och att tidiga dialoger förbättrar förståelsen för vad företagen vill förändra eller genomföra.

Länsstyrelsen har, förutom uppdragen i länsstyrelseinstruktionen, prioriterat det tvärssektoriella arbetet med grön omställning. Vi har ett chefsforum där vi tillsammans analyserar, planerar och utför åtgärder som bidrar till företagets omställningsarbete.

I arbetet med att Förenkla för företag har vi haft så kallad Tidig Dialog med verksamheter som planerar större ändringar. Dialogerna syftar till att dela information mellan företaget och Länsstyrelsen som underlättar kommande handläggning och skapar bra förutsättningar för båda parter. Återkommande punkter vid dialogen är samsyn i vilken typ av tillståndsändring som behövs, information om handläggningsprocessen, om tidplanen är realistisk och när företaget behöver beslut. Vi bedömer att tidig dialog skapar bättre planeringsförutsättningar för både företag och Länsstyrelsen samt ökar förtroendet för myndigheten

Exempelvis har vi för att öka bostadsbyggandet i Dalarna erbjuder vi tidiga och kontinuerliga dialoger med kommunerna i syfte att effektivisera planprocesserna. Dialogerna leder till att vi kan lyfta och lösa frågor i tidigare skeden av planprocesserna. Vi genomför också kommunbesök där representanter på kommunernas plan- och byggförvaltningar har möjlighet till dialog med staten utifrån de enskilda kommunernas utmaningar. För att effektivisera planprocesserna i den delen som innefattar samordning och tillvaratagande av statliga intressen samverkar vi med andra statliga myndigheter. Exempelvis har Försvarmakten och Lantmäteriet deltagit på en träff som vi anordnade för kommunernas planhandläggare. Avstämning sker löpande med ett flertal länsstyrelser och genom samhällsbyggnadsnätverket för likartad och effektivare handläggning.

Under året har vi inrättat Plansamverkan – ett forum för kommunernas medarbetare att mötas för att diskutera de frågor som de anser vara aktuella och som det finns behov av att

lyfta med kollegor i andra kommuner. Syftet är både att skapa en mötesplats för gemensam dialog och en förhoppning om att kommunerna sinsemellan ska diskutera frågor som de ofta annars hör av sig till oss för att få svar om.

Länsstyrelsen bedömer att insatserna bidragit till ökad samsyn internt, bättre förståelse för företagens förutsättningar och stärkt kompetens i dialog och klarspråk. Resultatet på sikt är en mer enhetlig, effektivare vägledning och ett bemötande som tydligare svarar upp mot företagens liksom andra intressegruppers behov i länet.

Vår bedömning är att dialogprocessen med statliga myndigheter och kommunerna bidrar till en ökad medvetenhet om respektive myndighetsroll och förståelse för varandras processer. Vi löser även i och med detta frågeställningar, stora som små, tidigare i planprocessen.

Övergripande uppdrag och intern utveckling

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
1B1 Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet	Regleringsbrev
1D6 Redovisa arbete med effektivitet, enhetlighet och handläggningstider vid tillsyn och prövning	Regleringsbrev
1E1 Redovisa kostnader för informations- och kommunikationsverksamhet	Regleringsbrev
3E3 Kunskapshöjande insatser rörande tillståndprocesser	Regleringsbrev
Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheter Fö2025/00670	Övriga uppdrag

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Säkerhetsskydd samt informations- och cybersäkerhet

Länsstyrelserna har en gemensam stödfunktion för informationssäkerhet och dataskydd Safir. Deras uppdrag är att främja informationssäkerhet och dataskydd både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse (läs mer i bilaga E).

Digitala nano-utbildningar i informationssäkerhet och dataskydd har genomförts internt. Ytterligare utbildningsinsatser har gjorts kopplat till nya digitala verktyg som infördes under slutet av 2025. Länsstyrelsen bedömer att dessa insatser har lett till en grundläggande förmåga hos den enskilde medarbetaren att hantera nya stödsystem, samt att tidigare uppmärksamma angrepp. Dessutom upplevs steget till att anmäla incidenter eller avvikelser mindre än för en person som inte genomgått utbildningarna.

Vi har gjort en utvärdering av vårt eget informationssäkerhetsarbete genom MSB:s verktyg Cybersäkerhetskollen. Arbete har påbörjats för att stärka förmågan att vara väl rustade inför den nya Cybersäkerhetslagen och NIS2-direktivet.

Vi har under året uppdaterat våra rutiner och riktlinjer inom säkerhetsskydd. Detta bedömer vi har stärkt vårt skydd mot angrepp och ökat de interna kunskaperna om behov av säkerhetsskydd för länsstyrelsens verksamheter.

Effektivitet, enhetlighet och handläggningstider vid tillsyn och prövning

Effektivisering av tillsyn och tillsynsvägledning är ett nationellt uppdrag och projekt där Länsstyrelsen Dalarna aktivt deltar genom bemanning och utvecklingsarbete i projektet

Inom ramen för uppdraget har arbete bedrivits med att ta fram gemensamma mallar samt att undersöka möjligheter till ökat samarbete mellan länsstyrelserna, bland annat genom att kunna stötta varandra vid tillfälliga arbetstoppar.

På regional nivå har Länsstyrelsen Dalarna särskilt fokuserat på att effektivisera och förenkla handläggningen av anmälningsärenden. Som en del i detta utvecklingsarbete har samrådshandläggare tillsatts i syfte att skapa tydligare processer, ökad kvalitet och mer enhetlig handläggning (läs mer i bilaga E).

Tidig dialog

Under 2025 har Länsstyrelsen arbetat vidare med tidig dialog. Bland annat har alla enheter i uppdrag att kartlägga och beskriva vad tidig dialog innebär för respektive verksamheter. Kartläggningen och beskrivningen ska resultera i en eller flera åtgärder som ska genomföras under 2026. Åtgärderna blir en del av enhetens och avdelningens verksamhetsplan för 2026 och följs under tertialuppföljningarna samt i ledningsgruppen. I begreppet tidig dialog ingår att Länsstyrelsen har:

- Tidig kontakt mellan part och Länsstyrelsen.
- Precision i våra utredningar, inklusive i vilka underlag vi begär in.
- Gemensam tidsplan med den sökande.
- Analys av kommunikationsvägar – möten, telefon, hemsida och e-tjänster.
- En kontinuerlig dialog och förklarande motiveringar eller vägledning som underlättar för att beslut kan förstås och helst accepteras oavsett utfall.

(Läs mer i kapitel Naturvård och miljöskydd).

Återrapporteringskrav kommunikation

Kostnaderna för sin informations- och kommunikationsverksamhet

Annonser och profilprodukter

Tema	Verksamhet	2025
Öppettider naturum Dalarna, information om invasiva arter, adventsinbjudan (tkr)	Avdelningen för naturvård, myndighetsövergripande	20
Roll-up välfärdsbrott (tkr)	Enheten för samhällsskydd och beredskap	4

Övrigt tryckt material

Produktion	Verksamhet	2025
Dalarnas naturpärlor på engelska, 6 900 ex, avgiftsfinansierad (tkr)	Enheten för naturvård	100
Skötselhandbok, affischer och årsredovisning (tkr)	Naturvård, kulturmiljö, myndighetsövergripande	20

Upphandlade kommunikationstjänster

Kommunikationsinsats	Uppgift eller uppdrag	2025
Informationsmaterial mänskliga rättigheter Lätt att göra rätt (tkr)	Enheten för social hållbarhet	28
Webbarbete extrawebb, nyhetsbrev, tillgänglighetsanpassning, layout (tkr)	Energiintelligent Dalarna	86
Dalarnas energi- och klimatstrategi (tkr)	Avdelningen för hållbar utveckling	24
Framtagning av principer för effektiv energikommunikation, samt information om klimatkalkylatorn (tkr)	Avdelningen för hållbar utveckling	33
Länsstyrelsegemensam medverkan i Almedalen, 3 seminarier (tkr)	Myndighetsövergripande	12
Lagring podcast Krislådan, tillgänglighetsanpassningar (tkr)	Myndighetsövergripande	6

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Årsarbetskrafter, enheten för kommunikation

Sammanställning	2025
Antal årsarbetskrafter totalt inom enheten för kommunikation	4,25
Antal årsarbetskrafter kvinnor	3,25
Antal årsarbetskrafter män	1

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Hur verksamheten har bidragit till myndighetens förmåga att uppfylla sina kärnuppgifter

I flera av våra regeringsuppdrag står det att vi ska informera, sprida informationen och höja kunskapen inom ett visst område. Kommunikationsverksamhetens arbete sker på uppdrag av kärnverksamheten och på så vis bidrar vi också till myndighetens kärnuppgifter. Vi följer upp effekten av vårt arbete på olika sätt, genom exempelvis statistik i våra digitala kanaler.

Verksamheten bidrar även till att skapa och bibehålla förtroendet för länsstyrelsens roll och uppdrag. Genom att upprätthålla förtroendet för myndighetens verksamhet i vardagen står vi även bättre rustade för att vara en trovärdig källa till information vid kris eller höjd beredskap.

För att leva upp till myndigheters serviceskyldighet enligt förvaltningslagen tillhandahåller vi tillgänglig information för våra målgrupper. Vi ger råd och service till dem som behöver använda våra tjänster eller efterfrågar vägledning. Enligt vårt uppdrag om krisberedskap arbetar vi löpande med information och råd till invånare om hur de ska agera vid samhällsstörningar eller kriser, kommunikation om försvarsvilja och vikten av källkritik. En stor del av arbetet är proaktivt, såsom att bidra till att utveckla länets beredskap inför kris eller krig. Det kan också vara information med direkt koppling till Länsstyrelsens främjande uppdrag, eller information för att gynna och underlätta deltagandet i allmänna val.

Vi ser att information- och kommunikationsarbetet är en väl integrerad och nödvändig del av myndighetens arbete. En målgruppsanpassad och tillgänglig information är bärande för att kärnuppgifterna ska kunna lösas. Det är också avgörande för att målgrupperna ska veta hur de ska agera och kunna fatta välgrundade beslut i frågor som rör dem.

Vilken uppgift eller vilka uppdrag som ligger till grund för respektive verksamhet/insats

Enligt myndighetsförordningen ska myndigheter tillhandahålla information om myndighetens verksamhet och följa sådana förhållanden utanför myndigheten som har betydelse för verksamheten. Myndigheters serviceskyldighet regleras också i förvaltningslagen, med bland annat krav att tillhandahålla tillgänglig information.

Kommunikationsverksamheten har enligt den statliga värdegrunden uppgiften att upprätthålla demokratiska värden, till exempel verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället.

Länsstyrelserna är mål- och resultatstyrda och respektive länsstyrelses inriktning beslutas av dess länsledning, utifrån de uppdrag som riksdag och regering har beslutat om. Enligt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion är en av länsstyrelsernas grundläggande uppgifter att arbeta för att nationella mål får genomslag i länet.

Enligt förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap ska Länsstyrelsen vid en kris verka för att information till allmänheten och företrädare för massmedia samordnas.

Motivering för val av kommunikationsmedel

Val av kommunikationsmedel sker utifrån att de ska vara förtroendeskapande och ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbara. Vår kommunikation sker i huvudsak via egna digitala kanaler, såsom webb, samt intranät för intern kommunikation.

- Vår huvudsakliga kommunikationskanal är webbplatsen Lansstyrelsen.se. Den hade under året 9,2 miljoner registrerade besök, 14,4 miljoner registrerade sidvisningar och 6,4 miljoner unika besökare. Lansstyrelsen.se/dalarna hade av dessa 275 000 registrerade besök, 652 000 sidvisningar och 206 000 unika besökare.
- Sociala medier används för att kostnadseffektivt sprida information till våra målgrupper. Genom kontinuerligt informationsarbete i våra sociala kanaler bygger vi också trovärdighet inför eventuella krissituationer. Kraven på e-tjänster ställer också krav på kommunikationsstödjande insatser.
- Kommunikationsinsatserna för Energiintelligent Dalarna handlar främst om utveckling av extrawebben energiintelligent.se. Fokus för kommunikationen är att stödja det övergripande målet för Dalarnas energi- och klimatstrategiska arbete; skapa förutsättningar för hållbar utveckling på regional och lokal nivå, och därigenom bidra till att de nationella energi- och klimatmålen uppnås.
- Tryckt information produceras i begränsad mängd. De flesta målgrupper föredrar att ta del av Länsstyrelsens information digitalt, men det finns situationer där tryckt information underlättar för målgruppen och därför är effektivare än digital. Ett exempel är handböcker för att stödja naturvårdsarbetet i skyddade områden.

Arbete med AI

Under 2025 tillsatte Länsstyrelsen i Dalarnas län en arbetsgrupp med uppdrag att ta fram styrdokument för användande av AI. Det första steget var att utgå ifrån den framtagna länsstyrelsegemensamma AI-policyn. Arbetet regionalt har sedan fortsatt med framtagning av interna riktlinjer för användning av generativ AI, utbildningar och vägledning för chefer. Kopplat till detta har det genomförts interna utbildningar i informationssäkerhet och dataskydd, för att göra oss bättre rustade inför eventuellt godkännande av AI-verktyg under 2026.

Länsstyrelsens arbete i nationella stödverksamheter och resurssamverkan

Förvaltningsobjekt

För att länsstyrelserna ska ha en tydlig struktur i förvaltnings- och utvecklingsarbetet finns 13 förvaltningsobjekt. Där samarbetar verksamhet och IT kring ett gemensamt område inom våra uppdrag. Ett förvaltningsobjekt består av och hanterar:

- System och IT-stöd som används i verksamheten
- Processer och arbetssätt som systemen ska stödja
- Information och data som hanteras inom området
- Roller och ansvar kopplade till området
- Mål och behov från verksamheten
- Slutanvändarens behov och upplevelser.

Länsstyrelsen i Dalarnas län deltar med medarbetare i Förvaltningsobjekten Natur och Generellt kartstöd.

Miljösamverkan Sverige

Miljösamverkan Sverige är ett samverkansorgan kring tillsynsvägledning, tillsyn och viss prövning inom miljöbalksområdet och närliggande lagstiftningar. Deltagare är Sveriges länsstyrelser, Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten. Arbetet leder till en ökad samsyn mellan länsstyrelserna, ger en mer enhetlig myndighetsutövning och stödjer länsstyrelserna i rollen som tillsynsvägledare och som tillsyns- och prövningsmyndigheter. Under året har Länsstyrelsen deltagit i ett projekt kring samråd enligt 12:6 i Miljöbalken (läs mer i kapitel Naturvård och miljöskydd).

Fjälldelegationen

I Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län finns en gemensam fjälldelegation, ett organ för samverkan i frågor som särskilt rör fjällområdet. Delegationen består av länens landshövdingar och länen turas om att vara ordförande två år i taget. Under 2025 har delegationen tagit fram en gemensam strategi för klimatanpassning i fjällen (läs mer i kapitel Naturvård och miljöskydd).

Utlåning av medarbetare till andra länsstyrelser/myndigheter

Vi har under 2025 lånat ut personal för att kompetensförstärka civilområdesansvarig länsstyrelse i Örebro.

Uppdraget med att förbereda arbetet kring personallån mellan beredskapsmyndigheterna har påbörjats. En gemensam mall för att teckna överenskommelse om personallån mellan länsstyrelserna har tagits fram och diskussioner mellan länsstyrelserna har påbörjats. Avtal med närliggande länsstyrelser kommer att tecknas under 2026.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Länsstyrelsen har under 2025 fortsatt arbetet med det långsiktiga målet att vara en attraktiv arbetsplats. En viktig del i att vara en attraktiv arbetsplats är att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö och därför har vi ett verksamhetsmål att vår sjukfrånvaro ska understiga fyra procent på årsbasis på myndighetsnivå. För att nå detta mål arbetar vi kontinuerligt tillsammans med våra medarbetare för att förbättra arbetsmiljön exempelvis genom regelbunden dialog mellan chef och medarbetare, i medarbetarsamtal och lönesamtal, i våra lokala och centrala samverkansforum med arbetsgivare, skyddsombud och förtroendevalda, samt i våra skyddsronder och i våra medarbetarundersökningar.

I den centrala skyddskommittén behandlas arbetsmiljöfrågor på en övergripande myndighetsnivå. I den lokala skyddskommittén på avdelningarna behandlas avdelnings- och enhetsövergripande arbetsmiljöfrågor. Utöver det genomför vi årligen fysiska skyddsronder samt risk- och konsekvensanalyser inför förändringar i verksamheten. Likt föregående år har även i år avdelningarnas sjukfrånvaro varit en stående punkt på respektive ledningsgrupp och som sedan följts upp i respektive avdelnings lokala samverkans forum. Hur sjukfrånvaron har sett ut för 2025 redovisar vi under rubriken Sjukfrånvaro.

Myndigheten har ett avtal med Falcks företagshälsovård som erbjuder stöd i förebyggande åtgärder för att förbättra arbetsmiljön på våra enheter. Varje enhetschef ansvarar för att vid behov beställa stöd från företagshälsovården i dialog med HR-enheten. Under året har 42 medarbetare sammanlagt stått för 146 besök hos företagshälsovården, vilket är en minskning från 2024 med 26 medarbetare respektive 70 ärenden. 2025 har majoriteten av insatserna bestått av 50 procent förebyggande insatser, följt av 34 procent främjande och 16 procent efterhjälpande insatser. Detta innebär en förändring från 2024 där majoriteten av insatserna nu består av proktiva åtgärder istället för reaktiva insatser.

Arbetsmiljöverket genomförde under 2025 en nationell tillsynsinsats där bland annat länsstyrelsernas arbete med att förebygga risker för hot och våld i samband med myndighetsutövning granskades. Inom ramen för tillsynen genomfördes inspektioner av två enheter inom myndigheten. Inspektionerna identifierade såväl förbättringsområden som redan vidtagna åtgärder och utvecklade arbetssätt. Arbetet med att ytterligare stärka och utveckla myndighetens processer kommer att bedrivas fortlöpande inom det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Under 2025 har vi genomfört två medarbetarundersökningar, så kallade pulsmätningar. Dessa mätningar består av färre frågor än de större medarbetarundersökningarna, men fokuserar istället på specifika områden för varje avdelning. Avdelningarna fick själva bestämma vilka fokusområden som skulle mätas och utifrån respektive avdelnings resultat togs handlingsplaner fram för varje enhet. Under 2026 kommer återigen en större medarbetarundersökning att genomföras.

Att vara en attraktiv arbetsplats är också att vara en flexibel arbetsplats. Myndighetens erbjudande att arbeta på distans upp till 49,9 procent är en fortsatt uppskattad möjlighet för våra medarbetare. Möjligheten att arbeta på distans ställer dock större krav på våra chefer att ha ett närvarande ledarskap och skapa en fortsatt tillfredsställande arbetsmiljö. Det möjliggör vi genom att cheferna har regelbundna avstämningar med sina medarbetare som arbetar på distans, samt att vi fortsätter att fånga upp den digitala arbetsmiljön genom att göra en digital skydds rond via IA-systemet (ett webbaserat incidentrapporteringsystem som ger stöd i det systematiska arbetsmiljö- och förbättringsarbetet).

Möjligheten till friskvård är också en uppskattad förmån inom myndigheten. Myndigheten erbjuder möjligheten att nyttja en friskvårdstimme i veckan samt 2 500 kr i friskvårdsbidrag årligen. Under 2025 nyttjade 63 procent av våra medarbetare möjligheten att utöva en timme friskvård i veckan på sin arbetstid och 81 procent av medarbetarna nyttjade sitt friskvårdsbidrag till friskvårdsaktiviteter som är godkända enligt Skatteverkets regelverk.

Under våren 2025 fortsatte vi också att stärka vår medarbetarkultur med ytterligare en temavecka, den kommunikativa veckan. Vi har tidigare haft temaveckor för våra mellanmänniska och arbetsrelaterade attityder. Vi utbildade våra chefer och medarbetare i ämnet feedback. Allt för att påminna och stärka oss inom våra kommunikativa beteenden; att vara tydliga, lyhörda och prestigelösa. Sammanfattningsvis anser vi att Länsstyrelsen under 2025 har tagit flera steg i rätt riktning mot att uppfylla vårt övergripande mål att vara en attraktiv arbetsplats med en god arbetsmiljö.

Kompetensförsörjning

Personalomsättning	År 2025	År 2024	År 2023	År 2022
Personalomsättning nyanställda tillsvidare (%)	6,6	2,3	7,1	17,8
Personalomsättning avgångna tillsvidare (%)	8,5	5,0	9,4	10,1

Personalomsättningen för 2025 är åter tillbaka på en mer normal nivå för myndigheten, då omsättningen varit lägre under 2024.

Myndigheten har under 2025 publicerat 52 rekryteringsannonser, det är 15 fler än 2024 (37 st). Av dessa annonser var fyra för säsongsanställda, 15 särskild visstidsanställning, åtta tidsbegränsad anställning samt 25 stycken tillsvidareanställning. Totalt antal sökanden för

tjänsterna var 2 330 stycken. Könsuppdelningen var; 1 241 kandidater som identifierar sig som kvinnor, 1 005 kandidater som identifierar sig som män samt 84 kandidater som identifierar sig som annat kön. 79 tjänster har tillsatts under året där 42 anställda identifierat sig som kvinnor, 32 anställda som män och 5 anställda identifierat sig som annat kön.

Våra valda rekryteringskanaler är LinkedIn, Facebook, Arbetsförmedlingen (Platsbanken) och Länsstyrelsens webbsida. Vi använder oss också av Rekryteringslots Dalarna för en större bredd av ansökningar. Av de valda rekryteringskanaler vi har fortsätter Arbetsförmedlingen (Platsbanken) att fungera bäst för myndigheten, då flest ansökningar har kommit in via den kanalen. Utifrån antalet ansökningar och kvaliteten på kandidaterna är vi i huvudsak nöjda med våra valda kanaler, även om vi vid några tillfällen fått avbryta rekryteringsprocesser på grund av att efterfrågad kravkompetens saknats.

Under 2025 har HR-enheten också arbetat om myndighetens rekryteringshandbok i syfte att ge oss en bättre rekryteringsprocess där roller och förväntningar på berörda och inblandade parter tydliggörs och som därför resulterar i en tydligare, mer transparent och förtroendegivande process för sökande kandidater samt involverade parter.

Omarbetningen av rekryteringsprocessen är också en förberedelse inför Lönetransparensdirektivet som lanseras under 2026.

Under 2025 har medarbetarna lagt ned 1,4 procent av sin arbetstid på kompetenshöjande aktiviteter, vilket är högre än under 2024 då snittet var 1,1 procent. Det innebär att 2025 var ett normalår för nyttjandet av kompetenshöjande insatser.

Andra insatser som vi genomfört för att stärka kompetensförsörjningen är bland annat lanseringen av vårt eget interna Chefsutvecklingsprogram. Här har vi paketerat de olika, fristående, insatserna som myndigheten gjorde för att stärka cheferna i sitt chef- och ledarskap. Chefsutvecklingsprogrammet innehåller bland annat en ny chefsintroduktion där nyrekryterade chefer får en chefskollega, en s.k. chefsbuddy som stöd och mentor under den första tiden i sitt nya uppdrag. Ytterligare en insats inom ramen för vårt chefsutvecklingsprogram är de chefstriader som vi också startat upp för alla chefer inom myndigheten. Chefstriaderna ger våra chefer möjligheten att dryfta utmaningar inom rollen med andra kloka kollegor samt stärka nätverkandet inom chefskollektivet i myndigheten.

Triader har varit ett återkommande tema under 2025 där Länsstyrelsen i Dalarnas län har åtagit sig att hålla ihop och administrera chefstriader för chefer inom statliga myndigheter i länet, det vi kallar Chefstriader i staten. Här har vi bildat chefstriader med närliggande statliga myndigheter såsom Trafikverket, Transportstyrelsen, Polismyndigheten, Sveriges Domstolar, Arbetsmiljöverket och Tullverket. Syftet med triaderna är att stärka ledarutvecklingen inom länet, skapa ett mer strukturerat sätt att arbeta med kompetensutveckling och utbyte mellan cheferna inom de olika myndigheterna. Triaderna har i uppstarten fått metodstöd och diskussionsämnen med sig i sitt fortsatta triadarbete. Insatsen har varit uppskattad av cheferna och planen är att triaderna fortsätter även 2026.

Under året har myndigheten också arbetat fram en ny process för sitt lönebildningsarbete. Den nya processen har för avsikt att tydliggöra kopplingen mellan medarbetarens individuella prestation och målsättning med den nya lön som sätts årligen i lönerevisionen. Tillsammans med detta utvecklingsarbete har vi genomfört en tvådagars-utbildning för cheferna i lönesamtalet och det lönesättande samtalet. Syftet med utbildningen var att stärka cheferna i sin förmåga att motivera kring lönesättningen av sina medarbetare i den årliga lönerevisionen. Insatsen var uppskattad av cheferna och gav den positiva effekten att myndigheten i årets lönerevision hade en oenighet i de lönesättande samtalen.

I och med ovan beskrivna insatser är den sammantagna bedömningen att vi har en god kompetensförsörjning och att vi på sikt kommer att möta vårt övergripande mål med en långsiktig och hållbar grundbemanning.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	2025: Antal anställda ²	2025: Total sjuk- frånvaro i för- hållande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	2025: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i för- hållande till total sjuk- frånvaro (%)	2024: Antal anställda	2024: Total sjuk- frånvaro i för- hållande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	2024: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i för- hållande till total sjuk- frånvaro (%)	2023: Antal anställda	2023: Total sjuk- frånvaro i för- hållande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	2023: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i för- hållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	1,4	0,4%	0,0%	2,5	0,0%	0,0%	3,6	2,3%	0,0%
Män 30–49 år	52,0	4,6%	63,2%	52,3	1,8%	25,8%	56,5	2,3%	45,6%
Män ≥ 50 år	59,4	1,7%	26,6%	59,3	1,3%	28,6%	54,3	1,7%	23,6%
Män totalt	112,8	3,0%	52,8%	114,1	1,5%	26,9%	114,5	2,1%	36,2%
Kvinnor ≤ 29 år	3,2	1,7%	0,0%	4,2	1,9%	0,0%	6,2	4,2%	0,0%
Kvinnor 30–49 år	89,0	5,7%	69,7%	89,1	5,7%	70,7%	89,8	5,1%	61,4%
Kvinnor ≥ 50 år	67,2	5,0%	70,9%	66,0	9,9%	86,7%	69,6	8,2%	80,8%
Kvinnor totalt	159,3	5,4%	70,1%	159,2	7,3%	80,2%	165,6	6,4%	71,7%
Samtliga ≤ 29 år	4,6	1,3%	0,0%	6,6	1,2%	0,0%	9,9	3,6%	0,0%
Samtliga 30–49 år	140,9	5,3%	67,8%	141,4	4,2%	64,2%	146,3	4,0%	58,3%
Samtliga ≥ 50 år	126,6	3,4%	63,5%	125,3	5,7%	83,0%	123,9	5,3%	75,2%
Samtliga totalt	272,1	4,4%	65,9%	273,3	4,8%	75,1%	280,1	4,6%	66,6%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Antalet anställda för 2025 är 272,1. Det är en minskning från 2024 med cirka 1 anställd (273,3). Denna marginella minskning beror på en minskad budget för myndigheten. Myndighetens totala sjukfrånvaro ligger på 4,4 procent (helår) vilket är lägre än 2024 (4,8

² Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

procent), men något högre än myndighetens långsiktiga mål på 4 procent. Kvinnliga medarbetare har fortsatt generellt sett en högre sjukfrånvaro än männen.

Den totala sjukfrånvaron är störst hos gruppen kvinnor 30–49 år, vilket är en förändring från 2024 där andelen kvinnor 50 år och över tidigare hade störst andel total sjukfrånvaro. Merparten av sjukfrånvaron för grupperna utgörs av långtidsjukskrivningar och orsakerna är sällan arbetsrelaterade. Det som är positivt är att myndigheten har minskat sin sjukfrånvaro, både totalt men också för gruppen kvinnor. Vi kan konstatera att männen sjukfrånvaro ökat.

De flesta avdelningar och enheter ligger långt under myndighetsmålet på 4 procent, vilket visar att myndighetens systematiska arbete med att minska sjukfrånvaron ger resultat. Vi bedömer att vi på sikt kan nå vårt mål med en sjukfrånvaro som understiger 4 procent på myndighetsnivå.

Myndighetsövergripande resultatbedömning

Det myndighetsövergripande resultatet bedöms som gott. Bedömningen grundar sig på att vi med goda handläggningstider hanterat de ansökningar och anmälningar som inkommit och den tillsyn som planerats. Vi har även genomfört regleringsbrevs- och myndighetsuppdrag, samordnande och vägledande insatser samt förberedelser för höjd beredskap och krig samtidigt som vi sett över och effektiviserat verksamheten. Resultatet beror på väl avvägda prioriteringar och väl inarbetade rutiner/processer samt engagerade medarbetare.

Utvecklingen är oförändrad jämfört med förra året. Flera av våra arbetsområden har ett fortsatt gott resultat. Vi hanterar de förändrade uppdrag vi får väl, samtidigt som vi ser att vi inom vissa områden behöver utvecklas.

Resultatredovisning per verksamhetsområde

Länsstyrelsen bedriver följande verksamheter.

Verksamhet (VÄS)	Benämning	Resultatbedömning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Gott
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Utvecklingsbehov
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Gott
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende	Gott
42	Energi och klimat	Gott
43	Kulturmiljö	Gott
45–46	Samhällsskydd och beredskap	Gott
50–58	Naturvård och miljöskydd	Gott
60–62	Areella näringar	Gott
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Gott

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar att redovisa Länsstyrelsens uppdrag som regional valmyndighet, att ansvara för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden.

Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden, som till exempel borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att i vissa fall besluta om lokala vägtrafikföreskrifter. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för viltförvaltningen är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Flytt av uppdrag till Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen i Dalarnas län har från och med årsskiftet till 2025 överlämnat flera uppdrag som tidigare varit koncentrerade hos oss till Länsstyrelsen i Örebro län. Uppdragen avser ärenden inom tillsyn för kommunernas överförmyndarverksamhet, begravningsfrågor, tillsyn av stiftelser och bevakningsföretag i Dalarna, Gävleborg, Värmland och Örebro län.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	13,2	17,7	18,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	5,4	9,6	10,3
Antal årsarbetskrafter män	7,7	8,1	8,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 782	7 363	7 410
Antal beslutade ärenden	2 157	7 726	7 100
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	99	135	79
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	17 734	24 142	23 628
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	63 369	241 643	189 641

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Minskning av antalet ärenden förklaras av att handläggning av vissa uppdrag vid årsskiftet flyttas till Länsstyrelsen i Örebro län och att handläggning av nya lönegarantiärenden från 1 februari 2025 hanteras av Skatteverket. Minskning av såväl redovisade kostnader, lämnade bidrag och antal årsarbetskrafter beror i huvudsak på flytt av dessa uppdrag.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ³	Saknas	94	95	94

Allmänna val

Länsstyrelsen har under året tillsatt ledamöter genom efterträdarval och genomfört sitt uppdrag som regional valmyndighet. Vi har under 2025 utbildat representanter från kommuner samt förberett och planerat och påbörjat åtgärder inför kommande val till riksdag, region och kommunfullmäktige 13 september 2026.

Diverse förordnanden

Under året har Länsstyrelsen fortsatt att löpande och vid behov, hanterat för samhället viktiga och uppskattade förordnanden inom ramen för övrig förvaltning. Det handlar exempelvis om vigselförrättare, notarius publicus och synemän. Länsstyrelsens arbete har säkerställt att de tjänster som den förordnade är utsedd att utföra, har funnits tillgängliga i samhället.

Lönegaranti

Ansvaret för verksamheten för lönegarantier överfördes den 1 februari till Skatteverket. Under 2025 har därför omfattningen av verksamheten kraftigt minskat. Länsstyrelsen kommer dock under en överskådlig tid svara för handläggning av lönegarantier kopplat till ännu ej avslutade konkurser och rekonstruktioner som inträffat före den 1 februari.

Under året har totalt 624 personer fått lönegarantiersättning vilket kan jämföras med föregående års utfall som uppgick till 2 228. Antalet handlagda konkurser och rekonstruktioner uppgick till 117 st (304 år 2024) respektive 0 st (7 st år 2024).

Jakt och viltvård

Viltförvaltningsdelegationen

Viltförvaltningsdelegationen har haft fyra möten under året. Bland annat har resultatet från det genomförda norska forskningsprojektet Björnprojektet, redovisats. Projektets syfte var att kartlägga björnens predation på ren i renskötselområdet och genomfördes i samverkan med bland annat Idre Nya Sameby. Redovisningen med efterföljande diskussion bedöms ha resulterat i en ökad förståelse för vilka risker som björnnärvaro innebär för rennäringen. Bland övriga punkter som diskuterats under året kan nämnas minimum- och förvaltningsnivåer för rovdjur, älg-, skydds- och licensjakter, ÄBIN (Skogsstyrelsens älgbetesinventering), samt olika nationella utredningar exempelvis om jakttider och nationell viltförvaltningsmyndighet. Under våren gjorde delegationen dessutom en

³ Administrationssystem, Länsstyrelsen

exkursion i skogsnäringsens regi till Bjursås för att lära sig mer om skogs- och markägarperspektivet i klövviltsförvaltningen.

Jakt, viltvård och rovdjursförvaltning

Processen med att fastställa nytt referensvärde för varg fortsatte under året då EU förändrade vargens skyddsstatus och Sverige redovisade nytt referensvärde på 170 stycken vargar i Sverige till EU. Under hösten arbetade länsstyrelsen med processutveckling kring övervakning och genetisk uppföljning, för att förbereda för den förändring av vargförvaltningen som krävs med anledning av detta.

Tillsammans med övriga län som har renskötsel deltar Länsstyrelsen i ett arbete som syftar till att utveckla användningen av det så kallade Förvaltningsverktyget. Ambitionen är att samebyarna ska lägga in kända förlustsiffror (slakt, trafikdödade renar, annan dödlighet) i ett webbverktyg som Sametinget tillhandahåller, för att få fram siffror över hur stora rovdjursförlusterna är per sameby. Webbverktyget fungerar dock inte optimalt och Sametinget har under två års tid arbetat med en uppdatering. Vi väntar också på en vägledning från Naturvårdsverket. Under våren 2026 avser berörda länsstyrelser och Sametinget utveckla arbetet vidare tillsammans. Kopplat till arbetet med Förvaltningsverktyget ingår också samråd med Idre Nya samebyn för att diskutera rovdjursförluster.

Länsstyrelsen fick in fyra ansökningar om skydds jakt efter stora rovdjur. Alla ansökningar avlogs och inget av besluten överklagades.

Under året har trycket på stödet till rovdjursavvisande stängsel varit relativt stort. Det har inneburit att viltskadeanslaget blivit ansträngt, då dessa medel även omfattar stöd till lantbrukare för att skrämna stora fåglar som skadar deras grödor. Skrämseln är inte alltid framgångsrik och behöver ofta kompletteras med skydds jakt, framförallt på tranor.

Trafik

Länets vägar har kontinuerligt setts över, dels genom översyn som säkerställt att föreskrifter finns för befintliga skyltar och vägmärken, dels genom hantering av förslag på nya föreskrifter som inkommit till Länsstyrelsen. För att göra länets vatten säkrare för alla, förhindra olyckor och minska störningar i samband med bad- och båtliv har ett kontinuerligt översynsarbete gjorts av sjötrafikföreskrifter. I år har särskilt fokus lagts på stopp- och väjningsplikt samt cirkulationsplatser på riksvägar i länet. I dessa uppdrag har länsstyrelsen haft en omfattande samverkan med Polismyndigheten, kommuner och Trafikverket, samt fört en dialog med allmänheten i respektive ärende.

Arbetet med inkomna förslag har resulterat i upprättade konsekvensutredningar och genomförda bedömningar som i sin tur varit underlag till beslut om nya eller förändrade trafikföreskrifter. Förslag på hastighetsreglering med mera som inkommit har före beslut föregåtts av dialog med exempelvis Trafikverket, aktuell kommun och Polismyndigheten. Konsekvensbeskrivningar har delgetts innan de slutliga besluten och bedöms resultera i en ökad förståelse för fattade beslut hos mottagaren liksom till ett stärkt förtroende för länsstyrelsen som beslutande myndighet, oavsett bifall eller inte.

Vidare har länsstyrelsen hanterat och beslutat om tillstånd för tävling på väg, vilket resulterat i att olika arrangemang kunnat anordnas av olika arrangörer under året.

Resultatbedömning

Resultatet för området är gott, vilket stärks av den positiva uppfattning om verksamheten kring trafikfrågor som Trafikverket framfört på regional nivå, kommunernas återkoppling kring valförberedelser samt från aktörer i viltförvaltningen. Utvecklingen för området bedöms som positiv, motiverat av att fler vägar och områden har uppdaterade föreskrifter och att det inom jakt och viltvård arbetas med kontinuerlig utveckling för att möta nya referensnivåer.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Redovisa åtgärder för verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena kommunal livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd och animaliska biprodukter, allmänna veterinära frågor, kontroll av foder och livsmedel inom primärproduktionen samt tillsyn av hund och katt. Länsstyrelsens uppgifter omfattar tillsyn, kontroll och besiktning, handläggning av ansökningar, samverkan och samordning samt information.

Inom livsmedelsområdet har länsstyrelserna ansvar för att ge stöd, råd och samordning till den kommunala livsmedelskontrollen. Kontroller genomförs av verksamheter som bedriver primärproduktion av livsmedel och/eller foder. Länsstyrelserna ansvarar också för kontroll av insamling, omlastning och transport av animaliska biprodukter.

Efterlevnaden av djurskyddsbestämmelser kontrolleras hos både verksamhetsutövare och privatpersoner. Området omfattar även till exempel förprovning av djurstallar.

Smittskyddsområdet omfattar samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat sjukdomar inom epizooti- och zoonoslagen, men även hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet och hygien.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, djurhållares hantering av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

I den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP) finns operativa mål för merparten av områdena.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Utöver de nationella och regionala uppdragen har vi ansvaret över bitillsynen i Dalarna, Gävleborg, Örebro och Värmlands län.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	13,3	11,7	12,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	11,5	10,7	11,0
Antal årsarbetskrafter män	1,8	1,0	1,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 725	1 810	1 662
Antal beslutade ärenden	1 688	1 908	1 633
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	17 955	15 381	14 980
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Länsstyrelsen kan se en ökning av antalet årsarbetskrafter mellan 2024 och 2025, från 11,7 till 13,3, ett resultat av att vi tillfört mer resurser för att öka måluppfyllnaden. Det gör att verksamhetskostnaderna för året ökat jämfört med tidigare år.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ⁴	≥1	2,36	1,5	1,73
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS	10	4	3	4,4
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ⁵	100	100	100	100

Livsmedels- och foderkontroll i primärproduktionen

Länsstyrelsen har under 2025 genomfört samtliga 28 tilldelade foder- och livsmedelskontroller enligt den nationella kontrollplaneringen. Både livsmedel och foder har kontrollerats på alla gårdar när det varit aktuellt. Länsstyrelsen har genom att följa den nationella planeringen uppfyllt operativt mål 20 inom livsmedel och foder.

Kontrollerna visar att regelefterlevnaden generellt sett är god, men kontrollerna visar också att de behövs. De vanligaste avvikelserna handlar om hygien vid lagring och hantering av foder, renhållning, registrering av verksamheter och bristfällig dokumentation

⁴ Register, Jordbruksverket

⁵ Register, Länsstyrelsen.

av läkemedelsanvändning eller spårbarhet. Länsstyrelsens målsättning är att följa upp samtliga avvikelser som upptäcks.

Det operativa arbetet med kontroller i primärproduktionen bidrar till att säkerställa en hygienisk produktion, säkra livsmedel och fodermedel och spårbarhet genom foder- och livsmedelskedjan. Det bidrar även till att höja kunskapen och nivån inom primärproduktionen, så att fler verksamheter når upp till kraven i lagstiftningen. Länsstyrelsen har även under 2025 kontrollerat mål 19 – livsmedel, att reglerna följs kring försäljning av små mängder opastöriserad mjölk och råmjölk till slutkonsument. Länsstyrelsen har prioriterat kontroller hos verksamheter med mjölkproduktion på fäbodan, och utöver kontrollerna i den nationella planeringen beslutat om åtgärder för en anläggning med hantering av opastöriserad mjölk. På grund av de faror som finns i opastöriserad mjölk ser vi en god effekt med ökad regelbundenhet till följd av arbetet.

Inom operativt mål 11 livsmedel, spårbarhet av ägg, har Länsstyrelsen genomfört de två kontroller som tilldelats i den nationella planeringen. Kontrollen verifierar i ett av fallen att spårbarheten var uppfylld i den kontrollerade verksamheten. I ett av fallen fanns brister i spårbarheten av sålda ägg.

För branschriktningen potatis finns det operativa målet 16 inom livsmedel, som handlar om producentens förebyggande arbete för att hålla nere nivåerna av glykoalkaloider, såsom gifterna solanin och chakonin, i potatisen. Länsstyrelsen blev tilldelad tre kontroller under 2025 hos potatisodlare, och i samtliga fall följde odlarna de krav och riktlinjer som finns gällande glykoalkaloider. Kontrollerna verifierar att matpotatis på marknaden är säker att äta, men kontrollerna skulle också fånga upp om brister noterades så att dessa kunde åtgärdas och kunskapsnivån höjas.

Länsstyrelsen har under året haft regelbundna samverkansmöten inom livsmedel och foder med fem närliggande län, vilket resulterat i ökad regional samsyn och likriktning inom våra verksamhetsområden. Samverkansgruppen har också genomfört en samsynsdag inom området spannmål och växtskyddsmedel, som innefattade besök på en större torkanläggning för spannmål, samt föreläsning och gemensamma diskussioner. Arbetet med samverkan leder till ökade ämneskunskaper och en regional likriktning. Vid Länsstyrelsen i Dalarnas län har delar av personalen under våren 2025 genomgått utbildning i användning av växtskyddsmedel, vilket lett till ökad kompetens i samband med kontrollarbetet för såväl livsmedel som foder, inom samtliga områden där växtskyddsmedel används.

Under året har vi även arbetat för att fler ska registrera sig för primärproduktion, bland annat genom hjälp från andra enheter med att sprida information. Länsstyrelsen har tagit beslut om registrering och riskklass i samband med registreringar, och arbetar mer aktivt än förr med sanktionsavgifter vid vissa slags avvikelser. Arbetet med registervård i registret över primärproducenter, Primör, har pågått löpande under året. Ett uppdaterat register är en förutsättning för ett relevant kontrollurval och likvärdig kontroll. Arbetet med såväl samverkan som med registret, och kompetenshöjande insatser bidrar till uppfyllnad av

operativt mål 1 – foder, att myndigheten ska ha verktyg och förutsättningar för riskbaserad och likvärdig kontroll.

Verksamhetsutövare ska enligt operativt mål 2 foder ha de grundläggande kunskaper som behövs för att kunna följa lagstiftningen. Vi arbetar mot målet kontinuerligt genom att förmedla information till producenterna vid kontroller, registreringar, registervård och förfrågningar.

Länsstyrelsen planerade för 2025 att fortsätta delta i fjolårets nationella projekt Screening av faror i foder, som drivs av Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) med syfte att upptäcka mögelgifter och andra faror i lagrad foderspannmål. Länsstyrelsen har inte prioriterat att utföra provtagningar under året. Detta bland annat på grund av att provsvaren inte går att använda inom den offentliga kontrollen.

Länsstyrelsen har under året deltagit i en större remiss från regeringen med förslag att flytta livsmedelskontrollen, så också primärproduktionskontrollen, i landet till Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Vår personal ingår också i en nationell arbetsgrupp som arbetar med åtgärder från revisioner som genomförts på länsstyrelserna inom 28-området. Gruppen finns för att skapa samsyn och ta fram stödmaterial och arbetssätt som gynnar samtliga länsstyrelser. Det återstår att se utifrån vad som beslutas kring livsmedelskontrollen hur det arbetet kommer att bedrivas i framtiden.

Länsstyrelsen är behörig regional kontrollmyndighet för flera områden inom livsmedelskedjan. Ett av våra mål är att främja regional samverkan inom livsmedelskontrollen. Vi gör det genom att bland annat anordna länsträffar för livsmedelsinspektörer i länet där även Livsmedelsverket, Region Dalarna och Mitt Miljösamverkan medverkar. Länsstyrelsen har under år 2025 anordnat en länsträff dit både kommunernas och Livsmedelsverkets livsmedelsinspektörer verksamma i länet var inbjudna. Utöver detta har en digital länsträff anordnats i samverkan med länsveterinärer och livsmedelsinspektörer i Dalarnas-, Uppsalas-, Gävleborgs-, och Västmanlands län. Länsträffen anses som ett viktigt utbildnings- och samsynstillfälle för livsmedelsinspektörerna. Träffarna bidrar också till att öppna nya dörrar för samarbete mellan regionala och lokala myndigheter inom livsmedelsfrågor.

Grundvillkor 2025

Länsstyrelsen utför årligen grundvillkorskontroller kopplade till EU-stöden för lantbrukare. Under 2025 blev tilldelningen av grundvillkorskontroller från Jordbruksverket 11 lantbruk. Precis som förra året är frekvensen sänkt något sedan tidigare, på grund av ändrade regler där de minsta gårdarna inte längre omfattas av kraven i grundvillkoren. Enheten för djurvälstånd och livsmedel har genomfört dessa kontroller inom områdena djurskydd, foder- och livsmedel i primärproduktionen, samt hormonanvändning. Kontrollerna prioriteras före annan kontroll, så att handläggning och utbetalning av EU-stöden ska kunna hanteras i rätt tid. I samband med grundvillkorskontrollerna genomförs parallellkontroller årligen av samtliga kontrollanter, för att likrikta personalen och säkerställa kvaliteten på kontrollerna.

Djurskydd

Planerad riskbaserad kontroll

I den planerade, riskbaserade kontrollen inom djurskydd är 10-procentsmålet ett av de främsta nationella målen. I Dalarna innebär det att 185 verksamheter med livsmedelsproducerande djur ska kontrolleras. För 2025 genomfördes 73 planerade djurskyddskontroller på verksamheter med livsmedelsproducerande djur, vilket motsvarar 3,9 procent. Vår riskbaserade kontroll når därför inte upp till det nationella målet. Inom den riskbaserade kontrollen har kontroll av nötkreatur prioriterats. Trots att tioprocentmålet inte har uppnåtts ser vi tydliga effekter av den planerade riskbaserade djurskyddskontrollen. Arbetssättet möjliggör att allvarliga brister i djurhållningen upptäcks och åtgärdas, vilket i förlängningen stärker djurvälståndet eftersom bristerna annars riskerat att förbli oupptäckta. Den riskbaserade kontrollen fungerar också som en bekräftelse på det goda djurskydd som upprätthålls på många gårdar i länet där ambitionen om hög djurvälstånd är central i verksamheten

Det finns flera orsaker till att vi inte når tioprocentmålet. Handläggarna som ansvarar för planerad djurskyddskontroll har även andra omfattande arbetsuppgifter, såsom kontroll av foder och livsmedel i primärproduktionen, grundvillkorskontroller, förprovning av djurstallar, registervård och olika typer av uppföljningar. De hanterar dessutom händelsestyrt arbete, exempelvis information från Livsmedelsverkets officiella veterinärer vid slakterier, samt administrativt arbete som hantering av offentliga handlingar, svar på förfrågningar, inköp, upphandling och andra övergripande administrativa uppgifter.

Även i år har större djurskyddsärenden krävt mycket resurser, vilket inneburit att de planerade djurskyddskontrollerna inte har kunnat prioriteras. Inför 2026 har vi därför gjort en ny planering för de planerade kontrollerna, med förhoppningen att detta ska bidra till att vi uppnår tioprocentmålet.

I förhållande till antalet fysiska kontroller av klagomål inom djurskydd, har vi gjort fler planerade kontroller under 2025. Målet att göra minst lika många planerade kontroller har uppnåtts, kvoten blev 84 stycken planerade rutinkontroller och antal fysiska klagomålskontroller är 36 stycken under 2025.

Förprovningsärenden som har inkommit under 2025 och avslutats inom 56 dagar är 100 procent av fallen. Målet bedöms därmed uppfyllt.

Uppföljande kontroller av uppmärksammade brister under länsstyrelsernas nationella slakteriprojekt 2022–2023 fortsätter. Det har gett effekt i form av fortsatt förändringsarbete och ökad kunskap om regelverk ute på slakterierna och på vår länsstyrelse. Åtgärder vidtas för ett bättre djurskydd i stallmiljön och bedövning av djur i samband med slakt.

Länsstyrelsen har en god dialog och samverkan med omsorgsgruppen inom Lantbrukarnas riksförbund (LRF), vilket underlättar för djurhållare och förebygger allvarliga djurskyddsproblem inom lantbruket. Omsorgsgruppen bidrar också med stöd till

djurhållare när Länsstyrelsen fattat beslut som kan upplevas som betungande. Samverkan ger oss bland annat en bättre förståelse för varandras uppdrag och bidrar till en ökade kompetens hos både LRF och länsstyrelsen.

Vi har valt att skjuta upp viss planerad verksamhet till 2026, bland annat det nationella Transportkontrollprojektet och planerade djurskyddskontroller.

Klagomålsärenden

Ett av Länsstyrelsens mål är att djurhållaren ska få tillgång till resultatet av kontrollen så snart som möjligt och att ansökningsärenden ska handläggas skyndsamt. Djurhållare erhåller en kontrollrapport inom 21 dagar i 80,36 procent av ärendena. Det nationella målet om 90 procent uppfylls därmed inte. Länsstyrelsen bedömer att det beror på oplanerade händelser och prioritering av mer brådskande ärenden. Att djurhållare får snabb återkoppling bör dock prioriteras högre i kontrollverksamheten och här finns fortsatt utrymme till förbättring inför 2026 med hjälp av rutiner och kontinuerlig uppföljning av det arbete som görs.

Länsstyrelsen har under 2025 tagit emot 501 klagomål om bristande skötsel av djur. Av det totala antalet inkomna klagomål har 500 klagomålsärenden hanterats, varav 36 ärenden har kontrollerats på plats hos djurhållaren. Prioritering av ärenden sker enligt länsstyrelsernas nationella rutin, men ibland har arbetsbelastningen krävt ytterligare prioritering. Detta medför en risk för att Länsstyrelsen missar ärenden där det kan finnas behov av fysisk kontroll och kan också ha bidragit till att fysiskt kontrollerade klagomålsärenden utan anmärkning (obefogade klagomål) endast uppgår till 19,4 procent. Därmed har det nationella 25-procentsmålet uppnåtts. Klagomålsärenden följs upp fortlöpande för att säkerställa att tidigare kontroller haft önskad effekt.

Vi har en beslutstakt på 100 procent gällande ansökningar om tillstånd enligt 6 kap 4 § i djurskyddslagen (2018:1192) och uppnår därmed målet om att 90 procent av ansökningarna ska hanteras inom 90 dagar, liksom föregående år. Länsstyrelsen har under året hittat ett fungerande arbetssätt för att hantera dessa ärenden och har kommit ikapp med äldre ärenden.

Prioritering av inkomna klagomålsärenden sker enligt länsstyrelsernas nationella rutin, men ibland har arbetsbelastningen krävt ytterligare prioritering. Detta medför en risk för att Länsstyrelsen missar ärenden där det kan finnas behov av fysisk kontroll. Ärendena diskuteras och prioriteras gemensamt på veckovisa möten.

Arbetet med klagomålsärenden är händelsestyrt, vilket gör att resurser snabbt kan behöva riktas om för akuta insatser. Detta kan göra att handläggningstider för mindre akuta ärenden drar ut på tiden. Den personal som arbetar med klagomålsärenden arbetar även med flertalet andra verksamhetsområden. Detta gör att prioritering även behöver ske mellan verksamhetsområden. Om inflödet i andra områden är stort, påverkar det resurserna inom klagomålshanteringen, samt vice versa.

Det har under året gjorts löpande utskick av informationsmaterial. Handläggare gör informationsinsatser vid både administrativa och fysiska kontroller för att sprida

information på olika sätt. Det bidrar till att djurhållare i större omfattningen följer djurskyddslagen. Länsstyrelsen har haft en utbildning för gymnasieelever om arbetet med djurskyddskontroller, som bland annat bidrar till en ökad kunskap om djurskydd och stärkt förståelse för myndighetsrollen.

Vi arbetar kontinuerligt med samsyn och likriktning för att länsstyrelser över hela landet ska göra likvärdiga bedömningar av brister och vidtagna åtgärder. Vi har deltagit på nationella samordnarmöten månadsvis, samt deltagit på nationella kompetensutvecklingsdagar för djurskyddshandläggare.

Hot och otillbörlig påverkan tar resurser och energi i anspråk och påverkar både arbetsmiljön och djurskyddet negativt i och med minskad effektiv kontrolltid. Vi skriver incidentrapporter vid behov och arbetar kontinuerligt med arbetsmiljö och rutiner.

I februari 2025 anställdes en person som extra resurs. Denna person fick dock senare täcka upp för en föräldraledighet utifrån arbete med budget i balans under 2025.

Tillsyn av hund och katt

Länsstyrelsen håller en god takt i beslutsfattandet och den har under året uppgått till 91 procent. Inflödet av anmälningar för bristande hundtillsyn har minskat från 174 förra året till 161 i år. Vi har beslutat 6 förelägganden, 1 hundförbud, beslutat om omhändertagande i 2 ärenden samt avlivning i 1 ärende, vilket bidragit till ökat skydd från farliga hundar i samhället.

Samtliga handläggare som arbetar med tillsynslagen har under året hållit sig uppdaterade gällande ny information inom området samt medverkat på de utbildningstillfällen som getts nationellt som en del i arbetet med likvärdiga bedömningar över landet. Nationella mallar för begäran om kompletteringar enligt tillsynslagen har underlättat arbetet.

Smittskydd, djurhälsa och allmänna veterinära frågor

Bitillsyn

Länsstyrelsen i Dalarnas län är ett av sju koncentrationslän för bitillsynen i landet och ansvarar för samordningen av tillsynen i Gävleborg, Dalarna, Örebro och Värmlands län.

Under 2025 gjordes nya fynd av amerikansk yngelröta i en pågående och omfattande smittutredning som gäller utbrott av amerikansk yngelröta utanför Gävle. Efter vår information till Jordbruksverket utökades de skydds zoner som finns runt smittan. Länsstyrelsen har samordnat två bitillsynsmäns insatser i smittutredningen som resulterat i fyra förelägganden, ett nekat tillstånd att flytta bisamhällen och materiel, samt en anmälan om misstanke om brott mot bisjukdomslagen.

En smittutredning pågår även efter ett utbrott av amerikansk yngelröta i Örebro län. Där har smittan kunnat ringas in under 2025 så att den större övervakningszonen har upphävts.

Länsstyrelsen har anordnat två fortbildningstillfällen i Gävleborgs län samt Örebro län som bland annat inkluderat praktiska provtagningsövningar vid bikuporna för de fyra lärens

förordnade bitillsynsmän. Vi bedömer att fortbildningstillfällena leder till ökad kompetens och enhetlighet i arbetet hos bitillsynsmännen, förbättrad kvalitet i provtagningen samt stärkt samverkan mellan länen. Detta kan i sin tur bidra till tidigare upptäckt av sjukdomar och ett ökat förtroende för tillsynen hos biodlarna.

Fem förordnade bitillsynsmän har slutat sina uppdrag under 2025. Under året har länsstyrelsen beslutat om att förordna två nya bitillsynsmän, fyra andra har förordnats nya distrikt för täcka upp för de som slutat.

Allmänna veterinära frågor

Under året har länsstyrelsernas uppdrag utökats med verksamhetstillsyn över vårdgivare inom djurens hälso- och sjukvård. De nya reglerna trädde i kraft 1 september 2025. Under året har Länsstyrelsen i Dalarnas län lämnat yttrande över remissen om införande av verksamhetstillsyn, deltagit i diskussioner med andra länsstyrelser på den årliga länsveterinärkonferensen samt spridit information om verksamhetstillsyn till kliniker och djurhälsopersonal. Länsstyrelsen inväntar nu registreringen av vårdgivare i Jordbruksverkets nya register samt vägledning och checklistor från Jordbruksverket.

Parallellt med verksamhetstillsyn kommer länsstyrelsen fortsätta att utöva tillsyn av djurhälsopersonal. Under 2025 har tillsyn utförts över veterinärer verksamma på olika djurslag, djursjukskötare samt hovslagare. I samband med detta har även klinikers hygienplaner kontrollerats. I år har vi valt att ta med avvikande förskrivningsmönster av antibiotika som en faktor i riskuttaget. De veterinärer som avvek mest från snittet vad gäller total förskrivning av antibiotika, och/eller förskrivning av antibiotika med brett spektrum, hade större risk att bli uttagna för tillsyn. Detta arbetssätt bidrar till ett effektivare riskuttag och därmed en mer verkningsfull kontroll.

Vid tillsyn av djurhälsopersonal passar länsstyrelsen på att informera om ny lagstiftning, svarar på frågor och ge tips om vårt nyhetsbrev till djurhälsopersonal, samt andra källor till aktuell information. Avvikelse noteras ofta kopplat till journalföring av antibiotikaanvändning och medvetenheten om nyligen förändrad lagstiftning är i flera fall bristfällig. Tillsynen bidrar till en ökad kunskap hos djurhälsopersonal om ny lagstiftning, i synnerhet vad det gäller antibiotika. Länsstyrelsen utför också kontroller av djurhållares hantering av läkemedel till livsmedelsproducerande djur. Kontrollerna har samordnats med kontroller inom djurskydd, livsmedel, hästpass eller besöksverksamhet. Det handlar om att minska riskerna för att läkemedelsrester hamnar i livsmedel, samt att läkemedel bara används på ordination av veterinär samt när det finns behov av det. Vid kontrollerna ses ofta brister i journalföring, vilket ökar risken att läkemedelsrester når ut i livsmedelskedjan. Vår bedömning är därför att kontrollerna behövs för att nå ut med information om läkemedelsanvändning till djurhållare samt förbättra regelefterlevnaden. I förlängningen bidrar kontrollen till en bättre djur- och folkhälsa.

Utöver det som nämnts ovan har länsstyrelsen under året bidragit i kampen mot antibiotikaresistens genom samverkan och informationsspridning. En länsveterinär ingår i Dalarnas regionala STRAMA-grupp (samverkansgrupp mot antibiotikaresistens) och har där presenterat hur antibiotikaresistensläget ser ut hos djur och hur arbetet för att motverka

resistensutveckling ser ut på djursidan i Sverige, EU och resten av världen. STRAMA-deltagare från humansjukvården visar stort intresse för Länsstyrelsens information och STRAMA-möten är ett viktigt forum för kunskapsutbyte och ger motivation till arbetet mot antibiotikaresistens.

Smittskydd och djurhälsa

Länsstyrelsen har under året lagt ner mycket tid på omvärldsbevakning samt informationsspridning gällande smittskydd och djurhälsa. Aktuell information om djursjukdomar och smittämnen, förebyggande smittskyddsåtgärder samt förändringar i djurhälsokontrollprogram och annan lagstiftning har spridits till berörda i länet. Informationsspridning sker via nyhetsbrev, tidningsartiklar, informationsskyltar, intervju i media, muntligt och skriftligt vid kontroller samt via mailutskick till djurhållare, veterinärer, allmänheten, andra myndigheter och föreningar. Länsstyrelsen informerar också smittskyddsläkare när det gäller zoonoser. Under året har vi arbetat för en bättre samverkan mellan länsveterinärer och smittskyddsläkare. Detta genom att starta upp regelbundna samrådsmöten samt skriftliga rutiner för informationsdelning. Effekten av detta är att länsveterinär och smittskyddsläkare fått en ökad förståelse för varandras ansvar och begränsningar samt sänkt tröskeln för att ta kontakt med varandra vid smittskyddsärendet som rör zoonoser.

Länsstyrelsen har också gjort planerade och händelsestyrda kontroller eller insatser inom smittskydd. För andra året i rad har vi prioriterat att sprida information om hygienregler till besöksverksamheter och därefter utfört kontroll av ett urval av de verksamheter som trots information inte anmält sin besöksverksamhet till länsstyrelsen. Denna insats ökar kunskapen om vikten av goda hygienrutiner i verksamheter som erbjuder allmänheten direktkontakt med djur. Ett annat kontrollområde som prioriterats särskilt under året är tuberkuloskontroll i hjorthägn, då det länge prioriterats ner. Det visade sig att kunskapen om tuberkuloskontrollen var mycket låg hos länets hägnägare. Årets insats fick därför inriktas på att informera hägnägarna om gällande lagkrav och uppföljning kommer att ske under kommande år.

Animaliska biprodukter

Kontrollen av animaliska biprodukter utförs av olika kontrollmyndigheter i landet. Länsstyrelsen har kontrollansvar över insamling, omlastning och transport av animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är matavfall. Under 2025 har vi prioriterat att utveckla vår riskklassningsmodell.

Resultatbedömning

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet Livsmedelskontroll, djurskydd och veterinära frågor är att det finns ett utvecklingsbehov. Vi gör bedömningen att det finns verksamhetsområden med positiv utveckling, men samtidigt når vi inte målen inom vissa områden vilket är otillfredsställande.

Vi har utfört alla riskbaserade kontroller, utfört alla grundvillkorskontroller, handlagt klagomålsärenden inom 90 dagar, säkerställt att andelen obefogade kontroller inte ska vara mer än 25 procent, handlagt ärenden utifrån tillsynslagen för hund och katt och hanterat tillståndsprövningar inom rätt tid. Vi har även inom Primärproduktionen nått de nationella målen med kontrollarbetet och vi har genomfört de grundvillkorskontroller som vi fått tilldelade.

Vi ser även en positiv utveckling inom den händelsestyrda verksamheten trots att vi haft fler ärenden under kunnat hålla ärendebalanserna på samma nivå som året innan.

Vi har inte lyckats med att uppnå målet att inte ha mer än 25 procent obefogade kontroller i anmälningsärenden, kontroll av hästpass, salmonella samt för hygienregler på klinik. Länsstyrelsen har i år inkluderat avvikande antibiotikaförskrivning som en riskfaktor vid urval för tillsyn. Detta har lett till ett mer träffsäkert riskuttag och en effektivare tillsyn. Samtidigt är det otillfredsställande att det finns områden där målen inte har uppnåtts och där det finns stort utvecklingsbehov. Det mest framträdande är att den planerade, riskbaserade djurskyddskontrollen inte når tioprocentmålet.

I relation till tidigare år ser vi att vi varken har en positiv eller negativ utveckling inom verksamhetsområdet. Det förklaras att vi utvecklar våra arbetssätt, arbetsplanering och uppföljning löpande kommer bidra till en positiv utveckling.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
4 § p6 Dalarnas, Värmlands och Västra Götalands län, uppgifter som följer av jordförvärvslagen (1979:230) m.m.	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Redovisa bidrag till tillväxt och beskriv arbete för tillväxt vid målkonflikter	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsåtgärder i länet.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, besluta om betydande miljöpåverkan, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar tillstyrka att väg- och järnvägsplaner kan fastställas av Trafikverket och vara en relevant samrådspart som ger aktiv rådgivning med fokus på genomförbarhet.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till:

- Att nå det långsiktiga klimatmålet och etappmålen för minskad klimatpåverkan samt övriga relevanta miljömål.
- En geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därmed bidrar till att uppnå landsbygds politikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och jämställt transportsystem och ett hänsynsmål om trafiksäkerhet, ökad hälsa samt miljö kvalitetsmål.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	8,4	7,6	8,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	5,1	4,1	4,6
Antal årsarbetskrafter män	3,3	3,5	4,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	36	44	40
Antal beslutade ärenden	36	50	63
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	7	15
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	16 230	14 945	15 360
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	185	103	50

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Länsstyrelsen kan se en ökning av antalet årsarbetskrafter mellan 2024 och 2025, från 7,6 till 8,4. Detta är ett resultat av att vi tillfört mer resurser för att öka genomför uppdrag och projekt. Detta gör även att verksamhetskostnaderna för året ökat jämfört med tidigare år.

Regional tillväxt

Samordning och samverkan

Vi samverkar med Region Dalarna om den regionala utvecklingsstrategin, och vi delar ansvaret med Region Dalarna för det strategiska samverkansorganet Energiintelligent Dalarna där det regionala energi- och klimatarbetet leds och samordnas. Energiintelligent Dalarnas strategiska råd har representation från näringslivet och delat ordförandeskap av landshövdingen och ett regionråd.

Energi- och klimatomställning

Vi har under året lagt stor kraft på regional energiplanering för att säkra den framtida energiförsörjningen, vilket är en förutsättning för näringslivets konkurrenskraft och länets attraktivitet (läs mer i kapitel Energi och klimat).

Kompetensförsörjning och konkurrenskraft

Vi har tillsammans med Region Dalarna, Region Värmland och Innlandet Fylkeskommune startat ett arbete för att öka tillgången till utbildningsmöjligheter för unga och vuxna i gränsregionen till Norge. Inom projektet Cross-border vocational education task force har utbildningsutbudet för yrkesutbildningar i gränsregionen kartlagts. I nästa steg kommer utbudet att marknadsföras tvärs över gränsen och ett gränsregionalt kompetensforum kommer att etableras för att bättre koordinera utbildningsutbudet. Syftet med insatsen är att kunna erbjuda fler anpassade utbildningar för unga och vuxna i gränsregionen som kännetecknas av låg arbetslöshet och demografiska utmaningar.

Vi genomförde ytterligare en insats för att hantera demografiska utmaningar i gränsregionen: den gränsöverskridande ungdomssatsningen. I samarbete med Youth 2030 har vi under året genomfört sju ungdomshackathons och ett gränsregionalt ungdomstoppmöte där ungdomar och beslutsfattare på kommunal nivå "hackade" fram

lösningar för att göra kommunen attraktivare för ungdomar. Både hackathons och ungdomstoppmöten kommer att föras vidare under kommande år. Förväntade effekter är att ungdomsperspektivet ökar i den kommunala planeringen och att en attraktivare gränsregion skapas där fler unga vill och kan bosättas sig.

Transnationell samverkan

Länsstyrelsen i Dalarnas län har valt att fortsatt prioritera transnationell samverkan inom energi- och klimatområdet där vi kommit långt i internationell jämförelse. Vi är projektägare för det interregionala samverkansprojektet RenoWave med partners från Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen och Tyskland. Fokus är energieffektivisering i fastigheter. Projektet har resulterat i testade och utvärderade metoder för implementering av EU:s direktiv för energiprestanda i byggnader. I Dalarna har resultatet varit ny kunskap om länets byggnadsbestånd och att bostadsrättsföreningar fått energikartläggningar.

Vi är också deltagande part i Interreg Europé-projektet Biopro Regions tillsammans med sju andra regioner i Europa. Projektet syftar till erfarenhetsutbyte och utveckling av de deltagande parternas Farm to Fork-strategiarbete. För oss handlar det om att vidareutveckla livsmedelsstrategiarbetet regionalt. Under året har en grupp på 20 personer från projektet besökt Dalarna för att lära om hur vi arbetar och för att utbyta erfarenheter.

Vi har inlett ett samarbete med Ukraina inom jordbruk- och energiområdet, vilket hittills lett till två projektansökningar för jordbruksutbildning samt utbytesresor inom energieffektivisering.

Gränsregional samverkan

Det nordiska samarbetet sker på flera olika sätt, bland annat genom gränskommittéer och gränsrådningråd, se även kapitel Samhällsskydd och beredskap. Tillsammans med Region Dalarna, Innlandet Fylkeskommune och Statsförvaltaren Innlandet formar vi Gränskommittén Innlandet-Dalarna. Grunden för dessa arbeten ligger i Nordiska ministerrådets vision om världens mest integrerade och hållbara region.

För att bidra till ministerrådets mål och skapa samarbeten över gränsen har Gränskommittén under 2025 genomfört workshops, kunskapskonferenser och möten med destinationsbolag och kommuner i gränsregionen, regionala myndigheter samt utbildningsanordnare i Dalarna och Innlandet. Resultatet av dessa möten är ett flertal projekt som har kommit igång för att utveckla naturbaserade klimatanpassningsåtgärder för skogsbruk och turism, utveckling av regenerativa besöksnäringstrategier och koordinering av gränsöverskridande utbildningsutbud. Insatserna syftar till en stärkt och hållbar utveckling av gränsregionen med särskilt fokus på gränsregionens stora näringar: skog och turism. Samarbetet syftar också till att återskapa tillit mellan aktörer och människor på båda sidor av gränsen efter gränsstängningarna som genomfördes under pandemin.

Ytterligare en insats för att stärka tilliten och samarbetet över nationsgränser är Gränsregionalt Forum som genomfördes i Tällberg, Dalarna. 11 av Nordens 12 gränskommittéer, Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet deltog med politiker och

tjänstepersoner tillsammans med politiker från Dalarna på kommunal och regional nivå. Syftet med konferensen var att stärka det nordiska samarbetet och utbyta erfarenheter och verktyg som bidrar till ökad tillit och beredskap i Norden. Dalarna delade med sig av bland annat sitt arbete med kompetensförsörjning, ungdomsmedverkan och realistisk planering i gränsregionen.

Dalarnas skogsprogram

År 2025 har Dalarnas skogsprogram ett 25-tal aktiva organisationer i sin referensgrupp. Det är fortsatt väl etablerat som en neutral samtalsplattform för skogliga frågor i länet. Basen i aktiviteterna är två möten med referensgruppen i mars och juni. I september genomfördes dels ett tredje referensgruppsmöte, dels en skogsdag riktad mot allmänheten, med närvaro av bland annat digitala medier samt P4 Dalarna. I oktober medverkade delar av Dalarnas skogsprogram i ett möte hos landshövdingen med Statsförvaltaren, Innlandet, Norge, för utbyte i skogliga frågor. Detta möte var också uppstarten för det treåriga Interreg-projektet Naturbaserade lösningar för klimatanpassning i gränslandet tillsammans med Innlandet, där Dalarnas skogsprogram i begränsad omfattning kommer att bidra med kunskap och erfarenhet i genomförandet. Projektidén om fäboddrift, biologisk mångfald och olika former av skogsbruk i samma landskap har utvecklats till att bli en projektansökan inom LIFE Grazed Woods, samtidigt som markägaren Stora Enso använder alternativa skogsbruksmetoder för virkesuttag och gynnande av mångfald intill själva fäbodmarken. Projektansökan bedöms lämnas in 2026, för projektgenomförande 2027–2035.

Dalarnas skogsprogram används också för framtagande av Färdplan Skogsbruk, kunskapsuppbyggande och åtgärder där Dalarnas skogssektor ska bidra till att Sveriges klimatmål uppfylls. Arbetet med färdplanen beräknas vara slutfört under vintern 2026. Avslutningsvis träffades flera projektledare för regionala skogsprogram i Stockholm den 26 november för att diskutera fortsatt samverkan och utveckling för skogsprogrammen.

Effekterna av Dalarnas skogsprogram är flera. Deltagande organisationer ges tillfällen för dialog kring komplexa frågor och kunskapsutbyte. Det är också en utmärkt dialogplattform för utomstående i skogliga sammanhang. Några projekt bidrar till konkreta åtgärder i skogsbruket och andra verksamheter. För första gången gjorde vi också en gemensam utåtriktad satsning i mötet med allmänheten i september, en verksamhet vi hoppas kunna utöka nästa år. I dagens skogsdebatt behövs kunnig dialog med allmänheten från flera intressen, för att öka förståelsen för skogsbrukets roll i samhället ur olika perspektiv, och för implementering av nya regler och metoder på väg fram mot en hållbar bioekonomi.

Infrastrukturplanering

Länsstyrelsen i Dalarnas län tillhandahåller statligt planeringsunderlag genom planeringskatalogen, som bidrar till att vi själva kan granska och att Trafikverket och kommunerna kan planlägga med hänsyn till nationella, regionala och lokala mark- och vattenanspråk. Vi bedömer att det är bra planeringsunderlag som tillhandahålls samlat, som motsvarar behoven i länet och som medverkar till en effektiv handläggning.

Vi handlägger väg- och järnvägsärenden under utsatt remisstid och vi granskar antagna detaljplaner inom svarstiden för tillsyn som plan- och bygglagen reglerar. Under året har vi

handlagt både en nationell och en regional transportplan i syfte att säkerställa de nationella och regionala målen.

Vi samverkar med myndighetsföreträdare i tidiga dialoger utifrån infrastrukturobjektens behov. Länsstyrelsen tog den första kontakten för att initiera samverkan med bland annat kommuner, Region Dalarna och Trafikverket. Under året har Länsstyrelsen, Region Dalarna och Trafikverket Mellersta regionen skapat forum på strategisk nivå tillsammans med kommunerna.

Förbättrad fastighetsstruktur

Länsstyrelsen i Dalarnas län har fortsatt arbetet med att verka för en förbättrad fastighetsstruktur i länet. Vi har implementerat de metodförändringar som gjordes 2024 vilket nu börjar ge effekt då flera byar har valt att ansöka om omarrondering (läs mer i kapitel Kulturmiljö).

Arbetet med omarronderingar av skogsfastigheter pågår i länet sedan många år tillbaka. Arbetet bedrivs och samordnas av Länsstyrelsens enhet för mark, energi och klimat, i myndighetssamverkan med Lantmäteriet och Skogsstyrelsen. Länsstyrelsen bidrar med analys- och inventeringsarbete gällande främst forn- och kulturlämningar vilket resulterar i kunskapsunderlag för arbetet med såväl fastighetsbildning och jord-/skogsbruk som annan exploatering och ärendehantering. Kunskapsunderlagen är nödvändiga för skydd av och hänsyn till lämningar samt markvärdering i samband med en förändrad fastighetsbild såväl som vid det effektivare skogsbruk som följer av omarronderingen. Under 2025 har arbetet berört tre byar inom Malungs och Rättviks kommuner.

Under året har vi genomfört eller påbörjat sju förarbeten i aktiv dialog med berörda markägare i aktuella byar. Områdenas totala areal är cirka 23 000 hektar. Ansökan om omarrondering har lämnats in till Lantmäteriet för tre av områdena med en total areal om cirka 6 100 hektar. För de områden där markägarna haft lågt intresse för att ansöka om omarrondering har utvärderingar gjorts för att kunna förbättra kommande arbete. Utifrån markägarnas synpunkter har arbetssättet förbättrats i nära dialog med Lantmäteriet och Skogsstyrelsen. Myndigheterna har vidare haft regelbundna samverkansmöten. Vi har också informerat om möjligheterna med omarrondering och vilket stöd vi kan ge i processen, på en skogsdag i Rättvik och på flera allmänna möten i Orsa och Malung-Sälen.

Vi har genomfört ett 25-tal möten i olika byar där vi träffat cirka 1 500 markägare. Vidare har vi spridit kunskap om möjligheterna med omarrondering för olika aktörer inom jord- och skogsbruket på vår egen hemsida, under möten, i samtal och tidningsartiklar.

Effekterna av arbetet är att tre ansökningar om omarrondering har lämnats in till Lantmäteriet med en total areal om cirka 6 100 hektar skogs- och jordbruksmark. Tre av våra förarbeten gav inte önskad effekt då markägarna inte visade intresse för att gå vidare med en ansökan om omarrondering. Genom förarbetena har vi spridit kunskap och ökat intresset för omarronderingsfrågor. En ytterligare effekt är att fastighetsgränser har blivit kontrollerade och uppmätta och fastighetskartan har rättats för ett område. Ökad kunskap om kulturmiljövården i byarna har förmedlats genom våra inventeringar. Ett nytt förarbete startades upp i november och kommer att slutföras under 2026.

Dialog med branschföreträdare ger ytterligare en informationskanal ut mot markägarna. Det ger också ett viktigt kunskapsutbyte mellan myndigheterna och branschen. Myndigheterna har utvecklat sitt samarbete med större öppenhet och kontinuerlig dialog, vilket har förbättrat hela processen med omarrondering.

Resultatbedömning

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet Regional tillväxt och infrastrukturplanering är gott.

Bedömningen motiveras av att vi når målet för den regionala utvecklingspolitiken (utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet) genom att ha en bra samverkan inom många områden och ett tvärsektorielt samarbete samt genom att driva processer som får genomslag i länet.

Vi tillhandahåller också ett bra och samlat planeringsunderlag som motsvarar behoven i länet. Detta ökar kunskapen samt stödjer kommunerna och andra aktörer i deras arbete med att möta aktuella och framtida behov. Vi konstaterar också att vi lyckats bra med samverkan och samordning med Region Dalarna framför allt gällande det strategiska samverkansorganet Energiintelligent Dalarna där det regionala energi- och klimatarbetet leds och samordnas. Utöver uppdragen har vi satsat på olika internationella projekt. I relation till tidigare år ser vi en positiv utveckling inom verksamhetsområdet. Det förklaras av ökade samverkansstrukturer, förbättrad samordning och riktade insatser som möter lokala behov. Även på det internationella planet har samverkan resulterat i kunskapsutbyte, samarbeten och gemensam metodutveckling.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1C2 Redovisa åtgärder för ett ökat bostadsbyggande i samverkan med kommuner	Regleringsbrev
3A2 Arbeta för kortare ledtider vid prövning av nätkoncessioner	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den regionala fysiska planeringen, kommunala översiktsplaneringen, detaljplaneringen och framtagande av områdesbestämmelser.
- Granska översikts- och regionplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.
- Pröva detaljplaner, områdesbestämmelser och överklagande av kommuners beslut enligt plan- och bygglagen.
- Vägleda och följa upp enligt plan- och bygglagen.
- Ge byggnadsnämnden tillsynsvägledning när det gäller tillsyn enligt plan- och bygglagen och plan- och byggförordningen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet till exempel genom en årlig regional bostadsmarknadsanalys. Stödja kommunerna i arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjning.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder. Länsstyrelserna deltar i genomförande och tillsyn av EU:s återhämtningsplan i stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter samt stöd till energiåtgärder i flerbostadshus.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmåteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en ur social synpunkt god livsmiljö. För området bostadsmarknad är målet långsiktigt väl fungerande

bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag för andra nationella mål, som till exempel gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	10,5	11,1	12,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,2	5,6	6,7
Antal årsarbetskrafter män	4,3	5,4	5,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 374	1 834	1 764
Antal beslutade ärenden	1 480	1 862	1 636
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	3	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 375	13 850	16 417
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Antal påbörjade bostäder (st.)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader, där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ⁶			561	616
Antal färdigställda bostäder (st.)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB			354	1135

⁶ Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ⁷	75	50	75	100
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina	90	83	100	100

Planeringsunderlag

Länsstyrelsen i Dalarnas län tillhandahåller planeringsunderlag främst via webbgis. Under året har vi uppdaterat strukturen, vilket har förbättrat den digitala tillgängligheten och anpassat ytan för användarnas behov.

Vi har använt den framtagna landskapskaraktärsanalysen för Dalarnas län i kompetensutvecklande workshoppar. Analysen stödjer avvägningar mellan olika samhällsintressen vid storskaliga exploateringar som påverkar landskapet och utgör ett viktigt planeringsunderlag vid prövningar av vindkraft, solenergianläggningar och elledningar. En motsvarande workshop planeras för kommunala planhandläggare.

Under året har Energimyndigheten, Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten remitterat nya förslag till riksintressen. Vi har genomfört dialoger kring underlagen både internt och tillsammans med kommunerna. Dessa dialoger har stärkt förståelsen för riksintressenas betydelse för mark- och vattenanvändning samt bidragit till kompetensutveckling.

Samverkan och tidig dialog

För att främja bostadsbyggandet i Dalarna för vi tidig och kontinuerlig dialog med kommunerna. Genom dialogerna identifierar och hanterar vi planeringsfrågor i ett tidigt skede, vilket effektiviserar planprocesserna. Vi har även genomfört kommunbesök där kommunernas plan- och byggfunktioner möter staten utifrån lokala förutsättningar och utmaningar.

⁷ Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

För att samordna statliga intressen i planprocessen samverkar vi med andra statliga myndigheter. Under året har bland annat Försvarsmakten och Lantmäteriet deltagit i detta arbete.

Vi har även inrättat Plansamverkan – ett forum där kommunernas medarbetare möts för att diskutera aktuella planeringsfrågor och utbyta erfarenheter. Forumet fungerar både som en gemensam mötesplats och som ett stöd för mellankommunal dialog.

Genom den samlade dialogen med kommuner och statliga myndigheter ökar förståelsen för respektive aktörs roll och processer, samtidigt som frågor kan lösas tidigare i planprocessen.

Energiplanering

Under året har vi tagit fram en regional vägledning för solenergi för att stödja den gröna omställningen och möta ett ökat elbehov. Vi deltar även i regeringsuppdraget Kortare ledtider för elkoncessioner och samordnar berörda län inom ramen för Svenska kraftnäts projekt Karlstadbenet. Genom samordningen skapar länsstyrelserna en mer likartad och effektiv handläggning.

Digital samhällsbyggnadsprocess

Länsstyrelserna fortsätter att utveckla den digitala samhällsbyggnadsprocessen genom handläggarsystemet Prozesso. Arbetet syftar till att på sikt skapa effektivare och mer sammanhållna digital process för handläggning, yttranden och beslut. Handläggning av detaljplaner sker delvis i systemet, men eftersom e-tjänsten ännu inte är fullt användarvänlig används parallella digitala system.

Vi har haft löpande dialog med det regionala Lantmäteriet. Under en planträff för kommunala planhandläggare presenterade vi arbetet med digitala detaljplaner och deras redovisning i den nationella geodataplattformen.

Vi fortsätter även arbetet med att digitalisera upphävt strandskydd inom detaljplan. Arbetet pågår under flera år men förväntas leda till effektivare handläggning när informationen samlas i en gemensam karttjänst.

Strategisk översiktlig planering

Tillsammans med Region Dalarna har fyra träffar genomförts inom ramen för Översiktsplaneforum. Kommunerna har samlats kring strategiska frågor som bostadsförsörjning, översiktlig planering, kollektivtrafik och totalförsvarets militära intressen. Forumet stärker både den länsövergripande samverkan och den mellankommunala dialogen.

Vi har även deltagit i DalaLab tillsammans med Region Dalarna, där begrepp, metoder och forskning kring platsutveckling har behandlats. Lärprojektet har samlat deltagare från olika kommunala förvaltningar och fokuserar på platsutveckling som ett strategiskt verktyg för att attrahera befolkning och näringsliv.

Region Dalarna har under året beviljats projektmedel för att ta fram strukturbilder som planeringsunderlag. Projektet genomförs tillsammans med Västmanlands och Gävleborgs län och Länsstyrelsen deltar som extern part. Arbetet förväntas resultera i underlag som kan användas i kommunernas strategiska översiktliga planering.

Gestaltad livsmiljö

Vi har deltagit i det länsövergripande nätverket Gestaltad livsmiljö Mellansverige, där sex län samverkar för att stärka kunskap och genomföra gemensamma insatser inom politikområdet. Samarbetet möjliggör effektivare resursanvändning och fler kunskapshöjande aktiviteter för kommunerna.

Inom ramen för Lst21 GL-team har länsstyrelserna gemensamt genomfört en utbildning för handläggare inom samhällsplanering och kulturmiljö. Utbildningen har bidragit till en gemensam grundkompetens inom politikområdet.

Bostadsförsörjning

Vi har genomfört dialoger om bostadsförsörjning med samtliga kommuner i länet, med utgångspunkt i bostadsmarknadsenkäten. Dialogerna ingår i regleringsbrevsuppdraget att redovisa åtgärder som vidtagits för att främja bostadsbyggande där bostadsunderskott råder.

Samtliga kommuner uppger att flera faktorer begränsar bostadsbyggandet. De främsta hindren rör ekonomi, såsom höga produktionskostnader, svårigheter att få finansiering samt begränsade lånemöjligheter för privatpersoner. Även brist på attraktiv detaljplanelagd mark samt demografiska utmaningar påverkar bostadsutvecklingen. Analysen utgör ett viktigt underlag för kommuner, nationella myndigheter och näringsliv.

Vi har även fortsatt ett länsövergripande samarbete med Värmlands och Örebro län kring bostadsförsörjning i kommuner med minskande och åldrande befolkning. Under året arrangerade vi en konferens där forskning, analyser och lokala exempel låg till grund för gemensamma diskussioner och erfarenhetsutbyte.

Tillsyn, överprövning och stöd till kommunerna inom plan- och byggområdet

Inom ramen för vår handläggning enligt plan- och bygglagen bevakar vi överprövningsgrunderna. Under året har vi upphävt detaljplaner som inte tillräckligt tillgodosett riksintressen, bland annat avseende rennäring och kulturmiljö. Bland annat upphävdes detaljplanen för Idre Syd i Älvdalens kommun samt en detaljplan i Avesta kommun.

Vi ger kommunerna stöd genom vägledning och mallar för bygglovshandläggning. Vart tredje år tar vi fram en tillsynsvägledningsplan; den nu gällande planen sträcker sig till 2026. Genom forumet Byggsamverkan skapar vi förutsättningar för erfarenhetsutbyte mellan kommunerna, vilket bidrar till en mer likartad och effektiv tillsyn i länet.

Resultatbedömning

Resultatbedömningen inom verksamhetsområdet Hållbar samhällsplanering och boende är gott.

Vi har under året arbetat med samtliga uppdrag och mål och kan konstatera att vi lyckats genomföra det vi planerat exempelvis att vägleda inom plan- och bygglagen samt genomfört dialoger för ett ökat bostadsbyggande. Vi har också informerat och följt upp bostadsmarknadsanalysen och handlagt bostadsstöd i tid. Utöver det har vi arbetat med interna processer för att effektivisera handläggningen.

Vi har samverkat med kommunerna, andra myndigheter och aktörer, vilket bidragit till en kunskapsuppbyggnad hos kommunerna och en samsyn bland myndigheterna kring såväl lagstiftning som gestaltning. Detta bedömer vi ökar följsamheten till lagstiftningen och minskar risken för överprövning av såväl detaljplaner som bygglovsärenden. I relation till tidigare år ser vi en positiv utveckling inom verksamhetsområdet med fortsatt potential till förbättringar, exempelvis i att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen, kompetens höja inom plan- och bygglagen samt utbyta erfarenheter mellan angränsande län och kommuner i de resurssvaga kommunernas utmaningar inom samhällsplanering.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion
3A4 Bistå Statens Energimyndighet rörande laddinfrastruktur tunga transporter	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelserna ska leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken i syfte att bidra till stärkt näringslivsutveckling, minskad klimatpåverkan, förbättrad energiberedskap och trygg energiförsörjning.

Inom uppdraget ska länsstyrelserna bland annat:

- Utveckla den regionala energiplaneringen genom att revidera regionala energi- och klimatstrategier och ta fram regionala handlingsplaner för elektrifiering.
- Erbjuda stöd till, och främja samverkan mellan, kommuner och andra lokala och regionala aktörer i arbetet med energiplanering, inklusive värme- och kylplaner, energiberedskap och klimatåtgärder, så arbetet i större utsträckning kan integreras i övrig samhällsplanering.
- Arbeta för ett ökat genomslag av de nationella energimålen, i synnerhet planeringsmålet och leveranssäkerhetsmålet för energi, inom sina relevanta verksamhetsområden, till exempel i plan- och tillståndprocesser.
- Administrera Klimatklivet och främja tillkomsten av viktiga klimatinvesteringar som kan finansieras genom denna satsning.
- Vidta åtgärder för att främja utbyggnaden av hemmaladdning för elfordon för hushåll i flerfamiljshus.
- Bistå Energimyndigheten i bedömningen av inkomna ansökningar för regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter, samt bistå med kontroll och uppföljning.

Länsstyrelserna ska även samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428). Där regeringens övergripande mål i skrivelsen Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning ska ge stöd och riktning.

Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet med konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den ska skapa förutsättningar för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Riksdagen har tagit beslut om två nya energipolitiska mål, ett planeringsmål med bedömningen om 300 TWh elanvändning till 2045 och ett

leveranssäkerhetsmål för elsystemet. Sedan tidigare finns mål om 50 procent effektivare energianvändning till 2030 jämfört med 2005 och mål om att elproduktionens sammansättning år 2040 ska vara 100 procent fossilfri.

Det övergripande klimatmålet innebär att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp, med etappmål 2030 och 2040.

Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel begränsad klimatpåverkan och god bebyggd miljö inom miljömålssystemet.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	5,2	3,6	3,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,2	1,5	1,5
Antal årsarbetskrafter män	3,0	2,2	1,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	107	96	73
Antal beslutade ärenden	63	129	78
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	11	11	24
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 350	11 010	8 048
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	238	0	390

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Länsstyrelsen kan se en ökning av antalet årsarbetskrafter mellan 2024 och 2025, från 3,6 till 5,2. Detta är ett resultat av att vi tillfört mer resurser för att öka möjligheten att genomföra uppdrag och projekt. Effekten blev att verksamhetskostnaderna för året ökat jämfört med tidigare år.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st.)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ⁸		2,4	1,74	1,9

Energi- och klimatstrategiskt arbete

Vi har tillsammans med Region Dalarna lett det regionala samverkansforumet Energiintelligent Dalarna. Forumet består av ett strategiskt råd, en operativ samordningsgrupp samt en webbplats med nyhetsbrev. Syftet är att genomföra den regionala energi- och klimatstrategin och bidra till nationella och europeiska energi- och

⁸ Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem

klimatmål. Arbetet omfattar sju sektorer: energisystem, byggande och boende, produktion, transporter, jord- och skogsbruk, konsumtion och innovation. Strategin utgör även ett genomförande av den regionala utvecklingsstrategin och är samordnad med Dalarnas innovationsstrategi.

Den regionala energi- och klimatstrategin uppdaterades i maj 2025 efter bred remiss till länets aktörer. Uppdateringen baseras framför allt på de färdplaner som tagits fram för respektive sektor, med tydliga mål och prioriteringar, och syftar till att bidra till stärkt näringslivsutveckling, minskad klimatpåverkan, förbättrad energiberedskap och trygg energiförsörjning. Vi har påbörjat arbete med färdplaner för transport- och skogsbrukssektorn, inklusive att ta fram ett kunskapsunderlag för ladd- och tankinfrastruktur för fossilfria transporter.

Under 2025 har vi i vårt arbete utgått från Dalarnas handlingsplan för elektrifiering, Färdplanen för smarta energisystem. Den innehåller analyser av framtida energi-, el- och effektbehov samt förslag på regionala mål och åtgärder. Som en del av arbetet har vi gjort intervjuer med större industriföretag. I slutredovisningen presenteras energi-, el- och effektbalanser för åren 2022, 2030 och 2045, tillsammans med en analys av det framtida flexibilitetsbehovet. Implementeringen sker löpande i samverkansforumet EFFEKT4Dalarna. Landshövdingen har även under 2025 samlat en strategisk grupp med näringsliv och energibransch, och en operativ elnätsgrupp arbetar med gemensam elnätplanering och effektivare användning av befintligt nät. I maj genomförde vi en energikonferens om smarta energisystem som får elen att räcka.

Klimatklivet

Vi har hanterat två ansökningsomgångar under året. I januari gällde det snabba projekt slutförda innan september. Tio ansökningar inkom och fem beviljades stöd på totalt cirka 2,6 miljoner kronor. De avsåg konverteringar inom industri och jordbruk, och beräknas minska utsläpp med cirka 3 000 ton CO₂.

I perioden september–oktober inkom 57 ansökningar, varav 28 gällde publik fordonsladdning. Resterande ansökningar avsåg bland annat vätgasproduktion, biogastankstationer, återvinning, konverteringar, energieffektivisering och uppbyggnad av nät för små eldrivna flygplan. Vi har även arbetat med uppföljning av tidigare beviljade åtgärder och spridning av information genom sociala medier, informationsmöten och reportage om genomförda projekt.

Regionala Elektrifieringspiloter, REP

Vi har informerat om Energimyndighetens utlysningar inom Regionala Elektrifieringspiloter (REP) till avfallsbolag, Mellansvenska Handelskammaren och ett par större åkerier. Ett informationsmöte genomfördes tillsammans med Energimyndigheten. Vi har yttrat oss över Dalarnas enda inkomna REP-ansökan och genomfört kontroller av fem lastbilsladdare i Mora, Malung, Vansbro, Borlänge och Smedjebacken enligt Energimyndighetens instruktioner. Detta bidrar till utbyggnad av laddinfrastruktur för tunga transporter.

Främja hemmaladdning

Vi har inom projektet RenoWave i mars skickat ut information, bland annat om Ladda Bilen-stödet, till 181 bostadsrättsföreningar (BRF) i hela Dalarna. I projektet har även flera möten genomförts inom ett energinätverk för BRF. Vid ett möte i november deltog ett antal BRF tillsammans med energi- och klimatrådgivare, där hemmaladdning var en av punkterna på agendan. På mötet informerades om Boverkets krav på laddinfrastruktur, tillgängliga stöd att söka samt skäl för BRF att investera i laddare. Insatsen har ökat kunskapen om befintliga stöd för hemmaladdning och kan leda till att fler BRF väljer att satsa på laddlösningar.

Under hösten påbörjades ett projekt som syftar till en statuskontroll av laddare i Dalarna och hur man arbetar med hemmaladdning i flerfamiljshus i bostadsbolag, både kommunala och privata. Det regionala kunskapsunderlaget kommer sedan att kunna bidra som ett stöd och verktyg för alla som arbetar med utbyggnad av laddinfrastruktur i flerbostadshus.

Klimatanpassning

vårt arbete med att samordna och stödja arbetet med klimatanpassning i länet har vi fokuserat på:

- enhetsvis uppföljning av klimatpåverkan och åtgärder för klimatanpassning av myndighetens verksamhet
- bevakning av att hänsyn tas till klimatrelaterade risker som översvämning, ras, skred och erosion i planprocessen
- klimatanpassning av fjälleder
- tidiga dialoger om klimatrelaterade risker i fysisk planering
- samordning av Dalälvens älvgrupp
- förberedelse för Interreg-projektet Naturbaserade lösningar för klimatanpassning i gränsregionen
- framtagande och genomförande av kunskapshöjande utbildning till länsstyrelsernas naturskyddshandläggare av 12:6-samråd enligt miljöbalken, kopplat till erosion, ras och skred.

Under året har vi följt upp åtgärder utifrån klimat- och sårbarhetsanalys inom egen verksamhet med fokus på samhällsplanering, kulturmiljö, energi och klimat, miljöprövning och vattenverksamhet, natur- och fjällförvaltning samt civil beredskap. Uppföljningen har stärkt handläggarnas kunskap om klimatpåverkan och tillgängliga planeringsunderlag för klimatanpassning som kan användas i verksamheten. Åtgärdsförslagen som tas fram och dokumentationen från uppföljningstillfället stärker integreringen av klimatanpassning i ordinarie verksamhet med tydliga kopplingar till miljömålsarbetet. Länsstyrelsens myndighetsmål och handlingsplan för klimatanpassning är koordinerade med de nationella miljömålen. Uppföljningen av klimat- och sårbarhetsanalysen på verksamheterna bidrar till en samordnad riktning i frågorna.

Vi har fortsatt arbeta med att bevaka att hänsyn tas i planprocessen till klimatrelaterade risker som översvämning, ras, skred och erosion. Arbetet har bidragit till en hållbar

utveckling inom den fysiska planeringen i länet. Tidiga dialoger och vägledning har bidragit till att klimatanpassning kommit in tidigt i planeringen och att relevanta planeringsunderlag använts och tagits fram i exploateringsprojekt i länet.

Två möten med Dalälvens älvgrupp har genomförts under 2025. Samarbetet inom älvgruppen stärker kunskapen och samverkan om översvåmningsrisker i länet.

Vi har tillsammans med Skogsstyrelsen och Statsförvaltaren i Innlandet startat ett arbete för att hantera klimatförändringar och möjliggöra fortsatt och hållbar utveckling av skogs- och besöksnäringen i gränsregionen. Inom projektet Naturbaserade lösningar för klimatanpassning i gränsregionen kommer naturbaserade lösningar för klimatanpassning att introduceras för skogsägare, vägföreningar, destinationsbolag och kommuner genom demonstrationsområden och dialogmöten. Ett spelbaserat dialogverktyg introduceras för att hjälpa privata och offentliga aktörer att komma samman, förstå klimatutmaningarna i sitt område, tillsammans utforma lösningar och minska konflikter. Syftet med projektet är att stärka ekosystemen, skogsbruket och turismen i gränsregionen för att bättre kunna hantera de väntade klimatförändringar med ökade temperaturer, mer nederbörd på vintern och torrare somrar.

2023 gav Fjälldelegationen Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens länsstyrelser i uppdrag att ta fram en gemensam strategi för klimatanpassning av fjälleder och denna har färdigställts 2025. Riktade medel har nu tilldelats dessa län för att ta fram planer och utföra klimatanpassningsåtgärder på fjällederna. I Dalarna har vi i år byggt stensatta diken tvärs Linnestigen mellan Grövelsjön och Norska gränsen i syfte att förebygga bortspolning av leden vid skyfall. Vi har också gjort en GIS-analys för olika klimatrisker för att se vilka leder, broar och byggnader som riskerar att blir utsatta. Analysen kommer att fungera som planeringsunderlag i det fortsatta arbetet (läs mer i kapitel Naturvård och miljöskydd).

Energiplanering

Vi har tillsammans med Region Dalarna och Dalarnas kommuner startat ett arbete för att öka kommunernas kompetens om energiplanering samt för att ta fram energiplaner. Det operativa arbetet görs inom projektet Tillsammans för Dalakommunernas energiplanering som pågår tom juni 2027. 10 av Dalarnas 15 kommuner deltar på regelbunden basis i månatliga arbetsgruppsmöten, kunskapshöjande insatser och skrivartugor. Under året har bland annat kommunvis statistik om energibehov och framtida energibehov tagits fram och arbetet med att ta fram underlag för energikommunikation, strategier för markbaserade solcellsparker och regional laddinfrastruktur har påbörjats. Arbetssättet uppskattas enligt muntliga kommentarer av deltagande kommuner och speglas även i det goda mötesdeltagandet.

Under 2025 har vi erbjudit stöd i energiplanering till kommunerna inom projektet Tillsammans för Dalakommunernas energiplanering, som pågår till juni 2027. 10 av 15 kommuner deltar regelbundet. Vi har tagit fram underlag om energibehov, kommunikationsmaterial, strategier för markbaserade solparker och regional laddinfrastruktur.

Syftet med insatserna är att stärka den regionala energiplaneringen och att skapa bestående samsamarbetsstrukturer som möjliggör en koordinerad energiplanering framöver.

Resultatbedömning

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet Energi och klimat är gott och utvecklingen är positiv.

Utifrån målen har vi prioriterat och lyckats med ett aktivt och långsiktigt arbete gällande energiplanering på både strategisk och operativ nivå, med god samverkan, som även tjänar som inspiration för andra län.

När det gäller klimatanpassning har vi delvis lyckats genomföra planerade åtgärder. Omprioriteringar i styrningen av länsstyrelsens arbete har lett till nedprioritering av den individuella och behovsstyrda stöttningen och uppföljningen av kommunernas arbete, liksom regionala sektorsmyndigheters klimatanpassningsarbete.

Jämfört med tidigare år ser vi att vi har en positiv utveckling inom verksamhetsområdet då det strategiska och operativa energiarbetet stärkts ytterligare. Tack vara effektiv intern samverkan ser vi en positiv utveckling av kunskap och åtgärder gällande klimatanpassning inom delar av vår verksamhet och i regionala nätverk.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion
1A10 Redovisa effekter av vårändringsbudgeten på kulturmiljöarbetet	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetsåtgärder. Hänsyn till kulturmiljö tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap och Levande skogar.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	10,1	9,8	10,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,2	7,2	7,3
Antal årsarbetskrafter män	2,9	2,6	2,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	886	828	799
Antal beslutade ärenden	857	815	864
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	14	15	21
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 482	12 654	11 663
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	10 212	11 905	12 365

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel av länets skyddade bebyggelse (byggnadsminnen och kyrkobyggnader) som har tillsynats under året (procent) ⁹	Främja ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Länsstyrelsen har ansvar för det statliga kulturmiljöarbetet i länet	Platina, Bebyggelseregister ¹⁰	5	1	1	0
Andel av kulturmiljöanslaget som har använts till regionala och kommunala kunskapsunderlag (procent) ¹¹	Främja människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön -Främja ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser	Förordning 2010:1121 om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer. 9§	Länsstyrelsens handläggningsstöd ASK-Bidrag	10	32	26	22
Andel av länets riksintressen som har aktualitetsprövats (procent) ¹²	Främja en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen	Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden: §§ 2, 4	Platina, förteckning Riksintressen ¹³	10	0	0	0

Prövning och tillsyn

Kulturmiljöer i skogen

Under 2025 har Länsstyrelsen bedrivit egeninitierad och händelsestyrd tillsyn vid kulturmiljöer i skogslandskapet i syfte att förebygga skador på fornlämningar och andra kulturhistoriska värden samt följa gällande regelverk. Antalet tillståndsärenden, främst

⁹ Anges i procent av länets bestånd av skyddad bebyggelse enligt Kulturmiljölagen (1988:950)

¹⁰ Riksantikvarieämbetets Bebyggelseregister

¹¹ Anges i procent av länsstyrelsens utbetalningsram

¹² Anges i procent av länets riksintressen

¹³ Riksantikvarieämbetets förteckning av riksintressen för kulturmiljövård

avseende ingrepp i fornlämningar, har minskat jämfört med föregående år, vilket bedöms vara ett resultat av tydligare hänsynsinstruktioner för skogsbruket.

Övrig tillsyn

Tillsyn av byggnadsminnen har genomförts enligt fastställd tillsynsplan. Tillsyn av kulturresevat och kyrkliga kulturminnen har skett i begränsad omfattning, huvudsakligen i samband med tillstånds- och samrådsärenden.

Förvaltning och skydd

Behovet av att säkerställa, vårda och utveckla länets värdefulla kulturmiljöer är stort och prioriterat inom kulturmiljöarbetet

Byggnadsminnen

Under året har Nygårdsgården i Bingsjö, Rättviks kommun, byggnadsminnesförklarats. Dalarnas län har därmed 107 byggnadsminnen enligt kulturmiljölagen samt sex statliga byggnadsminnen. Arbetet syftar till att bredda urvalet av skyddade kulturmiljöer vad gäller miljötyper, tidsdjup och geografisk spridning.

Kulturresevat

Länsstyrelsen har under året arbetat med utredningar inför inrättande av ytterligare ett kulturresevat – Ärteråsens fäbodrar. Fäbodmiljön vid Ärteråsen har anor från åtminstone 1400-talet och är välbevarad med ett rikt bestånd av ålderdomliga byggnader. Inägomarken hålls öppen genom bete. Utsikten från fäbodvallen är vidsträckt och till största delen opåverkad av storskaliga moderna inslag vilket ger god möjlighet att uppleva och förstå det traditionella fäbodbrukets förhållanden och villkor i sin helhet.

Byggnadsvård

Större renoveringar har färdigställts vid Maskinhuset i Rällingsberg och klosterruinen i Kloster inom Ekomuseum Husbyringen. Förutsättningar har skapats för fortsatt utveckling av Husbyringen som besöksmål.

Inom världsarvet Falun har två dammhus längs det historiska vattensystemet renoverats. Byggnaderna har stor betydelse för förståelsen av kraftförsörjningen till Falu gruva och ingår i vandringsleden Vattnets väg.

Forn- och kulturlandskapsvård

Bidrag har lämnats till vårdinsatser i fornlämningsmiljöer och kulturlandskap, bland annat i kulturresevatet Staberg samt Engelska parken i Kloster. I samarbete med Skogsstyrelsen har större vårdåtgärder gjorts i Sätters och Falu kommun, delvis inom världsarvsområdet.

Utmärkning och undanförel

Vi arrangerade ett tredje dialogmöte med regionala kulturmiljöaktörer under våren. Kretsen har i år utökats något. Respektive institution redogjorde för sitt pågående arbete

med behovs- och prioriteringsplanering inför krig eller kris. Resultaten av institutionernas arbete kommer att utgöra ett underlag för vår fortsatta undanförelplanering

Arbetet med planering för utmärkning och undanförel under höjd beredskap har fortsatt. Förankringsarbete har genomförts med ägare till huvuddelen av de objekt som beslutats för utmärkning. Det första emblemet invigdes vid museibyggnaden vid Falu gruva den 2 december.

Samverkan och samordning

Kulturmiljöforum Dalarna

Inom ramen för Kulturmiljöforum Dalarna, ett samverkansnätverk mellan Länsstyrelsen, Region Dalarna, Dalarnas museum och länets kommuner, genomförs årligen ett seminarium om aktuella kulturmiljöfrågor. Årets seminarium hölls i Mora med fokus på energiomställning och kulturmiljö, där frågor om energieffektivisering, varsam renovering och konsekvenser av EU:s energiprestandadirektiv för kulturmiljöer behandlades.

Kulturmiljöforum Dalarna utgör ett viktigt stöd i arbetet med kulturmiljölagstiftningen och bidrar till att uppfylla de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Seminarierna riktar sig främst till tjänstepersoner inom kommuner och myndigheter och bidrar till ökad kunskap samt stärkt samverkan och erfarenhetsutbyte inom kulturmiljöområdet.

Uppdragsarkeologi

Vi arrangerade i mars 2025 ett årligen återkommande arkeologiskt heldagsseminarium om och för uppdragsarkeologin i länet. Syftet med seminariet är att främja kollegialt samarbete och kunskapsutbyte inom den uppdragsarkeologiska branschen med utgångspunkt i Dalarna. Årets seminarium samlade 34 deltagare från åtta organisationer. Under dagen presenterades resultat från flera olika arkeologiska uppdrag som genomförts inför nya exploateringar i länet. Bland annat utredningar inför det nya regementet i Falun, undersökningar inför bostadsbebyggelsen i kvarteret Prästtåkten i Falun och de undersökningar som genomförs inför byggnationen av väg E16 mellan Borlänge och Djurås. Därutöver presenterades två aktuella forskningsprojekt vid Uppsala universitet, med fokus på GIS-analyser samt övergången mellan Dalarnas yngre stenålder och äldre metalltid.

Byggnadsvårdsåret 50 år

I syfte att uppmärksamma 50-årsjubileet för Byggnadsvårdsåret 1975 har vi genomfört ett flertal aktiviteter i samverkan med regionala aktörer på kulturmiljöområdet. Falun var ett av pilotområdena 1975 och därför har vi gjort extra aktiviteter kring ämnet detta år. Bland aktiviteterna kan nämnas en utställning i Falu resecentrum med återfotografering av bebyggelsemiljöer i centrala Falun, en föreläsning av Renoveringsraseriet, en byggnadsvårdsdag och seminariet Kulturstöten.

Nationella planen för vattenkraft och restaurering av vattendrag

Det tvärsektoriella samarbetet kring genomförandet av Nationella planen för vattenkraft (NAP) har fortsatt under året med provningsgrupperna Hedströmmen, Sikforsån, Övre Svartälven, Svartälvens biflöden, Oreälven och Siljans biflöden (läs mer i kapitel Naturvård och miljöskydd). Förberedelser har även påbörjats i ytterligare sex provningsgrupper. Ett flertal interna och externa arbetsmöten har genomförts inom länet, mellan län och nationellt.

Sju vattendrag har inventerats inför planerade åtgärder för biologiska restaureringsåtgärder, en total sträcka på cirka 30 km. Vid inventeringarna har påträffats ett stort antal tidigare okända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar. Flera av vattendragen hade tidigare inga kända registrerade kulturlämningar. De kulturmiljöanalyser som genomförs, liksom de föreslagna kulturmiljöhänsynen i rapporterna, är viktiga för att synliggöra kulturhistoriska värden vid restaureringsåtgärder. Under året har även fältsamverkan och viss uppföljande tillsyn genomförts.

Omarrondering

Arbetet med omarronderingar av skogsfastigheter pågår i länet sedan många år tillbaka. Arbetet bedrivs och samordnas av Länsstyrelsens enhet för mark, energi och klimat, i myndighetssamverkan med Lantmäteriet och Skogsstyrelsen. Länsstyrelsen bidrar med analys- och inventeringsarbete gällande främst forn- och kulturlämningar vilket resulterar i kunskapsunderlag för arbetet med såväl fastighetsbildning och jord- /skogsbruk som annan exploatering och ärendehantering. Kunskapsunderlagen är nödvändiga för skydd av och hänsyn till lämningar samt markvärdering i samband med en förändrad fastighetsbild såväl som vid det effektivare skogsbruk som följer av omarronderingen. Under 2025 har arbetet berört tre byar inom Malungs och Rättviks kommuner (läs mer i kapitel Mark, energi och klimat).

Kunskapsuppbyggnad och främjande av länets utveckling

Dalarnas kulturmiljöstrategi

Länsstyrelsens spridning av kunskap om kulturmiljöer har gjorts på flera sätt genom hemsida, sociala medier, poddar och deltagande i tvärsektoriella samråd. Bidrag lämnas till kommuner för framtagande av kulturmiljöprogram. Genom Kulturmiljöforum Dalarna nätverkar vi med kommunala tjänstemän som berörs av kulturmiljöarbete

Bidrag till kommunernas kunskapsunderlag

Anslaget Bidrag till kulturmiljövård har tillfälligt utökats under fem år från och med 2025 för att stärka arbetet med kommunala kunskapsunderlag. Många av länets kommuner saknar aktuella och användbara kunskapsunderlag på kulturmiljöområdet. Länsstyrelsen har under året arbetat med att informera om och uppmuntra kommunerna att ansöka om bidrag för utarbetande av kulturmiljöprogram. Under året har länsstyrelsen fördelat

513 411 kr från anslaget Bidrag till kulturmiljövård till kommunala kulturmiljöunderlag enligt 9 § bidragsförordningen. Dessa medel har medfinansierat arbete med att ta fram kunskapsunderlag för kulturmiljön vid tre av länets kommuner, Falun, Mora och Rättvik. Därutöver har Länsstyrelsen bistått med stöd och råd under arbetsprocessen genom möten och fältbesök tillsammans med företrädare för kommuner och upphandlade konsulter.

Insatser för sysselsättning och kulturhistoriskt värdefulla miljöer

Genom vårändringsbudgeten för innevarande år tilldelades länsstyrelserna extra medel för att stärka möjligheterna till sysselsättning för arbetslösa och nyutexaminerade samt för att förbättra förutsättningarna för att bevara, använda och utveckla det gemensamma kulturarvet. För oss har satsningen inneburit att två nyligen utbildade personer kunnat erbjudas anställning under tre månader och på så sätt fått möjlighet att skaffa sig närmare inblick i och kunskaper om det statliga kulturmiljöarbetet. En av de visstidsanställda är utbildad arkeolog och har huvudsakligen arbetat med handläggning av ärenden som rör fornlämningar i skogsbruket. Den andre är byggnadsantikvarie och har främst varit sysselsatt med utredningsarbeten inför beslut om byggnadsminnesförklaring. Båda har deltagit i internutbildningar, seminarier, fältstudier och ett flertal andra verksamhetsorienterade aktiviteter.

För de visstidsanställda har satsningen medfört möjligheten att öka sin anställningsbarhet genom att ha tillägnat sig grundläggande erfarenheter av kulturmiljöarbetet vid en länsstyrelse. För Länsstyrelsens kulturmiljöarbete har satsningen inneburit en tillfällig avlastning i handlägningsarbetet och en temporär ökning av takten i säkerställandet av värdefulla kulturmiljöer. Effekterna bedöms därmed som positiva.

Resultatbedömning

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet Kulturmiljö är gott.

Utifrån målen Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer samt Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet ser vi att kulturmiljönyttan av våra genomförda insatser är påtaglig. Det beror på att vi har utvecklat kulturmiljöer som besöksmål, bevarat kulturmiljöer samt tagit fram och tillgängliggjort kunskaps- och planeringsunderlag. Vissa strategiska insatser såsom kunskapsstöd till kommunal samhällsplanering har genomförts.

I relation till tidigare år ser vi dock att vi har en negativ utveckling inom tillsynsområdet. Det beror på att vi inte lyckats bedriva egeninitierad tillsyn vid kulturmiljöer eftersom vi prioriterat handläggning i ärenden och tvärsektoriella samråd före tillsyn.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar m.m.	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar.

Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen.

Länsstyrelserna ska genom sitt geografiska områdesansvar:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.
- Vara länets högsta civila totalförsvarsmyndighet i händelse av höjd beredskap. Detta innefattar bland annat att samordna de civila försvarsåtgärderna och verka för att sådan verksamhet bedrivs med enhetlig inriktning hos civila myndigheter och andra civila organ som har betydelse för försvarsansträngningarna. Vidare ska länsstyrelserna i samråd med Försvarsmakten och med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att det civila och det militära försvaret samordnas.
- I samråd med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att länets tillgångar fördelas och utnyttjas så att försvarsansträngningarna främjas.
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Målet för samhällets totalförsvar är att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Målet för Seveso-tillsynen är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för skydd mot olyckor är att, med hänsyn till de lokala förhållandena, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets krisberedskap är att:

- Minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet.
- Värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.
- Inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga.
- Skydda civilbefolkningen.
- Upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Vi har i arbetet med den regionala fleråriga strategin för uppbyggnad av det civila försvaret haft tre fokusområden tillsammans med kommuner och region. De tre områdena är utrymning, ledning och samverkan samt stöd till Försvarsmakten.

I det interna arbetet med utvecklingen av vår krigsorganisation och de uppgifter som ska lösas vid höjd beredskap och krig, har vi tagit steget från föregående års övning, och den dokumentation och rutiner som hittills tagits fram, till att formera styrdokument för hur vi ska lösa uppgifterna inom respektive del av krigsorganisationen. I och med det steget kan formell samverkan lättare ske med externa aktörer om direkta arbetssätt och resurstillgångar, samt ett effektivare erfarenhets- och kunskapsutbyte uppnås med andra länsstyrelser och övriga aktörer med totalförsvarsuppdrag.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45–46)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	13,4	15,6	14,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,1	6,0	4,5
Antal årsarbetskrafter män	7,2	9,6	9,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	273	236	290
Antal beslutade ärenden	251	209	228
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	102	73	49
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	20 642	22 289	20 125
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	150	343

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Vi har under 2025 lånat ut personal för att kompetensförstärka civilområdesansvarig länsstyrelse i Örebro. Detta tillsammans med en utdragen rekryteringsprocess har lett till den i tabellen lägre angivna årsarbetskraften för året.

Samordning av det regionala krishanteringsarbetet

Vi har under 2025 samordnat utvecklingen av krishanterings- och totalförsvarsutvecklingen genom större träffar och mellanliggande arbete i grupper med kommunala representanter, från räddningstjänster, civilsamhällets och regionala aktörer samt inom CivO Mitt (Civilområde Mitt).

Två större regionala konferenser är genomförda även detta år med kommunala och regionala aktörer. Konferensen på våren hade fokus på civilt försvar och omfattade alla kommuner, regionen och regionala aktörer inom sakområdet, ledningsfunktioner och kriskommunikationsfunktioner. Höstkonferensen hade fokus på utveckling av civilt försvar och krishantering i kommun och region samt inom kriskommunikationsområdet.

I gränsräddningsrådet har arbetet fortgått med gränskommuner, länsstyrelser, Fylke, polis och företrädare för sjukvårdsregionerna från Dalarna, Värmland och Innlandet i Norge. Vi har genomfört samverkansmöte med Statsforvalteren i Innlandet kring beredskapsfrågor avseende Nato och höjd beredskap och krig. Vi har gemensamt uppmärksammat behov av mer systematiskt samverkan kring civil beredskap mellan Försvarsmakten, länsstyrelserna i Dalarna och Värmland samt med Statsforvalteren i Innlandet.

Övriga samordningsinsatser som vi under 2025 ansvarat för är:

- Länssambandsgruppen kring radionätet Rakel och användningen av detta även vid stora evenemang som Vasaloppet samt inför införandet av det nya systemet Swen
- Räddningstjänsternas chefskonferenser kring kärnteknisk beredskap och höjd beredskap
- Kriskommunikatörsnätverket
- Dalälvsgruppen för höga flöden och dammbrottsplanering
- Nätverket för civilsamhällets aktörer och beredskapssamordnarnätverket.

Vi bedömer att genom våra samverkans- och samordningsstrukturer uppnår vi en starkt förmåga genom att utvecklingsinsatser koordineras så långt det är möjligt. Det ger också en kunskap om de olika organisationernas uppdrag, och förmåga delas även över landgränser och kontaktvägar kortas inför eller vid en skarp händelse, höjd beredskap eller krig.

Samordning av det regionala arbetet med civilt försvar

Länsstyrelsen har samordnat insatser utifrån de behov som Försvarsmakten, vår egen krigsorganisation, Polismyndigheten och kommunerna haft under året. Vi har påbörjat samordningsinsatser med ovanstående aktörer, detaljplanering inom utrymning, hantering av trafikflöden, massflyktingströmmar, ransonering samt ordning och säkerhet.

Länsstyrelsen har genomfört detaljdiskussioner med externa aktörerna om de olika områdena som vår krigsorganisation ansvarar för. Vi bedömer att diskussionerna leder till att planeringen blir mer robust i ett skarpt läge och stärker förmågan att hantera fredstida kriser. Detta tack vare att samverkan och samplanering har gjorts i förväg för exempelvis utrymning eller hantering av större samhällspåverkan i samhällsviktiga verksamheter och funktioner.

Länsstyrelsen har uppmärksammat frågorna och arbetet i länet i vårt insynsråd. I samverkan med Region Dalarna genomfördes både kunskapsuppbyggnad och studiebesök vid regionens beredskapslager. Vid samma tillfälle redovisades arbetet i länet för ministern för civilt försvar.

Skydd av allmänheten vid kärnteknisk olycka

Under året har Länsstyrelsen deltagit i kärnenergiövningen Havsörn. Vi övade presumtiv regional räddningsledare tillsammans med Länsstyrelsens krisledningsstab. Under övningen prövades våra befintliga rutiner och vi fick möjlighet att förbättra dem. Övningen gav oss även en erfarenhet av samordning mellan en tillförd extern räddningsledare och vår ordinarie personal i stab.

Under året har mätningorganisationen i länet för mätning av strålning på fasta platser i länet fortsatt sitt arbete. Vi har rapporterat mätvärden till Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Mätningarnas löpande genomförande och sammanställningen av dess värden är mycket viktiga underlag som stärker räddningstjänst och saneringsansvariga aktörer i länet och landet, inför eller vid en kärnteknisk händelse.

Riskhänsyn i samhällsplaneringen

Länsstyrelsen har i plansamråd enligt Plan- och bygglagstiftningen uppmärksammat riskhänsynen i kommunala detalj- och översiktsplaner. Fokus har varit översvämningsrisker, risker för ras och skred samt risker kopplat till transporter av farligt gods. I dialoger med kommuner har även klimatrelaterade risker uppmärksamats och då särskilt risken för påverkan av extrem nederbörd inom begränsade områden och inom snäva tidsförhållanden.

Tillsyn enligt Sevesolagstiftningen

Tillsynsverksamheten enligt Sevesolagstiftningen har genomförts för alla objekt i länet utifrån fastställd tillsynsplan och i enlighet med vägledning från MSB.

Tillsyn är ett av de viktigaste verktygen för att säkerställa att Sevesolagstiftningens syfte efterlevs och att Agenda 2030-målen Hållbara industrier samt Hållbara städer och samhällen uppfylls. Vi har under året genomfört tillsyn av Sevesoklassade verksamheter, både i den högre och lägre kravnivån. Vi har även genomfört extra tillsynsbesök vid verksamheter där det skett tillbud. Tillsynen har fokuserat på anläggningsspecifika risker i enlighet med vägledning från MSB och nödlägesplanering som en del av ett nationellt tillsynsprojekt som löper under 2024–2025.

Tillsynen visar att länets verksamhetsutövare har god kontroll på riskerna. Vi bedömer att tillsynen som genomförts utifrån anläggningsspecifika risker och nationellt framtaget underlag motiverar länets verksamhetsutövare att systematiskt vara förberedda för att förebygga och hantera en storskalig kemikalieolycka.

Länsstyrelsen har under 2025 genomfört ett tillsynsutbyte med Länsstyrelsen i Värmlands län. Handläggare från Värmland deltog under ett tillsynsbesök på en anläggning i Dalarna för att skapa samsyn och dela erfarenheter i hur tillsyn kan planeras och genomföras. Planen är att fortsätta utbytet med en annan länsstyrelse under 2026. Vi bedömer att myndighetsutbyten leder till en ökad samsyn i hur tillsynen bedrivs och skapar en effektivare och mer rättssäker tillsyn för verksamhetsutövaren.

Signalskydd

Under året har vi utbildat länets kommuner och Region Dalarna i signalskydd och det säkerhetsskydd som är kopplat till signalskyddet. Detta har bidragit till att vidmakthålla och stärka länets förmåga att kunna samverka och dela information i arbetet med krisberedskap och civilt försvar. Vi bedömer att det finns en god kontinuitet för detta i länet.

Länsstyrelsen i Dalarnas län är, genom en skriven överenskommelse, signalskyddschef för kommunerna och vi har under året agerat löpande stöd åt dem och följt upp deras administrativa rutiner. Det har stärkt kompetensen och förmågan att kunna använda tilldelad signalskyddsutrustning. Instruktioner och rutiner har uppdaterats under året, både på Länsstyrelsen och i länet.

Under året har vi implementerat ett nytt system för säkert tal, ett mobilt system som är framtaget för att användas inom hela totalförsvaret.

Vi har utbildat vår signalskyddsorganisation, tjänstepersoner i beredskap samt annan utpekad personal i det nya mobila signalskyddssystemet. Detta ger oss en stärkt förmåga i både krisberedskap och civilt försvar. Inte minst vid stabsarbete, då systemet fungerar både i våra ordinarie lokaler och enkelt kan tas med och användas på annan plats.

Tjänsteperson i beredskap och krisledningsorganisationen

Vi har stärkt vår krisledningsförmåga genom att vi utbildat nya stabsmedlemmar, uppdaterat stabsorganisationens rutiner och synkroniserat dem med rutinerna för höjd beredskap och krig.

Länsstyrelsens tjänstepersoner i beredskap har vidmakthållit Länsstyrelsens grundberedskap och stärkt grundförmågan till samverkan med länets aktörer. Detta har uppnåtts genom de provlarm och de nationella och regionala lägesbildsmöten som genomförs med stöd av systemen WIS (webbaserat skyddat informationssystem) och radiosystemet Rakel. Vid de regionala veckovisa lägeskonferenserna tillämpas den regionalt överenskomna strategin avseende dagordning, agenda och lägesbild.

Uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar

Under året har samtliga kommuner haft informationsträffar med Länsstyrelsen om kommunernas uppdrag enligt förordningar och avtal mellan staten och Sveriges kommuner och regioner SKR. Dialog har förts kring kommunernas behov av stöd och hur utvecklingsarbetet i länet samordnas med regionala och nationella aktörer.

Resultatbedömning

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet samhällsskydd och beredskap är gott. Motiveringen grundas på de resultat som uppnåtts i krigsorganisationen och i samverkan med externa aktörer kring kärnenergi-beredskap och världlandsstöd i Nato.

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet tillsyn enligt Sevesolagstiftningen är gott. Motiveringen grundas på att tillsynen bedrivs samordnat nationellt och i utbyte mellan länsstyrelserna samt har skapat en effektiv rättssäker tillsyn för verksamhetsutövaren.

I relation till tidigare år ser vi att vi har en positiv utveckling inom verksamhetsområdet. Det förklaras bland annat av att framsteg inom totalförsvarsförmågan även stärker organisationens och länets samlade förmåga i fredstida kriser samt genom att Sevesotillsynen är fortsatt nationellt koordinerad och med ett interregionalt utbyte av kompetens.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
14§ Miljöprövningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
19§ Fjälldelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Redovisa resultat av arbetet med NAP	Regleringsbrev
1A3 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A4 Redovisa arbetet med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram	Regleringsbrev
1A5 Redovisa tillsynen av kommunernas skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster	Regleringsbrev
1A6 Redovisa åtgärder för kvalitet på dricksvatten enligt EU-direktiv	Regleringsbrev
1A8 Redovisa åtgärder för att återställa förorenade områden samt arbete med områden som förorenats av PFAS	Regleringsbrev
1D3 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.

- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken. Det anger att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver miljömålen och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljö tillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras fram till 2042.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	91,1	90,1	94,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	48,3	45,9	51,5
Antal årsarbetskrafter män	42,8	44,2	43,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	3 168	3 214	3 266
Antal beslutade ärenden	3 092	3 251	3 262
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	104	110	152
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	144 739	134 412	134 328
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	21 895	28 223	44 841

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen (st.)	Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprovning	NikITA ¹⁴	0	7	7	7
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ¹⁵	Saknas	334 838	333 945	324 986

Samordning av det regionala miljömålsarbetet

Regionala mål- och uppföljningsarbetet

Vi har genomfört den regionala årliga uppföljningen av miljö kvalitetsmålen och generationsmålet samt en uppdatering av tillhörande indikatorer för 2025. Uppföljningen pekar likt tidigare år på förlust av biologisk mångfald och funktionella ekosystem.

Flera försurade vatten återhämtar sig och kalkningen har kunnat minskas i delar av länet. Minskande anslag leder dock till att kalkning behövt avslutas för sjöar och vattendrag med fortsatt behov av kalkning.

Luftkvaliteten i Dalarna förbättras. Dalarnas grundvatten håller en god kvalitet men för vissa grundvattenförekomster finns det en risk att de ej når god kemisk status till 2027. Återhämtningstiden för övergödda vatten är lång och ännu märks inga tydliga förbättringar i miljön. Flertalet vattendragsrestaureringar pågår men åtgärdsbehovet är stort.

För flera av miljömålen är klimatförändring ett av de stora hoten. Klimatförändringen har och kommer att få än mer betydande konsekvenser för såväl samhällsstrukturer som naturmiljöer. Negativa effekter av ett förändrat klimat så som värmeböljor, torka, extrema skyfall, översvämning, ras, skred och erosion och skogsbränder kommer innebära en omfattande utmaning för samhället.

¹⁴ Ärendesystem, Länsstyrelsen

¹⁵ Utdrag från Naturvårdsverkets system

För de alpina miljöerna är klimatförändringarna det största hotet på global skala, något som även syns i de svenska fjällen. Klimatförändringen kommer att fortsätta påverka fjällens ekosystem och det krävs samhällsförändringar på lokal, regional och framför allt nationell och global nivå för att lösa problemen som den globala uppvärmningen orsakar i fjällen. Det märks också en tendens till att barmarkssäsongen blir längre vilket medför längre perioder med vandrare och ett ökat markslitage.

Arbetet med utsläppsminskningar kopplat till klimatarbetet behöver intensifieras under de kommande åren för att länet ska ligga i fas med den långsiktiga omställningen.

Även om halterna av förbjudna ämnen i miljön sjunker så släpps tillåtna miljöfarliga ämnen ut i miljön. Trots att utsläppsminskande åtgärder sker inom prövning, tillsyn och tillsynsvägledning så behövs ytterligare insatser för att nå målet om en giftfri miljö.

Våtmarksrestaureringar och återvätning av skogsmark har senaste åren ökat men kunskapen om vad som finns kvar av kulturhistoriska lämningar kopplade till våtmarker behöver kompletteras.

Trots positiva insatser minskar hävden av ängs- och betesmarker. Ekonomiskt stöd för att bevara natur- och kulturmiljövärden och ett livskraftigt jordbruk behövs.

Medvetenhet om hållbar samhällsplanering ökar och goda insatser görs där kontinuerlig samverkan mellan regional och lokal nivå fortsätter att utvecklas.

I Dalafjällen är exploateringstakten hög och den biologiska mångfalden hotas till följd av att organismernas livsmiljöer kan skadas. Effekter av klimatförändringar kan ses i den svenska fjällvärlden och dessa kommer även fortsatt att påverka fjällens ekosystem.

Uppföljningen utgör ett viktigt underlag för den fördjupade utvärderingen av miljömålen 2027 och visar bland annat vilka styrmedel som leder till ökat åtgärdsarbete och var arbete behöver intensifieras för att vända negativa trender och nå målen. Uppföljningen ligger även till grund för de prioriteringar som görs i miljömålsarbetet.

Utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram

Länsstyrelsen arbetar med åtgärdsprogram, strategier och handlingsplaner som främjar miljömålen inom en rad olika verksamhetsområden. Exempelvis har vi under året genomfört förberedande arbete inför revideringen av den regionala handlingsplanen för klimatanpassning med tydliga kopplingar till miljömålen och miljöhälsa.

Stödja kommunernas och Region Dalarnas miljömålsarbete

Länsstyrelsen är en länk mellan de nationella myndigheterna och de lokala aktörerna i det strategiska miljöarbetet. Vi stödjer länets kommuner i det så kallade miljöstrategiska nätverket som samlar kommunernas miljö- och hållbarhetsstrategier för erfarenhetsutbyte.

Tillsammans med Region Dalarna driver vi DalaLab, som i första hand vänder sig till kommunala och regionala tjänstepersoner och chefer som arbetar med hållbar regional utveckling. Syftet är att genom kunskap och samsyn stärka möjligheterna för samverkan och gemensamma initiativ. Under året har två nya läroprojekt inom DalaLab startat: Hälsa

och etablering och Platsutveckling och attraktivitet. I Hälsa och etablering står utrikesföddas villkor och möjligheter att integreras i samhället och på arbetsmarknaden i fokus. Platsutveckling och attraktivitet handlar om de stora utmaningarna kring demografisk utveckling och kompetensförsörjning. Gemensamt fördjupas kunskapen om vad en god livsmiljö eller plats är för olika grupper och i olika delar av länet. Inom lärprojektet diskuteras även olika mål- och värdekonflikter inom exempelvis hållbarhet, tillväxt och landsbygd/stad.

Verka för generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Vi har fortsatt arbeta med miljömål och klimatanpassning där även samverkan med Region Dalarna etablerats för att gemensamt hitta miljöhälsaåtgärder som främjar folkhälsan i ett förändrat klimat.

Vi har tagit fram ett spelifierat dialogverktyg för att sprida kunskap om naturbaserade lösningar för klimatanpassning, som heter Greenscapes. Metoden syftar till att belysa olika perspektiv och nå gemensam problemlösning genom goda samtal och att visa på synergier mellan ekonomiska, sociala och ekologiska aspekter som finns vid användandet av naturbaserade lösningar. Under året har projektet Naturbaserade lösningar för klimatanpassning startat där dialogverktyget kommer att användas som en arbetsmetod för samtal mellan intressenter och aktörer i fjällandskapet.

Länsstyrelseinstruktionen 19§ Fjälldelegationen

Fjälldelegationen är ett organ för länsstyrelserna i fjällänen, där samverkan sker kring frågor som särskilt rör fjällområdet och en hållbar utveckling i Sveriges fjällområden. Ordförandeskapet roterar mellan berörda länsstyrelser. Västerbotten har varit ordförandelän under 2025 och Länsstyrelsen i Dalarnas län har medverkat i delegationen. Samarbetet i Fjälldelegationen är långsiktigt och målsättningen är ökad kunskap, ökad samverkan, samsyn och dialog samt kunskapsuppbyggnad inom prioriterade frågor som berör hela fjällkedjan.

Under året har vi särskilt fokuserat på att ta fram en gemensam strategi för klimatanpassning i fjällen och på kunskapsutbyte kring åtgärder som kommit till stånd tack vare extra resurser till säkerhetsåtgärder samt klimat- och tillgänglighetsanpassning av leder i fjällen. Länsstyrelsen i Dalarnas län kommer under 2026 att ta fram en regional plan för klimatanpassning och har som underlag under 2025 genomfört en översiktlig GIS-analys där risker gällande vattenflöden, skyfall, skred, ras, erosion och brand överlappas mot kartskikt med leder och byggnader samt de vägar som länsstyrelsen ansvarar för (läs mer i avsnitt 10).

Länsstyrelsen i Dalarnas län har under 2025 deltagit i det nationella Skoterrådet för Fjälldelegationens räkning.

Miljöövervakning

Detta år, liksom det förra, har inneburit att det fastställda regionala miljöövervakningsprogrammet bara delvis kunnat genomföras. Prioriteringar görs för att

passa tillgängliga medel och för kostnadsökningar. De program som är prioriterade är de som utgör långa tidsserier liksom gemensamma delprogram med andra län.

Terrester miljöövervakning

Arbetet fokuserar fortsatt på miljöövervakning av fågel i fjällen, på havsörn inom programområde landskap samt på delprogram där samarbete sker med andra län inom programområdena Våtmark, Skog och Odlingslandskap. Inom delprogrammet Rikkärr och skog projektleder medarbetare vid Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Inventeringen av havsörn görs tillsammans med ideell naturvård; havsörn är en indikator för flera miljö kvalitetsmål. Eftersom havsörnen hämtar sin föda i vatten och häckar på land är den beroende av giftfri miljö och tillgång till stora gamla träd på land. Övervakningen bidrar även med kunskap inför miljöprövningar av vindbruksparker. Produktion av fossilfri energi kopplar till att bland annat uppnå miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

Under året har inga sammanställningar av terrester miljöövervakningsdata färdigställts. Inventeringarna från i år är en delmängd till långa tidsserier i syfte att följa tillstånd och trender. Fjällfågelinventeringen bidrar till att ge en lägesbild för miljö kvalitetsmålet En storslagen fjällmiljö. Övervakningen inom gemensamma delprogram, där flera län utför samma övervakning, ger över tid bättre precision genom att fler platser övervakas. De ger resultat som nyttjas inom rapporteringen av Levande skogar och Myllrande våtmarker.

Miljöövervakning luft och vatten

Länsstyrelsen bidrar med det regionala perspektivet i Dalarnas luftvårdsförbund där det främst arbetas med analyser av i vilka stadsmiljöer i länet det finns störst risker för försämrade luftkvalitet. Analyserna ligger sedan till grund för kommunernas mätningar enligt luftkvalitetsförordningen. I år genomfördes en luftvårdsdag för att informera om bland annat nya luftkvalitetsdirektivet och luftföroreningarnas påverkan på barn. Vår förhoppning är att seminariet ökar engagemanget bland länets kommuner att arbeta för att minska luftföroreningarna i sin kommun.

Vi har i den regionala miljöövervakningen av vatten prioriterat långa tidsserier av sjöar och vattendrag samt vattendrag i jordbruksmark. Vi har även prioriterat en mindre insats för att övervaka några av länets grundvattenförekomster och analys av miljögifter i fisk. Övervakningen i vatten gör att vi kan följa effekterna av eventuella långsiktiga förändringar som exempelvis klimatförändringar. All data som samlas in används till uppföljning av miljömålen samt inom vattenförvaltningens rapportering av vattens ekologiska och kemiska status. Under året har inga sammanställningar av akvatisk miljöövervakningsdata färdigställts. En större utvärdering av övervakningsprogrammen görs först i slutet av perioden.

Vattenförvaltning och dricksvattendirektivet

Under året har vi arbetat med vattenmyndigheternas uppdrag inom vattenförvaltningen. Kartläggning och analys befinner sig i slutfasen av förvaltningscykeln, med särskilt fokus på statusklassningar. Dessa bedömningar är avgörande för att identifiera vilka miljöförbättrande åtgärder som krävs för att vatten ska uppnå miljö kvalitetsnormerna.

Korrekt statusklassning är särskilt viktig vid omprövning av vattenkraft, där materiellt riktiga bedömningar i det enskilda fallet är en förutsättning för rätt åtgärder och för att Länsstyrelsen ska kunna väga olika intressen på ett ändamålsenligt sätt.

Vi har även deltagit i vattenmyndigheternas samordnade arbete med att implementera den nya dricksvattenlagstiftningen. Arbetet har fokuserat på att ta fram och bedöma tillrinningsområden för dricksvattentäkter, där länsstyrelserna bidragit med underlag och sakkunskap. Genom samverkan med SGU och vattenmyndigheterna bidrar vi till att integrera dricksvattendirektivet i den befintliga vatten- och grundvattenförvaltningen, vilket förväntas ge mer effektiva och samordnade arbetssätt.

Arbetet med Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram

Länsstyrelsen har en genomförandeplan som beskriver hur vi arbetar med Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten. Här beskrivs också enhetsöverskridande arbetsgrupper för samverkan och kunskapsutbyte inom Länsstyrelsen där kontinuerligt arbete sker över året. Till genomförandeplanen hör en aktivitetsplan. Där formulerar varje enhet det konkreta arbete som ska utföras kopplat till en specifik åtgärd i åtgärdsprogrammet.

Arbetet med åtgärdsprogrammet är till stor del integrerat i Länsstyrelsens ordinarie arbete och redovisas till Vattenmyndigheterna enligt särskild instruktion årligen eller vart annat år. Bedömningar av olika verksamheters och planers påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten och risken för försämring av vattenmiljön är sedan länge rutin i Länsstyrelsens ärenden som berör vattenmiljön. Miljökvalitetsnormerna används som ett prioriteringsunderlag för insatser inom relevanta sakområden och vi har samverkan över sakområdesgränser för kunskapsöverföring och gemensamma prioriteringar av vattenåtgärder. Länsstyrelsen har inlett ett samarbete med Trafikverket gällande inventering av vägtrummor för att säkerställa att Trafikverkets miljöåtgärder i länet prioriteras till de områden där de gör mest miljönytta. Dessutom har vi ökat åtgärdstakten för återställning av flottledspåverkade vatten.

Friluftsliv

I arbetet med friluftslivssamordning har Länsstyrelsen anordnat ett samverkansmöte med det regionala friluftslivsnätverket där kommuner, föreningar, Visit Dalarna och Skogsstyrelsen ingår. I samarbetet med det regionala friluftslivsnätverket har vi delat information från Naturvårdsverket och haft ett forum för dialog med dalakommunerna i arbetet med friluftslivsmålen. Vi bedömer att arbetet leder till möjligheter för fler människor att vistas i naturen och utöva friluftsliv. Tack vare naturupplevelser ökar välbefinnandet och människorna får en ökad kunskap om natur och miljö.

Vi har de senaste åren arbetat tillsammans med Visit Dalarna kring samordning av vandringsleder i Dalarna. Samordningen av vandringsleder riktar sig till kommuner, föreningar, organisationer, företag och destinationer och ska främja lokal samverkan och kvalitetssäkrad ledinfrastruktur. Under 2025 har projektet haft möten och arrangerat ett större regionalt samverkansforum vid Orsa-Grönklitt. Vi bedömer att samverkan inspirerar

ledförvaltare och andra i nätverket att komma ytterligare en bit på vägen för att nå önskad och enhetlig kvalitetsstandard.

Vi har deltagit i webinarium och möten med Naturvårdsverket, andra länsstyrelser och myndigheter i Naturvårdsverkets arbete med de nationella friluftslivsmålen. Samverkan har också skett kring friluftsområdet Malingsbo-Kloten tillsammans med Länsstyrelserna i Västmanland och Örebro, samt Sveaskog och berörda kommuner. Deltagande i möten och webinarium mellan externa aktörer och myndigheter har stärkt sammanhållningen och bidragit till ett bättre nätverk kring friluftslivsfrågor med möjlighet till kunskapsutbyte. Nätverksarbetet har inte minst bidragit till att förtydliga målbilder för friluftslivsarbetet.

Länsstyrelsen har bidragit i arbetet med Siljan Geopark och tillhandahållit underlag som möjliggjort för SGU att fatta beslut om förnyad status under 2025.

Vidare har vi arbetat med Naturvårdsverkets kampanj Det ska vara lätt att göra allemansrätt. Kampanjen har spridits via sociala medier för att öka kunskapen och uppmuntra till reflektion kring allemansrätten.

Intern samverkan har skett inom området tillstånd, dispenser och samråd för att belysa friluftslivens värden och i arbetet med en vägledning för att belysa målkonflikter för exploatörer vid etablering av solparker. Hänsyn till friluftsliv inom tillstånd, dispenser och samråd är ett viktigt led i att nå flera av de nationella friluftslivsmålen.

Lokala naturvårdssatsningar, LONA

Länsstyrelsen handlägger ansökningar om bidrag inom den Lokala naturvårdssatsningen (LONA). Bidraget syftar till att öka lokalt engagemang för naturvårdsåtgärder. Under 2025 anslås dessa medel till anläggning och restaurering av våtmarker. Vi har under året beviljat LONA-bidrag till tio nya våtmarksprojekt och en ansökan har avslagits. En extra ansökningsomgång om LONA-bidrag för våtmarker kunde genomföras under augusti. Då kom ytterligare fyra ansökningar in.

Under året har 19 gamla LONA-projekt avslutats och slututbetalningar har gjorts. Dessa omfattar en stor bredd av både äldre naturvårdsprojekt och nyare våtmarksprojekt. Ludvika kommun har till exempel anlagt en våtmark i anslutning till ett bostadsområde vid Stora Hillänget för att skapa en trevligare boendemiljö och gynna den biologiska mångfalden.

LONA-projekt bidrar till målsättningen om funktionella ekosystem i Dalarna, dels genom att öka den biologiska mångfalden, dels genom att ge positiv klimatnytta. De projekt som beviljats 2025 bedöms få en positiv effekt för många olika artgrupper. När det gäller återvätning av torvmark bestäms klimatnyttan av hur näringsrik marken är. LONA-ordinarie har varit en bra satsning för att stimulera kommunala initiativ till naturvård och friluftsliv. Det har också uppmuntrat till lokalt engagemang och samarbeten mellan kommuner och föreningsliv och har bidragit till en levande landsbygd i Dalarna.

Lokala vattenvårdsprojekt, LOVA

Länsstyrelsens prioriteringar under året innebär att cirka 80 procent av tilldelade LOVA-medel gått till pågående eller nya externa projekt. Resterande 20 procent har använts till våra egna lokala restaureringsåtgärder i Oxnäsån. Ansvariga för årets beviljade projekt är kommuner och fiskevårdsområdesföreningar. Majoriteten av projekten rör restaureringsåtgärder i vattendrag och övriga rör kommunala insatser för att minska belastningen av näringsämnen eller miljögifter. I flera av de mer komplicerade projekten hjälper vi till med expertstöd för att säkra en god kvalitet i genomförandet och att förväntad effekt uppnås.

Vår bedömning är att LOVA-medlen är viktiga för att få igång det lokala åtgärdsarbetet hos externa parter i länet. Allt fler kommuner vågar satsa på vattenvårdsarbetet och några har anställt vattensamordnare. En stor anledning till detta är att LOVA-satsningen har pågått under många år och upplevs vara en långsiktig finansieringsmöjlighet. LOVA är därmed en viktig pusselbit för att öka åtgärdstakten i länet.

Årets åtgärder bedöms bidra till att ett antal nu restaurerade vattendrag uppnår god status, minskad belastning av näringsämnen från en internbelastad sjö i Hedemora kommun samt minskad belastning av näringsämnen och miljögifter i Ludvika och Leksands kommun.

Förvaltning av skyddade områden

Länsstyrelsens förvaltning av skyddad natur förenar många uppdrag inom naturvården. Förutom biologisk skötsel innefattar uppdraget att göra områden tillgängliga för friluftsliv. Det handlar om byggnationer och skötsel av anläggningar och att bistå med naturinformation, naturvägledning och olika former av tillsyn av skyddad natur. Uppdraget omfattar också förvaltning av Naturvårdsverkets fastigheter inom skyddade områden. Nya reservat fastställs varje år vilket gör att skötselbehovet, liksom behov av underhåll av fastigheter och anordningar, ökar. Verksamheten redovisas i sin helhet i särskild ordning till Naturvårdsverket och här nedan ges några exempel.

Life2Taiga

Under 2025 genomfördes tre naturvårdsbränningar i projektet Life2Taiga om totalt 70 hektar. Två utfördes av Länsstyrelsen i egen regi och en utfördes av upphandlad entreprenör. Nytt för i år var att de båda länsstyrelsebränningarna genomfördes under två på varandra följande dagar i ett försök att nyttja väderförutsättningarna maximalt. Försöket lyckades både avseende kapacitet och resultat med fin mortalitet i bägge områdena. Personal från andra länsstyrelser deltog vid dessa bränningstillfällen, vilket gav möjlighet till kollegialt utbyte och kompetensspridning. Inom ramen för Life2Taiga fortsatte restaureringen av lövbrännan i Gåsberget med röjning och ringbarkning av gran, vilket avslutar steg ett i den restaureringen.

Våtmarksprojekt

Vi har under året genomfört våtmarksprojekt genom igenläggning av diken på myrmark i följande naturreservat: Gyllbergen i Borlänge kommun, Rovenlamm i Orsa kommun, Skissen och Tolvs mossen i Avesta kommun samt Sörmyren-Hynsån i Falu kommun. I

Holmsjöarnas naturreservat i Borlänge kommun har strandäng frästs för att skapa bättre förutsättningar för fågellivet. Restaurering och skötsel av rikkärr har genomförts i Jutjärns, Morängets- och Tranumyrens naturreservat i Rättviks kommun. Våtmarksarbetet har resulterat i restaurering av naturtyper, gynnande av arter och minskad klimatpåverkan.

Gräsmarker

Länsstyrelsen arbetar enligt skötselplaner för naturreservat och Natura 2000-områden. Den årliga prioriteringen för slåtter baseras på områden med med antingen varje-års-slåtter för ängar med hotade arter - Åtgärdsprogram för hotade arter - eller andra hotade arter, och varannan-års-slåtter för trivialare gräsmarker samt rikkärr/våtmarker. För betesmarkerna gör vi också en separat lista för de områden där stängsel behöver restaureras eller bytas ut.

Under 2025 utfördes slåtter i 32 av de 41 områden som har slåtterbehov enligt skötselplanen. Totalt sköttes 39,8 hektar ängsmarker, men flera reservat skulle kunna skötas med slåtter, framförallt i fjällnära områden. Bete i alla områden utom ett som har angivna åtgärder för bete i skötselplanen (27 områden, för det 28:de har avtal tecknats med start 2026) och totalt betades cirka 489 hektar betesmark i skyddade områden. Det finns ytterligare områden där återupptaget bete är föreslagna enligt skötselplaner.

Utöver redovisad areal betesmark har de fyra fjällfäboddar som länsstyrelsen ansvarar för - Lofjätåsen, Lekåsen, Tandövala och Valdalsbygget - varit i bruk med kor, får och getter. Upprustning eller utbyte av rovdjursavvisande stängsel har genomförts i tre naturskyddade områden. I Hån restaurerades cirka sex hektar ängs- och betesmark genom granröjning.

Arbetet med slåtter och bete leder till att de arter som är knutna till hävdade gräsmarker ges möjlighet att finnas kvar. Upprustning av stängsel ger långsiktiga förutsättningar för att fortsätta sköta dessa gräsmarker. Fäbodbetena håller fäbodarnas närmaste omgivning öppna, men bidrar också till att skogen upp till ett par kilometer bort blir betespräglad i viss mån.

Gränsmarkering

Under 2025 har arbetet med gränsmarkering prioriterats upp jämfört med de två föregående åren, för att inte tidigare nedlagt arbete ska gå förlorat. Upphandlade entreprenörer har utfört nymarkering eller underhåll av gränser i 14 naturreservat. Utöver det har våra naturbevakare arbetat med underhåll eller nymarkering av gränser på hela eller delar av ett tiotal naturreservat. Arbetet syftar till minskad störning i skyddade områden. Trots den ökade ambitionsnivån är nivån på arbetet med gränsmarkering fortfarande för låg för att hålla jämna steg med bildandet av nya naturreservat samt det underhållsbehov som uppstår med tiden på befintliga gränser.

Fastighetsförvaltning

Arbetet fortskrider med att skriva om gamla avtal och skriva nya avtal där det saknas. Vi genomförde en upphandling av ny entreprenör för Rösjöstugorna och vi skrev därefter avtal med Svenska turistföreningen. Länsstyrelsen har omförhandlat avtalet för Njupeskarsserveringen i Fulufjällets nationalpark och det möjliggör en

tjänstekoncessionsupphandling för drift av restaurangen om några år. Tidigare års trafik- och parkeringskaos vid Fulufjällets entre har minskat väsentligt efter en breddning av vägen i Trafikverkets regi som möjliggjort fler parkeringar. Ett större väguppdrag pågår för att utreda och förhandla andelstal i vägar för ett tiotal naturreservat.

Friluftslivsanordningar

Vi har genomfört större underhållsåtgärder på friluftslivsanordningar i de statliga reservaten såsom renovering av trappor och broar i Säterdalen, renovering av större bro i Lilla Älvgången, ledförbättring och entré i Fulufjället, ledförbättring i Långfjället och spångning över blöta marker i Gyllbergen. Åtgärderna har förbättrat tillgängligheten och framkomligheten och höjt säkerheten.

Naturinformation

Utflyktsguiden 50 naturpärlor i Dalarna har fått stor spridning och uppskattning. Länsstyrelsen har nu översatt den till engelska för att underlätta för utländska turister. Vi har också uppdaterat besöksmålssidorna på vår webbplats, bland annat så att det nu framgår vilka reservat som är kommunala respektive statliga. Arbetet har bidragit till att öka tillgängligheten till naturinformation i länet.

Naturum

På naturum Dalarna har 66 000 besökare tagit del av naturvägledning i utställningar och aktiviteter i år. Under 2024-2025 har basutställningen om Rovdjur uppdaterats både innehålls- och designmässigt utställningen nyöppnade i juni 2025. Utställningen skildrar de stora rovdjuren i Dalarna och ger fördjupad förståelse och kunskap om rovdjurens liv, bevarandestatus och de utmaningar som finns kring samexistens mellan människa och djur.

Naturum Fulufjället har under 2025 haft cirka 35 000 besökare som tittat på utställningar, fått tips från personalen, deltagit i olika aktiviteter och tipspromenader, samt plockat skräp. Vid Njupeskärsentrén pågår åtgärder (på byggnaden, för bättre servicemöjligheter och längs leder) för att göra det lättare för våra besökare att hitta in på naturum, vistas i området runt naturum och att hitta ut i nationalparken.

Skyddad natur

Områdesskydd

Länsstyrelsen arbetar med skydd av skog i enlighet med Strategin för formellt skydd av skog som beslutats av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Vi arbetar också tillsammans med Skogsstyrelsen för att säkerställa att värdefulla skogsmiljöer skyddas. Medarbetare som arbetar med reservatsbildning har deltagit i kalibreringsövningar och utbildningar i den reviderade nationella strategin under året. Skyddet sker i nära samverkan med markägare för acceptans för att ett skydd inrättas. Flera av de reservatsområden som vi har arbetat med under året har initierats genom intresseanmälningar som kommit in från markägare. Vi utreder inkomna intresseanmälningar och tar ställning till om de uppfyller kriterierna i den gällande strategin för formellt skydd av skog. Under året har sex

intresseanmälningar inkommit varav två uppfyller den nationella strategins kriterier för när ett reservatsskydd kan övervägas.

Vi har regelbundna avstämningar med representanter för storskogsbruket. Lantbrukarnas Riksförbund bjöd som representant för privata markägare in oss till samtal om hur det statliga naturvårdsarbetet berör deras medlemmar. Det handlar såväl om skydd av skog som artskyddsfrågor.

Länsstyrelsen följer en upprättad rutin för att inga oegentligheter ska ske vid hanteringen av ersättningar för markåtkomst.

Under året har tre naturreservat bildats. Revidering av befintliga reservat pågår också, men under året har inga revideringar slutförts. Arbetet med att skydda natur är viktigt för att nå flera av våra miljökvalitetsmål, bland andra Ett rikt växt- och djurliv, Levande skogar, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag samt Storslagna fjäll. De naturtyper som skyddas erbjuder livsmiljöer för arter som är trängda. De bidrar med flera ekosystemtjänster som robusta ekosystem och områden för friluftsliv. Under året har funktionalitet kunnat säkerställas genom att naturreservat bildats främst i länets värdetrakter. Förvaltningen tar sedan hand om den skyddade naturen och genomför åtgärder som stärker och utvecklar naturvärden samt underlättar för besökare .

Sedan flera år tillbaka bedrivs ett samverkansarbete mellan Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Sveaskog, Stora Enso och SLU inom värdetrakten Gåsberget i Rättviks kommun. Under året har samverkansmöten genomförts för gemensam planering för naturvårdande åtgärder, exempelvis naturvårdsbränningar, röjningar för att gynna löv och reducera gran, ringbarkningar och katningar i såväl formellt skyddad skog som i bestånd på Sveaskogs och Stora Ensos marker. En uppföljningsinsats planeras i samverkan för att undersöka åtgärdernas effekt på insektsfaunan.

Limniskt skydd

Arbete med limniskt skydd (sötvattenskydd) fortgår i Lurån och Sångån. Det är ett utmanande arbete som inbegriper flera aspekter. Det handlar om dammars påverkan av såväl biologiska som kulturella värden samt om skogsbrukets intressen. Överenskommelse med markägare om avgränsning i Sångån är klar, nästa steg är att säkerställa medel för inträngsersättning för reservatet.

Åtgärdsprogram hotade arter

Livsmiljöer för hotade arter

Under året har vi fortsatt med olika insatser för att bevara, utveckla, restaurera, förflytta och nyskapa livsmiljöer för hotade arter i länet. Det är exempelvis sandödla, flodpärlmussla, vitryggig hackspett, mosippa, stiftärrlav, skapanior samt ängsmarkernas mångfald av växter och svampar. Genom att återskapa äggläggningshabitat och öppna ytor har förutsättningen för överlevnad ökat för sandödlepopulationen. Därmed ökar möjligheten att bevara en av Europas nordligaste populationer, som löper stor risk att dö ut. Arbetet med stiftärrlav har lett till en populationsförstärkning och chansen till överlevnad har ökat. Två riktade

naturvårdsbränningar för att skapa bättre livsmiljöer för mosippa har genomförts i samarbete med Sveaskog. Vi har i samarbete med Skogsstyrelsen genomfört samråd med markägare för biotopförbättrande åtgärder för vittryggig hackspett.

Återvätning

Inom arbetet med att verka för återvätning och restaureringar av våtmarker genomför Länsstyrelsen restaureringar för åtgärdsprogrammet rikkärr där vi är nationell koordinatör. Vi har restaurerat en kalkrik fuktäng för att gynna violett guldvinge, en fjärilsart som är starkt hotad och som har ett eget åtgärdsprogram.

Inventering

Vi genomför biogeografisk inventering i länet av trollsländor, dykarskalbaggar och fjärilar. Dessa inventeringar ger en bild av utbredning, tillstånd, trender samt framtidsutsikter för arterna. Återinventering av långt broktagel och smällvedel görs för länets arbete för hotade arter inom respektive åtgärdsprogram och används för att rapportera arternas bevarandestatus samt för att lämpliga åtgärder ska kunna planeras och utföras.

Vi har inventerat ett flertal vattendrag med flodpärlmussla under året. Inventeringarna bidrar till att det går att följa populationsutvecklingen på enskilda lokaler och i länet som helhet. Inventeringar av länets flodpärlmusselbestånd och andra hotade arter ger förutom kunskap om arters status även stöd till bedömningen av vilka vatten som ska prioriteras för restaureringsinsatser som exempelvis kalkning och biotopåterställning. Vår inventering av Mosjöbäcken och Äran resulterade i kunskap om två nya vattendrag som har föryngringar av flodpärlmussla.

Vi har genomfört kulturmiljöinventering och biotopkartering i Hyttkvarnsån som ett första steg i att ta fram en åtgärdsplan för flodpärlmussla i vattendraget. Syftet är att genomföra biotopförbättrande åtgärder för att säkerställa föryngring i ett av länets viktigaste musselbestånd. I projektet samarbetar vi även med dammägaren för att åtgärda vandringshindret vid Hyttsjöns utlopp och därmed nå större miljönytta.

Tillstånd och dispenser

Under året har vi prövat 231 ärenden som rör skyddad natur, vilket är samma omfattning som förra årets 238 ärenden. När fridlysta arter berörs i samband med pågående eller ändrad markanvändning krävs artskyddsdispens. Flera inledande samråd sker med exploatörer för att undersöka om skyddsåtgärder kan göras så att en dispensituation inte behöver utlösas. Sökande kan då behöva göra kompletterande inventeringar som ger Länsstyrelsen möjlighet att bedöma respektive arts populationsutveckling. Samråd kan ske såväl i fält som via möten över länk eller på kontoret.

För skogsbruk i närheten av Natura 2000-områden gör Länsstyrelsen avvägningar om en Natura 2000-prövning krävs eller inte. 2025 gjorde vi 26 stycken avvägningar vilket innebär en viss minskning. Vi bedömer att minskningen beror på informationsinsatser på vår webbplats. Där exemplifieras hur en aktör utifrån tillgängliga underlag kan göra sin egen bedömning om kontakt med Länsstyrelsen behövs. Inom Miljösamverkan Sverige pågår ett

projekt för att landets länsstyrelser ska ta fram gemensamma riktlinjer för detta arbete. En av våra medarbetare deltar i projektet.

Samrådsärenden

Vi upprättar och reviderar kontinuerligt rutinbeskrivningar för olika ärendeslag. Under 2025 har som exempel en reviderad rutin tagits fram för olika typer av samrådsärenden enligt 12 kap §6 miljöbalken. Upprättande av rutiner ger större enhetlighet i handläggning och ökad effektivitet.

Ett projekt som rör länsstyrelsernas samrådsarbete har genomförts under året i Miljösamverkan Sveriges regi. Länsstyrelsen i Dalarnas län har deltagit med en projektmedlem. Projektet har bidragit med ny information till hemsidan samt förslag till förändringar av befintliga rutiner. I projektet behandlades även regleringsbrevsuppdraget Förenkla för företag. Det är ett uppdrag som även hanteras i samband med övrigt arbete i relation till de målgrupper som Länsstyrelsen är till för. Nationella digitala utbildningar har genomförts av medarbetare och ämnet tas upp vid enhetsvisa arbetsmöten.

Etableringssamråd för solcellsparkar är en ärendegrupp som ökat påtagligt under de senaste åren. Under 2024 och 2025 ligger antalet samråd ungefär på samma nivå. Omfattningen av respektive projekt ökar dock såväl i hektar som effekt vilket innebär att samrådets komplexitet ökar.

Samrådsbeslut rör en lång rad olika verksamheter och ger effekt i naturmiljön genom de förelägganden som Länsstyrelsen beslutar om och genom den information till verksamhetsutövare som bifogas. Det kan till exempel handla om information om verksamhetsutövarens skyldigheter när det gäller att förhindra och bekämpa invasiva arter. Länsstyrelsen beaktar också naturvårdsaspekter i tillsyn av kommunal fysisk planering eller prövning av miljöfarlig verksamhet, genom att naturrelaterade villkor, hänsyn och krav på aktsamhet formuleras i beslut och yttranden till exempelvis detaljplaner eller vid etablering av tillståndsprövad vindkraft.

Tillsyn inom skyddad natur

Vi utför både planerad och händelsestyrd tillsyn inom skyddad natur. Exempel på tillsyn under året är överträdelser i naturreservat vid terrängkörning, arrangemang, byggnationer och inom generella biotopskydd som till exempel alléer. Tillsyn kan resultera i förläggande om rättelse till verksamhetsutövare för att reparera skador som uppstått då dispenser och/eller tillstånd inte följts. Tillsynen utvecklar också vår precision och tydlighet i att formulera villkor och information utifrån hur verksamhetsutövarna har förstått tidigare beslut.

Skotertillsyn genomfördes i naturreservatet Norra Mora vildmark vid två tillfällen varav ett tillsammans med polisen. Tillsyn gjordes också i Anjosvardens och Näcksjövårdens naturreservat. Skotertillsynen uppskattas framför allt av de icke skoterburna besökarna och syftar till att minska antalet överträdelser mot reservatsföreskrifter och därigenom minska störningen av känslig natur.

Tillsyn av terrängkörning har också genomförts från Norra Transtrandsfjällen i söder till Långfjällets naturreservat i norr. När det är möjligt samordnar vi insatsen med polis vilket synliggör insatsen än mer. Några överträdelse har rapporterats, men ärendena har blivit nedlagda på grund av brist på bevis.

Fisketillsyn har utförts på de vatten vi förvaltar under Dala Fjällfiske. Ett par överträdelse har rapporterats vidare till polis under vintern. I övrigt är allmänheten generellt skötsam och håller sig efter aktuella regler.

Tillsyn av vilthägn

Någon riktad tillsyn har inte gjorts under 2025 efter fjolårets omfattande tillsynsarbete av vilthägn (fem stycken). Medarbetare vid Länsstyrelsen har deltagit i regelbundna möten med vilthandläggare vid landets länsstyrelser för kollegialt utbyte och kompetensdelning.

Tillsyn och tillsynsvägledning strandskydd

Granskningar av kommunernas dispensgivning genomförs inom lagstadgad tid. I förekommande fall sker överprövningar som kan leda till upphävanden. Under året har antalet upphävanden vid små sjöar och vattendrag minskat och det beror framför allt på att strandskyddslagstiftningen ändrades vid halvårsskiftet. Från fjolårets 70 ärenden är antalet för 2025 43 stycken. Statistik från granskningarna sammanställs årligen.

Tillsynsvägledning till kommuner görs i form av direktkontakter med våra handläggare, och kommunernas tjänstepersoner söker frekvent stöd från oss. Effekten av vår granskning och tillsynsvägledning är att kommunernas kompetens ökar och strandskyddets syften upprätthålls i länet.

Vi arbetar med att digitalisera strandskydd som upphävts i äldre detaljplaner.

Invasiva arter

I april hittades lövplattmasken, *Obama nungara*, i en planta köpt på en plantskola i Dalarna. Lövplattmasken har sedan hittats i flera olika växter som importerats från grossister på kontinenten. Fynden var upptakten till intensiva mediakontakter och ett stort informations- och tillsynsvägledningsarbete i Länsstyrelsens regi under våren och sommaren. Vårt arbete ledde till en ökad medvetenhet hos allmänhet och återförsäljare ex. bättre införselkontroll av plantor hos plantskolor.

Vi har även informerat markägare om fynd av invasiva arter på deras fastigheter genom brevutskick samt informerat på en trädgårdsmässa i länet och genom föredrag för bland annat Svenska kyrkan och fiskevattenägare. Vi bedömer att informationsinsatserna är viktiga för att uppmärksamma markägare och fiskevattenägare om vilka arter de behöver vara uppmärksamma på, så att bekämpningsinsatser kan sättas in så tidigt som möjligt.

Vi har genomfört inventerings- och decimeringsfiske av bäckröding i ett avgränsat vattenområde i Dalarna, i samverkan med berörda fiskevattenägare. Syftet med insatsen är att kraftigt minska förekomsten av bäckröding till förmån för den lokala öringsstammen. Åtgärden kommer behöva upprepas flera år för att ge önskad effekt.

Vi har genomfört en inventering av signalkräfta i ett vattendrag i Leksands kommun för att utreda om arten har spridit sig inom vattenområdet. Området är ett av få i länet där flodkräfta förekommer, och inventeringen genomfördes för att underlätta fiskevårdsområdets arbete med återkolonisering av flodkräfta. Resultaten visar att signalkräftan inte har spridit sig, vilket skapar goda förutsättningar för att flodkräftan ska kunna återetableras i vattensystemet.

Prövning och tillsyn vattenverksamhet

Vattenverksamhet

Handläggningen av inkommande vattenverksamhetsärenden har under året prioriterats och har i huvudsak kunnat genomföras inom uppsatta mål för handläggningstider. Detta har inneburit att den egeninitierade tillsynen delvis fått stå tillbaka, främst genom att planerad tillsyn av vattenuttag har prioriterats ned till följd av resursprioriteringar.

Dammsäkerhet

Tillsynen av dammsäkerhet har följt det framtagna tillsynsprogrammet. Under 2025 har tillsynen av dammanläggningar med otillfredsställande säkerhet prioriterats. Dammsäkerhetstillsynen är delvis integrerad i arbetet med höga flöden, och vi har även medverkat i nationella tillsynsprojekt och tillsynsträffar. Detta bidrar till en mer likvärdig tillsyn samt till ökad kunskapsnivå hos både tillsynshandläggare och verksamhetsutövare.

Inom ramen för tillsynen har 17 dammar identifierats med otillfredsställande dammsäkerhet. Genom riktade tillsynsinsatser har antalet sådana dammar minskat, och vid utgången av 2025 återstår en damm med otillfredsställande dammsäkerhet samt åtta dammar med delvis otillfredsställande säkerhet. Tillsynen av dessa dammanläggningar kommer att fortsätta under kommande år.

Tillsynen av dammsäkerhet som en integrerad del av vårt arbete med höga flöden leder till en tydligare kommunikation och dialog med verksamhetsutövare, ett bättre koordinerat arbete internt och ett större helhetsperspektiv inom områdena dammsäkerhet och höga flöden. Vi bedömer att säkerhetsnivån för länets dammsäkerhetsklassade dammar generellt är god och inga allvarliga tillbud har inträffat, (läs mer i kapitel Samhällsskydd och beredskap).

Nationella planen för vattenkraft, NAP

Länsstyrelsens arbete med samverkan gällande den nationella planen för vattenkraft, NAP, har fortsatt utifrån den framskjutna tidplanen för omprövning. Vi har medverkat i samverkansprocesser där annan länsstyrelse formellt driver samverkan men där aktuell prövningsgrupp innehåller dammar och kraftverk i Dalarna. Under året har samverkan också fortsatt i de två prövningsgrupper i länet där vi leder samverkansprocessen: Siljan med biflöden och Oreälven. Vi bedömer att dialogen med verksamhetsutövarna i länet hittills har fungerat väl. Samtalen har haft fokus på att tydligt redovisa den faktiska miljönyttan och hur den förhåller sig till gällande miljö kvalitetsnormer. Det är avgörande för processen att bedömningarna är sakligt och materiellt korrekta i varje enskilt fall, så att

åtgärder genomförs där de ger faktisk miljöeffekt och att åtgärder inte vidtas där behov saknas.

En av våra handläggare medverkar i den nationella NAP-gruppen. Över länsstyrelsegränserna sker bland annat temamöten med erfarenhetsutbyte och kunskapshöjning för handläggare samt bevakning av de omprövningsdomar som kommer från domstolarna. Länsstyrelsen har också genomfört en informationsinsats riktad till kommunledningarna i länet, länsstyrelsens Insynsråd samt riksdagspolitiker från Dalarna. Detta har ökat kunskapen om, och förståelsen för, NAP-processerna.

Länsstyrelsen har prioriterat översyn av Natura 2000-bevarandeplaner för Limsjön, Lindånget, Stackharen och Lilla Älvgången. De två senare omfattas av arbetet att bilda ett större, gemensamt naturreservat: Hovran. Hovran är en del av Dalälvens huvudfåra och påverkas av framtida vattenkraftåtgärder som görs längs hela huvudfåran.

Länsstyrelsen har arbetat med en översyn av bevarandeplaner som i varierande grad berörs av regleringen av Siljan och Trängslet och ligger inom prövningsgruppen Siljan med biflöden. Detta är den prövningsgrupp, närmast i tid, som vi har huvudansvar för. Vi har även påbörjat arbetet med att revidera andra bevarandeplaner som berörs av kommande NAP-prövningar.

Länsstyrelsen har god insikt i vilka kraftverk som är viktiga för energisystemet och vårt länsöverskridande samarbete förväntas tydliggöra för verksamhetsutövarna vilka bevarandemål som behöver uppnås i Natura 2000-områdena i Dalälvens huvudfåra. Länsstyrelserna i Dalarnas, Gävleborgs och Uppsala län deltar i ett arbete tillsammans med verksamhetsutövare, Energimyndigheten och Svenska kraftnät. Det gemensamma arbetet syftar till att ta fram olika miljöåtgärdsscenarioer som ska modelleras i en älvsystemsmodell. I det arbetet ska vattenkraftens olika förmågor beaktas och balanseras gentemot behovet av miljöåtgärder.

För de vattendrag där det saknas tillräckliga kulturmiljöinventeringar har vi använt delar av medlen för NAP för att genomföra sådana enligt en rutin, framtagen i Dalarna, för att ta tillvara både vatten- och kulturmiljövärden. På så vis har vi ökat förståelsen för kulturmiljövärden i avvägningarna mellan olika mål vid översyn av miljö kvalitetsnormer.

Länsstyrelsen har identifierat några vattendrag i länet som kan vara aktuella för undantag eller mindre stränga krav avseende kulturmiljö. Vi har initierat en diskussion med vattenmyndigheterna om undantag avseende kulturmiljö för dammar där stora kulturmiljövärden finns (läs mer i kapitel Kulturmiljö).

Prövning av miljöfarlig verksamhet

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Dalarnas län handlägger ärenden i Dalarnas och Gävleborgs län och har fortsatt bra handläggningstider. Vi klarar målet där 90 procent av ärendena skall nå 180 dagar från komplett ärende till beslut.

Antalet samråd för A-verksamheter har minskat från sex under 2024 till tre under 2025. Samtidigt har antalet prövningsmål för A-verksamheter ökat något, från fem mål 2024 till

sex mål 2025 där vi varit involverade. Den fortsatt relativt stabila nivån av prövningar bedöms i huvudsak vara en följd av övergången till ny teknik och en ökad efterfrågan på tekniskt avancerade och klimatneutrala produktionsprocesser, exempelvis utvecklingen av fossilfritt stål.

Denna tekniska omställning innebär ofta omfattande förändringar av befintliga anläggningar eller etablering av nya processer, vilket i sin tur genererar tillståndspliktiga förändringar och A-prövningar. Även det förändrade omvärldsläget påverkar utvecklingen, där ett ökat fokus på försörjningstrygghet och självförsörjning av strategiskt viktiga råvaror och produkter driver investeringar inom exempelvis gruv- och metallindustrin. Sammantaget leder både teknikutvecklingen och geopolitiska faktorer till ett fortsatt behov av prövningar kopplade till större industriella omställningar.

Under 2025 har vi haft avstämningar med Länsstyrelsen Gävleborg. Fokus har bland annat varit att ytterligare förbättra samrådsprocessen. Vid höstens möte med Länsstyrelsen Gävleborg deltog representant från Länsstyrelsen Västerbotten utifrån uppdraget att sprida och implementera arbetssätt för effektivare samråd. Vi har under året utsett särskilda handläggare med utpekat ansvar att internt utveckla och förbättra samrådsprocessen vilket väntas leda till en bra och tydlig samrådsprocess för sökanden genom ytterligare preciseringar av innehåll i miljökonsekvensbeskrivning och förenklade underlag.

Den gröna omställningen har medfört att antalet vindkraftsprövningar fortsatt öka. Ökningen gäller främst samråd inför prövning. Ökningen kan delvis förklaras med att Försvarsmakten inte längre ger vindkraftsbolagen information om försvarsintresset innan formell samrådsprocess påbörjas. Vindkraftsprövningarna är resurskrävande då de i princip alltid är föremål för målkonflikter och opinion. Miljöprövningsdelegationen har även beslutat i de första frivilliga prövningarna gällande större solcellsanläggningar.

Miljöprövningsdelegationerna har gemensamma nätverksträffar för samtliga ordföranden och sakkunniga. Dessa genomförs regelbundet med fokus på sakfrågor, handläggningsfrågor och arbetssätt, där syftet är att minska skillnaderna och hitta goda exempel.

Miljöprövningsdelegationen har fortsatt att delta i regeringsuppdraget med syfte att effektivisera handläggningstider och förenkla för sökanden. Ärenden som avgjorts i miljöprövningsdelegationen är även föremål för undersökning gällande service och bemötande. Miljöprövningsdelegationen har implementerat de förändringar som gjordes i lagstiftningen 1 januari 2025 genom nya och uppdaterade rutiner. Införandet av tidsplaner bedömer vi medför en ökad tydlighet och förutsägbarhet för sökanden i tillståndsärenden.

Tillsyn av miljöfarlig verksamhet

Planerad tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar enligt miljötillsynsförordningen för tillsyn av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, så kallade A- och B-verksamheter. Målsättningen är att tillsyn ska genomföras minst en gång per år, och den planerade tillsynen har under året

genomförts i enlighet med fastställd tillsynsplan. Tillsynen har till största delen bestått av fysiska platsbesök.

Antalet anmälningar om ändringar i verksamheterna har minskat jämfört med föregående år, från 27 till 13 anmälningar. Minskningen bedöms bero på förändringar i lagstiftningen, som innebär att fler ändringar numera kan hanteras som information i stället för som formella anmälningar. Tidigare begärde Länsstyrelsen att samtliga förändringar skulle anmälas, men i dag görs en bedömning i varje enskilt fall, om ändringen kan hanteras som information eller om en anmälan krävs.

Länsstyrelsen bedömer att tillsynen bidrar till ökad regelefterlevnad samtidigt som den skapar förutsättningar för verksamheternas utveckling inom ramen för den gröna omställningen.

Tidig dialog

I arbetet med att Förenkla för företag har vi haft så kallad Tidig Dialog med verksamheter som planerar större ändringar. Dialogerna syftar till att dela information mellan företaget och Länsstyrelsen som underlättar kommande handläggning och skapar bra förutsättningar för båda parter. Återkommande punkter vid dialogen är samsyn i vilken typ av tillståndändring som behövs, information om handläggningsprocessen, om tidplanen är realistisk och när företaget behöver beslut. Vi bedömer att tidig dialog skapar bättre planeringsförutsättningar för både företag och Länsstyrelsen samt ökar förtroendet för myndigheten (läs mer i avsnitt Integrering av tvärsektoriella frågor).

Kemikalietillsyn

Länsstyrelsen följer den nationella tillsynsstrategin och har under året fokuserat på tillsyn enligt Reach (kemikalietillsyn). Tillsynen har riktats mot verksamheter som använder kemikalier i sitt arbete och kontrollerat deras användning, hantering och lagring. Vi har nyttjat den nationella checklisten som Naturvårdsverket tagit fram. Efterlevnaden är generellt hög i länet men verksamheterna brister framför allt i rutiner för att kontrollera att kemikalier hanteras och används korrekt. Vi bedömer att tillsynen har lett till en höjd kunskapsnivå om kemikaliehantering och stärkt regelefterlevnad i länet.

Kommunal tillsyn och verksamhet

Under året har vi arrangerat två samverkansträffar med länets kommunala miljöchefer. Syftet har varit att möjliggöra kunskapsutbyte och samordning inom länet. En viktig punkt på dagordningen är ny lagstiftning där vi på ett effektivt sätt kan informera kommunerna. Träffarna är också en viktig kommunikationskanal för oss och ger möjlighet till återkoppling om hur dialog och tillsynsvägledning kan bli bättre gentemot kommunerna.

Vi bedömer att träffarna bidrar till ökad samsyn framförallt mellan länets kommuner, men också mellan kommunerna och länsstyrelsen.

Vi har genomfört träffar för miljö- och hälsoskyddsinspektörer inom olika sakområden inom ramen för regional samverkan, Mitt miljösamverkan, där även inspektörer från Gävleborgs, Uppsala och Västmanlands län deltagit. Vi har inom länet regelbundna tillsynsvägledningsträffar där vi informerar om aktuella ämnen och kommunerna ges

möjlighet att dela erfarenheter med varandra. Utvärderingen visar att kommunerna har fått en ökad kunskap i hur tillsyn kan utföras på ett mer likartat och effektivare sätt.

Under året har två kommuner lämnat tillbaka tidigare överlåtna tillsynsobjekt till oss. Vi för även dialog ytterligare två kommuner. Vi bedömer dock att trenden vi tidigare sett där fler kommuner vill lämna tillbaka överlåten tillsyn har avstannat hos några kommuner. Återlämnad tillsyn är alltid en stor utmaning för oss att hantera då resurser inte tillförs samtidigt.

Länsstyrelsen har under året deltagit i två samråd om kommunala vattentjänstplaner. En antagen vattentjänstplan möjliggör för en långsiktig kommunal planering och därför har vi under året haft dialog med de fyra kommuner som ännu inte tagit fram en vattentjänstplan och uppmuntrat dem till att anta en sådan. Vi bedömer att samråd och dialoger har lett till en mer likartad och effektiv planering i länets kommuner.

Länsstyrelsen har i regleringsbrevet för året i uppdrag att förebygga störningar och minska sårbarheten gällande tillgång till viktiga varor för avloppsrening och att förebygga negativa konsekvenser för dricksvattenproduktionen. Vi har haft fokus på kontinuitetsplanering vid tillsyn på avloppsreningsverk och har ordnat en tillsynsvägledningsträff för kommunens inspektörer med samma tema. Vi har medverkat på Dala VA:s höstmöte (förening för länets kommunala VA- och Avfallsbolag) och i den nationella samverkansgruppen för kemikalier för vattenrening. Vi bedömer att genomförda åtgärder lett till ökad kunskap som ger en mer robust drift av avloppsreningsverken.

Uppföljning av kommunernas tillsynsverksamhet

Länsstyrelsen har som plan att besöka tre till fyra kommuner per år vilket gör att samtliga av länets kommuner besöks inom en fyraårsperiod. Under 2025 har tre kommuner följts upp varav en kommun förelagts att åtgärda brister. Miljösamverkan Sveriges material används som underlag och det är ett viktigt stöd vid besöken då det både effektiviserar och likriktar uppföljningen. Fokus på besöken läggs på att ge stöd och råd till hur kommunerna kan utveckla och effektivisera sin tillsyn, bland annat genom att dela goda erfarenheter från andra kommuner. Dalarna består av många små kommuner där kompetensförsörjning är en stor utmaning varför vi uppmuntrar kommunerna att ingå samverkansavtal med varandra för att effektivisera handläggningen och minska sårbarheten i organisationerna.

Nationell tillsynsvägledning

Länsstyrelsen har ordnat två nationella tillsynsvägledningsträffar (gruvor, kommunuppföljning) för länsstyrelserna där nationella myndigheter deltagit och informerat om aktuella ämnen. Utvärderingen visar att myndigheterna har fått en ökad kunskap i hur tillsyn kan utföras mer likartat och på effektivare sätt.

Avfallstillsyn och förebyggande av avfallsbrottslighet

Länsstyrelsen har under 2025 fortsatt arbetet med en regional grupp för miljöbrottssamverkan där Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och länets kommuner bjudits in. Syftet har varit att skapa ett forum för länets kommuner att dela med sig av

erfarenheter och också att dela information mellan myndigheter, med målet att minska avfallsbrottsligheten i länet. Vi bedömer att aktiviteterna har lett till en mer likartad och effektiv tillsyn.

Under hösten har vi anordnat en länsträff där miljöbrottssamverkan varit en del, med deltagande av polis och åklagare. Inbjudan riktades till kommunala tillsynsmyndigheter. Konferensen bedöms ha lett till en ökad kunskap om avfallsbrottslighet som på sikt kan bidra till en mer likartad och effektiv tillsyn.

Länsstyrelsen är en del av den regionala kretsloppsplanegruppen vars syfte är att driva och koordinera det regionala arbetet med kretsloppsplaner, som tidigare kallades avfallsplaner. Detta för att säkerställa att regionala åtgärder inom avfallsområdet genomförs.

Vidare har vi även deltagit i möten med länsstyrelsernas nationella samordningsgrupp. Deltagandet bedöms leda till ökad samordning mellan myndigheter och aktörer.

Länsstyrelsen har deltagit i vägkontroller av avfallstransporter tillsammans med en kommun och Länsstyrelsen Gävleborg, som ansvarar för tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter. Deltagandet har lett till ökad samsyn mellan berörda myndigheter samt stärkt kunskap om regelverk, arbetsmetoder och bedömningar inom tillsyn av avfallstransporter. Vi bedömer att vårt deltagande har lett till en ökad kunskap inom myndigheten och höjt förmågan att ge tillsynsvägledning till kommunerna gällande avfallstransporter. Vidare har fler kommuner, sedan aktiviteten genomfördes, visat intresse för att genomföra liknande tillsynsinsatser mot avfallstransporter.

Förorenade områden

Efterbehandling

Länsstyrelsen arbetar för att öka åtgärdstakten genom att möjliggöra efterbehandling via tillsyn och/eller statliga medel. Vi har under året lagt mycket resurser på ärenden relaterade till gruv- och metallindustri, sågverk, pappers- och massaindustri samt deponier för att åstadkomma undersökningar och åtgärder finansierade av ansvariga företag där (del)ansvar finns. Vi har också arbetat för att öka antalet ansökningar om statliga medel för avhjälpande där ansvar saknas, genom dialog med olika instanser. Bland annat har vi fortsatt att ge kommuner vägledning och information för att öka kunskapen och motivera kommunerna att ta på sig huvudmannaskapet. Detta kommer på sikt öka takten på åtgärdsarbetet.

Inom Länsstyrelsens arbete med prioriterade objekt har tidigare initierade undersökningar, åtgärdsförberedande utredningar och åtgärder fortsatt under året. Jämfört med 2024 har inga ytterligare förorenade områden gått in i utredningsfas respektive åtgärdsfas (inklusive åtgärdsförberedelser). För objekt där vi har tillsynsansvar pågår utredningar (miljötekniska undersökningar) vid 15 objekt. Det har pågått åtgärdsförberedelser eller åtgärder vid tolv objekt. För objekt där kommunen har tillsynsansvar och där utredningar och åtgärder finansieras helt eller delvis med statliga medel har utredningar fortsatt under året vid två objekt och åtgärder vid ett objekt.

Marksanering pågår vid en tidigare massaindustri i Ludvika kommun där saneringen av två delområden är färdigställda och där åtgärdsförberedelser vid det sista delområdet pågår. Åtgärdsförberedelser har fortsatt vid ett stort gammalt gruvindustriområde i Smedjebackens kommun samt vid ett tidigare metallverk i Avesta kommun där objektet avses åtgärdas under 2026–2027.

Utredningar och åtgärder av förorenade områden görs enligt en process och vissa steg pågår ofta under flera år. Flera av länets objekt är omfattande och tidskrävande. Med anledning av detta samt att mycket resurser har lagts på verifierande provtagning och inventering av potentiellt PFAS-förorenade områden har inte ytterligare utredningar eller åtgärder påbörjats under året.

Länsstyrelsen har genomfört verifierande provtagning av förorenade sediment på tio platser i länet med beviljade bidrag från Naturvårdsverket och påbörjat inventering av förorenade sediment.

Tillsynsvägledning

Genom att arbeta med tillsynsvägledning gentemot kommunerna har vi underlättat fortsatt arbete med efterbehandling då kommuner har tillsynsansvaret för flera prioriterade objekt. Vi har bland annat förmedlat information och exempel på tillsynsarbete mellan kommuner samt bidragit till kommunernas samverkan och informationsutbyte genom samverkansträffar för att stödja dem i arbetet med förorenade områden. Under året har vi också prioriterat arbetet med tillsynsväglednings- och utbildningsinsatser inom det regionala samarbetet med Mälardalen och Gotland samt deltagit i det nationella arbetet inom området. Genom detta bedömer vi att vi har bidragit till ytterligare ökad kompetens inom tillsyn hos länets kommuner.

PFAS

Länsstyrelsen har fortsatt arbeta med kartläggning och inventering av områden som potentiellt är förorenade av PFAS. Av våra tillsynsobjekt som potentiellt är PFAS-förorenade har en stor del inventerats med avseende på PFAS. Vår interna samverkan och samarbetet med länets kommuner ger en ökad kunskap om områden som kan vara förorenade av PFAS samt om föroreningssituationen.

Tidigare arbete med att identifiera potentiellt PFAS-förorenade områden samt kontakt med samtliga kommuner i länet ligger bland annat till grund för val av områden för den verifierande provtagningen. Vi har genomfört verifierande provtagning på tio platser i länet med beviljade bidrag från Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen tar hänsyn till PFAS i det egna tillsynsarbetet i enlighet med miljöbalken samt i tillsynsvägledningsinsatser mot kommunerna. Sammantaget är bedömningen att detta har bidragit till att vi arbetar effektivt med kartläggning och inventering av områden som potentiellt är förorenade av PFAS och till ett bättre kunskapsläge om PFAS i länet.

Restaurering av vatten

Kalkningsverksamheten har genomförts enligt plan. Under senare år har länets kalkningsverksamhet utvärderats i samverkan med ansvariga kommuner och även i år har vissa förändringar genomförts för att förbättra måluppfyllelsen i kalkade vatten. Översynen förväntas bidra till ökad kostnadseffektivitet och ett bra underlag för prioriteringar vid förändringar i verksamhetens finansiering.

Biotopförbättrande åtgärder där Länsstyrelsen är genomförare har i år genomförts i Rotälvens avrinningsområde, Hemulån, Unnån och Oxnäsån. Insatser prioriteras i särskilt värdefulla vatten där det finns hotade arter som flodpärlmussla, för att gynna nationellt värdefulla fiskstammar eller där vattenkraftsrelaterade åtgärder genomförs eller kommer att genomföras inom de närmaste åren. Den sistnämnda prioriteringsgrunden är för att höja den samlade miljönyttan i avrinningsområdet genom att åtgärda flera miljöproblem samtidigt. Alla åtgärder genomförs med hänsyn till kulturmiljövärden och i nära dialog med markägare. Vi upplever att vi har en god dialog med berörda intressenter och får i huvudsak positiv respons från både markägare och fiskevårdsområdesföreningar.

Effekten av åtgärderna är att förutsättningar skapas för att dessa vattendragssträckor ska uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten liksom målsättningarna inom EU:s restaureringslag. Insatserna bedöms höja den biologiska mångfalden i vattenmiljön och därmed bidra till en större resiliens mot klimatförändringar. Även i årets uppföljande elprovfiske går det att se att restaurerade vattendragssträckor har en högre täthet av öringsyngel jämfört med sträckor som är flottledsrensade och inte åtgärdade. Vi ser en positiv utveckling över tid gällande åtgärdstakt vilket vi bedömer är en effekt av ökad regional erfarenhet av praktiskt genomförande av restaureringsåtgärder och det aktiva kunskapsutbyte som sker mellan länsstyrelserna.

Länsstyrelsen har under året även prioriterat stöd och rådgivning till externa utförare av biotopförbättrande åtgärder och samverkan med kommuner, fiskevårdsområdesföreningar och skogsbolag som vill genomföra åtgärder i länet. Det utökade stödet förväntas medföra att fler vattenåtgärder genomförs i länet och att dessa genomförs med hög kvalitet. Vid den årliga uppföljningen av restaureringsinsatserna tillsammans med kommunerna var det tydligt att kvaliteten av insatserna ökar för varje år, vilket tolkas som att rådgivningen och samverkan ger förväntad positiv effekt.

Inventering av stora rovdjur

Vi har inventerat varg, lo, kungsörn och järv. Inventeringen ger en bra bild av rovdjursförekomsten i Dalarna och bidrar med nödvändig information inför förvaltningsbeslut om till exempel skyddsjakt och licensjakt. Användningen av viltkamera för inventering har ökat markant de senaste åren och under hösten förberedde vi för den förändrade vargförvaltningen med inköp av ytterligare kameror samt rekrytering av fler timanställda.

Vi initierade 2024 ett samarbetsprojekt med Jägarförbundet om inventering av varg, som är finansierat av Världsnaturfonden, WWF, och arbetet har löpt på även detta år. Vi har tack vare projektet kunnat ha hjälp av timpersonal för inventering av stora rovdjur och

inventeringen har genom detta blivit mer omfattande och resultatet bättre förankrat i länet. Under året har också kontroll av DNA i järvspillning och hårfällor ersatt tidskrävande letande efter lyor.

Resultatbedömning

Miljömål och vatten

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet Miljömål och vatten är gott. Motiveringen grundas på att vi i huvudsak med goda handläggningstider hanterat ärenden gällande vattenverksamheter, genomfört regleringsbrevs- och myndighetsuppdrag, initierat och genomfört egna vattenvårdande åtgärder samt stöttat andra aktörer i deras insatser för länet. Arbetet med den nationella omprövningsplanen för vattenkraft har genomförts i god dialog med verksamhetsutövare enligt tidsplan under året. Resultatet beror på ett stort engagemang från medarbetare att kontinuerligt utveckla och effektivisera verksamheten.

Utvecklingen inom området är positiv och vi ser möjligheter att ytterligare utveckla verksamheten inom arbetet med nationella omprövningsplanen och restaureringar av vattenmiljön utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Vi ser fortsatt en utmaning med att hantera målkonflikter i arbetet med den nationella omprövningsplanen.

Naturvård

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet Naturvård är gott. Motiveringen grundas på att vi utifrån mål, uppdrag och vår planering i förhållande till resurser lyckats med att handlägga miljöbalksärenden, fatta reservatsbeslut, vidta skötselåtgärder som bedöms ge goda effekter, genomföra restaurerings- och projektarbeten samt inventeringar inom miljöövervakning och olika sorters tillsyn. Resultatet beror på goda prioriteringar och väl inarbetade rutiner samt engagerade medarbetare.

I relation till tidigare år ser vi att utvecklingen varken är positiv eller negativ då området består av en mängd delområden som var för sig har positiva eller negativa trender. Behoven inom området har krävt stora prioriteringar utifrån tillgängliga resurser.

Miljöskydd

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet Miljöskydd är gott. Motiveringen grundas på att vi med goda handläggningstider hanterat de prövningar, anmälningar som inkommit och den tillsyn som planerats. Vi har även genomfört regleringsbrevsuppdrag samt tillsynsvägledande insatser samtidigt som vi sett över och effektiviserat verksamheten. Resultatet beror på väl avvägda prioriteringar och fungerande processer/rutiner samt engagerade medarbetare.

Utvecklingen inom området är positiv då vi lyckats hantera ärenden med kort handläggningstid. Vi ser dock en stor utmaning i att kommuner fortsätter att avisera återlämning av tillsynsansvar på grund av att de saknar resurser och/eller kompetens.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
4§ p3 I utpekade län göra utredningar om allmänna fiskeintresset enligt 22 kap. miljöbalken	Länsstyrelseinstruktion
16§ Delegation för rennäringsspår	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Måluppfyllelse inom livsmedelsstrategin	Regleringsbrev
1A9 Redovisa arbetet med genomförande av den strategiska planen inom jordbrukspolitiken 2023-2027 m.m.	Regleringsbrev
1D4 Redovisa arbetet med en långsiktigt hållbar rennäring	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Besluta om och kontrollera areal- och djurbaserade stöd till jordbruksföretagare inom strategisk plan.
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Besluta olika projekt- och investeringsstöd inom strategisk plan.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta om utbetalning i olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd.
- Arbeta med livsmedelsstrategin 2.0.
- Erbjud kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Genomföra ängs- och betesmarksinventering enligt uppdrag från Jordbruksverket.
- Besluta om statligt stöd för restaurering av ängsmark, betesmark och hamlade träd.
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.

- Handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för livsmedelskedjan:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för fiskepolitiken är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Areella näringar (60-62)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	32,0	31,5	34,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	15,2	15,8	17,2
Antal årsarbetskrafter män	16,8	15,7	17,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	7 219	7 416	7 541
Antal beslutade ärenden	6 156	8 617	5 385
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	21	36	84
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	64 367	74 903	93 051
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 399	2101	1483

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Minskningen av verksamhetskostnaderna beror på att volymen fastighetsaffärer minskat jämfört med föregående år (anskaffningskostnader för fastigheter redovisas i samband med avyttringstillfället).

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%) ¹⁶	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁷	30	Saknas	23,5	27,4
Areal betesmarker och slätterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁸	Saknas	10 244	10 399	10 167

Ekologisk odling minskar mark på grund av bristande lönsamhet och ökat fokus på lokala produkter. Betesarealer krymper framför allt inom fåbodar där stöden haft samma nivå under lång tid.

Beslut och kontroll av Jordbrukarstöd

Resultatet av kontroll- och utbetalningsarbetet visar att Länsstyrelsen ligger i fas med uppdragen i planen (Styr- och uppföljningssystem i samverkan mellan länsstyrelserna och Jordbruksverket). Vi har nått de utbetalningsmål som satts upp, 85 procent av antal ansökningar i delutbetalning 2025 samt 95 procent av direktstöden. Det har vi gjort genom att utföra de kontrollinsatser som krävs för att kunna fullgöra utbetalningsmålet. Därmed bör arbetet ha bidragit till de effekter som stöden är tänkta att uppnå, nämligen är robust och lönsam agrar sektor inom länet. Under andra kvartalet 2025 har Länsstyrelsen i Dalarnas län även bidragit med handläggningsresurser till Länsstyrelsen i Södermanland. Länsstyrelsen upplever ett stort förtroende hos lantbrukarna och har en god dialog med dem och företrädarna för deras intresseorganisationer. Den sammantagna bedömningen är att arbetet med jordbrukarstöden bidrar till lantbrukets fortlevnad i länet.

Projekt- och investeringsstöd inom strategisk plan för den nya jordbrukspolitiken

Länsstyrelsen i Dalarnas län har under 2025 haft ett högt söktryck inom Åtgärden ökad konkurrenskraft med inriktning på stallar. Det har kommit 26 ansökningar under 2025, att jämföra med tolv under 2024, vilket är än vad tilldelade medel räck till. Vad gäller investeringar i torkning och lagring efter skörd i åtgärden Ökad konkurrenskraft, har vi mottagit en ansökan.

¹⁶ Det saknas färdig statistik för 2024 när det gäller ekologiskt brukad mark. I föregående årsredovisning saknades färdig statistik för år 2023. Siffrorna i årsredovisning 2023 skiljer sig därför åt jämfört med årsredovisning 2024.

¹⁷ Jordbruksverkets statistikdatabas.

¹⁸ Jordbruksverkets statistikdatabas.

Åtta ansökningar är ännu ej färdigbehandlade, vilket innebär ett markant förbättrat handläggningssläge jämfört med 2024 då handläggningstiden nu sänkts från nio månader per ärende till att rymmas inom måltiden på fem månader. Gällande övriga åtgärder inom Ökad konkurrenskraft såsom täckdikning, växthus, minskad ammoniak och ny teknik har vi ett ärende avseende växthus 2025. Vi har få förfrågningar gällande täckdikningar och vad den låga efterfrågan på stödet för täckdikning beror på är svårt att säga. Det kan vara det allmänna ekonomiska läget, ägarstrukturen i Dalarna, svårigheter med att hitta entreprenörer som kan utföra jobbet eller att man prioriterar investeringar i mer konkret produktion.

Länsstyrelsen har gjort riktade insatser när det gäller att marknadsföra stödet för täckdikning genom reportage i vår tidning Landsbygdsnytt och genom kurser för dikning för att sprida informationen om stödet. Det har dock inte resulterat i fler ansökningar. Inom investeringsstödet för Diversifiering till annat än jordbruk fanns det en del sökande och vi har beslutat i tre ärenden. Ett ärende vad gäller vattenvård har inkommit hittills under 2025. Vad gäller startstöden så har det inkommit ärenden löpande under hela året och vi har beslutat om fyra stöd av fem sökande. Det har även återförts medel från Jordbruksverket då startstöden inte tagit slut nationellt, vilket leder till att än fler sökande i Dalarna kommer att ges möjlighet att söka startstöd.

Länsstyrelsernas chefsnätverk för lantbruk och landsbygd, LD21, träffas regelbundet för att tillsammans utveckla genomförandet och samordningen av strategisk plan mellan länsstyrelserna. Länsstyrelsernas samarbetsstruktur för effektivt genomförande av strategisk plan inom CAP 2023–2027, SamS, har fortsatt att samverka med Jordbruksverket för att utveckla det operativa genomförandet av strategisk plan.

Inom SamS har flera arbeten utförts med fokus på att effektivisera och likrikta handläggningen inom de areal- och djurbaserade stöden. Exempelvis har SamS arbetat för att få en effektivare process för handläggning av miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar. SamS har även arbetat för att vidareutveckla det administrativa stödet för effektivare resurssamverkan. Inom projekt- och investeringsstöden har ett arbete påbörjats om gemensamma kommunikationsaktiviteter för att öka söktrycket inom åtgärder med lågt intresse och för att skapa förutsättningar för mer kompletta ansökningar, vilket skulle förkorta handläggningstiderna.

Under 2025 har länsstyrelserna gemensamt kraftsamlat för att avsluta handläggningen i landsbygdsprogrammet. Kraftsamlingen har skett på olika sätt. För att hantera projekt- och investeringsstöden har en tillfällig nationell handläggarpool skapats. För de areal- och djurbaserade stöden har in- och utlåning av handläggare mellan länsstyrelserna skett i större omfattning än tidigare år. Förutom att den gjort att vi blivit klara med landsbygdsprogrammet i tid har satsningen lett till att handläggningstiderna inom strategisk plan inte påverkats negativt.

Länsstyrelserna har bidragit till framtagandet av Jordbruksverkets kvartalsvisa redovisning av genomförandet av Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken. Rapporten har godkänts av samverkansrådet och representanter för länsstyrelserna har

medverkat vid kvartalsavstämningar och redovisat för länsstyrelserna särskilda aspekter av genomförandet.

Livsmedelsstrategi 2.0

Under året har partnerskapet för livsmedelsstrategin i Dalarna träffats två gånger för att utvärdera livsmedelsstrategiarbetet och blicka framåt. En projektledare har tillsatts i ett gemensamt projekt mellan Region Dalarna, Dalarna Science Park och Länsstyrelsen för att uppdatera den regionala livsmedelsstrategin. Det arbetet avslutades under november 2025 och strategin går nu ut på remiss bland kommunerna i länet för beslut under maj 2026. Det operativa nätverket FRODA har fortsatt med regelbundna möten där mycket fokus har legat på uppdateringen av den regionala livsmedelsstrategin. Vi driver två projekt inom EU:s strategiska plan för jordbrukspolitiken för att strategiskt lyfta livsmedelsstrategiarbetet regionalt: projekten Mat från Dalarna och Samverkan för lokal livsmedelsförsörjning. Vi är även del av Interreg-projektet Biopro regions som ska bidra till att utveckla det regionala livsmedelsstrategiarbetet. Bland annat har detta inneburit att drygt 20 butiker märkt upp Mat från Dalarna och frontar detta i sina butiker. Målet är att nå ca 40 butiker innan projektets slut.

Ekologisk produktion och Greppa näringen

Länsstyrelsen i Dalarnas län arbetar med det nationella kompetensutvecklingsprojektet Greppa Näringen för att minska jordbrukets miljöbelastning samtidigt som jordbruksföretagen blir mer effektiva och minskar sina kostnader.

Projektet erbjuder kostnadsfri rådgivning och kurser till lantbrukare med målen att minska utsläppet av klimatgaser, minska övergödning och främja en säker användning av växtskyddsmedel. Vi ansvarar för att genomföra kurser och rådgivning genom att upphandla externa konsulter som föreläsare och rådgivare.

Under 2025 har vi genomfört ett flertal kurser inom Greppa näringen. Deltagarna har varit aktiva jordbrukare i Dalarna. Kurserna har bland annat haft fokus på precisionsjordbruk, dränering, biologisk mångfald i åkerlandskapet och produktion av potatis.

Under året har få rådgivningstillfällen inom Greppa näringen genomförts i länet. En anledning till det är bristen på rådgivare inom området i vår region. Det är även en långsiktig satsning vilket innebär att en stor del av de etablerade lantbrukarna redan genomfört utbildningsinsatser som implementerats.

Länsstyrelsen driver också kompetensutvecklingsprojektet Ekologisk produktion där aktiviteter med fokus på bär och grönsaksproduktion har genomförts.

Kurserna inom Greppa näringen och Ekologisk produktion har vid ett flertal tillfällen genomförts i samarbete med Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Att arbeta med kompetensutveckling är en ständigt pågående process där vi bedömer att effekten blir en kunskaphöjning för deltagarna på kurser och rådgivning inom Greppa

närings och Ekologisk produktion. Detta bidrar till länets arbete med att nå miljömålen och att livsmedelsstrategins mål kan uppfyllas

Ett rikt odlingslandskap

Länsstyrelsens kompetensutvecklingsprojekt inom Ett rikt odlingslandskap har under 2025 erbjudit kurser och rådgivning för att öka kunskapen om mångfalden som finns i länets odlingslandskap. Förhoppningen är att det ska leda till ett ökat nyttjande av naturliga fodermarker och att den nedåtgående trenden vänds så att vi får fler djur på fler platser i länet. Med ökad lönsamhet, god djurhälsa och stärkt livsmedelsberedskap kan de värden som är knutna till odlingslandskapet stärkas.

I slutet av 2024 togs fäbodkulturen upp på UNESCO:s lista över mänsklighetens levande kulturarv. I och med det har vi satsat lite extra på fäbodbrukarna under 2025, med bland annat ett flertal informationsträffar och såklart Fäbodveckan som genomfördes för fjärde året i rad. Vi samordnade, tillsammans med Dalarnas fäbodbrukarförening och Ärteråsens kulturförening, aktiviteter med fokus på natur- och kulturvärden vid fäbodan i länet. Syftet var att erbjuda lantbrukare och andra som förvaltar områden med värdefulla natur- och kulturmiljöer verktyg och en ökad förståelse för hur dessa miljöer kan tas om hand och utvecklas.

Nya jobb inom livsmedelskedjan

Vi har under våren arrangerat en kurs och två informationstillfällen inom ramen för Länsstyrelsens projekt Nya jobb inom livsmedelskedjan. Projektet avslutades sommaren 2025.

Genom projektet bedömer vi att kunskapen höjts hos företag inom livsmedelskedjan avseende företagsutveckling, produktutveckling, marknadsföring samt regler och villkor. Kunskapshöjningen skapar förutsättningar för nya jobb och bidrar till att uppfylla livsmedelsstrategin.

Kompetensutveckling livsmedel och besöksnäring

Inom ramen för vårt projekt Kompetensutveckling – livsmedel och besöksnäring har vi under året arrangerat kurser inom bland annat livsmedelshygien och att driva gårdsbutik.

Projektet genomförs för att främja lokal livsmedelsförsörjning och småskalig livsmedelsförädling, traditionell småskalig matkultur och besöksnäring kopplat till måltidsturism, livsmedelsproduktion och livsmedelsförädling. Genom detta stärks länets företagare inom livsmedelskedjan och projektet bidrar till uppfyllandet av den regionala livsmedelsstrategin.

Stärkt djurvälstånd

Inom projektet Stärkt djurvälstånd har vi arrangerat fem kurser för lantbrukare. Det har bland annat varit en kurs om parasithantering inom lammproduktion och en om utevistelseprogrammet för nötkreatur. Kurserna har varit välbesökta och uppskattade av

deltagarna och vår bedömning är att de bidragit till att öka kunskapen om djurvälstånd och lönsamhet för deltagande lantbrukare.

Stärk konkurrenskraft

Inom projektet Stärkt konkurrenskraft har det under året genomförts en handfull kurser och utbildningar. Vi har bland annat startat en ERFA-grupp för lammproducenter och hållit en tredagarsutbildning inom ledarskap för lantbrukare. Kurserna har varit välbesökta och uppskattade.

Inventering av ängs- och betesmarker

Länsstyrelsen har även detta år inventerat slätter- och betesmarker inom Jordbruksverkets Ängs- och betesmarksinventering. Resultatet av inventeringen registreras i TUVAdatabasen där den utgör ett värdefullt kunskapsunderlag för bland annat kommuner, förvaltare, lantbrukare och markägare. Inventeringen är viktig för miljömålsuppföljningen och ger värdefull information om statusen för länets finaste ängs- och betesmarker.

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Handläggning av jordförvärvsärenden

Vi har granskat de ansökningar om förvärvstillstånd som inkommit under året. Antalet ansökningar, cirka 500 för 2025, vilket är samma antal som 2024 och det är en normal nivå för länet. Handläggningstiderna håller sig väl inom de fastställda målen för denna typ av ärenden.

Vi har en tidig dialog med förvärvare och mäklare i länet och bedömer att detta har minskat risken för avslag och överprövningar (läs mer i kapitel Regional tillväxt och infrastrukturplanering).

Avveckling av dödsbon

Länsstyrelsen i Dalarnas län har informerat nyregistrerade och äldre dödsbon om gällande regelverk. Vi har handlagt förelägganden om äldre dödsbons avveckling. Detta har lett till att antalet äldre dödsbon har minskat och att nyregistrerade dödsbon har avvecklats snabbare.

Nyregistrerade dödsbon avvecklar i stort sitt fastighetsinnehav enligt regelverket, men det återstår fortfarande en stor mängd äldre dödsbon med oklara ägarförhållanden. Detta kräver stora resurser att utreda och i många fall saknas ekonomiskt incitament då fastigheterna ofta är små med låga taxeringsvärden. Skillnaden jämfört med 2024 är att vi under 2025 inte gjort några nya förelägganden. Däremot har vi arbetat vidare i föreläggningsärenden varav två blev klara under 2025.

Förvaltning och skydd av fiskbestånd

Fiskevårdsområdesföreningar

Länsstyrelsen har i likhet med tidigare år prioriterat stöd och rådgivning till länets fiskevårdsområdesföreningar (FVOF). Vi har genomfört ett tiotal besök 2025 och huvudsyftet är att åstadkomma en bättre förvaltning av våra vatten. Vid dessa besök förklarar vi hur biologiska system fungerar och stödjer föreningarna i utvecklingen av fiskevårdsplaner. Vi kan konstatera att våra rådgivningsinsatser till fiskevårdsområdesföreningar är både viktiga och efterfrågade och vi upplever att man har ett gott förtroende för Länsstyrelsens arbete. Vi blir ofta tillfrågade att hålla utbildningar eller föreläsningar om exempelvis Siljansöringen. Vår bedömning är att vi på så sätt bidrar till att föreningarna får kunskap om vad hållbar fiskeförvaltning innebär och att åtgärdstakten för biotopåterställning av länets vattendrag ökar. Under året har en tätare dialog med tre av fiskevårdsområdesföreningarna runt Siljan startat upp då de är intresserade av att arbeta mer aktivt med förvaltning och åtgärder.

Utsättning av fisk

Dalarna är det län som har flest utsättningar av fisk i Sverige. Länsstyrelsen arbetar utifrån Havs- och vattenmyndighetens nationella mål för en hållbar fiskeförvaltning genom att försöka fasa ut utsättning av fisk som riskerar att skada de naturliga fiskpopulationerna och sprida smitta till förmån för restaurering och andra åtgärder som gynnar den naturliga fiskfaunan (se även kapitel om Naturvård och miljöskydd). Vi prioriterar främst att fasa ut utplanteringar i vattenområden där det förekommer flodpärlmusslor eller där det råder olämpliga syre- eller temperaturförhållanden för fisk. En effekt av arbetet som vi ser är att utsättningarna minskar i länet medan engagemanget för restaureringsåtgärder ökar. Vi har under året tagit ett beslut om att beställa en risk- och konsekvensanalys gällande utplantering av Siljansöring i Siljans vattenområde för både fisket och fiskbestånden. Arbetet kommer att genomföras under 2026 och analysen blir förhoppningsvis ett viktigt underlag inför framtida utplanteringsbeslut och förvaltning av Siljans fiskbestånd.

Förvaltning av fiskbestånd - åtgärder i vatten

Länsstyrelsen deltar på olika sätt i arbetet med åtgärder runt Siljan, Österdalälven, Oreälven och Amungen för att stärka länets skyddsvärda fiskbestånd (se kapitel om Naturvård och miljöskydd). Vi bidrar även med rådgivning till kraftverksägare gällande utplantering av rom i Rotälven enligt de så kallade Siljansdomarna samt med uppföljning av dessa.

I samband med revideringen av skötselplanen för naturreservaten i Långfjället har vi tagit fram ett förslag till fiskevårdsplan, och vi har även tagit fram en fiskevårdsplan för Fulufjället. Planerna är nu på remiss hos berörda fiskevårdsområdesföreningar. Vår bedömning är att de bidrar till en hållbar fiskförvaltning i de två fjällreservaten.

Vi har tillsammans med Biosfärsområdet för nedre Dalälven genomfört tre utbildningar i manuell restaurering i Jönshytteån i Sätters kommun, utifrån den så kallade Hartijokkimetodiken. Utbildningarna har varit uppskattade av

fiskevårdsområdesföreningarna och bidrar, enligt vår erfarenhet, till ökat engagemang för vattenvårdande åtgärder.

Tillsyn av vattenbruk

Vi har genomfört tillsynsbesök hos två av länets vattenbruk, varav ett på grund av ägarbyte. Syftet är i huvudsak tillsyn av hur verksamheten bedrivs i stort, men även att skapa dialog kring vilka utmaningar som verksamhetsutövarna står inför. Vår be är att domning en förbättrad dialog kan ge en bättre samverkan mellan verksamhetsutövare och Länsstyrelsen. Under året har vi hanterat en ansökan om tillstånd för en ny fiskodling och i samband med det gjorde vi fältbesök på anläggningen. Tillsyn av vattenbruk har inte genomförts i någon större utsträckning i länet under de senaste åren, bland annat på grund av att oklar lagstiftning behövde redas ut.

Fisketillsyn

Under året har vi genomfört fem uppdateringsutbildningar av aktörer som utbildar fisketillsyningsmän. Utbildningarna sker numera digitalt och både Sportfiskarna och Studiefrämjandet är stora aktörer i vår region. Dessa aktörer har i sin tur arrangerat runt 15 utbildningar i länet. Länsstyrelsen har beviljat 72 nya förordnanden under året och totalt finns nu 375 fisketillsyningsmän i länet.

Under 2025 minskade Länsstyrelsens fisketillsyn, jämfört med 2024, i länets fjällreservat. Länsstyrelsen har i första hand utfört tillsyn när det varit möjligt att kombinera med andra uppdrag i samma områden.

Under året har vi fört dialog med lokala fiskevårdsområdesföreningar för att undersöka hur tillsynen i reservaten ska hanteras i framtiden. Förhoppningen är att hitta en lösning så att omfattningen av tillsynen i fjällreservaten återgår till en högre nivå.

Resultatbedömning

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet areella näringar bedöms vara gott. Uppsatta mål uppnås. Vi kan nu konstatera att vi lyckats med stegvisa förbättringar i det övergripande samarbetsarbetet i den länsstyrelsegemensamma strukturen SamS.

Arbetet med målen inom förvaltning och skydd av länets fiskbestånd fortsätter som tidigare år och utvecklingen är oförändrad.

Folkhälsa, jämställdhet integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
13 a§ Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	Länsstyrelseinstruktion
3B9 Arbeta för jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024-2027	Regleringsbrev
3B10 Delta i anvisning av ensamkommande barn och nyanlända	Regleringsbrev
3B11 Möjliggöra spridning av information om frivillig återvandring	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
- Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen.
- Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Det nationella politiska målet för alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobak och nikotin, samt spel av pengar är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol, tobaks- och nikotinprodukter samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

- Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Målet för barnrättspolitiken är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande.
- Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för integrationspolitiken är att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen i Dalarnas län är nationell samordnare av uppdragen för mänskliga rättigheter (stöd till kommuner och regioner) och tillämpning av barns rättigheter. Uppdragen redovisas i särskild ordning Social hållbarhet och Folkhälsa.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	13,9	13,3	11,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	11,0	10,0	9,0
Antal årsarbetskrafter män	2,9	3,3	2,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	142	132	213
Antal beslutade ärenden	190	173	76
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	7	122
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	19 613	18 100	15 407
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	10 265	11 051	11 877

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Social hållbarhet och folkhälsa

Länsstyrelsens arbete inom social hållbarhet och inom respektive uppdrag bidrar till att uppfylla folkhälsopolitikens övergripande mål att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa för hela befolkningen och minska de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Enskilda uppdrag som bidrar till detta beskrivs under respektive rubriker.

Det regionala samordnade arbetet sker utifrån målsättningarna i vår verksamhetsplan, Agenda 2030 och målen i Dalastrategin.

Ett exempel för att uppnå målen är att vi har fokuserat på ett samlat genomförande av uppdragen med utgångspunkt i gemensamma risk- och skyddsfaktorer. Arbetsgruppen hålls ihop av en samordnare vilket har förbättrat förutsättningarna för utvecklingsarbetet. Samordnaren är den primära kontaktpersonen för sociala hållbarhetsfrågor gentemot andra avdelningar och externa aktörer.

Arbetet har lett till fler gemensamma insatser mellan uppdragen. Samverkan har utvecklats mellan enheter genom exempelvis samarbete mellan samhällsskydd och beredskap och samhällsplanering. Effekterna av arbetet med samhällsskydd beskrivs i stycket Jämställdhet. Samverkan har bidragit till att utvecklingsområden har identifierats och vi har tagit fram en struktur för fortsatt dialog.

Samordnarrollen har stärkt samverkan externt, bland annat genom att tydliggöra kontaktvägar och frigöra resurser för övergripande strategisk planering. Vi har tillsammans med Region Dalarna fortsatt arbetet med samverkansstrukturen Samling för ett sammanhållet Dalarna. Samlingens syfte är att bidra till ökad implementering av målen i Dalastrategin. Arbetet har resulterat i webbplatsen www.dalarnasutveckling.se. Samlingen möjliggör att fler sociala frågor som inte kan hanteras i ordinarie arbete fångas upp och att beredningsvägar för komplexa frågor tydliggörs.

Samverkan har även bidragit till att det sociala perspektivet inkluderas tydligare i länets övergripande hållbarhetsarbete, exempelvis Dalastrategin, Dalating och Dalalab. Ett exempel på det är att det under året drivs ett Dalalab inom hälsa och etablering – utrikesföddas villkor. Fokus är på skillnader i sysselsättning inom gruppen utrikes födda utifrån ett socialt hållbarhetsperspektiv. Det har framkommit att förutsättningarna till en god och jämlik vård skiljer sig åt och påverkar möjligheten att tillgodogöra sig insatser. Det påverkar i förlängningen graden av sysselsättning och kan skapa utanförskap. Utanförskap utgör även en samhällsutmaning som ger ekonomiska konsekvenser för kommuner och hälso- och sjukvården. Tillsammans med Region Dalarna samverkar vi med andra aktörer för att skapa ökad samsyn om utmaningar, utvecklingsbehov och stärkta förutsättningar för samverkan. Se även under kapitlet Integration.

Några gemensamma risk- och skyddsfaktorer är fattigdom och barns uppväxtvillkor. Inom Agenda 2030-målet Ingen fattigdom har vi under året slutfört arbetet med att kartlägga multidimensionell fattigdom bland barn och unga i länet. Rapportens resultat och uppdaterad statistik gällande barn och ungas hälsa och livsvillkor i Dalarna har spridits via konferensen Dalating, olika webinarier och faktablad tillsammans med Region Dalarna. Rapportens rekommendationer och kommunernas olika behov och förutsättningar är viktiga underlag för det vidare arbetet (läs mer i avsnitt Barnets rättigheter).

För att öka kunskapen om social hållbarhet och sprida relevant information om aktuella aktiviteter och rapporter på ett samlat sätt, har ett månatligt nyhetsbrev skickats ut. Nyhetsbrevet Social hållbarhet når varje månad runt 350 aktörer i länet. Andelen som varje månad öppnar brevet är stabilt över 30 procent, vilket är högt i jämförelse med andra

nyhetsbrev. En del nyheter har även spridits till en ännu bredare målgrupp via Region Dalarnas och Dalastrategins nyhetsbrev.

ANDTS – Arbete mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

Länsstyrelsen samordnar tillsammans med polisen ett regionalt nätverk för kommunala ANDTS- och brottsförebyggande samordnare samt kommunpoliserna. Samtliga kommuner och lokalpolisområden i länet har deltagit under året. Arbetet uppskattas ha lett till ökad kunskap och samverkan mellan uppdragen och över kommungränserna. Arbetet ska utvärderas vid årets sista träff men förväntas även ha gett en fortsatt effektivitet och kvalitet i det ANDTS- och brottsförebyggande arbetet i Dalarna. Ett exempel är ökad kunskap och samverkan mellan sju kommuner och polisen gällande genomförande och användande av narkotikamätningar i avloppsvattnet. Länsstyrelsen stöttade arbetet och anordnade bland annat ett öppet dialogforum för frågor och erfarenhetsutbyte där samtliga kommuner som gör dessa mätningar i Sverige var inbjudna.

Som en del i att utveckla det förebyggande arbetet har Länsstyrelsen anordnat flera kunskapshöjande insatser och nätverksträffar. På så sätt har vi bidragit till den nationella ANDTS-politiken. Exempelvis genomfördes fördjupningsdagar i ANDTS-förebyggande arbete tillsammans med länsstyrelserna i Mellansverige. Arbetet ledde till en ökad förståelse om kunskapsbaserat arbete och har möjliggjort nätverkande och erfarenhetsutbyte mellan kommunala samordnare. De fem deltagande dalakommunerna var nöjda med dagarna och spred sedan det viktigaste innehållet till länets övriga kommuner på en nätverksträff.

I syfte att stärka föräldrar och viktiga vuxna att säga nej till unga gällande alkohol och andra droger har vi spridit informationskampanjer utifrån konceptet fullkoll.nu inför riskhelger och lov. Webbplatsen har hittills i år haft 3 700 besökare och Instagramkontot har 549 följare. En utvärdering håller på att genomföras av länsstyrelserna tillsammans med företaget Lysio.

Länsstyrelsen har fortsatt stödja arbetet med den evidensbaserade metoden Krogar mot knark. Arbetet genomförs tillsammans med polisen, fem kommuner och 17 krogar och hotell. Från kommunerna deltar både förebyggare och handläggare som jobbar med alkoholtillsyn. Länsstyrelsen är bland annat sammankallande för det regionala krögarnätverket och samordningsgruppen. Tillsammans med polisen har vi även fortsatt stötta kommunerna för praktiskt genomförande av fördjupningsutbildning för kroganställda. Årets arbete har sammantaget lett till en ökad kunskap och handlingskraft hos kroganställda i arbetet mot narkotika. Utvärderingen visar även att arbetet lett till en ökad trygghet bland krögare då arbetet görs i samverkan.

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn inom alkohol och tobak på regional nivå. Det innebär att vi kontrollerar kommunens arbete med tillståndsprövning och tillsyn av restauranger, och att handel och rökfria offentliga miljöer följer lagen. Under 2025 har vi genomfört tillsyn av

alkohol- och tobakshandläggning i tre kommuner. Tillsyn beträffande rökfria miljöer har utförts hos en kommun. Ett prioriterat område har varit inre tillsyn. Vi har granskat 20 kommunala alkohol- och tobaksärenden i syfte att förbättra handläggarnas bedömningar och motiveringar i kommunala ärenden. Tillsynsresultaten har återkopplats till berörda kommuner.

Länsstyrelsen ska även ge råd och information till kommunerna, som stöd i arbetet med tillståndsprövning och tillsyn. Under året har vi arbetat med kompetenshöjande insatser riktat till krögare och kommunernas alkohol- och tobakshandläggare, bland annat genom grundläggande utbildningar och nätverksträffar för erfarenhetsutbyte kopplat till domar och andra vägledande dokument inom området. Vi har samordnat utbildningar med exempelvis Konsumentverket och Skatteverket. Vi har även anordnat en tobaksdag där bland annat Folkhälsomyndigheten föreläste om rökfria miljöer. Vi har svarat på inkomna juridiska frågor från kommunerna. Under en del av året har det inkluderat frågor från kommunerna i Värmlands län.

Sammantaget har insatserna höjt kommunernas, verksamhetsutövarnas, krogarnas och butikernas kompetens på området vilket vi bedömer kommer att leda till en positiv effekt på folkhälsan.

Personligt ombud

Länsstyrelsens uppdrag innebär att hantera fördelningen av statsbidrag till verksamheterna för personligt ombud. Dalarna har två verksamheter inom personligt ombud som ansöker om medel: PO Syd och PO Nord, som bedriver verksamhet i alla länets kommuner med totalt tolv tjänster.

Vi har under året genomfört en utbildning för de personliga ombuden, deltagit vid verksamheternas ledningsgruppsmöten samt gjort verksamhetsbesök hos PO syd och PO nord. Vi har dessutom bidragit med medel till en regionkonferens för personliga ombud. Insatserna antas sammantaget ha bidragit till förbättrad regional efterlevnad av FN:s konvention om rättigheter för personer med psykisk funktionsnedsättning och psykisk ohälsa.

Jämställdhet

Länsstyrelsen har på flera nivåer stärkt arbetet med det nationellt prioriterade området jämställdhetsintegrering av civil beredskap och totalförsvaret. Vi har utvecklat arbetssätt för att återkommande få in rättighetsperspektiv i den interna krigsorganisationen. Resultatet av arbetet är höjd kunskap för medarbetare inom stab och totalförsvarsorganisationen om En jämlik beredskap (läs mer i avsnitt Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling och Integrering av tvärssektoriella frågor).

Under civilförsvardagarna i Borlänge anordnade vi en metodverkstad tillsammans med en jämställdhetsstrateg på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Vid tillfället deltog säkerhets- och beredskapssamordnare från länets kommuner och Länsstyrelsen, samt kriskommunikatörsnätverket. Samtliga fick öva på sociala aspekter och (o)jämlighet i beredskapsplanering. Metodverkstaden i sig är ett resultat av kontinuerlig dialog och

samarbete mellan Länsstyrelsens enheter för social hållbarhet och samhällsskydd under de gångna åren. Effekter av metodverkstaden, som är den första av sitt slag, är nya perspektiv och förståelse för vikten av rättviseperspektiv i beredskapsarbetet, både för externa deltagare och internt där det gett förutsättningar för fortsatt arbete.

Länsstyrelsen har genom nätverket Ett jämställt Dalarna samordnat och stöttat arbetet kopplat till de jämställdhetspolitiska delmålen. Nätverket har samlats fyra gånger och bidragit till samverkan mellan aktörer från näringsliv, civilsamhälle och offentlig verksamhet. Fokusområden vid träffarna har bland annat varit ekonomisk jämställdhet, ett jämställt arbetsliv och jämställdhetsintegrering av civil beredskap. Antalet anslutna till nätverket har fördubblats under året, dessa har i sin tur utfört insatser för att öka jämställdheten i Dalarna.

Arbetsförmedlingen och Jämställdhetsmyndigheten med flera har tagit fram en rapport och ett dialogverktyg riktat till handläggare i kommunerna i syfte att stärka utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering. Vi har bidragit till spridningen av verktyget.

Vi har stärkt vår interna samverkan för att hålla samman hela det jämställdhetspolitiska området med alla dess delmål. Resultat av detta är på kort sikt kompetenshöjande insatser på temat ekonomisk jämställdhet och ekonomiskt våld, och på mellanlång sikt att ytterligare öka kunskapen hos kommuner, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle, hur delmålen hänger ihop.

Mäns våld mot kvinnor, prostitution och människohandel

Länsstyrelsen ansvarar för att de nationella målen, att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länet. Vi har under året fortsatt samordna länets insatser inom ramen för den regionala samverkansstrukturen. Genom Länsstyrelsens arbete ges bättre förutsättningar för en effektivare samverkan och därmed bättre möjligheter till att uppnå målsättningarna.

Som stöd för genomförande av den regionala strategin har Länsgruppen Mäns våld mot kvinnor består av representanter från kommunernas socialtjänst, polisen, Åklagarkammaren, ideell verksamhet som Brottsofferjouren, kvinno- och tjejjourer, Högskolan Dalarna och Region Dalarna. Samtliga sammankallades vid fem tillfällen under året. Träffarna har bidragit till kunskaps- och erfarenhetsutbyte och möjliggjort samverkan mellan verksamheterna om utveckling och behov i länet. Det regionala stödet och kunskapsspridning kompletteras med ett månatligt nyhetsbrev, Mäns våld mot kvinnor. Nyhetsbrevet har cirka 80 prenumeranter i länet och bedöms nå ut till samtliga yrkesverksamma som arbetar med eller berörs av uppdraget.

Vi publicerade i början av året Behovsinventering våldsutövare – en kartläggning av hur Dalarnas län arbetar med målgruppen våldsutövare. Inventeringen har legat till grund för utveckling av arbetet i länet. För att på lång sikt främja framtagandet av gemensamma rutiner och strategiska åtgärder har vi inkluderat uppdragen inom BOB (Barn- och unga i organiserad brottslighet) och skapat ett nätverk med fokus på våldsutövare. Det preventiva arbetet med våldsutövare har resulterat i nya samverkansstrukturer tillsammans med Länsstyrelsens brottsförebyggande samordnare för att arbeta metodiskt med det vålds-

och brottsförebyggande arbetet. Nätverket med fokus på våldsutövare har resulterat i ett forum för yrkesverksamma inom olika verksamheter med specialiserad kunskap om våldsutövning. Nätverket är en möjlighet för yrkesverksamma, särskilt inom socialtjänsten vars uppdrag är lagstadgat, att på ett koncentrerat sätt samla specifik kunskap, utbildning och erfarenhetsutbyte för att utveckla arbetet inom i sin kommun.

Under året har vi stärkt arbetet med barn i skyddat boende genom kompetenshöjande insatser, utbildning och samverkan inom och mellan kommunerna i länet. Insatserna har sammantaget bidragit till ökad kunskap och ett mer samordnat och hållbart stöd för barn i skyddat boende.

Parallellt har vi tagit ett samlat grepp om regeringsuppdragen barn i skyddat boende och våldsutövare genom gemensamma nätverksträffar. Syftet är att stärka samverkan inom kommunernas barn- och vuxenenheter och stötta utvecklingen av nya strukturer för barnrättsperspektivet att lyftas desto mer i våldsutredningar där det finns barn.

Länsstyrelsen har under året stöttat flera processer i implementeringen av nya kunskapsmetoder i regionala och lokala verksamheter. Metoderna är Trygga hem utan våld, Bedömningsstöd för utredningar av barn i hederskontext (HEVA) samt Möta pappor/föräldrar med våldsproblematik (MPV). Arbetet med att implementera Trygga hem utan våld har lett till en stärkt samverkan mellan polisen och pilotkommunerna. Ett gemensamt arbete med länsstyrelserna i polisregion Bergslagen har initierats i syfte att skapa en gemensam struktur för hur metoden kan implementeras i länets samtliga kommuner. Vi har stöttat tre samverkande kommuner i implementeringen av metoden Möta pappor/föräldrar med våldsproblematik (MPV). Metoden har bidragit till strukturerad samverkan mellan barn- och vuxenhandläggare.

Länsstyrelsen har beviljat medel till Rädda Barnen Dalarna för spridning av metoden Snacka tryggt – om våld mot barn – i länets skolor. Detta har resulterat i ökad kännedom om arbetssättet i flera relevanta nätverk, ökat engagemang och flera skolor har påbörjat arbete med Snacka tryggt. Samarbetet med Rädda Barnen har även stärkts inom arbetet med mäns våld mot kvinnor med fokus på sexuell exploatering av barn genom att ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) har ingåtts mellan Länsstyrelsen och Rädda Barnen Dalarna.

Länsstyrelsen har under året genomfört riktade kompetenshöjande- och utbildningsinsatser, både i egen regi och i samverkan. Arbetet har bland annat lett till en ökad kunskap om våld i ungas parrelationer främst hos yrkesverksamma inom socialtjänsten. Insatserna bidrog till en ökad kännedom om våldets omfattning och tydliggjorde behovet av fortsatt utbildning framöver.

En kompetenshöjande insats om människohandelsexploatering inom grön näring har genomförts tillsammans med Länsstyrelsen Värmland och regionkoordinatorer mot prostitution och människohande i polisregion Bergslagen. Dagen riktade sig till kommuner med risk att möta personer utsatta för människohandelsexploatering och hade hög närvaro av yrkesverksamma inom socialtjänsten som bland annat arbetar med våld i nära relation, ekonomiskt bistånd samt brottsförebyggande uppdraget. Dagen identifierade behov av att

utveckla Länsstyrelsens fortsatta stöd till bland annat socialtjänsten. Bedömningen framgent är att området behöver prioriteras och fortsatta insatser under 2026 planeras vidare. Vi har tagit fram en stödsida på webben. Sidan samlar material och information som kan utgöra ett stöd i arbetet med att förebygga, upptäcka och motverka människohandel och exploatering inom bärplockning och grön näring i stort.

Vi bedömer slutligen att vårt arbete under året har bidragit till stärkt samverkan i länet, ökad kunskap hos yrkesverksamma inom socialtjänsten, rättsväsendet, ideella verksamheter samt hälso- och sjukvården och skolor och därmed förbättrat förutsättningar för ett långsiktigt och samordnat arbete inom området mäns våld mot kvinnor.

Integration

Nyanländas etablering

Länsstyrelsens integrationsnätverk, Plattform integration, samlar representanter från civilsamhället, kommuner, myndigheter och folkbildningen. Träffarna ger bland annat kunskap om förändringar inom integrationspolitiken och prognoser för mottagande vilket har underlättat kommunal planering. Träffarna har också bidragit till att utveckla samverkan. Vi har möjliggjort informationsspridning om frivillig återvandring genom att bland annat bjuda in Migrationsverket till nätverksträffarna.

Regionalt inhämtas lägesbilder genom dialog med kommunerna i integrationsnätverket och genom den länsstyrelsegemensamma enkäten om kommunernas mottagande 2025. Varje år genomför vi en SWOT-analys i nätverket. De utmaningar och hot som kommer fram i analysen ligger till grund för våra prioriteringar för att främja de integrationspolitiska målen och enhetens prioriterade målsättning minskad fattigdom och minskad ojämlikhet. Detta utgör även prioritering inom statsmedelshanteringen (läs mer i avsnitt Statsbidrag).

För 2025 har följande områden prioriterats: minskade kommunala resurser, etablering på arbetsmarknaden, information och kommunikation, jämlik hälsa och vård samt normer och värderingar. Vi har genomfört fördjupade processer och riktade insatser i syfte att effektivt möta prioriterade behov och främja samverkan mellan civilsamhället, kommuner och andra aktörer och myndigheter. Ett exempel är ett gemensamt projekt mellan Hedemora och Älvdalens kommun för att inventera och kartlägga språkliga metoder för snabbare progression inom SFI. Resultatet kommer att spridas till övriga länet. Vi har även skapat en gemensam samarbetsyta där integrationsnätverket kan dela material, samt säkerställt tillgängligheten av material för att jobba normförebyggande på arbetsplatser.

Långsam språklig progression är en utmaning för en viss grupp nyanlända. Utifrån fjolårets Tankesmedja har vi och Region Dalarna startat ett gemensamt läroprojekt inom Dalalab: Hälsa och etablering utrikes föddas villkor (november 2025 – våren 2026). I fokus är hälsa som förutsättning för etablering. Läroprojektet samlar vårdcentral, asyl- och migranthälsa, kommuner, civila samhället och Högskolan Dalarna. Arbetet har kopplingar till jämlik hälsa (läs mer i avsnitt Social hållbarhet och folkhälsa). Läroprojektet har hittills bidragit till ökad kunskap och kontakter.

Vi är projektpartner i Yrkesväg och projektägare för Tillsammans för ett effektivare mottagande (TEM), båda medfinansierade av EU. Genom projekten har vi främjat samverkan och metodspridning. Inom ramen för Yrkesväg har vi stöttat kommunerna i arbetet med målgruppen som har begränsad progression inom SFI. En föreläsningsserie med Högskolan Dalarna har stärkt kunskapen om undervisning för personer med låg eller ingen studiebakgrund genom att förmedla aktuell forskning. I seriens sista del kopplas forskningen till projekt Yrkesväg som visar hur språkutveckling och arbetsmarknadsanknytning kan kombineras för att stärka etableringen. Serien bedöms gynna språkutvecklingen i vardagen och inspirera fler kommuner att utveckla SFI.

Projektet TEM syftar till att skapa ett resilient mottagande i små kommuner i Dalarna genom bred samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhället. Vi har genom projektet stärkt och möjliggjort för att kommunerna på ett samordnat sätt ska kunna erbjuda ett brett utbud av insatser såsom arbetsmarknadskunskap och digital kompetens. Asylsökande och skyddsbehövande som vanligen inte nås av reguljära insatser har tagit del av ordinarie utbud inom etableringen. Genom utökad samverkan mellan kommun och civilsamhället har samverkansnav skapats som möjliggör riktade insatser till målgrupperna

Bosättning

Länstyrelsen bevakar och utvecklar arbetet med bosättningsfrågorna genom bland annat deltagande i den nationella samverkan och integrationsnätverket. Vi har ansvarat för och samordnat processen kring kommunal, fördelningstal och andelstal för 2025 för anvisning av anvisade nyanlända, fördelningstal för skyddsbehövande från Ukraina med uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet och ensamkommande barn. Länstalet för 2025 justerades nationellt och en extra beslutsprocess för att revidera kommunalen genomfördes under våren 2025.

Arbetet med anvisningarna inför 2026 års mottagande genomfördes genom en samlad länsdialog om kommande års anvisningar av samtliga målgrupper. Vi erbjöd möjlighet till omfördelning av kommunalen i syfte att stärka den kommunala beredskapen. Processen resulterade i omfördelningar enligt kommunernas önskemål. Genom att samordna arbetet och besluta om kommunal, fördelningstal och anvisningsandelar för 2026 har vi bidragit till att upprätthålla beredskap och kapacitet och till förbättrad kvalitet i mottagandet av nyanlända och skyddssökande.

Länstyrelsen har genomfört en fördjupad samverkansprocess mellan International Organization for Migration, UNHCR, Migrationsverket, kommunerna och civila samhället inom KVOT-mottagandet. Syftet var att öka kunskapen om situationen i flyktingläger och hur kommunerna bäst förbereder sig för ett mottagande. Arbetet möjliggörs av nämnd projektmedverkan och tillhörande extra resurser. Deltagarna rapporterar att arbetet ledde till en ökad förståelse för varandras uppdrag. Kommunerna känner sig mer förberedda och insatserna kommer att underlätta deras framtida mottagande.

Samhällsorientering

Vårt uppdrag inom samhällsorientering för nyanlända syftar till att underlätta etableringen för nyanlända personer i länet. Under året har vi utvecklat uppdraget, främst inom ramen

för projektet Tillsammans för ett effektivare mottagande (TEM), läs under Nyanländas etablering. Vi har spridit information om samhällsorienteringen och om webbsidan Informationsverige.se via nyhetsbrev och Nätverket för mottagande och etablering. Vi har anordnat en projektträff för de tre stora integrationsprojekten i länet, där TEM kunnat informera om sin samhällsorientering.

Asylsökande

För att främja en växelverkan mellan aktörer kring olika insatser har det regionala integrationsnätverket fortsatt att inkludera samtliga målgrupper inom integrationsuppdragen, asylsökande till post-etablering (läs mer i avsnitt Nyanländas etablering). Samverkan och kommunikation kring asylmottagande har i huvudsak skett inom integrationsnätverket, samt genom det länsöverskridande resursnätverket för ensamkommande barn, och under länsprocessen för anvisningar i kommuner, se senare stycke.

Ett minskat mottagande av asylsökande har medfört ett minskat söktryck på utvecklingsmedel. Vi har anpassat vårt arbetssätt och gett ett riktat stöd till sökande vilket resulterat i projektet Navigator Dalarna, en mer omfattande insats som arbetar flexibelt och individanpassat för att möta den lilla målgrupp som finns. Arbetet har samordnats med utvecklingsmedlen inom §37 och §37a i ersättningsförordningen (2010:1122), (läs mer i avsnitt Stadsbidrag). Vi har underrättat Migrationsverket om insatserna i enlighet med förordning (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare.

Statsbidrag

Länsstyrelsen har handlagt inkomna ansökningar och beslutat om medel enligt 37 §, 37 a § i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar samt för tidiga insatser enligt samma förordning (2001:1122) och enligt lag (1994:137) om mottagande av asylsökande med flera. Inom ramen för statsmedelshanteringen har fyra och en halv miljoner kronor fördelats till sex nya projekt. För att nå en ändamålsenlig spridning av insatser i länet har arbetet samordnats med statsmedel inriktade till asylsökande (läs mer i avsnitt Asylsökande).

Årets regionala prioriteringar har varit att möta de behov som framkommit i det regionala nätverket för mottagande och etableringsfrågor och att lyfta arbetet inom social hållbarhet. Vi har därför prioriterat ansökningar som avsett bidra till stärkt inomkommunal samverkan men även motverka fattigdom och minskad ojämlikhet i enlighet med mål 1 och mål 10 i Agenda 2030. I år har en omfattande insats beviljats medel enligt 37 §, Samverkan för progression, i Hedemora och Älvdalens kommun. Insatsen bedöms även i enlighet med regleringsbrevet kunna stärka samverkan i syfte att öka beredskap och mottagningskapacitet med särskilt fokus på de nyanlända som gör långsam progression.

Under våren bjöd vi in sökande till två skivastugor med fokus på att göra en rättighetsanalys i samband med en projektansökan. Det gjorde vi för att beaktandet av rättighetsperspektiven i projekt är en förutsättning för att beviljas medel. Vår bedömning är att insatsen ledde till högre kvalitet i rättighetsanalysen i inkomna ansökningar vid årets

utlysning. Vi bedömer också att statsbidrag har ökat målgruppernas möjligheter att tillgodogöra sig sina mänskliga rättigheter, inklusive rätt till arbete, utbildning och en tillfredsställande levnadsstandard. Vi har följt upp insatserna genom både fysiska och digitala projektbesök vilket genererat en ökad kvalitet och tillgänglighet.

Mänskliga rättigheter och nationella minoriteter

Under året har vi genomfört flera insatser för att stödja kommuner och region i arbetet med mänskliga rättigheter så som, en dialogverkstad kring jämlik beredskap tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) under länets civilförsvarsdagar som samlar runt 200 praktiker årligen, utbildat verksamma i rättighetsbaserat arbetssätt inom ramen för projekten Växtplats, Egenmaktsarenan, SID och REVIVA vilket omfattar olika praktiker med representanter från länets samtliga kommuner, tagit emot studiebesök från skolungdomar och internt hållit utbildningar kopplat till jämlik beredskap inom ramen för totalförsvsarbetet såväl som staben. Ett stort fokus har lagts på att stärka den regionala samverkansplattformen Samling för ett sammanhållet Dalarna i samverkan med Region Dalarna för att stärka det regionala stödet.

Vi ingår i ett flertal projekt med syfte att främja tillämpningen av de horisontella kriterierna, ekonomi, miljö och socialt. Projekten är EgenmaktsArenan Dalarna, Lyftkraft, Ungkraft, Med3Comp, Innovationssluss och testbäddar för välfärdstjänster, Samling för social innovation och en ansökan med start 2026 med namnet Dalarnas partnerskap för social innovation. Vi genomför därigenom utbildningsinsatser i ett flertal utvecklingsprojekt i syfte att främja ett rättighetsbaserat arbetssätt. Spridning av metodstöd och kunskaper sker månatligen via länsstyrelsernas nyhetsbrev för social hållbarhet samt de olika nätverkskonstellationer och som styrgruppsmedlem. Vi deltar också i ett flertal regionala nätverk för utveckling i syfte att bevaka rättighetsperspektiven. Vi har även verkat för de kartlagda behoven för att motverka rasism vilket ligger på tidigare redovisad systemnivå.

Effekterna av våra insatser visas i form av förbättrade samverkans- och stödstrukturer och stärkt kapacitet hos länets aktörer samt andra uppdrag i att arbeta med mänskliga rättigheter och social hållbarhet.

Barnets rättigheter

Länsstyrelsen har under året arbetat med att samverka och samordna insatser för att stödja aktörer som arbetar med barns rättigheter. Vi har genomfört en barnrättstrategutbildning och kunskapshöjande insatser kopplade till nya socialtjänstlagen såväl som erfarenhetsutbyte. Dessa insatser har lagt grunden för ett nätverk som sträcker sig utöver de som ingår i det regionala nätverket för barn och ungas delaktighet. För att ytterligare stärka tillämpningen av barnkonventionen har vi genomfört utbildningar för skola, socialtjänst, undoms- och studievägledare, integrationshandläggare, familjerätt, ungdomsstrateger, planhandläggare, boendestödjare med fler. Vi har även lanserat rapporten Multidimensionell barnfattigdom i Dalarnas län. Rapporten analyseras utifrån ett rättighetsraster för att synliggöra konsekvenserna av fattigdom för individens tillgång till hans rättigheter. Arbetet har bidragit till ökad förståelse för barnfattigdomen i länet och

förväntas främja aktiviteter som stärker barns rättigheter och delaktighet. Arbetet fortsätter med att utveckla den IOP (Idéburet offentligt partnerskap) vi ingått med Rädda Barnen vilket inneburit en etablering av försöksverksamhet av oberoende barnombud i länet, se även under rubriken Mäns våld mot kvinnor.

Nationella minoriteter

Länsstyrelsens arbete med nationella minoriteter under året har i stor utsträckning handlat om att sprida information och stärka kunskapen både internt och externt. Genom nyhetsbrev, webbkommunikation och uppmärksammande av högtidsdagar i sociala medier, genom flaggning och på intranätet har vi kontinuerligt lyft fram nationella minoriteter, deras rättigheter och kultur, i enlighet med minoritetslagstiftningen. Tillsammans med länsledningen har planering genomförts inför jubileet 250 år av judiskt liv i Sverige den 8 november som ledde till att uppmärksamma och höja kunskapen kring en av de nationella minoriteterna i Sverige, vilket bedöms vara särskilt viktigt mot bakgrund av strategin om att stärka judiskt liv i Sverige. Under året genomfördes en kompetenshöjning för hela Länsstyrelsens personal.

En betydande del av arbetet också bestått i samverkan regionalt och nationellt. Vi har deltagit i möten med det länsstyrelsegemensamma nätverket som samlar uppdragen om mänskliga rättigheter och nationella minoriteter. Tillsammans med Länsstyrelsen Stockholm deltog vi i att planera ett antal kommunbesök (Borlänge, Ludvika, Smedjebacken) som Länsstyrelsen Stockholm sedan genomförde. Sammantaget förväntas årets arbete ha bidragit till att nationella minoriteters rättigheter synliggjorts och stärkts samt att förståelsen ökat för hur man kan arbeta för att främja de nationella minoriteternas rättigheter, språk och ställning.

Brottsförebyggande

Länsstyrelsens uppdrag innebär att stödja och bidra till den regionala samordningen av det brottsförebyggande arbetet. Det nationella nätverket för det brottsförebyggande arbetet har särskilt bidragit till en stärkt samverkan med Polisregion Bergslagen och länsstyrelserna i Dalarna, Värmland och Örebro. Utifrån denna samverkan har gemensamma prioriteringar för arbetet identifierats, exempelvis utveckling av samverkansstrukturen kring BOB (Barn- och unga i organiserad brottslighet) och arbetet med avhopparverksamhet. Denna samverkan har genererat en ökad samsyn avseende gemensamma utmaningar och en tydligare samt mer enhetlig styrning och ledning av det brottsförebyggande arbetet i Region Bergslagen.

Vi samordnar tillsammans med polisen ett regionalt nätverk för kommunala brottsförebyggande-, föräldraskapsstödande och ANDTS samordnare samt kommunpolis. Representanter från samtliga kommuner och lokalpolisområden i länet har deltagit under året. Fokus har varit att höja kunskapen och ge verktyg för gemensamma grunder för samverkan inom olika områden i det brottsförebyggande arbetet. Arbetet i det regionala nätverket har resulterat i en god grundläggande samverkansstruktur och skapat en arena för kunskapshöjande insatser och erfarenhetsutbyte som i sin tur genererat stärkt samverkan såväl internt som över kommun- och organisationsgränser.

Ett särskilt fokus under året har varit på att bygga samverkansstrukturer för att stärka arbetet kring barn och unga med normbrytande beteende. I samverkan med det brottsförebyggande uppdraget kring föräldraskapsstöd har det bland annat resulterat i en länsövergripande kunskapsdag om SSPF (socialtjänst, skola, polis, fritid) och en uppföljande fördjupningsträff. Insatserna har bidragit till erfarenhetsutbyte och till att stödbehov för det fortsatta utvecklingsarbetet har identifierats.

Arbetet med välfärdsbrottslighet har utvecklats genom en fördjupad samverkan mellan representanter från Länsstyrelsen, Region Dalarna och kommuner, med styrning från LGRS (Ledningsgrupp för regional samverkan). Ett stödmaterial för det lokala arbetet mot välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan har tagits fram mellan region, länsstyrelse och kommunala representanter i länet. För att sprida stödmaterial och öka kunskapen om välfärdsbrottslighet genomfördes i samverkan en länsövergripande konferens, där nationell kunskap förmedlades på plats, liksom beskrivningen av det framtagna materialet och dialoger kring utmaningar nationellt och i länet. Deltagare var representanter från funktioner inom kommuner, region, Länsstyrelsen. Deltagarna bidrog med breda sakområdesperspektiv från ekonomi, upphandling, brottförebyggande och organisationernas ledningsnivåer, såväl från tjänstepersoner som politisk ledning.

Som en del av det brottsförebyggande arbetet har vi även ett uppdrag som syftar till att stärka det brottsförebyggande föräldraskapsstödet i särskilt utsatta områden. Arbetet inom uppdraget har omfattat utbildning (SSPF) och kunskapshöjande aktiviteter genom nätverksträffar för yrkesverksamma samt spridning av information om hur föräldraskapsstöd kan användas för att förebygga kriminalitet bland barn och unga. Vi har även haft dialog och samverkan med civilsamhällesaktörer som verkar i området.

Vi har under året fortsatt att sammanställa månadsrapporteringar från kommunerna i syfte att öka kunskapen om brott, ordningsstörningar och andra sociala risker på lokal och regional nivå. Detta arbete ger goda förutsättningar för att tidigt upptäcka avvikelser från normalbilden och agera på dessa.

Resultatbedömning

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet Social hållbarhet är gott. Utifrån målet att främja jämlikhet, ingen fattigdom och ha ett samlat genomförande av våra uppdrag inom social hållbarhet i Dalarna har vi under året prioriterat att stärka samverkan mellan aktörer, förbättra samordningen, genomföra utbildningsinsatser som ökar kunskapen, och stötta kommunerna i deras arbete med att möta aktuella och framtida behov.

Vi konstaterar att vi lyckats med våra insatser och det beror på ett strukturerat arbetssätt med gemensamma prioriteringar, samordnade insatser och nätverksbyggande som bidragit till bättre beredskap och högre kvalitet i arbetet. I relation till tidigare år ser vi en positiv utveckling inom verksamhetsområdet. Det förklaras av ökade samverkansstrukturer, förbättrad samordning och riktade insatser som möter lokala behov. Arbetet har stärkt aktörernas kapacitet att arbeta förebyggande och främjande med uppdragen inom social hållbarhet i länet.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1§ och 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Stormen Johannes

Dalarna drabbades av stormen Johannes den 27 december och inför varningarna för efterföljande snöovädret Anna genomfördes avstämningar i länet kring samverkans- eller prioriteringsbehov. I det inledande skedet omfattades inte länet av de högre risknivåerna för vädervarning, men när varningar kom och stormen träffade länet tog Tjänsteperson i beredskap, TIB, förebyggande kontakter med länets aktörer för att se över beredskapen.

De efterföljande vardagarnas bemanning uppfyllde det bemanningsbehov som fanns utöver TIB, men inför nyårs- och efterföljande helg sattes en mindre stab i beredskap för att kunna understödja TIB och stå redo om läget skulle försämrats. Från den 25 december både deltog och ledde TIB åtta regionala och nationella samverkansmöten.

Ny myndighet för miljöprövning

Länsstyrelsen i Dalarnas län är en av tolv länsstyrelser som har en miljöprövningsdelegation, som hanterar tillståndsansökningar för miljöfarlig verksamhet.

Miljöprövningsdelegationen styrs av en egenförordning och har en ordförande och en miljöszakunnig. Därutöver deltar ytterligare ett antal medarbetare i beredning och handläggning inför beslut av ärendena. Totalt kan drygt åtta årsarbetskrafter kopplas till arbetet inom miljöprövningsdelegationen.

Regeringen tillsatte 2023 en utredning om förkortade och förenklade tillståndsprocesser. En del i det förslag som miljöprövningsutredningen lämnat i betänkandet (SOU 2024:98) handlar om att inrätta en ny myndighet för miljöprövningar. Förslaget innebär vidare att Falun pekas ut som en av sex orter där miljöprövning ska genomföras (som då ska omfatta länen Dalarna, Gävleborg och Jämtland). Regeringen har gått vidare med delar av förslaget

och aviserar i budgetpropositionen för 2026 (Prop. 2025/26:1) om att bilda en myndighet som startar sin verksamhet 1 juli 2027.

Effekterna av förändringen innebär att länsstyrelsernas roll successivt kommer att förändras när en ny miljöprövningsprocess etableras och prövningsmyndigheten tar över handläggningen av miljötillstånd. Länsstyrelsen i Dalarnas län ser med oro på en mer långtgående koncentration av länsstyrelsernas arbetsuppgifter då den regionala närvaron, kompetens och kunskap riskerar utarmas samt att föreslagna neddragningar av anslagsmedel inte står i proportion till kostnader för länsstyrelsernas miljöprövningar. Att verksamheten flyttas till en ny myndighet kan medföra flera utmaningar, bland annat annat ökade kostnader för omställning, behålla och rekrytera personal samt hantera risken för övertalighet när den nya myndigheten är fullt etablerad. Detta gäller särskilt i takt med att den nya prövningsprocessen införs och i högre grad utformas utifrån EU-rättens grundkrav för tillståndspliktig verksamhet.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	2025	2024	2023	2022	2021
Beviljad Låneram i Riksgälden	17 000	15 000	15 000	15 000	14 000
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	5 561	9 945	14 278	12 859	10 590
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	1 109	2 114	1 986	638	0
Räntekostnader Räntekonto	0	0	0	0	-2
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	8 495	1 485	1 830	1 830	1 830
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	13 007	8 848	16 173	1 587	1 450
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	35 745	53 855	161 419	31 109	56 204
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	6 800	9 600	13 100	13 100	12 800
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	2 785	7 564	8 487	8 695	9 501
Antal årsarbetskrafter ¹⁹	242	243	250	273	273
Medeltal anställda ²⁰	272	273	280	300	298
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 402	1 389	1 390	1 216	1 200
Årets kapitalförändring	-12 534	12 757	90 161	10 061	-4 411
Balanserad kapitalförändring	51 772	50 680	37 752	30 603	43 623

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	2025	2024	2023	2022	2021
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 016 Länsstyrelserna m.m. (ramanslag)	4 353	4 060	4 012	3 952	3 955
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 016 Länsstyrelserna m.m. (ramanslag)	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 05 002 005 Barnets rättigheter (ramanslag)	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 05 002 005 Barnets rättigheter (ramanslag)	0	0	0	0	0

¹⁹ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid på 1710 timmar.

²⁰ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	2025	2024	2023	2022	2021
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 016 Regionala utvecklingsåtgärder (ramanslag)	0	0	8	55	70
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 016 Regionala utvecklingsåtgärder (ramanslag)	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 22 Kommunikationer 22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster (ramanslag)	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 22 Kommunikationer 22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster (ramanslag)	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 020 002 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (ramanslag)	0	0	0	723	423
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 020 002 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (ramanslag)	0	0	0	0	30

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	2025	2024	2023	2022	2021
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 016 Länsstyrelserna m.m. (ramanslag)	4 098	1 998	4 020	3 584	4 105
Summa anslagssparande utgiftsområde 09 Hälsövård, sjukvård och social omsorg 09 05 002 005 Barnets rättigheter (ramanslag)	312	0	0	21	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 016 Regionala utvecklingsåtgärder (ramanslag)	0	0	38	521	10
Summa anslagssparande utgiftsområde 22 Kommunikationer 22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster (ramanslag)	0	0	0	0	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 020 002 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (ramanslag)	0	0	6 203	7 079	0

Sammanställning väsentliga uppgifter bemyndigande	2025	2024	2023	2022	2021
Beslutat bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 016 Regionala utvecklingsåtgärder (ramanslag)	0	0	0	400	600
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 016 Regionala utvecklingsåtgärder (ramanslag)	0	0	0	60	600

Kommentar till tabellerna

Ökningen av avgiftsintäkter som disponeras år 2023 förklaras av ändrad klassificering av ersättning för fastighetsförvaltning där även en ingående balans ändrade klassificering vilket gav ett högt utfall. År 2024 har endast årets ersättning, minskat med kvarvarande ingående balans, redovisats som intäkt vilket förklarar minskningen jämfört med år 2023. Ökningen år 2025 förklaras av att hela summan av årets tilldelning av ersättning för fastighetsförvaltning fakturerats.

Minskat utfall enligt resultaträkning intäkter av avgifter och andra ersättningar som disponeras förklaras av en minskad volym av fastighetsaffärer, kopplat till Jordfonden. År 2023 genomfördes en stor omarrondering vilket ökade antalet fastighetsaffärer, kopplade till Jordfonden, det året.

Minskat utfall av avgiftsintäkter som inte disponeras förklaras av att handläggningen av vissa ärenden överförts till annan länsstyrelse.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för Länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	2023 Ack. utfall	2024 Utfall intäkter	2024 Utfall kostnader	2024 Netto utfall	2025 Budget intäkter	2025 Utfall intäkter	2025 Budget kostnader	2025 Utfall kostnader	2025 Netto budget	2025 Netto utfall	2025 Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	-80	39	-1	38	20	30	-20	0	0	30	-12
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	62	250	-165	85	200	202	-200	-67	0	135	282
Delgivning	-26	62	-53	9	30	254	-40	-182	-10	72	55
Övrig offentligrättslig verksamhet	463	1 090	-1 082	8	800	1 090	-800	-999	0	91	562
Summa offentligrättsliga avgifter	420	1 441	-1 301	140	1 050	1 576	-1 060	-1 249	-10	328	888

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	2023 Ack. utfall	2024 Utfall intäkter	2024 Utfall kostnader	2024 Netto utfall	2025 Budget intäkter	2025 Utfall intäkter	2025 Budget kostnader	2025 Utfall kostnader	2025 Netto budget	2025 Netto utfall	2025 Ack. utfall
Resurssamordning	0	731	-731	-0	300	1 163	-300	-1 163	0	0	0
Övrig uppdragsverksamhet	3 924	6 676	-9 877	-3 201	5 845	10 267	-5 845	-10 768	0	-501	223
Fjällförvaltning	0	0	0	0	1 300	0	-1 300	0	0	0	0
Summa avgift uppdragsverksamhet	3 924	7 407	-10 608	-3 201	7 445	11 431	-7 445	-11 931	0	-501	223

Kommentar till tabellerna

Överskott inom Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.) förklaras av lägre kostnader för personal.

Överskott inom övrig offentligrättslig verksamhet förklaras av lägre kostnader för personal inom dammtillsyn år 2023 som ännu inte upparbetats.

Överskott inom övrig uppdragsverksamhet beror på intäkter från försäljning av böcker där kostnader för nytryck ännu inte uppstått.

Myndigheten bedriver ingen verksamhet inom Fjällförvaltning. Angivna budgetvärden har felaktigt angetts i budgetunderlaget 2025-2027.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 1§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	2025	2024	2023
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ²¹	12 071	15 720	16 293
201 Allmänna val	257	1 560	170
25 Trafikföreskrifter	947	841	1 021
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13 502	11 425	10 963
30 Regional tillväxt	7 775	7 337	7 566
34 Infrastrukturplanering	5 505	4 895	4 669
40 Hållbar samhällsplanering och boende	8 016	7 863	10 197
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 808	2 218	1 901
42 Energi och klimat	11 420	9 631	6 884
43 Kulturmiljö	10 241	9 485	8 651
45 Samhällsskydd och beredskap	15 511	16 583	15 102
46 Civilområde	9	1	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	11 044	10 284	15 250
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	59 660	54 115	54 134
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4 496	3 528	3 411
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	11 060	10 937	10 053
54 Mineralfyndigheter	36	73	32
55 Miljöfarlig verksamhet	14 379	12 487	11 162
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	173	176	400
57 Förorenade områden, efterbehandling	8 220	6 913	4 611
58 Restaurering	5 077	6 291	5 320
60 Lantbruk och landsbygd	46 526	59 656	78 412
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	16	6

²¹ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

Verksamhetsområde	2025	2024	2023
62 Fiske	7 181	4 842	3 509
70 Folkhälsa	3 938	3 936	3 166
80 Jämställdhet	2 717	2 426	2 641
81 Nationella minoriteter	10	19	5
82 Mänskliga rättigheter	4 416	3 435	3 441
85 Integration	3 708	3 527	2 195
10 Myndighetsövergripande verksamhet	17 656	17 742	19 282
11 Administration och intern service	54 637	54 035	52 677
99 Resurssamverkan ²²	1 493	1 060	513
20-85 Summa produktion	269 703	270 220	281 166
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	341 996	341 997	353 125
10-99 Total verksamhetskostnad ²³	343 489	343 057	353 638

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentarer till tabell

Större kostnadsförändringar för övriga verksamheter än nedan angivna verksamhetsområden redovisas i respektive verksamhetsavsnitt.

Verksamhetskostnader för 2025 uppgick till 343,5 miljoner kronor vilket är en ökning med 0,4 miljoner kronor eller 0,1 procent.

Kostnaderna för verksamhet för administration och service (vht 11) har ökat med knappt 0,6 miljoner kronor och uppgick till 54,6 miljoner kronor. Kostnaden 2024 var på grund av felperiodiserad lokalkostnad 1 mkr för låg. Justerat detta är kostnaden 2025 0,4 mkr lägre än 2024. Övriga kostnadsslag inom verksamhetsområdet ligger i paritet med utfallet 2024.

Kostnader för myndighetsövergripande verksamhet (vht 10) uppgick till knappt 17,7 miljoner kronor vilket är i linje med utfallet 2024.

Verksamhetsområde 51. Ökningen mellan 2024 och 2025 visar satsningarna på tillgänglighet och klimatanpassning i skyddade områden, framförallt i fjällområdet.

²² Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

²³ Totalsumma verksamhetskostnader ska stämma överens med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Tabell B– Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2025

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	12 071	3,53%	4 010	5,59%	16 081	4,71%
201 Allmänna val	257	0,08%	90	0,12%	346	0,10%
25 Trafikföreskrifter	947	0,28%	360	0,50%	1 307	0,38%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13 502	3,95%	4 453	6,20%	17 955	5,26%
30 Regional tillväxt	7 775	2,27%	1 929	2,69%	9 704	2,84%
34 Infrastrukturplanering	5 505	1,61%	1 020	1,42%	6 525	1,91%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	8 016	2,34%	2 866	3,99%	10 882	3,19%
41 Stöd till boende och energiltåtgärder	1 808	0,53%	686	0,96%	2 493	0,73%
42 Energi och klimat	11 420	3,34%	1 929	2,69%	13 350	3,91%
43 Kulturmiljö	10 241	2,99%	3 241	4,52%	13 482	3,95%
45 Samhällsskydd och beredskap	15 511	4,54%	5 122	7,14%	20 633	6,04%
46 Civilområde	9	0,00%	1	0,00%	9	0,00%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	11 044	3,23%	3 453	4,81%	14 496	4,25%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	59 660	17,44%	12 894	17,96%	72 554	21,25%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4 496	1,31%	1 707	2,38%	6 203	1,82%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	11 060	3,23%	3 993	5,56%	15 053	4,41%
54 Mineralfyndigheter	36	0,01%	14	0,02%	50	0,01%
55 Miljöfarlig verksamhet	14 379	4,20%	5 290	7,37%	19 669	5,76%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	173	0,05%	66	0,09%	239	0,07%
57 Förorenade områden, efterbehandling	8 220	2,40%	1 813	2,53%	10 033	2,94%
58 Restaurering	5 077	1,48%	1 366	1,90%	6 443	1,89%
60 Lantbruk och landsbygd	46 526	13,60%	9 491	13,22%	56 017	16,40%
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
62 Fiske	7 181	2,10%	1 169	1,63%	8 350	2,45%
70 Folkhälsa	3 938	1,15%	1 390	1,94%	5 327	1,56%

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
80 Jämställdhet	2 717	0,79%	877	1,22%	3 594	1,05%
81 Nationella minoriteter	10	0,00%	4	0,01%	14	0,00%
82 Mänskliga rättigheter	4 416	1,29%	1 169	1,63%	5 585	1,64%
85 Integration	3 708	1,08%	1 384	1,93%	5 092	1,49%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	17 656	5,16%				
11 Administration och intern service	54 637	15,98%				
99 Resurssamverkan	1 493		509	2,002	2 002	
20-85 Summa produktion	269 703	78,86%	71 784	100,00%	341 487	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	187 883					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	341 996	100%			341 493	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad	343 489				343 489	

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2025

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr) ²⁴	Kostnad exkl. OH(%) ²⁵
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet	41 340	22,00%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration	13 297	7,08%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion	17 656	9,40%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till tabell

Se kommentar under tabell A och i respektive verksamhetsområde.

²⁴ Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service.

²⁵ Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2-8 (kontoklass 4).

Tabell C – Årsarbetskrafter

Verksamhetsområde	2025 ÅA totalt	2025 ÅA kvinnor	2025 ÅA män	2024 ÅA totalt	2023 ÅA totalt
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	11,6	5,3	6,4	14,9	16,8
201 Allmänna val	0,3	0,2	0,1	1,6	0,2
25 Trafikföreskrifter	1,3	0,0	1,3	1,2	1,6
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	13,3	11,5	1,8	11,7	12,4
30 Regional tillväxt	5,6	3,3	2,3	5,1	6,3
34 Infrastrukturplanering	2,8	1,8	1,0	2,4	2,3
40 Hållbar samhällsplanering och boende	8,4	5,2	3,3	8,4	9,6
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2,1	1,0	1,1	2,7	2,5
42 Energi och klimat	5,2	2,2	3,0	3,6	3,2
43 Kulturmiljö	10,1	7,2	2,9	9,8	10,0
45 Samhällsskydd och beredskap	13,4	6,1	7,2	15,6	14,0
46 Civilområde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	8,5	4,6	4,0	9,1	11,0
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	41,1	16,6	24,5	41,3	44,1
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	5,3	3,3	2,0	4,3	4,7
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	11,2	4,5	6,7	11,5	11,3
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	15,2	13,0	2,3	13,6	13,4
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,2	0,2	0,0	0,2	0,4
57 Förorenade områden, efterbehandling	5,1	5,1	0,0	5,1	5,3
58 Restaurering	4,4	1,2	3,2	5,0	4,3
60 Lantbruk och landsbygd	28,1	14,9	13,2	28,6	30,9
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
62 Fiske	3,8	0,3	3,6	2,9	3,5
70 Folkhälsa	4,0	2,9	1,0	4,0	3,7
80 Jämställdhet	2,5	2,5	0,0	2,3	2,7
81 Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	3,2	2,5	0,8	2,9	2,6
85 Integration	4,2	3,1	1,1	4,1	2,8
10 Myndighetsövergripande verksamhet	11,8	7,4	4,3	12,3	12,6

Verksamhetsområde	2025 ÅA totalt	2025 ÅA kvinnor	2025 ÅA män	2024 ÅA totalt	2023 ÅA totalt
11 Administration och intern service	17,1	10,9	6,1	17,4	17,8
99 Resurssamverkan	1,7	1,4	0,3	1,0	0,4
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	211,1	118,4	92,7	212,1	219,7
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	239,9	136,7	103,2	241,7	250,0
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	241,6	138,1	103,4	242,6	250,4

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	2025 totalt (tkr)	2025 per ÅA (kr)	2024 totalt (tkr)	2024 per ÅA (kr)	2023 totalt (tkr)	2023 per ÅA (kr)
Intern representation	61	252	136	560	282	1 126
Extern representation	267	1 104	536	2 209	520	2 078

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kostnaden för extern representation uppgick under 2025 till 267 tkr vilket i jämförelse med 2024 är en minskning med 269 tkr. Den externa representationen har minskat i jämförelse med fjolårets utfall beroende på färre antal representationstillfällen. Föregående år stod Länsstyrelsen i Dalarnas län bland annat värd för landshövdingarnas sommarträff.

Utfallet av den interna representation uppgick till 61 tkr vilket är minskning med 75 tkr jämfört med föregående år. Minskningen förklaras till del av att utgifter för enklare förtäring bokförts som kostnader för enklare personalvårdande slag men som tidigare redovisats som intern representation. Den interna representationen utgjordes av främst av aktiviteter som riktats till samtliga medarbetare (exempelvis gemensam jullunch och personaldag).

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ²⁶	Lokal	2025	2024	2023
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁷	Residens	1 777	1 693	1 679
Lokalyta (m ²)	Residens	1 670	1 670	1 670
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	1 064	1 014	1 005

²⁶ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁷ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

Nyckeltal ²⁶	Lokal	2025	2024	2023
Lokalkostnader (tkr), VÄS 113 ²⁸	Lokaler, övriga	15 776	14 342	14 053
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	8 144	8 144	8 144
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 937	1 761	1 726
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	65	59	56
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	34	34	33
Kontorslokalyta (m ²) ²⁹	Kontorslokaler	7 281	7 281	7 281
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	30	30	29
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	17 553	16 035	15 732

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Lokalkostnader VÄS 113, ökade 2025 med 1 434 tkr (10 procent) och uppgick till 15,8 miljoner kronor. Den relativt stora ökningen förklaras av en felaktig periodisering av hyreskostnader under 2024 med drygt 1,0 miljon kronor. Rensat för denna del uppgick till ökning till drygt 400 tkr (2,8 procent) vilket i stort återspeglar indexuppräknings för hyrda kontorslokaler.

Under 2025 tecknade Länsstyrelsen i Dalarnas län ett nytt hyresavtal för de kontorslokaler vi hyr. Det nya avtalet träder i kraft 1 mars 2026 och innebär att vi minskar vår förhyrda kontorsyta med drygt 1 500 kvadratmeter. Minskningen av lokalytan motiveras främst av att länsstyrelsens medarbetare i allt större omfattning arbetar på distans vilket medför ett minskat behov av lokalyta. Det nya avtalet innebär att vi minskar våra hyreskostnader med ca 2 mkr på årsbasis. Länsstyrelsen i Dalarnas län kommer dock behöva anpassa de förhyrda lokalerna till ändrade och nya arbetssätt vilket under 2026 kommer medföra olika typer av investeringar (och som i sin tur innebär ökade kostnader för avskrivningar under en begränsad tid mellan 5-7 år).

²⁸ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset som kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

²⁹ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark som kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2025

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	112	156	302	398	172	6
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	979	1340	79	1 814	584	99
201 Allmänna val	1	136	0	134	3	0
25 Trafikföreskrifter	56	208	19	209	74	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	123	1125	600	1 688	160	1
30 Regional tillväxt	20	15	6	17	24	1
34 Infrastrukturplanering	10	11	4	19	6	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	102	1 032	15	1 063	86	0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	116	310	17	417	34	1
42 Energi och klimat	77	81	26	63	121	11
43 Kulturmiljö	212	859	27	857	241	14
45 Samhällsskydd och beredskap	270	184	89	251	292	102
46 Civilområde						
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	93	230	23	263	83	1
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	230	228	207	412	253	73
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	127	944	92	1 015	148	2
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	85	373	45	391	112	10
54 Mineralfyndigheter	3	30	0	28	5	0
55 Miljöfarlig verksamhet	135	560	149	728	116	8
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	3	160	5	157	11	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	31	54	29	70	44	5
58 Restaurering	10	21	18	28	21	5
60 Lantbruk och landsbygd ³⁰	1 025	6 729	200	5 911	2 026	20

³⁰ Under 2025 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete hanterat stöd i den strategiska planen för jordbrukspolitik där areal- och djurbaserade stöd samt projekt- och investeringsstöd hanteras i Jordbruksverkets IT-system. I den ingående balansen ingår areal- och djurbaserade stöd samt

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	1	0	1	0	0
62 Fiske	27	288	1	244	72	1
70 Folkhälsa	214	11	73	148	150	3
80 Jämställdhet	15	7	9	13	18	1
81 Nationella minoriteter	0	1	0	1	0	0
82 Mänskliga rättigheter	16	6	12	13	21	5
85 Integration	6	13	10	15	14	0
10-85 Totalt antal ärenden	4 098	15 113	2 057	16 368	4 891	369

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentarer till tabell

20-21. Den stora minskningen av balansen beror på att handläggningen av ärenden överförts till annan länsstyrelse. Den stora andelen ärenden äldre än två år utgörs till största delen av lönegarantiärenden i konkurser som ej är avslutade i tingsrätten. För enskilda firmor sker en bevakning av fordran upp till 5 år efter sista lönegarantiutbetalningen (även om tingsrätten avslutat konkursen).

45. En tredjedel av ärendena är äldre än två år och flera av dessa ärenden bör kunna avslutas. Länsstyrelsen har påbörjat och kommer fortsätta arbeta med att förbättra rutinerna kring diarieföringen av dessa ärenden.

51. En tredjedel av ärendena är äldre än två år. Detta beror till stor del på att större ärenden som naturreservat ligger öppna i platina under hela bildandeprocessen, vilket är det arbetssätt som länsstyrelsen valt.

60. Under 2024 minskade ärendebalansen inom verksamhetsområdet med cirka 1 400 ärenden. I år har det åter ökat med 1 001 ärenden. Ökningen bedöms huvudsakligen på ny programperiod för stöden. Som framgår i tabell I är medeltiden för ärendeslagen under uppsatta mål.

landsbygdsstöd från ÅR 2024 och tidigare. Helt rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området areal- och djurbaserade stöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. Statistik för ansökan om åtaganden och några få mindre stödformer ingår inte. För landsbygdsstöden (602) och projekt- och investeringsstöden (603) redovisas komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från Länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden från Jordbruksverkets IT-system, BLIS.

Tabell G – Överklagade beslut 2025

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ³¹	Antal beslut ³²	Andel överklagade beslut ³³ (%)
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	4	398	1,0
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	8	1 814	0,0
201 Allmänna val	2	134	1,5
25 Trafikföreskrifter	7	209	3,3
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	18	1 688	1,1
30 Regional tillväxt	0	17	0,0
34 Infrastrukturplanering	0	19	0,0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	59	1 063	5,6
41 Stöd till boende och energiåtgärder	4	417	1,0
42 Energi och klimat	0	63	0,0
43 Kulturmiljö	3	857	0,4
45 Samhällsskydd och beredskap	0	251	0,0
46 Civilområde	0	0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	29	263	11,0
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	1	412	0,2
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	20	1 015	2,0
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	9	391	2,3
54 Mineralfyndigheter	1	28	3,6
55 Miljöfarlig verksamhet	16	728	2,2
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	157	0,0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	70	0,01
58 Restaurering	1	28	3,6
60 Lantbruk och landsbygd	10	931	1,1
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	1	0,0
62 Fiske	1	244	0,4
70 Folkhälsa	0	148	0,0
80 Jämställdhet	0	13	0,0

³¹ Avser beslut som överklagats till högre instans 2025, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

³² Avser beslut som fattats av Länsstyrelsen under 2025 och registrerats i ärendehandläggningssystemet Platina.

³³ Avser antalet överklagade beslut under 2025 dividerat med antalet beslut under 2025.

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ³¹	Antal beslut ³²	Andel överklagade beslut ³³ (%)
81 Nationella minoriteter	0	1	0,0
82 Mänskliga rättigheter	0	13	0,0
85 Integration	0	15	0,0
10-85 Totalt antal ärenden	193	11 388	1,2

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

I stort är andelen överklagade ärenden på Länsstyrelsen liten. Under 2025 fattade vi beslut i 11 388 ärenden. 195 av dessa beslut överklagades, det vill säga ca 2 procent av alla fattade beslut.

Verksamhetsområdena 40 och 50 har en högre andel överklaganden än andra ärenden, vilket är naturligt med anledning av att dessa ärenden innebär bygglovs- och miljötillståndsansökningar, vilka sökanden ofta har ett intresse av att överklaga.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2025

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ³⁴	varav antal ändrade beslut i högre instans ³⁵	Ändrade - varav antal upphävda beslut ³⁶	Ändrade - varav antal återförvisade beslut ³⁷	Antal ändrade beslut som Lst överklagat ³⁸	Andel ändrade beslut (%) ³⁹
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	4	3	0	0	0	75
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	11	5	1	2	0	45,5
201 Allmänna val	0	0	0	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	5	0	0	0	0	0,0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	20	7	1	2	0	35,0
30 Regional tillväxt	0	0	0	0	0	0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0	0	0	0

³⁴ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2025.

³⁵ Avser beslut som ändrats under 2025 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁶ Avser beslut som upphävts under 2025 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁷ Avser beslut som återförvisats under 2025 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁸ Avser antal ändrade domar/beslut i högre instans som överklagats av Länsstyrelsen under 2025.

³⁹ Antal ändrade beslut i högre instans under 2025 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under 2025.

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ³⁴	varav antal ändrade beslut i högre instans ³⁵	Ändrade - varav antal upphävda beslut ³⁶	Ändrade - varav antal återförvisade beslut ³⁷	Antal ändrade beslut som Lst överklagat ³⁸	Andel ändrade beslut (%) ³⁹
40 Hållbar samhällsplanering och boende	73	21	11	2	0	28,8
41 Stöd till boende och energiåtgärder	6	0	0	0	0	0,0
42 Energi och klimat	0	0	0	0	0	0
43 Kulturmiljö	5	2	1	0	0	40,0
45 Samhällsskydd och beredskap	0	0	0	0	0	0
46 Civilområde	0	0	0	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	21	2	1	1	0	9,5
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	6	1	0	1	0	16,7
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	17	3	2	0	1	17,6
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	5	2	0	2	0	40,0
54 Mineralfyndigheter	1	0	0	0	0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	11	3	0	0	0	27,3
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0	0	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	1	0	0	0	100,0
58 Restaurering	0	0	0	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	9	0	0	0	0	100,0
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0	0	0	0
62 Fiske	0	0	0	0	0	0
70 Folkhälsa	0	0	0	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0	0	0	0
85 Integration	0	0	0	0	0	0
10-85 Totalt antal ärenden	195	50	17	10	1	25,6

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

Under 2025 fattade Länsstyrelsen beslut i 11 388 ärenden. 195 av dessa beslut överklagades och av dessa ändrades 51 beslut. Det vill säga fyra promille av alla fattade beslut.

Nedan kommenteras de verksamhetsområden där fler än tio ärenden överprövats och mer än 25 procent av dessa ändrats. Utöver detta kommenteras även VÄS 10-11.

10-11. Tre av fyra överklagande ärenden har ändrats i överrätt. De som ändrats avser begäran om utlämnande av allmän handling. I samtliga tre fall handlar det om bedömningsfrågor och inte om felaktig handläggning eller rent felaktiga bedömningar av Länsstyrelsen.

20-21. Nästan hälften av besluten har ändrats i överrätt. De beslut som avses utgörs till största delen av jakt- och viltvårdsbeslut. I två fall rör de ändrade besluten älgskötselområden där länsstyrelsen inte beaktat att sådana är frivilliga sammanslutningar, vilket påverkar vilka beslut vi kan fatta rörande dem. Uppföljning har skett på Viltenheten.

28. I 35 procent av fallen ändrades våra beslut av överrätt. Besluten avser främst djurskydd. Ändringarna beror på annan bedömning av överrätt, inte på felaktig handläggning eller rent felaktiga bedömningar av länsstyrelsen.

40. I 29 procent av fallen ändrades våra beslut av överrätt. Flertalet ärenden avser bygglov. I de flesta fall rör det sig om rena bedömningsfrågor där det är naturligt att ändring sker om domstolen gör en annan bedömning. Men i flera ärenden rörande bedömning av påverkan på riksintresse för kulturmiljö har länsstyrelsen gjort en strängare bedömning än regeringen och även fått kritik för bristande motivering. Detta har följts upp på Enheten för kulturmiljö och samhällsplanering.

55. I 27 procent av fallen ändrades våra beslut av överrätt. Ärendena rör främst strandskydd, miljötillstånd och förelägganden inom miljötillsynen. Det finns inga tydliga fel i länsstyrelsens handläggning eller bedömningar av ärendena som ger skäl till uppföljning. Utfallet i vissa enskilda ärenden har dock följts upp på berörd enhet.

Tabell I – Handläggningstider

VÅS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2023–2025	Utfall (%) 2025	Utfall (%) 2024	Utfall (%) 2023	Medel-antal dagar 2025	Medel-antal dagar 2024	Medel-antal dagar 2023
202 Anmälan om svenskt medborgarskap	45	0	98	96	0	11	12
204 Begravningsfrågor	45	92	99	99	28	7	7
212 Auktorisation av bevakningsföretag	180	0	50	100	316	177	138
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen	90	100	100	100	46	28	7
282 Ansökan om förprovning djurstall	56	100	79	100	9	21	1
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	96	92	88	22	32	41
40321 Överklagande av lov, förhandsbesked	150	48	99	98	149	83	86
40322 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	83	100	100	83	58	56
4034 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	32	82	82	223	133	127
505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken m.fl. föfattn.	180	45	55	60	195	167	172
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken	42	71	75	68	39	37	46
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens	21	99	99	99	8	8	8
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc)	180	90	94	92	147	100	123
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	92	93	96	29	35	35
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	100	99	97	3	4	12
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	100	100	100	2	4	5
603 Ansökan om stöd i strategisk plan - investeringsstöd	180	68	67	82	148	141	154
603 Ansökan om stöd i strategisk plan -projektstöd	180	100	67	-	66	148	-
622 Ansökan om stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet- företagsstöd	180	-	-	-	-	-	-
622 Ansökan om stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet - projektstöd	180	-	-	-	-	-	-

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2023–2025	Utfall (%) 2025	Utfall (%) 2024	Utfall (%) 2023	Medel-antal dagar 2025	Medel-antal dagar 2024	Medel-antal dagar 2023
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – företagsstöd	120	94	97	95	39	45	66
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd	120	81	98	83	58	41	69
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar	120	-	92	71	-	49	66
603 Ansökan om utbetalning av stöd i strategisk plan – investeringsstöd	120	97	93	100	27	47	44
603 Ansökan om utbetalning av stöd i strategisk plan – projektstöd	120	60	100	-	68	52	-
622 Ansökan om utbetalning av stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet – företagsstöd	80	-	-	-	-	-	-
622 Ansökan om utbetalning av stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet – projektstöd	80	-	-	-	-	-	-
623 Ansökan tillstånd flyttning och utsättning av fisk	30	90	85	84	18	20	23
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsperson	40	75	75	97	31	28	18

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket.

Förklaring till tabellen

Gällande ärendeslaget 202 Anmälan om svenskt medborgarskap redovisas inkomna ärenden fram till sista september 2024 då verksamheten övergår till Migrationsverket 1 oktober 2024.

Ärendeslagen 204 Begravningsfrågor och 212 Auktorisation av bevakningsföretag var fram till 2025 koncentrerade till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län. Från och med 2025 har dessa ärendeslag koncentrerats till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Örebro och Norrbottens län.

Gällande 204 Begravningsfrågor avses ärenden med målsatta handläggningstider som rör utströende av aska.

Gällande ärendeslagen 282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen, 282 Ansökan om förprovning djurstall och 551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd är målet satt från komplett ansökan.

Gällande ärendeslaget 526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens är det enligt 19 kap 3 b § miljöbalken.

Gällande ärendeslaget 551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd så är det koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Gällande 562 Prövning av avfall och producentansvar och 566 Tillsyn av avfall och producentansvar avses ärenden med målsatta handläggningstider som rör ansökningar respektive anmälningar avseende transporter av avfall.

Gällande ärendeslagen 603 och 622 som avser ansökan om stöd gäller att handläggningstiden, mäts från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90 procent av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

Gällande ärendeslagen 602, 603 och 622 Målet enligt SUSS (Uppföljningssystem i samverkan för LB, SP, Fiskestöden). Underlaget hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

Gällande ärendeslagen 602, 603 och 622 som avser ansökan om utbetalning gäller att handläggningstiden, mäts från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90 procent av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader inom ärendeslagen 602 och 603. Gällande ärendeslagen 622 är motsvarande period 80 dagar.

403. Länsstyrelsen hade har både 2023 och 2024 haft god måluppfyllnad inom VÄS 403 kategorierna. Under 2025 är dock måluppfyllnaden lägre. Detta beror i huvudsak på en ökad arbetsbelastning med anledning av att verksamheter flyttats från Dalarna till Länsstyrelsen i Örebro län. Medeltiden ligger fortfarande under 150 dagar.

505. Utfallet har sjunkit något från föregående år vilket huvudsakligen beror på ökad arbetsbelastning i och med att verksamheter flyttats från Dalarna till Länsstyrelsen i Örebro län.

525. Även om utfallet är på 71 procent så är medeltiden för beslut 39 dagar vilket är under måltid. Ett mindre antal ärenden har dragit ut på tiden vilket höjer medelvärdet. Flera av de beslut som inte uppfyller målet på 42 dagar har varit relativt tätt efter att 42 dagar passerat.

602-603. Ett fåtal ärendeslag har utfall mellan 60-68 procent. Medeltiden för ärendetyperna är dock med god marginal under måltiderna.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Belopp i tkr.

Resultaträkning	2025	2024	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	173 178	160 167	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	35 745	53 855	2
Intäkter av bidrag	134 308	136 012	3
Finansiella intäkter	1 150	2 142	4
Summa	344 382	352 177	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-219 241	-211 748	5
Kostnader för lokaler	-18 308	-16 325	6
Övriga driftkostnader	-101 175	-108 994	7
Finansiella kostnader	-261	-511	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-4 504	-5 479	9
Summa	-343 489	-343 057	
Verksamhetsutfall	892	9 120	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2 785	7 564	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-2 785	-7 564	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	5 424	6 093	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	81 467	267 607	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	7 500	24 206	14
Finansiella intäkter	177	336	15
Finansiella kostnader	0	0	
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-430	569	16
Lämnade bidrag	-107 562	-295 175	17
Saldo	-13 426	3 637	
Årets kapitalförändring	-12 534	12 757	18

Balansräkning

Belopp i tkr.

Tillgångar	2025-12-31	2024-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	0	0	
Summa	0	0	19
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	4 626	6 346	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	4 909	7 158	
Summa	9 534	13 504	20
Varulager m.m.			
Fastigheter	210 087	201 089	
Summa	210 087	201 089	21
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	2 732	1 305	
Fordringar hos andra myndigheter	4 325	21 733	22
Övriga kortfristiga fordringar	34 201	46 641	23
Summa	41 258	69 679	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	3 752	3 972	
Upplupna bidragsintäkter	16 946	14 724	
Övriga upplupna intäkter	1 127	655	
Summa	21 825	19 351	24
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	-65 238	-66 808	
Summa	-65 238	-66 808	25
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	45 353	55 393	26
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	1 202	9 384	27
Kassa och bank	11 364	11 492	28
Summa	57 918	76 269	
Summa tillgångar	275 385	313 083	

Kapital och skulder	2025-12-31	2024-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	106 960	94 947	
Balanserad kapitalförändring	51 772	50 680	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-12 534	12 757	
Summa	146 198	158 383	29
Fonder			
Fonder	11 051	10 621	
Summa	11 051	10 621	16
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	698	595	30
Övriga avsättningar	2 421	2 138	31
Summa	3 119	2 734	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	5 561	9 945	32
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	33
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	15 187	23 224	34
Leverantörsskulder	9 684	8 975	
Övriga kortfristiga skulder	4 671	7 794	35
Depositioner	1 202	9 369	36
Summa	36 305	59 307	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	18 605	16 724	
Oförbrukade bidrag	59 621	65 160	
Övriga förutbetalda intäkter	485	154	
Summa	78 711	82 038	37
Summa kapital och skulder	275 385	313 083	

Poster inom linjen

Ansvarsförbindelse (tkr)	2025	2024
Ombyggnadstillägg vid ej förlängt hyresavtal	3 000	10 000

Kommentar till ansvarsförbindelse

Under 2025 tecknades ett nytt hyreskontrakt mellan Länsstyrelsen i Dalarnas län och hyresvärden. Det nya avtalet omfattar en period på 6 år och träder i kraft 1 mars 2026. Av det nya hyreskontraktet framgår att i det fall Länsstyrelsen vid avtalstidens slut inte förlänger avtalet förbinder sig Länsstyrelsen att betala ett ombyggnadstillägg om 3 miljoner kronor. Länsstyrelsen redovisar detta åtagande som en ansvarsförbindelse efter bedömning att nuvarande lokaler i Falun kommer utgöra hemvist för verksamheten under lång tid framöver. Därmed anses risken att behöva infria denna förpliktelse ytterst liten.

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr.

Anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl.brev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse 01 05 001 016 Länsstyrelserna m.m. (ramanslag)	1 998	145 111	3 727	0	0	150 836	-146 738	4 098	
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 05 002 005 Barnets rättigheter (ramanslag)	0	6 000	0	0	0	6 000	-5 688	312	38
Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 016 Regionala utvecklingsåtgärder (ramanslag)	0	68	0	0	0	68	-68	0	
Utgiftsområde 22 Kommunikationer 22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster (ramanslag)	0	2 000	0	0	0	2 000	-2 000	0	
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 020 002 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (ramanslag)	0	24 116	0	0	0	24 116	-24 116	0	
Summa	1 998	177 295	3 727	0	0	183 020	-178 610	4 410	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr.

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	Not
2391 Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	0	0	
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 400	1 669	
2537 Miljöskyddsavgift Täckavgift	7 800	8 736	
2552 01 Stiftelser, tillsynsavgift	0	-2	
2552 02 Stiftelser, registerhållningsavgift	0	-2	
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	100	199	
2714 01 Sanktionsavgifter	0	833	
2714 05 Brott mot utlänningslagen	0	105	
2811 03 Jordfonden (Lst i Dalarna)	-2 500	-8 827	
2811 9 Övriga inkomster	0	73	
Summa	6 800	2 785	10

Andra finansiella villkor

Anslag	Villkor för anslag	Belopp	Utfall	Not
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 05 002 005 Barnets rättigheter (ramanslag)	6 000 000 kronor får användas av Länsstyrelsen i Dalarnas län i enlighet med uppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev för budgetåret 2025 om att sprida kunskap till kommuner och regioner om tillämpningen av barnets rättigheter. Länsstyrelsen i Dalarnas län får fördela medel till övriga länsstyrelser.	6 000	5 688	38
Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 016 Regionala utvecklingsåtgärder (ramanslag)	Avseende ändamålet 4 får högst de nedan angivna beloppen användas för uppföljning och utvärdering av insatser som finansieras av respektive anslagspost, samt vid behov även för att säkerställa uppföljningssystem m.m. avseende de bemyndiganden om ekonomiska åtaganden som finns för anslaget. Anslagsposterna 1-21: 68 000 kronor	68	68	

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat inte anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2026.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antalet anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2025 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 50 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader som hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderas i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Materiella tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde som uppgår till minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. När det gäller förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår anskaffningsvärdet till minst 50 tkr samt infrastrukturella tillgångar (naturmiljöstillgångar) till minst 250 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer eftersom de utsätts för extra stort slitage.

För Immateriella tillgångar är anskaffningsvärdet satt till 100 tkr.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjande period
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
It-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp
Beredskapstillgångar	Beredskapslager – inga planenliga avskrivningar, nedskrivning kan bli aktuellt. Beredskapsinventarier – planenliga avskrivningar

Av 2 kap. 6 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) följer att naturmiljöstillgångar ska finansieras med anslag. Dessa regler gäller för samtliga investeringar i materiella anläggningstillgångar som finansieras från anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur, oavsett om det är Naturvårdsverket eller en annan myndighet som anskaffar tillgångarna. Investeringar i immateriella anläggningstillgångar som görs med medel från anslag 1:3 ska finansieras med lån i Riksgäldskontoret.

Skrivningen innebär att länsstyrelserna inte behöver lånefinansiera anläggningstillgångar som finansieras av 1:3 anslaget.

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder. Enligt regleringsbrev 2025 avseende utgiftsområde 23 anslag 1:20 anslagspost 2 villkor 6 ska vinst vid försäljning återinvesteras i Jordfonden.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Lönegarantifordran värderegleras med 87 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Till följd av minskad volym av fastighetsaffärer, kopplat till Jordfonden, har lägre intäkter av avgifter och andra ersättningar redovisats 2025. Samma förklaring gäller för redovisning av övriga driftskostnader.

Transfereringar

Från 1 februari 2025 har handläggningen av nya lönegarantiärenden överförts till Skatteverket vilket förklarar minskningen av transfereringar år 2025. Ärenden inkomna före 1 februari 2025 handläggs fortsatt av Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Helena Höij	1 618 078	Inga övriga uppdrag
Länsråd		
Björn Forsberg	1 156 262	Inga övriga uppdrag
Insynsråd		
Kjell Grundström	9 500	Scanarc Plasma Technologies Aktiebolag, Gustafskorv AB, Gustafs Chark AB, DalaCapital AB, Sparbanksstiftelsernas Förvaltnings AB, Negotium Angeli AB
Jörgen Elbe	5 700	Inga övriga uppdrag
Roberto Maiorana	7 600	Arbetsgivarverket
Per Henriksson Lerström	11 400	Inga övriga uppdrag
Ronny Modigs	11 400	Högskolan Dalarna, Cyprex AB
Ulrika Liljeberg	3 800	Säkerhetspolisen, Rikspolisstyrelsen, Randello Invest AB
Elin Norén	7 600	Adda AB, AB Dalaflyget, Dala Airport AB

Noter till resultaträkning

Not 1 Intäkter av anslag

Not 1 Intäkter av anslag (tkr)	2025	2024
01 05 001 016 Länsstyrelserna m.m. (ramanslag)	146 730	137 277
09 05 002 005 Barnets rättigheter (ramanslag)	1 716	1 906
19 01 001 016 Regionala utvecklingsåtgärder (ramanslag)	68	68
22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster (ramanslag)	2 000	2 000
23 01 020 002 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (ramanslag)	22 664	18 916
Summa intäkter av anslag	173 178	160 167

Kommentar till Not 1

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar (tkr)	2025	2024
Offentligrättsliga avgifter	5 481	6 417
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	12 535	9 930
Intäkter av andra ersättningar	17 729	37 509
Summa	35 745	53 855
Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av		
Intäkter uthyrning	1 548	1 428
Intäkter utbildning/konferenser	89	267
Intäkter konsultuppdrag	7 912	5 492
Intäkter övriga 4 § avgifter	2 986	2 743
Summa	12 535	9 930

Kommentar till Not 2

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Försäljningsintäkter gällande fastigheter i Jordfonden redovisas som intäkter av andra ersättningar. Beloppet för år 2024 uppgår till 33 486 tkr, år 2025 uppgår det till 12 153 tkr. Nettovinst av försäljning av fastigheter i Jordfonden uppgår år 2024 till 12 335 tkr, år 2025 uppgår det till 3 180 tkr. Realisationsvinst vid avyttring av anläggningstillgångar uppgår år 2024 till 92 tkr, belopp år 2024 uppgår till 397 tkr.

Minskningen inom Offentligrättsliga avgifter utgörs till störst del av minskade intäkter av provisioner i samband med en minskad volym av försäljningar av fastigheter kopplade till Jordfonden.

Ökningen inom Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen utgörs till störst del av att det år 2024, på grund av en kvarvarande ingående balans, fakturerades en lägre summa än årets tilldelning av ersättning för fastighetsförvaltning. År 2025 har hela summan av årets tilldelning av ersättning för fastighetsförvaltning fakturerats.

Minskningen inom Intäkter av andra ersättningar utgörs till störst del av att volymen fastighetsaffärer, kopplat till Jordfonden, minskat jämfört med föregående år. Försäljningar kopplade till Jordfonden bruttoredovisas i resultaträkningen.

Not 3 Intäkter av bidrag

Not 3 Intäkter av bidrag (tkr)	2025	2024
Bidrag från statliga myndigheter	129 727	133 654
<i>varav</i>		
Länsstyrelsen i Örebro län	45 149	42 018
Naturvårdsverket	41 749	40 892
Statens jordbruksverk	11 734	11 979
Havs- och vattenmyndigheten	10 636	13 847
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	4 479	4 418
Post- och telestyrelsen	4 335	3 498
Riksantikvarieämbetet	3 578	3 017
Länsstyrelsen i Västmanlands län	2 120	2 830
Statens energimyndighet	1 520	241
Kammarkollegiet	1 398	3 061
Länsstyrelsen i Östergötlands län	1 201	2 601
Migrationsverket	1 071	1 023
Övriga motparter	757	4 230
Bidrag från övriga	4 581	2 358
Summa	134 308	136 012

Kommentar till Not 3

Posten övriga motparter år 2024 är inte jämförbar med ÅR 2024.

Not 4 Finansiella intäkter

Not 4 Finansiella intäkter (tkr)	2025	2024
Räntekonto i Riksgälden	1 109	2 114
Övriga finansiella intäkter	41	27
Summa	1 150	2 142

Kommentar till Not 4

Minskade ränteintäkter på räntekonto i Riksgälden till följd av sänkta räntor år 2025.

Not 5 Kostnader för personal

Not 5 Kostnader för personal (tkr)	2025	2024
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-142 722	-138 486
varav Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-866	-1 034
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-76 519	-73 262
Summa	-219 241	-211 748

Not 6 Kostnader för lokaler

Not 6 Kostnader för lokaler (tkr)	2025	2024
Kostnader för lokaler	-18 308	-16 325

Kommentar till Not 6

Lokalkostnaderna som redovisas i tabell E i resultatredovisningen överensstämmer inte med denna not p.g.a. att hyreskostnader även redovisas mot andra VÄS-koder än de som ingår i tabell E.

Lägre kostnad år 2024 förklaras av en felaktigt ej periodiserad hyreskostnad om drygt 1 000 tkr, som belastat år 2023.

Not 7 Övriga driftskostnader

Not 7 Övriga driftskostnader (tkr)	2025	2024
Övriga driftskostnader	-101 175	-108 994

Kommentar till Not 7

Minskningen utgörs till störst del av att volymen fastighetsaffärer, kopplat till Jordfonden, minskat jämfört med föregående år. Försäljningar kopplade till Jordfonden bruttoredo visas i resultaträkningen.

Not 8 Finansiella kostnader

Not 8 Finansiella kostnader (tkr)	2025	2024
Räntekostnader i Riksgälden	-182	-498
Övriga finansiella kostnader	-79	-13
Summa	-261	-511

Kommentar till Not 8

Minskade räntekostnader i Riksgälden till följd av sänkta räntor 2024 samt minskat lån i Riksgälden.

Not 9 Avskrivningar och nedskrivningar

Not 9 Avskrivningar och nedskrivningar (tkr)	2025	2024
Avskrivningar och nedskrivningar	-4 504	-5 479

Kommentar till Not 9

Lägre avskrivningar år 2025 förklaras främst av att investeringar i naturmiljötillgångar under 250 tkr kostnadsförs i sin helhet vid anskaffning.

Not 10 Intäkter av avgifter med mera som inte disponeras

Not 10 Avgifter m.m. som inte disponeras, med bestämt ekonomiskt mål ⁴⁰ (tkr)	+/- t.o.m. 2023	+/- 2024	Budget intäkter 2025	Intäkter 2025	Kostnader 2025	+/- 2025	Akkumulerat +/- utgående 2025
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	586	1 545	1 400	1 669	-522	1 147	3 277
2537 Miljöskyddsavgifter	7 344	4 058	7 800	8 736	-4 983	3 752	15 154
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	-583	-196	100	196	0	196	-584
- varav avgifter enligt stiftelseförordning	-651	-400	0	-3	0	-3	-1 054
- varav avgifter enligt avfallsförordningen	68	203	100	199	0	199	471
Summa avgifter med bestämt ekonomiskt mål	7 347	5 406	9 300	10 600	-5 506	5 095	17 848

Not 10 Övriga intäkter och avgifter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål (tkr)	Intäkter 2023	Intäkter 2024	Budget intäkter 2025	Intäkter 2025
2391 Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	36	0	0	0
2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 046	945	0	833
2714 Särskild avgift enligt utlänningslagen	0	279	0	105
2811 Jordfonden (Lst Dalarna)	-3 852	-5 605	-2 500	-8 827
2811 Övriga inkomster	299	677	0	73
Summa intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	-2 470	-3 704	-2 500	-7 816
Summa övriga intäkter och avgifter redovisade mot inkomstitel			6 800	2 785

⁴⁰ Akkumulerat utfall avser åren 2022 - 2025.

Kommentar till Not 10

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. Länsstyrelserna har tidigare haft ett untantag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras enligt 6 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Länsstyrelserna har därför valt att redovisa ackumulerat utfall från och med år 2022 då undantaget togs bort. Det ger ett ackumulerat utfall över åren som är jämförbart.

Minskning av intäkter jämfört med budget för 2811 Jordfonden förklaras av att driftsinkomster understiger driftskostnader varmed ett underskott om 8 827 tkr redovisas. Driftskostnaderna har år 2025 ökat till följd av ökade kostnader för fastighetsreglering.

Not 11 Medel som tillförts statens budget från uppborndsverksamhet

Not 11 Medel som tillförts statens budget från uppborndsverksamhet (tkr)	2025	2024
Medel som tillförts statens budget från uppborndsverksamhet	-2 785	-7 564

Kommentar till Not 11

Minskning år 2025 förklaras av att driftskostnaderna för Jordfonden har ökat till följd av ökade kostnader för fastighetsreglering samt att handläggningen av vissa ärenden överförts till annan länsstyrelse.

Not 12 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag

Not 12 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag (tkr)	2025	2024
09 05 002 005 Barnets rättigheter (ramanslag)	3 972	4 093
23 01 020 002 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (ramanslag)	1 452	2 000
Summa	5 424	6 093

Kommentar till Not 12

Minskningen år 2025 förklaras av att mottagaren inom 23 01 020 002 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (ramanslag) haft oförbrukade medel från år 2024 som dragits bort från utbetalningen av 2025 år tilldelade medel.

Not 13 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag

Not 13 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag (tkr)	2025	2024
Från myndighet		
Kammarkollegiet	42 919	220 055
Havs- och vattenmyndigheten	11 416	10 810
Naturvårdsverket	10 242	17 560
Riksantikvarieämbetet	10 212	11 905
Socialstyrelsen	4 707	4 749
Migrationsverket	1 151	1 465
Övriga motparter	820	1 065
Summa	81 467	267 607

Kommentar till Not 13

Minskningen av medel från Kammarkollegiet förklaras av att handläggningen av nya lönegarantiärenden från 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Minskningen av medel från Naturvårdsverket förklaras främst av att det år 2024 gjordes större utbetalningar av bidrag i projekt inom efterbehandling av förorenade områden.

Not 14 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

Not 14 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag (tkr)	2025	2024
Bygdemedel	4 695	4 575
Lönegaranti konkurser	1 340	22 313
Övriga privata företag	953	768
Älgvårdsfonden	567	-415
Stora Enso	60	0
Samtliga kommuner i Dalarnas län	38	434
Världsnaturfonden WWF	1	0
Karlskoga Energi	0	8
Lönegaranti rekonstruktioner	-155	-3 476
Summa	7 500	24 206

Kommentar till Not 14

Medlen har i huvudsak finansierat utbetalningar av Bygdemedel.

Minskningen inom Lönegaranti konkurser förklaras av att handläggningen av nya lönegarantiärenden 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Negativt saldo inom Lönegaranti rekonstruktion beror på att avskrivningarna uppgår till ett högre saldo än utbetalda medel, till följd av att handläggningen av nya lönegarantiärenden 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Not 15 Finansiella intäkter

Not 15 Finansiella intäkter (tkr)	2025	2024
Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	177	336

Kommentar till Not 15

Avser ränta på särskilda bankmedel (bygdemedel).

Minskade finansiella intäkter till följd av sänkta räntor år 2025.

Not 16 Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål

Not 16 Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål (tkr)	2025	2024
Ingående balans	10 621	11 190
Årets förändring	430	-569
Utgående balans	11 051	10 621
<i>Uppdelat på</i>		
Älgårdsfonden ingående balans	-661	-246
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	567	-415
Bygdemedel ingående balans	11 282	11 435
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	4 695	4 575
Finansiella intäkter	177	336
Lämnade bidrag	-5 008	-5 065
Bygdemedel utgående balans	11 146	11 282

Not 17 Lämnade bidrag

Not 17 Lämnade bidrag (tkr)	2025	2024
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-32 223	-41 426
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-75 340	-253 749
Summa Lämnade bidrag	-107 562	-295 175
Inom verksamhetsområde:		
Lönegaranti	-57 530	-235 561
Frågor inom mänskliga rättigheter	-8 929	-8 951
Kalkning av försurade vatten	-7 639	-8 109
Byggnadsvård	-7 612	-8 795
Efterbehandling av förorenade områden	-5 983	-16 153
Miljömål	-5 606	-3 256
Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m.	-5 008	-5 065
Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-1 988	-16
Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-1 522	-1 481

Not 17 Lämnade bidrag (tkr)	2025	2024
Jordbruksfastigheter	-1 392	-2 000
Allmänt och övergripande inom integration	-1 151	-1 465
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-1 078	-1 183
Jakt och viltvård	-831	-1 018
Restaurering av vatten som inte kalkas	-403	0
Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-274	-341
Allmänt och övergripande inom energi och klimat	-238	0
Integrationsfrågor	-186	-92
Kommunikationsplanering	-185	-103
Fiskevård och fritidsfiske	-7	-101
Allmänt och övergripande inom skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	-1	0
Jämställdhetsfrågor	0	-908
Fornminnen	0	-446
Allmänt och övergripande inom vattenverksamhet	0	-348
Riskhantering och säkerhet	0	-150
Allmänt och övergripande inom mänskliga rättigheter	0	364
Summa	-107 562	-295 175

Kommentar till Not 17

Minskningen inom Lönegaranti förklaras av att handläggningen av nya lönegarantiärenden 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Minskningen inom Efterbehandling av förorenade områden förklaras främst av att det år 2024 gjordes större utbetalningar av bidrag i projekt inom området.

Not 18 Årets kapitalförändring

Not 18 Årets kapitalförändring (tkr)	2025	2024
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-173	-3 061
Avslutade externa medel och ANL RTA	-1 721	239
Avsl externa medel och ANL SCR	-395	-395
Semesterlöne- och löneskuld	9	98
Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag	-8	-97
Övriga periodiserade kostnader SCR	3 180	12 335
Summa verksamhetsutfall	892	9 120
Transfereringar		
Lönegaranti konkurser	-12 843	8 772
Lönegaranti rekonstruktioner	-583	-5 136
Summa transfereringar	-13 426	3 637
Summa årets kapitalförändring	-12 534	12 757

Kommentar till Not 18

Ett lägre negativt saldo inom Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan år 2024 beror främst på att en kvarvarande ingående balans inom fastighetsförvaltning upparbetats. År 2025 fanns ingen kvarvarande ingående balans vilket förklarar ett högre negativt saldo.

Negativt saldo inom Avslutade externa medel och ANL RTA år beror på att årets avskrivningar avräknas från redan uppbokade medel inom Statskapitalet. År 2024 bokades en större summa för finansiering av naturmiljötillgångar upp mot statskapitalet för avskrivningar av dessa tillgångar.

Minskningen av Övriga periodiserade kostnader SCR beror på att volymen fastighetsaffärer, kopplat till Jordfonden, minskat jämfört med föregående år. Försäljningar kopplat till Jordfonden bruttoredovisas i resultaträkningen och vinsten/förlusten redovisas mot statskapitalet.

Negativt saldo inom Lönegaranti konkurser beror på att avskrivningarna uppgår till ett högre saldo är utbetalda medel, till följd av att handläggningen av nya lönegarantiärenden 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Negativt saldo inom Lönegaranti rekonstruktioner beror på att avskrivningarna uppgår till ett högre saldo är utbetalda medel, till följd av att handläggningen av nya lönegarantiärenden 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Noter till balansräkning

Not 19 Immateriella anläggningstillgångar

Not 19 Immateriella anläggningstillgångar (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	216	246
Årets försäljning, utrangering	-48	-30
Utgående anskaffningsvärde	169	216
Ingående avskrivningar	-216	-246
Årets försäljning, utrangering	48	30
Utgående avskrivningar	-169	-216
Bokfört värde	0	0
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	0

Not 20 Materiella anläggningstillgångar

Not 20 Materiella anläggningstillgångar (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	13 535	14 090
Årets försäljning, utrangering	-104	-555
Utgående anskaffningsvärde	13 431	13 535
Ingående avskrivningar	-7 189	-5 855
Årets avskrivningar	-1 720	-1 889
Årets försäljning, utrangering	104	555
Utgående avskrivningar	-8 805	-7 189
Bokfört värde	4 626	6 346
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	31 693	29 999
Årets anskaffning	1 150	2 452
Årets försäljning, utrangering	-2 595	-757
Utgående anskaffningsvärde	30 249	31 693
Ingående avskrivningar	-24 536	-21 702
Årets avskrivningar	-2 784	-3 590
Årets försäljning, utrangering	1 979	757
Utgående avskrivningar	-25 341	-24 536
Bokfört värde	4 909	7 158
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	9 534	13 504

Kommentar till Not 20

Minskningen år 2025 förklaras främst av att investeringar i naturmiljötillgångar under 250 tkr kostnadsförs i sin helhet vid anskaffning.

Not 21 Varulager med mera

Not 21 Varulager m.m. (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Jordfondsfastigheter Areal, ha:		
Jordbruksmark	230	234
Produktiv skogsmark	8 246	8 020
Bokfört värde	210 087	201 089
Bedömt värde	432 276	420 954

Kommentar till Not 21

Fastighetsinnehavet består av ett stort antal fastigheter lokaliserade till omarronderingsområden, där bytesprojekt pågår eller är planerade. Fastigheternas marknadsvärde ovan har bedömts av Länsstyrelsens avdelning för Hållbar utveckling, enheten för mark, energi och klimat. Sedan 2014 har principen vid reavinstberäkning gällande äldre fastigheter (anskaffade före 1991) ändrats till att från försäljningsvärdet dra ett schabloniserat anskaffningsvärde vid varje försäljning istället för att redovisa vinsten först när hela det aktuella området visat ett överskott.

Det ökade bokförda värdet beror på att Länsstyrelsen i Dalarnas län får återinvestera vinster från Jordfonden. Vinsterna samt det ökade bedömda värdet är en följd av prisökningar på skogsmark.

Not 22 Fordringar hos andra myndigheter

Not 22 Fordringar hos andra myndigheter (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	1 784	19 229
Mervärdesskatt	2 541	2 504
Summa	4 325	21 733

Kommentar till Not 22

Diverse fordringar andra myndigheter avser främst inomstatliga kundfordringar.

Minskningen förklaras av att handläggningen av nya lönegarantiärenden 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Not 23 Övriga kortfristiga fordringar

Not 23 Övriga kortfristiga fordringar (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Lönegarantifordringar	32 375	45 801
Uppbördsfordringar	632	376
Övriga kortfristiga fordringar	1 194	463
Summa	34 201	46 641

Kommentar till Not 23

Lönegarantifordringar består av statens fordran på företag som genomgått en rekonstruktion eller gått i konkurs. Fordran värderas utifrån historiska utdelningar och återbetalningar och med anledning av att hanteringen av lönegarantiärenden har övertagits av Skatteverket år 2025 har de berörda länsstyrelserna kommit överens om att den länsspecifika procentsatsen från årsredovisningen 2024 kvarstår att gälla för respektive länsstyrelse även för åren 2025-2027. Värderingen uppgår till 87 procent, vilket bedöms ge en rättvisande bild av aktuella fordringar.

Not 24 Periodavgränsningsposter

Not 24 Periodavgränsningsposter (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	3 325	3 452
Övriga förutbetalda kostnader	427	519
Summa förutbetalda kostnader	3 752	3 972
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	15 142	14 642
<i>Varav</i>		
Statens jordbruksverk	13 803	12 944
Naturvårdsverket	844	50
Kammarkollegiet	343	1 226
Länsstyrelsen i Värmlands län	130	60
Övriga motparter	22	362
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	1 804	81
Totala upplupna bidragsintäkter	16 946	14 724
Övriga upplupna intäkter	1 127	655
Summa periodavgränsningsposter	21 825	19 351

Kommentar till Not 24

Posten övriga motparter år 2024 är inte jämförbar med ÅR 2024.

Not 25 Avräkning med statsverket

Not 25 Avräkning med statsverket (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	504	251
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-2 785	-7 564
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	3 528	7 817
Fordringar avseende uppörd	1 247	504
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	8 062	3 403
Redovisat mot anslag (+)	31 872	28 984
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-37 019	-24 325
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	2 915	8 062
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-1 998	-4 020
Redovisat mot anslag (+)	146 738	137 374
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-148 838	-135 362
Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	9
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-4 098	-1 998
Skuld avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	-68	29
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-8	-97
Skulder avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	-77	-68
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	-73 307	-74 945
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	267 299	474 466
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-292 707	-489 336
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	33 491	16 508
Övriga skulder på statens centralkonto	-65 224	-73 307
Summa utgående balans avräkning med statsverket	-65 238	-66 808

Not 26 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Not 26 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Räntekonto i Riksgälden	45 353	55 393

Kommentar till Not 26

Minskat saldo år 2025 beror främst på högre förbrukning av tilldelade medel.

Not 27 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret

Not 27 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	1 202	9 384

Kommentar till Not 27

Minskat saldo år 2025 till följd av att handläggningen av ärenden gällande nedsättningar har överförts till annan länsstyrelse.

Not 28 Kassa och bank

Not 28 Kassa och bank (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Bank A	11 146	11 282
Valutakonto ERUF	13	9
Dagskassor	205	201
Summa	11 364	11 492

Kommentar till Not 28

Behållning på bankkontot utgörs av Vattenregleringsfonder (Bygdemedel).

Behållning på valutakontot utgörs av ränta utbetald till kontot sista bankdagen år 2025.

Behållning i dagskassa utgörs av deponerade medel hos Loomis.

Not 29 Förändring av myndighetskapitalet

Not 29 Förändring av myndighetskapitalet (tkr)	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2024	94 947	0	0	4 342	46 338	12 757	158 383
<i>Varav</i>							
Ej lånefinansierad anläggningstillgång	5 831	0	0	0	0	0	5 831
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	4 344	0	-3 061	1 284
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	4 128	239	4 367
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	-3	0	1	-1
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	43 929	8 772	52 701
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	-1 781	-5 136	-6 917
Avsl externa medel och ANL SCR	0	0	0	0	63	-395	-332
Övriga periodiserade kostnader SCR	89 116	0	0	0	0	12 335	101 451

Not 29 Förändring av myndighetskapitalet (tkr)	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Ingående balans 2025	94 947	0	0	4 342	46 338	12 757	158 383
Föregående års kapitalförändring	11 665	0	0	-3 060	4 151	-12 757	0
Årets förändring							
<i>Varav</i>							
Ej lånefinansierad anläggningstillgång	73	0	0	0	0	0	73
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	-173	-173
Avslutade externa medel och ANL RTA	275	0	0	0	0	-1 721	-1 445
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	0	0	1	1
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	0	-12 843	-12 843
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	0	-583	-583
Avsl externa medel och ANL SCR	0	0	0	0	0	-395	-395
Övriga periodiserade kostnader SCR	0	0	0	0	0	3 180	3 180
Summa årets förändring	349	0	0	0	0	-12 534	-12 185
Utgående balans 2025	106 960	0	0	1 282	50 489	-12 534	146 198

Kommentar till Not 29

Negativt saldo inom Avslutade externa medel och ANL RTA är beror på att årets avskrivningar avräknas från redan uppbokade medel inom Statskapitalet. År 2024 bokades en större summa för finansiering av naturmiljötillgångar upp mot statskapitalet för avskrivningar av dessa tillgångar.

Negativt saldo inom Lönegaranti konkurser beror på att avskrivningarna uppgår till ett högre saldo är utbetalda medel, till följd av att handläggningen av nya lönegarantiärenden 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Negativt saldo inom Lönegaranti rekonstruktioner beror på att avskrivningarna uppgår till ett högre saldo är utbetalda medel, till följd av att handläggningen av nya lönegarantiärenden 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Minskningen inom Övriga periodiserade kostnader SCR beror på att volymen fastighetsaffärer, kopplat till Jordfonden, minskat jämfört med föregående år. Försäljningar

kopplat till Jordfonden bruttoredovisas i resultaträkningen och vinsten/förlusten redovisas mot statskapitalet.

Not 30 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Not 30 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Ingående avsättningar	595	857
Årets pensionskostnader	193	-102
Årets pensionsutbetalningar	-90	-160
Utgående avsättning	698	595

Not 31 Övriga avsättningar

Not 31 Övriga avsättningar (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Lokalt omställningsarbete ingående balans	2 138	1 739
Lokalt omställningsarbete årets förändring	282	400
Lokalt omställningsarbete utgående balans	2 421	2 138
Summa övriga avsättningar	2 421	2 138

Kommentar till Not 31

Avsatta medel beräknas att förbrukas under de närmaste räkenskapsåren.

Not 32 Lån i Riksgäldskontoret

Not 32 Lån i Riksgäldskontoret (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Ingående balans	9 945	14 278
Under året upptagna lån	-801	498
Årets amorteringar	-3 583	-4 830
Utgående balans	5 561	9 945
Beviljad låneram	17 000	15 000

Kommentar till Not 32

Utgående balans avviker år 2025 med 3 973 tkr jämfört med bokfört värde på materiella anläggningstillgångar på grund av förbättringsutgift på annans fastighet som finansieras av Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap samt investeringar som beaktas som naturmiljötillgångar och finansieras av Naturvårdsverket.

Not 33 Räntekontokredit i Riksgäldskontoret

Not 33 Räntekontokredit i Riksgäldskontoret (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Beviljad kreditram	10 000	10 000

Not 34 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

Not 34 Kortfristiga skulder till andra myndigheter (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	9 681	15 320
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	4 108	7 549
Mervärdesskatt	1 398	354
Summa	15 187	23 224

Kommentar till Not 34

Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar både anställd personal samt lönegaranti. Lagstadgade arbetsgivaravgifter har minskat till följd av att handläggningen av nya lönegarantiärenden 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Not 35 Övriga Kortfristiga skulder

Not 35 Övriga Kortfristiga skulder (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Personalens källskatt	3 453	2 987
Övriga kortfristiga skulder	1 218	4 807
Övriga kortfristiga skulder består av		
Preliminärskatt lönegaranti	23	3 564
Transfereringar under utbetalning	0	13
Övrigt	1 195	1 230
Summa	4 671	7 794

Kommentar till Not 35

Preliminärskatt lönegaranti har minskat till följd av att handläggningen av nya lönegarantiärenden 1 februari 2025 överförts till Skatteverket.

Not 36 Depositioner

Not 36 Depositioner (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Depositioner	1 202	9 369

Kommentar till Not 36

Minskat saldo år 2025 till följd av att handläggningen av ärenden gällande nedsättningar har överförts till annan länsstyrelse.

Bedömd del av posten som regleras efter mer än 12 mån är ca 500 tkr.

Not 37 Periodavgränsningsposter

Not 37 Periodavgränsningsposter (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Upplupna kostnader - Upplupna löner, arvoden inkl social avg	600	622
Upplupna kostnader - Upplupna semesterlöner inkl social avg	15 327	14 888
Upplupna kostnader - Övriga upplupna kostnader	2 679	1 213
Summa upplupna kostnader	18 605	16 724

Not 37 Periodavgränsningsposter (tkr)	2025-12-31	2024-12-31
Oförbrukade bidrag från annan myndighet	57 132	62 035
<i>Varav</i>		
Naturvårdsverket	32 425	32 032
Länsstyrelsen i Örebro län	6 445	8 925
Statens jordbruksverk	5 207	5 321
Riksantikvarieämbetet	4 034	3 542
Havs- och vattenmyndigheten	3 114	5 260
Migrationsverket	2 067	900
Post- och telestyrelsen	1 327	1 512
Statens energimyndighet	675	70
Trafikverket	607	518
Tillväxtverket	427	146
Länsstyrelsen i Västmanlands län	329	1 567
Övriga motparter	475	2 241
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas inom tre månader	2 635	3 215
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än tre månader till ett år	21 445	23 832
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än ett år till tre år	5 813	7 356
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mer än tre år	27 239	27 632
Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	2 489	3 124
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Summa oförbrukade bidrag	59 621	65 160
Övriga förutbetalda intäkter, inomstatliga	399	154
Övriga förutbetalda intäkter, utomstatliga	85	0
Summa förutbetalda intäkter	485	154
Summa periodavgränsningsposter	78 711	82 038

Kommentar till Not 37

Posten övriga motparter år 2024 är inte jämförbar med ÅR 2024.

Noter till anslagsredovisning

Not 38 Anslag 09 05 002 005 Barnets rättigheter (ramanslag)

Av redovisat anslagssparande om 312 tkr får Länsstyrelsen i Dalarnas län, enligt regleringsbrev 2025, behålla 0 tkr.

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Årsredovisningen är beslutad den 20 februari 2026.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Falun den 20 februari 2026

Helena Höj

Landshövding

Bilagor

Bilaga A Register länsstyrelseinstruktionen

Bilagan listar uppgifter enligt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion som redovisas i årsredovisningen.

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Myndighetsövergripande verksamhet Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p3	Främja länets utveckling och följa tillståndet	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p4	Främja samverkan i länet	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p5	Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§p6	Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Samordning, samverkan , nationella mål och länets utveckling	Alla län
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat	Alla län
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö	Alla län
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
3§ p11	Fiske	Areella näringar	Alla län
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar	Alla län
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Västerbotten, Norrbotten
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar	Norrbotten, Västernorrland, Västra Götaland
4§ p4	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter som framgår av förordningen (2022:1379) om förvaltning av program för vissa EU- fonder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Jämtland, Västerbotten, Norrbotten
4§ p5	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning m.m.	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Jämtland, Västerbotten, Norrbotten
4§ p6	Dalarnas, Värmlands och Västra Götalands län, uppgifter som följer av jordförvärvslagen (1979:230) och jordförvärvsförordningen (2005:522) m.m.	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Dalarna, Värmland, Västra Götaland
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bland annat regional tillväxt, sammanslagning, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat	Alla län
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd	Alla län
7§	Geografiskt områdesansvar m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
7 a§	Länsstyrelserna i Norrbottens, Örebro, Stockholms, Östergötlands, Västra Götalands och Skåne län ska vara civilområdesansvariga länsstyrelser enligt förordningen (2022:525) m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Norrbotten, Örebro, Stockholm, Östergötland, Västra Götaland, Skåne
7 b§	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
13 a§	Vid Länsstyrelsen i Östergötlands län ska finnas ett nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Östergötland
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Kalmar, Skåne, Halland, Västra Götaland, Örebro, Dalarna, Västernorrland, Västerbotten, Norrbotten
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd	Norrbotten, Västernorrland, Västmanland, Kalmar, Västra Götaland
16§	Delegation för rennäringfrågor	Areella näringar	Norrbotten, Västerbotten, Jämtland
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Örebro
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten

Bilaga B Register regleringsbrevsuppdrag

Bilagan listar uppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2025 som redovisas i årsredovisningen.

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Måluppfyllelse inom livsmedelsstrategin	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A2 Redovisa resultat av arbetet med NAP	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A3 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A4 Redovisa arbetet med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Redovisa tillsynen av kommunernas skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 Redovisa åtgärder för kvalitet på dricksvatten enligt EU-direktiv	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Redovisa prioriteringar och åtgärder för att förklara fler ytvattenförekomster som konstgjorda eller kraftigt modifierade	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Län som är vattenmyndigheter
1A8 Redovisa åtgärder för att återställa förorenade områden samt arbete med områden som förorenats av PFAS	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Redovisa arbetet med genomförande av den strategiska planen inom jordbrukspolitiken 2023-2027 m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A10 Redovisa effekter av vårändringsbudgeten på kulturmiljöarbetet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Kulturmiljö	Alla län
1B1 Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län Lst Stockholm samordnar

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1B2 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland
1C1 Redovisa bidrag till tillväxt och beskriv arbete för tillväxt vid målkonflikter	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C2 Redovisa åtgärder för ett ökat bostadsbyggande i samverkan med kommuner	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1D1 Redovisa åtgärder för verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Redovisa hantering av markärenden ovanför odlingsgränsen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D3 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D4 Redovisa arbetet med en långsiktigt hållbar rennäring	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D5 Redovisa samordning av renbetesavtal	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland
1D6 Redovisa arbete med effektivitet, enhetlighet och handläggningstider vid tillsyn och provning	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län Lst Västernorrland samordnar
1E1 Redovisa kostnader för informations- och kommunikationsverksamhet	Mål och återrapporteringskrav / E. Övriga återrapporteringskrav	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län
1E2 Redovisa åtgärder för elektroniska beställningar	Mål och återrapporteringskrav / E. Övriga återrapporteringskrav	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Blekinge, Gävleborg, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Värmland och Östergötland
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3A2 Arbeta för kortare ledtider vid provning av nätkoncessioner	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Berörda län

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
3A4 Bistå Statens Energimyndighet rörande laddinfrastruktur tunga transporter	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Energi och klimat	Alla län
3B3 Delta i samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Uppsala
3B10 Delta i anvisning av ensamkommande barn och nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3B11 Möjliggöra spridning av information om frivillig återvandring	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3E3 Kunskapshöjande insatser rörande tillståndsprocesser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län Lst Västra Götaland samordnar

Bilaga C Register övriga uppdrag

Bilagan listar exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning/Året i siffror
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning/Året i siffror
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Tilläggsupplysningar som Ekonomistyrningsverket föreskriver	Finansiell redovisning
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheter Fö2025/00670	Personallån mellan myndigheter för att förstärka sin beredskap	Övergripande uppdrag och intern utveckling
Fortsatt arbete för Rådet för hållbara städer och uppdrag till myndigheter att bistå rådet (LI2025/00210)	Länsstyrelsernas arbete i Rådet för hållbara/levande städer	Bilaga E Länsstyrelsegemensam redovisning

Bilaga D Redovisas i särskild ordning

Bilagan listar uppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2025 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2026-02-22	Lst Örebro
2.3 Säkerställa förmåga och öva för kris och krig	Organisationsstyrning	2026-03-01	Finansdepartementet
3A1 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-21	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Dalarna samordnar
3A3 Se över behovet av att utveckla processer för ny kärnkraft	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-28	Gäller Lst Halland, Lst Kalmar och Lst Uppsala Klimat- och näringslivsdepartementet
3A5 Utarbeta regionala analyser och kunskapsunderlag samt kontinuitetsplanering för avloppsrening och dricksvattenproduktion	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-01	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3A6 Utveckla arbetet i beredskapssektorn livsmedelsförsörjning och dricksvatten	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-22	I Livsmedelsverkets redovisning till Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet
3A7 Redovisa åtgärder för översyn av vattenförekomster	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-10-01 2026-10-01	Delredovisning Slutredovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet Gäller Lst som är vattenmyndigheter
3A8 Leda och samordna regionalt arbete med naturvård, biologisk mångfald m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-15	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten)
3A9 Slutföra arbetet med att genomföra skyddet av tätortsnära natur	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-09-30	Gäller Lst Stockholm, Skåne och Västra Götaland Klimat- och näringslivsdepartementet
3A10 Ta fram delåtgärdsprogram för kust- och avrinningsområden	Uppdrag / A. Nationella mål	2028-01-31	Gäller berörda lst och lst som är vattenmyndigheter Klimat- och näringslivsdepartementet
3A11 Undersöka behov av kompensationsåtgärder mot övergödning	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-05	Gäller Lst som är vattenmyndigheter Klimat- och näringslivsdepartementet
3A12 Registrera uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-15	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Naturvårdsverket)

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3A13 Skapa förutsättningar för att nå överenskomna utsläppsnivåer (Helcom)	Uppdrag / A. Nationella mål	-	Gäller Lst som är vattenmyndigheter I Havs- och Vattenmyndighetens redovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A14 Stödja kontinuitetsplanering för dricksvattenförsörjning, utbildning och stöd m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-01	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet Lst Jönköping samordnar
3A15 Samordna och leda det regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-15	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Naturvårdsverket)
3A16 Redovisa kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-01	Statens jordbruksverk (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3A17 Driva nationellt centrum för mathantverk	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-28	Gäller Lst Jämtland Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet (kopia Tillväxtverket)
3A18 Redovisa ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-15	Naturvårdsverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3A19 Redovisa föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-15	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3A20 Analysera åtgärder mot skada av säl och skarv	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-10-30	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet Lst Stockholm samordnar
3A21 Förstärka tillsynen av försäljning av alkohol, tobak m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-31	Socialdepartementet
3A22 Sprida kunskap om tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-02	Socialdepartementet, Lst Dalarna samordnar
3A23 Översyn av säsäkyddsområden	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-10-30	Gäller Lst Gävleborgs, Södermanland, Skåne och Västra Götalands Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet
3A24 Redovisa förbättringar rörande Information och regelefterlevnad rörande vattenuttag	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-12-16	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Kalmar samordnar
3A25 Skapa förutsättningar för etablering av ny kärnkraft	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-27	Gäller Lst Halland och Kalmar Klimat- och näringslivsdepartementet
3B1 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-02-28	Boverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3B2 Främja samverkan, följa upp och genomföra insatser för romsk inkludering	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-31	Gäller Lst Stockholm Kulturdepartementet
3B4 Stödja försoningsprocess med tornedalningar, kväner och lantalaiset	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-01	Gäller Lst Norrbotten Kulturdepartementet
3B5 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-31	Gäller Lst Stockholm Kulturdepartementet
3B6 Erbjudna föräldraskapsstöd - utsatta områden, bekämpa och förebygga kriminalitet hos barn och unga m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-03-01 2026-03-01 2027-03-01	Delredovisning Delredovisning Slutredovisning Berörda Lst till Socialdepartementet
3B7 Stödja kommuner och regioner i arbetet med mänskliga rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet (kopia till Forum för Levande historia) Lst Dalarna samordnar
3B8 Samordna arbetet med stöd till avhoppare från organiserad brottslighet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-01	Justitiedepartementet
3B9 Arbeta för jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024-2027	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-03-01 2028-03-01	Delredovisning Slutredovisning Arbetsmarknadsdepartementet (kopia till jämställdhetsmyndigheten)
3B12 Redovisa arbetet med mottagande ensamkommande barn, asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1363 och 2010:1122)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B13 Redovisa insatser för asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1364)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B14 Redovisa insatser enligt 37a § förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B15 Länsstyrelserna ska fördela medel till projekt som anordnar utbildningar för nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-31	Socialdepartementet Lst Stockholm samordnar
3C1 Hantera målkonflikter vid handläggning av ärenden med anledning av den pågående nyindustrialiseringen	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-04-10 2026-04-10 2027-02-10	Delredovisning Delredovisning Slutredovisning Gäller Lst Norrbotten och Västerbotten Klimat- och näringslivsdepartementet

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3C2 Utveckla arbetet med att förenkla för företag	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-02-16	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Tillväxtverket) Lst Kronoberg samordnar
3C3 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-03-26	Gäller Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-03-26	Gäller Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C5 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Aurora m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-03-26	Gäller Lst Jämtland och Norrbotten Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C6 Följa upp kommunernas riktlinjer för ökat bostadsbyggande	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-06-15	Bostadsmarknadsanalys till Boverket enligt 2 § förordningen (2011:1160)
3C7 Utveckla vandringslederna i fjällen	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller Lst Jämtland, Dalarna, Västerbotten och Norrbotten Naturvårdsverket ska redovisa arbetet.
3C8 Genomföra kunskapshöjande insatser och främja erfarenhetsutbyte rörande barn i skyddat boende m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-04-30 2028-04-30	Muntlig delredovisning Samlad slutredovisning Arbetsmarknadsdepartementet. Lst Östergötlands samordnar
3C9 Erbjud stöd avseende mäns våld mot kvinnor inkl. kommunernas regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-03-01	Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet)
3C10 Erbjud stöd för utveckling av regionala resurscentra hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-03-01	Gäller Lst Östergötland Jämställdhetsmyndigheten Arbetsmarknadsdepartementet
3D1 Analysera konsekvenserna av omedelbar verkställighet enligt Djurskyddsförordningen	Uppdrag / D. Tillsyn	2025-06-30	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Lst Värmland samordnar
3D2 Redovisa uppgifter från byggnadsnämnderna, tillämpning PBL	Uppdrag / D. Tillsyn	2026-01-31	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3D3 Redovisa byggnadsnämndernas tillsynsarbete – tillsyn OVK	Uppdrag / D. Tillsyn	2026-01-31	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3D4 Effektivisera tillsyn och tillsynsvägledning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2026-02-15 2027-02-15	Delredovisning till Naturvårdsverket Samlad redovisning till Klimat och Näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3D5 Effektivisera prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2025-12-29	Samlad redovisning Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västra Götaland samordnar
3D6 Redovisa åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / D. Tillsyn	2025-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2025-02-03 2025-04-25 2025-07-25 2025-10-20	Hermes
3E2 Upphandla apotek för distribution av jodtabletter	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2025-12-10 2027-12-01	Delredovisning Slutredovisning Gäller Lst Halland, Kalmar och Uppsala Klimat- och näringslivsdepartementet

Bilaga E Länsstyrelsegemensam redovisning

Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag, funktioner och stödverksamhet som samordnas.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med digitalisering, förvaltning och utveckling

Länsstyrelsernas nationella funktion Gemensamma kansliet har ett övergripande uppdrag att skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt att ge ledningsstöd till de länsråd som är utsedda att styra dessa verksamheter. Länsstyrelsen i Västmanland är värdlän för funktionen Gemensamma kansliet, som summerar resultatredovisningen av det länsstyrelsegemensamma arbetet nedan.

Mervärde för samhället

Digitaliseringen är en möjliggörare för länsstyrelsernas breda samhällsuppdrag och har under 2025 bidragit till förbättringar i service, rättssäkerhet, tillgänglighet och analysförmåga. Genom digitala tjänster och moderniserade systemstöd har det blivit enklare för medborgare och företag att ta del av myndighetens tjänster, samtidigt som digitalisering bidragit till att interna processer har blivit mer enhetliga och effektiva. Detta ligger i linje med regeringens mål om en mer innovativ och sammanhängande offentlig sektor där digitala tjänster skapar nytta för användarna.

Tillsammans skapar dessa insatser bättre förutsättningar för länsstyrelserna att möta framtidens krav, stärka totalförsvaret och leverera hög samhällsnytta – nu och på lång sikt. De bidrar samtidigt till regeringens målsättning om en datadriven offentlig sektor där beslut och resursutnyttjande baseras på tillgänglig, högkvalitativ information.

Inriktning och mål

Länsstyrelsernas digitalisering ska bidra till effektivitet och ökad samhällsnytta. Arbetet bör utgå från ett utifrån-och-in-perspektiv, där digitala lösningar utvecklas och införs utifrån den nytta de skapar för medborgare, företag och samhället i stort. Digitaliseringen ska samtidigt stärka länsstyrelsernas förmåga att möta centrala samhällsutmaningar, stödja den gröna omställningen, bygga resiliens och värna tilliten till demokratin. Detta stödjer ambitionen i regeringens digitaliseringsstrategi om användarorienterad digital förvaltning och ökad tillgänglighet.

Digitaliseringsarbetet bedrivs som ett gemensamt utvecklings- och förvaltningsarbete mellan de 21 länsstyrelserna. Samtidigt behöver varje länsstyrelse stärka sin lokala förmåga att införa och använda digitala lösningar, utveckla kompetens, avsätta resurser och anpassa arbetssätt. Ett sådant helhetsgrepp stödjer digitaliseringsstrategins krav på likvärdighet och effektivitet i hela den offentliga sektorn.

En långsiktigt hållbar digitalisering kräver även en samlad finansieringsram som möjliggör att gemensamma satsningar genomförs med tillräcklig kraft och att nyttorna realiseras i hela organisationen.

Förflyttningen utgår från den gemensamma målbilden och de gemensamma principerna för digitalisering och förstärks genom pågående arbete med ny teknik, särskilt artificiell intelligens. En framgångsfaktor är en ändamålsenlig styrning som säkerställer gemensamma prioriteringar, effektiv resursanvändning och tydliga ansvarsförhållanden.

Prestationer och resultat 2025

Under året har länsstyrelserna fortsatt att stärka sin digitala förmåga och genomfört flera viktiga steg i en långsiktig modernisering av systemstöd, arbetssätt och gemensam infrastruktur. Arbetet har innefattat både utveckling av nya digitala tjänster och förstärkning av befintliga system för att höja säkerhet, tillgänglighet och funktionalitet.

Delar av förvaltningen har moderniserats, och flera system har anpassats till nya GIS-plattformar, säkerhetskrav och behov av förbättrad livscykelhantering. På flera områden har nya e-tjänster underlättat handläggning, ökat rättssäkerheten och gjort det enklare för medborgare och företag att ta del av offentliga tjänster. Parallellt har länsstyrelserna stärkt sin gemensamma digitala arbetsplats genom nya kommunikations- och samverkanslösningar som nu går över till förvaltning.

Digitaliseringen har också bidragit till utvecklingen av verksamhetskritiska områden såsom beslutsstöd, samhällsskydd och beredskap, klimat- och vattenförvaltning, biologisk mångfald samt rättsliga processer. Insatserna har förbättrat informationsflöden, ökat enhetligheten och skapat bättre förutsättningar för robusthet och samordning mellan länen.

Sammantaget har länsstyrelserna under 2025 tagit viktiga steg mot ökad digital mognad, förbättrad service och mer effektiva interna processer.

Pågående gemensamma strategiska arbeten

Länsstyrelserna har fortsatt driva centrala utvecklings- och styrningsfrågor som är avgörande för långsiktigt hållbar digital transformation. Under 2025 har arbetet omfattat framtagande av målbild och principer för digitalisering, inklusive prioriterade förflyttningsområden. Detta är en direkt förutsättning för att nå regeringens mål om samordnad och styrd utveckling.

Parallellt har arbetet med att utveckla en mer ändamålsenlig styrning fortsatt, bland annat framtagande av införandeplanen för en ny modell för gemensam utveckling och förvaltning. Analys av en långsiktig finansieringsmodell för gemensam digitalisering och är påbörjad och utgör en grund för hur den digitala transformationen kan bedrivas samlat och med tillräcklig kraft.

Vidare har ett gemensamt AI-utforskande etablerats som ett prioriterat område. Under året har fokus varit att höja kunskapen, etablera gemensamma förhållningssätt och

identifiera lämpliga pilotområden för AI-användning i praktiken. Detta är helt i linje med regeringens ambition om att accelerera användningen av data och AI i offentlig sektor.

Samlade utvecklingsinsatser 2025

Utöver förvaltningsarbetet har ett flertal strategiska utvecklingsinitiativ genomförts för att stärka länsstyrelsernas kärnverksamheter – från miljö- och samhällsbyggnadsområdet till beredskap och intern styrning.

Arbetet med Digital samverkan har resulterat i moderna, säkra och regeluppfyllande tjänster för digitala möten och chatt. Dessa används brett i verksamheten och är särskilt viktiga för handläggare, krisberedskapsfunktioner och regionala samverkansaktörer. Tjänsterna möjliggör snabb informationsdelning, effektiva avstämningar och förbättrad samverkan mellan länsstyrelserna, kommuner och statliga myndigheter.

Systemet VISS 2.0, som utvecklas för vattenförvaltningen, har tagit viktiga steg mot att ersätta en tekniskt föråldrad lösning. Systemet används av handläggare inom vatten- och miljöområdet och utgör ett centralt verktyg för bedömningar, rapportering och uppföljning mot EU:s vattendirektiv. Moderniseringen innebär högre datakvalitet, bättre analysförmåga och förbättrat stöd för både regional och nationell miljörapportering. Den information om Sveriges vatten som tillhandahålls i VISS är även avgörande för externa aktörer såsom domstolar, verksamhetsutövare, kommuner och företag, där tillgång till tillförlitlig, aktuell och spårbar vatteninformation är en förutsättning för rättssäkra beslut, tillståndprocesser och investeringar.

Andra utvecklingsinsatser har stöttat flera av länsstyrelsernas specialiserade verksamheter, exempelvis:

- Mobil ledning och beredskap, där digitala lösningar stärker förmågan att leda och samordna arbetet vid kriser och höjd beredskap.
- Biotopkartering, där modernare digitala verktyg förbättrar kvaliteten och tillgängligheten i arbetet med naturvård och miljöanalys.
- Parallellt har länsstyrelserna inlett grundläggande arbete inför kommande systemskiften inom ekonomi och HR, vilket är centralt för intern styrning, planering och verksamhetsutveckling.

Tillsammans visar projekten att länsstyrelserna nu systematiskt bygger en gemensam digital bas som stärker verksamhetens förmåga i dag och möjliggör långsiktiga strukturella förändringar, inte minst inom datadelning, automatisering och ett mer sammanhållet myndighetsstöd.

Utmaningar

Digitaliseringsarbetet sker samtidigt som länsstyrelserna står inför betydande och långvariga strukturella utmaningar. Systemmiljön är fortsatt komplex med många föråldrade och ömsesidigt beroende lösningar som kräver omfattande modernisering, konsolidering och standardisering. Den tekniska skulden är betydande, och i flera fall hämmar den både säkerhet, funktionalitet och möjligheten att införa nya arbetssätt. Detta

hindrar länsstyrelserna från att nå regeringens ambition om en säker och modern digital infrastruktur.

Som 21 myndigheter med breda sakområden och relativt små ärendevolymer per område är det nödvändigt att fortsätta samordna processer, information och systemstöd för att nå högre effektivitet, robusthet och likvärdighet över hela landet. Bristen på enhetliga arbetssätt och variationer i teknikmognad mellan länsstyrelserna förstärker behovet av en fortsatt gemensam digital utveckling. Länsstyrelserna behöver också förhålla sig till ett stort antal sektorsmyndigheter samt ett växande antal gemensamma regeringsuppdrag som innehåller krav på digitalisering. Dessa uppdrag, som ofta är tidsatta och styrda av externa prioriteringar, har ofta getts företräde framför intern effektivisering och teknisk skuldreducering. I kombination med begränsad utvecklingskapacitet innebär detta att nödvändiga interna effektiviseringsåtgärder riskerar att skjutas fram eller genomföras i lägre takt än vad som är långsiktigt hållbart.

Samtidigt ställer utvecklingen inom totalförsvaret ökade krav på robusthet, säkerhet, kontinuitet och tillgänglighet i tekniska system. Flera av dagens system behöver stärkt motståndskraft, förbättrad livscykelhantering och modernare integrationer för att fungera i en förhöjd beredskapssituation.

Kompetensförsörjningen är fortsatt en kritisk fråga, särskilt inom AI, cybersäkerhet, dataförvaltning, systemintegration, förändringsledning och införandestöd. För att lyckas krävs både specialiserade kompetenser och kapacitet för breddinförande – något som i dag är en trång sektor för länsstyrelserna.

Digitaliseringsarbetet är dessutom strukturellt underfinansierat, vilket innebär att utveckling ofta får stå tillbaka för drift och att moderniseringar skjuts fram trots ökande krav från lagstiftning, säkerhetskrav och verksamhetens behov. För att möta ambitionsnivån krävs en långsiktig, sammanhållen och förutsägbar finansiering.

Det återstående arbetet är omfattande och inkluderar bland annat att:

- Säkerställa stabil och säker förvaltning under en period då flera stora systemskiften sker parallellt, bland annat inom ekonomi, HR och informationshantering.
- Förstärka förmågan till nyttorealiserings, så att tekniska investeringar omsätts i faktiska resultat i kärnverksamheten och ger avlastning där behoven är som störst.

Sammanfattningsvis återstår betydande investeringar och strukturella förändringar för att länsstyrelserna ska kunna bygga en modern, säker och långsiktigt hållbar digital verksamhet – och för att den gemensamma digitala basen ska kunna bära framtidens krav på effektivitet, robusthet och likvärdighet i hela landet.

IT-avdelningen

Länsstyrelsernas IT-avdelning är en nationell verksamhet som arbetar med länsstyrelsegemensamt perspektiv. IT-avdelningen levererar och utvecklar IT-tjänster till alla länsstyrelser. Länsstyrelsen i Västra Götaland är värdlän för IT-avdelningen.

En innovativ IT-avdelning stödjer verksamhetens digitalisering

Under året har vi aktivt deltagit i förändringsarbete för att utveckla länsstyrelsernas gemensamma modell för utveckling och förvaltning. Ytterst handlar det om att få ett mer ändamålsenligt och effektivt arbetssätt i samverkan med alla 21 länsstyrelser. Detta arbete kommer att fortsätta kommande år.

Inom området AI görs utforskande aktiviteter internt på IT-avdelningen för att förbereda oss både kunskapsmässigt och teknikmässigt. Vi har initierat och deltar aktivt i det länsstyrelsegemensamma projektet Utforska AI och medverka i AI-utbildning för alla chefer på länsstyrelserna. Vi har samverkat med andra organisationer kring deras sätt att arbeta med AI, utrett olika AI-tekniker och planerar nu för möjligheten att bygga en intern AI-studio.

Ett arbete pågår för att modernisera vårt sätt att utveckla applikationer. Det finns både interna och externa drivkrafter för denna förändring då det kommer att effektivisera vår utveckling av nya applikationer.

Digital motståndskraft i hela hotskalan

Verksamhetsåret har utifrån det försämrade omvärldsläget präglats av cybersäkerhetsfrågor och att möta länsstyrelsegemensamma projekt och förvaltning i enlighet med den länsstyrelsegemensamma utvecklingsplanen för civilt försvar.

Länsstyrelserna har prioriterat utvecklingsarbetet av vår gemensamma cybersäkerhet, primärt genom regleringsbrevsuppdrag om säkerhet i länsstyrelsernas digitala infrastruktur. Vid årsskiftet avslutades två av programmets projekt och dessa har ökat länsstyrelsernas förmåga till motståndskraft, kontinuitet samt cyberförsvar. Förmågeuppbyggnaden inom cyberförsvaret innebär att fler sårbarheter, hot och säkerhetsmässiga avvikelser upptäcks som kräver allt snabbare åtgärder.

Standardiserat tjänsteutbud ska stärka kostnadseffektiviteten

IT-avdelningen fortsätter standardisering av IT-tjänster mot länsstyrelserna. Under året så har flera initiativ initierats för att effektivisera och kostnadsoptimera IT-leveransen genom samarbete med verksamheten. Flertalet konkurrensutsättningar har genomförts däribland länsstyrelsernas PC-försörjning.

Samverkan inom ramen för det länsstyrelsegemensamma arbetets har stärkts och ytterligare standardisering kring datormodeller, konferensrumsteknik, och skrivare har

åstadkommit. Ett arbete med att standardisera och effektivisera hanteringen av mobiltelefoner har uppstartats och kommer fortsätta under kommande år.

Proaktiv samverkan med andra myndigheter

Länsstyrelsernas uppdrag är sektorsövergripande och många IT-lösningar används över myndighetsgränserna. I många fall använder länsstyrelsernas medarbetare IT-stöd hos andra myndigheter eller så är våra IT-stöd tätt integrerade. Det ställer höga krav på samverkan, inte minst i sektorsövergripande uppdrag.

Under året har vi fortsatt utveckla samverkan med sektorsmyndigheter och lägger stort fokus på arkitektursamverkan för att säkerställa att vi bygger effektiva och säkra IT-lösningar på både kort och lång sikt.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamhet med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för telefonistorganisationen är länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationens verksamhet har under året präglats av ett stabilt läge, utan påverkan från extremväder eller andra särskilda händelser.

Den tidigare planerade prisjusteringen för den gemensamma växelfunktionen har tills vidare skjutits upp. Bakgrunden är att volymerna av samtal kopplade till energieffektiviseringsstöd och Lönegaranti har minskat, vilket sammantaget lett till en nedgång i samtalsflödet främst under senaste halvåret.

Telefonistorganisationen kommer att följa utvecklingen noggrant och genomföra en fördjupad analys av samtalsmönstren över tid. Beroende på utfallet av denna analys kan en prisjustering komma att bli aktuell under 2026.

Samtalstrafiken för Kundsupporten för jordbrukarstöd blev något lägre 2025 än 2024. En bidragande orsak var att deadline för justeringar i stödansökan förlängdes med 2 månader. Andra orsaker är att lantbrukarna blivit mer vana vid den digitaliserade ansökningsprocessen kring markuppföljningen och att markuppföljningsbrev har varit bättre formulerade. Kundsupporten har också kunnat ge en effektivare support med hjälp av Jordbruksverkets Mina sidor samt Geofoto-appen.

Telefonistorganisationen har arbetat vidare med kontinuitets- och beredskapsarbetet där kontinuitetsplanen är grunden i vår beredskap. Den kommer hjälpa oss att stå bättre rustade mot olika typer av scenarion.

Under året har Telefonistorganisationen bedrivit ett omfattande förberedelsearbete inför möjligheten att erbjuda länen en utökad servicenivå. Arbetet har inkluderat planering av utvecklingsprojektets olika faser. Initiativet presenterades vid ett länsrådsmöte i maj, vilket

resulterade i en överenskommelse om att inleda en testfas. Under denna period ska det nya arbetssättet prövas och utvärderas innan beslut fattas om ett eventuellt införande.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för de 21 länsstyrelserna. Löneservice har även sedan ett antal år en överenskommelse om lönetjänst med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Vårdlän för Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2025 har Löneservice i snitt hanterat 7 600 löner per månad för länsstyrelserna, vilket är samma snitt som för 2024.

Löneservice har under begränsad tid under året stöttat både Jordbruksverket och Livsmedelsverket i deras lönehantering.

Under hösten inleddes etableringsfasen för projektet avseende nytt affärssystem och HRM-system. Förvaltningsobjektet Ekonomi och personal har bedömt att de nuvarande ekonomi- och lönesystemen på sikt kan påverka länsstyrelsernas förmåga att upprätthålla nödvändig funktionalitet för löneutbetalningar. Löneservice har därför genomfört ett förberedande arbete med att ta fram en kravspecifikation för lönedelen. Det framtida systemet ska inte enbart säkerställa korrekta utbetalningar, utan även integreras i en sammanhållen digital helhet samt vara flexibelt och långsiktigt hållbart.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna. Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske varje månad. Samarbetet i länsstyrelsernas nationella arbete blir enklare avseende lönerelaterade frågor och rutiner.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att bland annat effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Vårdlän för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

Under året har LstEA gett stöd till länsstyrelsernas ekonomifunktioner genom att bland annat behandla drygt 900 supportfrågor via vår supportfunktion. LstEA har även arbetat med flera olika projekt som både effektiviserar och ökar säkerheten på länsstyrelserna. Ett av projekten berör migrering av fakturaflöde till en ny operatörstjänst, vilken implementerats och ger idag en effektivare hantering, genom ett flöde istället för två, samt skapar möjligheter för nya sätt att distribuera fakturor till våra kunder. Det andra projektet som LstEA arbetat med kommer att implementeras efter årsskiftet och berör en utökad kontroll av våra leverantörs-betalningar. LstEA har också arbetat med att effektivisera arbetet med månadsavstämningar genom utveckling av en mer automatiserat avläsning och sammanställning från ekonomisystemet.

VÄS-förvaltningen har administrerat och uppdaterad verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS) så att det uppfyller länsstyrelsernas gemensamma behov.

Arbetsgruppen för årsredovisningsmallen har under året utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen och därmed utformat en grund och effektiviserat arbetet med länsstyrelsernas årsredovisningar.

LstEA har under året också bidragit med att utveckla länsstyrelsernas arbete med e-handeln genom föreläsningar, workshops, erfarenhetsutbyten samt stöd till e-handelskoordinatorer.

Dataskydd och informationssäkerhet

Länsstyrelserna har sedan 2022 en gemensam informationssäkerhetspolicy. I den uttrycks länsstyrelsernas gemensamma informationssäkerhetsvision på följande sätt:

Varje länsstyrelse har en god informationssäkerhetskultur med syfte att skydda myndighetens informationstillgångar och den enskilda människans integritet med rätt anpassade säkerhetsåtgärder. Alla medborgare, företag, myndigheter och organisationer har förtroende för hur länsstyrelsen hanterar information oavsett var den hanteras.

Inom informationssäkerhet och dataskydd finns inga länsstyrelsegemensamma mål formulerade. Alla åtgärder som vidtas för att stärka och förbättra länsstyrelsernas dataskydds- och informationssäkerhetsarbete sker för att uppfylla den gemensamma visionen.

I stödfunktionen för informationssäkerhet och dataskydd (Safir) ingår länsstyrelsernas dataskyddsombud och den länsstyrelsegemensamma informationssäkerhetssamordnaren. Vårdlän för Safir är Länsstyrelsen i Stockholms län. Safirs uppdrag är att främja informationssäkerhet och dataskydd både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. Tillsammans med förvaltningsorganisationen, gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar Safir systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas gemensamma information.

Under året har ett stort antal informationssäkerhetsanalyser genomförts för att bland annat identifiera var det finns informationssäkerhetsrisker och om några av dessa risker berör flera länsstyrelser eller alla, så kallade kollektiva risker. Arbetet med analyserna har också lett till ett stort antal handlingsplaner där informationssäkerhet i bred mening diskuteras, prioriteras och åtgärdas i de enskilda förvaltningsobjekten. De enskilda myndigheternas informationssäkerhets- och dataskyddsamordnare har, enskilt och tillsammans med den gemensamma funktionen, genomfört säkerhetshöjande insatser i form av utbildningar, granskningar och analyser. Under året har granskningar genomförts bland annat av länsstyrelsernas behandling av personuppgifter vid djurskyddstillsyn.

Vid nyutveckling och ny teknik finns det utmaningar att balansera bland annat krav på regelefterlevnad inom informationssäkerhet och dataskydd med kostnad och nytta för verksamheten. Dessa utmaningar har varit tydliga vid utveckling av nya tjänster för digitala möten och länsstyrelsernas utforskande av AI. Genom gemensamma insatser och det

löpande stödet till de enskilda länsstyrelserna, inte minst genom informationssäkerhets- och dataskyddssamordnarna, har länsstyrelserna under året fortsatt att utveckla förutsättningarna för det länsstyrelsegemensamma ledningssystemet för informationssäkerhet. Under året har också den gemensamma stödfunktionen stöttat länsstyrelserna i arbetet med att besvara enkäten Cybersäkerhetskollen från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. I vilken utsträckning länsstyrelserna följt upp sitt arbete genom exempelvis Cybersäkerhetskollen besvaras särskilt nedan i resultatredovisningen av uppdrag 1B1.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag 1B1 Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet

Länsstyrelsen i Stockholms län har under 2025 samordnat uppdrag 1.B1. Uppdraget syftar till att ta reda på om länsstyrelserna genomfört utvärdering av det egna informationssäkerhetsarbetet genom analysverktyg som Cybersäkerhetskollen och om åtgärder har vidtagits utifrån resultaten. Uppdraget har genomförts genom en enkätundersökning som samtliga 21 länsstyrelser besvarat.

Länsstyrelser som ...	2025
... genomfört utvärdering av det egna informationssäkerhetsarbetet	21
... vidtagit åtgärder baserat på utvärdering	20
... använt analysverktyg vid utvärdering	20
... använt MSB:s Cybersäkerhetskollen	20

Samtliga 21 länsstyrelser uppger att de utvärderat det egna informationssäkerhetsarbetet det senaste året. Endast en länsstyrelse uppger att de inte har använt sig av någon del av Cybersäkerhetskollen, medan resterande länsstyrelser har genomfört hela eller delar av kollen i sitt utvärderingsarbete.

Ett mindre antal länsstyrelser uppger att de även har utvärderat informationssäkerhetsarbetet med hjälp av Nanolearning, internrevision, samt genom gap-analys mot MSB:s föreskrifter och gap-analys mot standarden ISO27000.

20 länsstyrelser har vidtagit åtgärder utifrån genomförd uppföljning. Majoriteten anger utbildning som åtgärd, men även andra åtgärder har vidtagits. Flera nämner att de arbetat med informationssäkerhet inom upphandling och till exempel uppdaterat rutiner, informationssäkerhetskrav och process. Vidare är det flera länsstyrelser som har genomfört arbete inom kontinuitetshantering. Övningar har genomförts och rutiner har uppdaterats.

Flera länsstyrelser har arbetat med uppdatering av styrande dokument och riktlinjer. Som exempel nämns att revidering av arbetsordning genomförts.

Flera länsstyrelser har på olika sätt berört att de vidtagit åtgärder kopplat till länsledningen. En länsstyrelse nämner att de har infört fler statusmöten, en annan att länsledningen hålls informerad regelbundet och en tredje att det pågår utbildning för länsledningen inom informationssäkerhet och fysisk säkerhet.

En länsstyrelse nämner att de arbetat med att förtydliga informationssäkerhetsaspekten inom riskhanteringsprocessen och rutiner. En annan länsstyrelse har förstärkt fysisk säkerhet i sina lokaler. Det är också en länsstyrelse som redovisar att de tagit fram ett egenkontrollprogram för informationssäkerhet.

Analys av Cybersäkerhetskollen

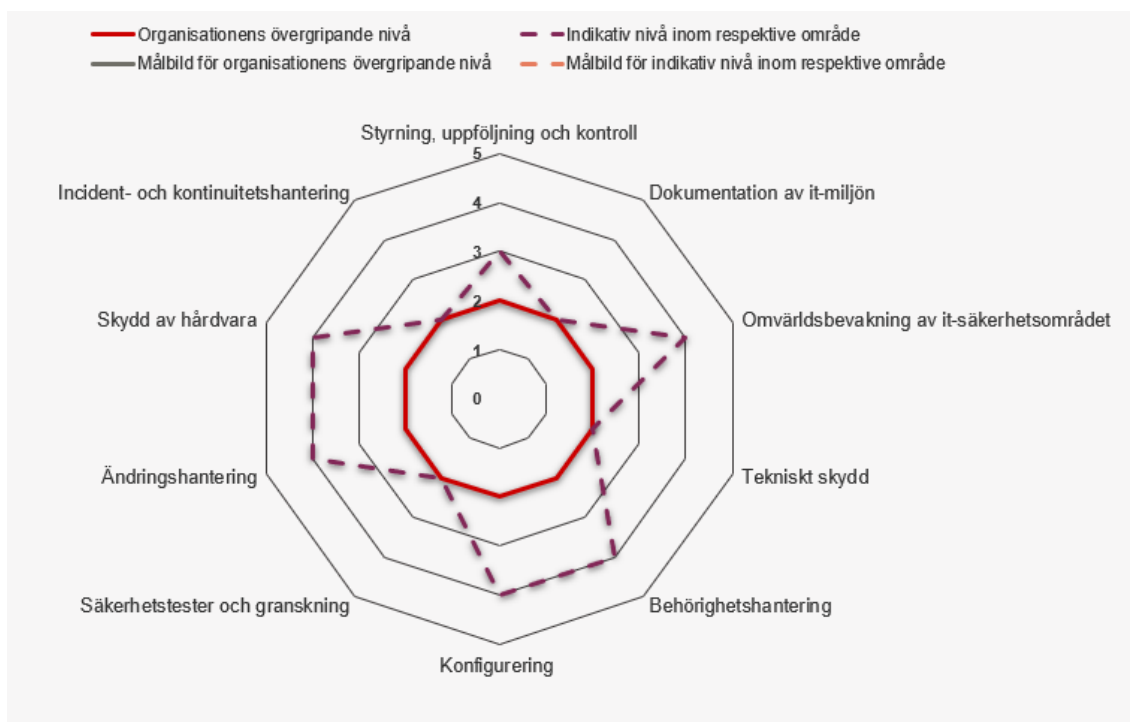
I återkopplingen på redovisningskrav 1E från 2024 års regleringsbrev framkom önskemål om en kortare resultatsammanställning av Cybersäkerhetskollen, den följer här.

Infosäkkollen

Svaren för Infosäkkollen är framtagna av respektive länsstyrelse där man i olika omfattning har inkluderat det länsstyrelsegemensamma arbetet. Analysen av de 17 länsstyrelsernas svar visar på att nivån inom informationssäkerhet varierar. Eftersom svaren mellan länsstyrelserna skiftar stort blir en summering av resultatet för samtliga länsstyrelser missvisande för de länsstyrelser som kommit längre med informationssäkerhetsarbetet. Resultatet redovisas därför inte i ett diagram.

IT-säkkollen

Det är IT-avdelningen som ansvarar för IT-säkerheten i enlighet med överenskommelsen om länsstyrelsegemensam IT-organisation. Resultatet redovisas i diagram från MSB:s verktyg Cybersäkerhetskollen.

Figuren visar diagram från IT-säckkollen hämtat från MSB:s tjänst Cybersäkerhetskollen.

Leverantörskedjekollen

Marioriteten av avtal för digitala tjänster tecknas länsstyrelsegemensamt på länsstyrelsernas IT-avdelning. Resultatet av Leverantörskedjekollen visar att det finns brister och att arbete inom området behöver prioriteras för att uppnå nivå 1. Bristen är redan känd inom länsstyrelsen så åtgärder vidtas till exempel genom att analysera de krav som ställs inför upphandling och genom att följa upp redan tecknade avtal.

OT-säckkollen

Samtliga länsstyrelser har bedömt att de inte omfattas av OT-säckkollen.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet syftar till att stödja länsstyrelserna i arbetet med Agenda 2030 – hållbar samhällsomställning, där arbetet under 2025 fortsatt med handlingsplan och bibehållen organisation. Länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030 har sin grund i ett internationellt åtagande och där riksdagen beslutat om ett riksdagsbundet mål (2019/20:188).

Exempel på prestationer och effekter:

- Under 2025 har det varit ett fokus på hur-frågorna och erfarenhetsutbyten, bland annat genom spridning av webinarier som ordnas av GD-forum, RUS och LEKS. Samarbete mellan Agenda 2030, LEKS, NHT21, RUS avseende "Governance" och området målkonflikter. Utvecklingsarbete inom fyra samhällsutmaningar: hållbar

tillväxt/utveckling, grön omställning, beredskap och social hållbarhet. Inventering av pågående initiativ och nya samarbeten över olika verksamhetsområden och mellan strategier, chefsnätverk, länsråd och landshövdingar.

- Länsstyrelserna ingår i myndighetsnätverket GD-forum Agenda 2030 och samordnar sedan 2022 GD-forum; dels Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Jönköping är ordförande, och den så kallade Operativa gruppen. Länsstyrelsen har medverkat och samordnat 2025 års nätverksträff om ökad förmåga i arbetet med hållbarhet, beredskap och civilt försvar, tillsammans med bland andra Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarshögskolan.
- Dialog har skett med Regeringskansliet och med Riksrevisionen som under hösten presenterat sin granskning av regeringens arbete med Agenda 2030.
- Möten med länsstyrelsegemensamma grupper i arbetet har genomförts.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid länsstyrelserna. Arbetet har inte prioriterats och länsstyrelserna saknar fortfarande systemstöd som möjliggör uppdelning av ärendestatistik efter kön. Det finns fortfarande behov av att utveckla arbetet och identifiera vilka ärendegrupper som är relevanta att redovisa könsuppdelad statistik inom. Den nya lagen om användning av myndighetsgemensam infrastruktur för digital post som träder i kraft den 1 januari 2026 kommer innebära att fler ärenden innehåller personnummer vilket ytterligare kan ge länsstyrelserna tillgång till könsuppdelad statistik.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) arbetar med miljömålsuppföljning, stöd i åtgärdsarbetet och förstärker länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. I styrgruppen ingår kontaktlänsråd miljömål, berörda chefsnätverk på länsstyrelserna, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I arbetsgruppen ingår medarbetare från flera länsstyrelser. RUS finansieras genom anslag 1:2 Miljöövervakning. Exempel på prestationer:

- I dialog tagit fram nya anvisningar för och samordnat regional årlig uppföljning av miljömålen, som underlag för nationell årlig uppföljning, fördjupad utvärdering och regional kunskap. Bidragit i miljöövervakning och miljöinformationsförsörjning.
- Tagit fram vägledningar för integrering av miljömålen i länsstyrelsernas verksamhet, miljömålsåtgärder med samhällsekonomiska effekter, externfinansiering och grön infrastruktur.
- Genomfört kunskaps- och erfarenhetswebbinarier för flera verksamheter, däribland: temamöten för miljömålsuppdraget; ekosystem för systemförändring; samverkan

mellan livsmedel, lantbruk, beredskap och miljö; länstransportplanering; hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi för länsstyrelser, regioner och kommuner.

- Bidragit i myndighetssamarbetet samverkansplattform urban utveckling.
- Medverkat i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen och förstudie för Åtgärdswebb 2.0.
- Samordnat, medverkat i och kommunicerat arbete inom Miljömålsrådet och Agenda 2030.
- Medarrangerat miljömålsdagarna i Borås och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.
- Genomfört en översyn av RUS stöd till miljömålsuppdraget, inklusive behovsenkät.

Bedömningen är att RUS insatser i allt väsentligt bidragit till verksamhetsplanens uppsatta mål för 2025.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) har som uppdrag att stödja, effektivisera och bidra till att utveckla länsstyrelsernas arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan. Genom dialog med Regeringskansliet om uppdrag och finansiering, deltagande på länsrådsutskottsmöten och bidrag till en ledningskonferens med temat Grön omställning i ett nytt omvärldsläge, har LEKS stöttat länsledningarna i det utökade uppdraget att leda den regionala energi- och klimatomställningen.

Länsstyrelserna har under 2025 fortsatt fått en gemensam kunskapsgrund, förståelse och erfarenhetsutbyte för deluppdraget kring utvecklad regional energiplanering genom det omfattande stöd som LEKS erbjuder länsstyrelserna genom exempelvis webinarier, nätverksträffar och samarbetsytor. På LEKS initiativ har samarbetet mellan länsstyrelserna, Svenska kraftnät och Energimyndigheten inom utvecklad energiplanering utvecklats. LEKS bedömning är att dessa insatser tillsammans med omvärldsbevakning och framtagna underlag har underlättat, effektiviserat och utvecklat länsstyrelsernas regionala arbete med att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken.

LEKS har utvecklat investeringsstödet Klimatklivet (stöd, utbildningar, rutiner, IT-utveckling, kommunikation) tillsammans med Naturvårdsverket och investeringsstödet Elektrifieringspiloter (stöd, mallar och rutiner) tillsammans med Energimyndigheten. LEKS har kunnat agera snabbt när det skett förändringar och när uppdrag tillkommit, så som deltagande i genomförandet av Sveriges återhämtningsplan, och har på så sätt underlättat för länsstyrelserna. LEKS bedömning är att samordningen har bidragit till en mer enhetlig, rättssäker och kostnadseffektiv hantering av stöden.

Dialoger och samarbeten med andra länsstyrelsenätverk under året bedöms ha stöttat olika sakområden med energi- och klimatintegrering samt hantering av målkonflikter. Dialoger och samarbeten som skett med andra myndigheter, externa nätverk, arbetsgrupper

bedöms bidra till ett samordnat och effektivt arbete med genomförandet av länsstyrelsernas uppdrag.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete i rådet för levande städer

Länsstyrelserna ingår som en av 16 medlemmar i Rådet för levande städer. Rådet fick under året ett nytt regeringsuppdrag samt utökades med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Brottsförebyggande rådet. Det nya uppdraget, kopplat till Ny strategi för levande och trygga städer, ledde till en reviderad årsplan där ett antal nya aktiviteter nu undersöks vidare för att se hur rådet kan svara mot strategin, utöver redan pågående aktiviteter. Under 2025 har Länsstyrelserna påbörjat ett arbete med aktiviteten Vägledning statliga remissvar till länsstyrelserna. Aktiviteten syftar till att förbättra inkommande externa yttranden genom att föra en strukturerad dialog med berörda sektorsmyndigheter kopplat till översiktsplaner, detaljplaner och väg- och järnvägsplaner. Under 2025 har en arbetsgrupp tillsatts och struktur för arbetet har etablerats som ger förutsättningar för att i nästa steg påbörja den faktiska dialogen. I ett första steg prövas formerna för dialogen ut på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Statens geotekniska institut.

I syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stads- och samhällsutveckling bidrog rådets medlemmar löpande med material till den gemensamma webbplatsen. Rådet gav även fortsatt ut ett nyhetsbrev samt drev vidare konto på LinkedIn för att stärka kommunikationen till kommunerna.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag 1D6 Effektiv och enhetlig tillsyn och prövning

Regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att redovisa resultatet av arbetet med att utveckla effektivitet och enhetlighet i vår tillsyns- respektive prövningsverksamhet. Redovisningen ska särskilt belysa utvecklingen av gemensamma arbetsmetoder, samarbetet vid arbetstoppar samt om vidtagna åtgärder har bidragit till kortare handläggningstider och minskad administrativ börda för kommuner och regioner.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har haft i uppdrag att samordna redovisningen på en övergripande nivå. Denna redovisning bygger på underlag från förvaltningsobjekt, samverkansorgan, chefsnätverk och dialoger med berörda aktörer. Slutlig redovisning har godkänts av länsråden den 12 november 2025.

Genomförda utvecklingsinsatser

Under året har flera utvecklingsinsatser genomförts för att stärka arbetet inom tillsyn och prövning:

- Målbild för gemensam utveckling och digitalisering: En viktig milstolpe under året har varit arbetet med målbilden för länsstyrelsegemensam utveckling och digitalisering.

Arbetet markerar en gemensam kraftsamling och en långsiktig satsning för att öka enhetlighet, kvalitet och effektivitet i verksamheten genom digitalisering.

- Förenkla för företag (RB 3C2): och regeringsuppdrag om kompetenshöjande insatser: Länsstyrelsen Kronoberg har det nationella samordningsansvaret för uppdraget Kompetenshöjande insatser för bättre myndighetskontakter med företag, i dagligt tal kallat Förenkla för företag. Under året har en omfattande webbaserad utbildning, "Vi och företagen", genomförts på samtliga länsstyrelser. En pilot för en Service- och förtroendemätning har också genomförts för att undersöka hur verksamhetsutövare upplever länsstyrelsernas service, bemötande och handläggning. Arbetet har resulterat i en ökad kunskap och underlag för hur länsstyrelserna bemöter och samverkar med företag. Resultaten används nu för att identifiera förbättringsområden för hur länsstyrelserna kan bli mer tillgängliga, förutsägbara och serviceinriktade i sina kontakter med näringslivet. Redovisning sker i särskild ordning.
- Tillsynsuppdraget (RB 3D3): Uppdraget är flerårigt och under året har en genomgång av gemensamma arbetsmetoder genomförts, inklusive rutiner, mallar, arbetssätt, verktyg och andra stödmaterial. Arbetet har resulterat i ökad kunskap om hur vi kan öka samarbetet mellan länen och hur vi kan arbeta mera likriktat. Samordning har skett av Länsstyrelsen Västernorrland och redovisas i särskild ordning.
- Prövningsuppdraget (RB 3D4): Samtliga länsstyrelser och miljöprövningsdelegationer har genomfört arbete för att göra tillståndprocessen mer enhetlig, transparent och förutsebar. Arbetet har resulterat i gemensamma arbetsmetoder, inklusive rutiner, verktyg och stödmaterial. Samordning har skett av Länsstyrelsen Västra Götaland och redovisas i särskild ordning.
- Förvaltningsobjekt och samverkansorgan: E tjänster, dokumentmallar och bedömningsstöd har tagits fram i samverkan mellan länsstyrelserna. Ett klassificeringsverktyg för enskilda avlopp har utvecklats för kommunerna, tillsammans med förbättrad tillsynsvägledning och samlad och enhetlig information.
- Nätverksarbete: Nätverksarbete är en viktig del i länsstyrelsernas utvecklingsarbete och har bidragit till bättre samordning, ökat erfarenhetsutbyte och stärkt kompetensutvecklingen inom flera områden. Gemensamma handledningar, vägledningar, digitala stöd och utbildningar har tagits fram inom ramen för detta arbete. Personallån och resurspooler har organiserats för att hantera arbetstoppar, till exempel i samband med avslutet av det föregående landsbygdsprogrammet. För personallån finns nu en länsstyrelsegemensam sida på intranätet som stöd inklusive frågor och svar (FAQ).

Bedömda effekter av insatserna

Bedömningarna bygger på underlag och enkätresultat från länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsarbete och redovisas utifrån uppdragets fyra huvudfrågor.

- Tillämpning av gemensamma arbetsmetoder: Mallar, vägledningar och stödmaterial har bidragit till ökad samsyn i prövnings- och tillsynsprocesser. När de används i det dagliga arbetet upplevs de underlätta handläggningen och bidra till en mer enhetlig tillämpning. Utbildningen Vi och företagen och piloten för förtroendemätning har skapat förutsättningar för fortsatt utveckling av service och bemötande samt mer enhetliga bedömningar.
- Effekter på handläggningstider: Digitala stöd, gemensamma rutiner och resursdelning bedöms underlätta arbetet och skapa förutsättningar för en mer effektiv ärendehantering, särskilt vid hög arbetsbelastning. Även om effekterna inte kan

kvantifieras fullt ut, visar enkät- och nätverksdialoger att arbetet upplevs bidra till ökad effektivitet och förbättrad service.

- Begränsning av kostnader och administrativ börda för kommuner och regioner: Insatserna bedöms ha bidragit till vissa lättnader genom riskklassificeringsverktyget för enskilda avlopp, förbättrad tillsynsvägledning och samlad information. Åtgärderna upplevs minska manuellt arbete och förenkla informationssökning, vilket kan underlätta kommunernas prioriteringar. Länsstyrelsernas direkta påverkan på kommuners och regioners totala kostnader bedöms vara begränsad.
- Samarbete vid arbetstoppar: Resursutbyte mellan länsstyrelserna sker vid behov, exempelvis vid avslut av det föregående landsbygdsprogrammet. Samarbetet bedöms bidra till ökad effektivitet, erfarenhetsutbyte och mer enhetlig hantering av tillfälliga arbetstoppar, med stöd av gemensamma rutiner och intranätinformation.

Samlad bedömning

Länsstyrelsernas samverkan har bidragit till förbättrade arbetsflöden, stödverktyg och mer enhetliga bedömningar, vilket stärker förutsättningarna för ett effektivt och rättssäkert arbets sätt i hela organisationen. Insatserna har på flera områden bidragit till att förenkla för dem vi är till för, förbättra uppdragens genomförande och höja kvaliteten. Arbetet har också gett en djupare förståelse för våra processer. Det har tydliggjort vilka delar som behöver vidareutvecklas, till exempel arbetsmetoder, digitala stödverktyg och rutiner för samverkan, för att ytterligare öka effektivitet och enhetlighet.

I flera uppdrag handlar det även om att fullfölja och implementera tidigare utvecklingsinsatser så att dessa får fullt genomslag i vardagen. Erfarenheterna visar samtidigt att det kan vara en utmaning att omsätta gemensam utveckling i praktiken. En fortsatt implementering, ett överenskommet införande och ett mer systematiskt resursutbyte bedöms kunna förstärka de positiva effekterna. Det skulle i sin tur bidra till ökad enhetlighet, kvalitet och effektivitet i tillsyns- och prövningsverksamheten. Arbetet med målbilden för länsstyrelsegemensam utveckling och digitalisering utgör en viktig grund för effektiv samordning, gemensamma lösningar och ett hållbart resursnyttjande.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag 3E3 Kunskapshöjande insatser rörande tillståndsprocesser

Länsstyrelsen i Västra Götaland har i samverkan med Tillväxtverket genomfört en kunskapshöjande insats om länsstyrelsernas utvecklingsarbete rörande tillståndsprocesser, med ett särskilt fokus på miljötillstånd. Målgruppen för insatsen var länsstyrelserna, aktörer från näringslivet och andra myndigheter. Insatsen syftade till kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelserna gällande till exempel arbets sätt för att nå en mer likartad hantering, samt till att korta handläggningstiderna för vissa ärendetyper.

Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheterna

Uppdraget med att förbereda arbetet kring personallån mellan beredskapsmyndigheterna har påbörjats. En gemensam mall för att teckna överenskommelse om personallån mellan länsstyrelserna har tagits fram och diskussioner mellan länsstyrelserna har påbörjats. Avtal med närliggande länsstyrelser kommer att tecknas under 2026.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med att förenkla för företag

Länsstyrelserna har som uppdrag enligt §5 p7 länsstyrelseinstruktionen att löpande arbeta med att verka för att förenkla för företag, och att delar av detta arbete genomförs länsstyrelsegemensamt. Regeringen har utsett Länsstyrelsen Kronoberg som samordnare av flera olika uppdrag för att förenkla för företag. Uppdragen redovisas i särskild ordning i februari 2026. Alla länsstyrelser har bidragit till rapporteringen genom att besvara en enkät från Länsstyrelsen Kronoberg som rörde de olika förenklauppdragen.

Kompetenshöjande insatser

Två webbutbildningar, Vi och Företagen och Motiverande samtal, med tillhörande chefsstöd togs fram 2024. Ingången i arbetet och presentationerna var att bra länsstyrelser ska bli ännu bättre. Av svaren framgår att det var i den efterföljande dialogen lärprocessen utvecklades.

Våren 2025 gjorde processledaren från Kronoberg besök på alla länsstyrelser för att lansera utbildningen. Gensvaret var stort med ledarskap och engagemang från länsledningarna. Besöken kopplades ofta ihop med andra aktiviteter, som en omvärldsdag, en heldag med handelskammaren och information från Svenskt Näringsliv. Det ledde till strategiska diskussioner om tillväxt, grön omställning och länsstyrelsernas främjande uppdrag.

I december 2025 hade drygt 2 200 medarbetare svarat på utvärderingen av utbildningen. Alla som gjort utbildningen har inte svarat på enkäten och därmed är det långt fler som gjort den. Utbildningen har tagits emot väl, det finns ett behov och intresse hos länsstyrelsernas medarbetare att stärka företagsperspektivet. Samtidigt uttrycker en grupp av svarande ett begränsat värde, då de antingen upplever utbildningen överflödigt, eller att den inte berör deras arbetsuppgifter. Många länsstyrelser ser utbildningen som en del i introduktionen av nyanställda. Slutsatsen är att den kompetenshöjande insatsen har fått bra genomslag på landets länsstyrelser.

Alla länsstyrelser redovisar att de kompetenshöjande insatserna bidragit till utveckling av arbetet med service och bemötande. Förenkla för företag lyfts i olika möten och dialoger vilket skapar medvetenhet om frågorna och bildar en gemensam grund och motiv för att gå vidare med förenklingsarbetet i organisationen. Ett område som lyfts av många länsstyrelser är förbättrad rådgivning och service. Länsstyrelsernas svar visar på en god förståelse för att god rådgivning och service är grundläggande för att förenkla för företag.

Intern och extern kommunikation

Länsstyrelsen Kronoberg har tagit fram en kommunikationsplan med material som stöd för länsstyrelserna. Det har också varit viktigt att hålla i gång kommunikationen med branschorganisationer, kommuner och andra intressenter. Länsstyrelsen Kronoberg var med på den nationella förenklingsdagen som Tillväxtverket arrangerade 30 september där vi presenterade vårt arbete för många av de myndigheter och organisationer som var närvarande. Tillsammans med Tillväxtverket genomförde vi en nationell konferens den 14 oktober riktad till alla länsstyrelser. Vid dagen för utbyte och lärande deltog även Förenklingsrådet och deltagarna fick information om EU:s regelförenklingsarbete.

Uppdrag 3C2, de förenklingspolitiska målen

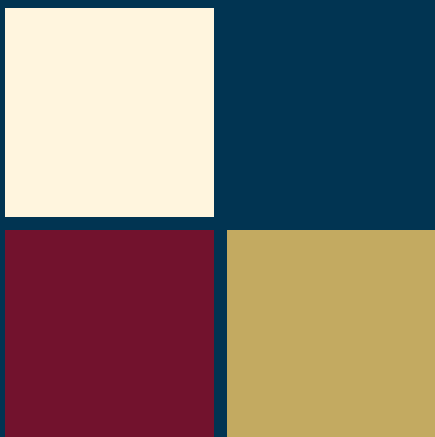
Arbetet med de förenklingspolitiska målen har gjorts med stöd av Tillväxtverket och i nära samarbete med flera av länsstyrelsernas chefsnätverk. Under 2024 identifierade länsstyrelserna gemensamt med branschorganisationerna elva verksamheter som särskilt viktiga för företag. De används nu i redovisningen till regeringen med stöd av Tillväxtverket, då länsstyrelsernas arbete för bättre handläggningstider, bemötande och service redovisas.

Länsstyrelsernas gemensamma service- och förtroendemätning

Efter noggranna förberedelser och beslut vid länsrådsmöte har Länsstyrelsen Kronoberg upphandlat en konsult för genomförande av service- och förtroendemätningen 2025 och 2026. Under 2025 har företagare inom två verksamheter fått en enkät. Från 2026 är det fem obligatoriska verksamheter. Länsstyrelserna kommer att få de första resultatrapporterna i april 2026. Varje länsstyrelse har utsett en kvalitetsansvarig för att samordna arbetet och säkerställa att de kommande resultaten bidrar till att utveckla verksamheterna.

Förbättrad information

I länsstyrelsernas rapporter redovisar de sitt arbete för att öka användningen av e-tjänster och ärendebekräftelser. De redovisar också hur tydligt de informerar om handläggningstider på sina webbplatser. Under 2025 har åtta länsstyrelser förbättrat sin information. De länsstyrelser som regelbundet redovisar genomsnittliga handläggningstider för flera verksamheter har ökat från fyra till åtta

Länsstyrelsen
Dalarnas län